T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

MEHMET EMİN YURDAKUL VE ABDULLAH ŞAİK`İN ESERLERİ BAĞLAMINDA XX. YÜZYIL AZERBAYCAN VE TÜRKİYE TÜRKÇELERİNİN SÖZVARLIĞI KARŞILAŞTIRMASI

(DOKTORA TEZİ)

Shafa HAJIYEVA

KOCAELİ 2018

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

MEHMET EMİN YURDAKUL VE ABDULLAH ŞAİK`İN ESERLERİ BAĞLAMINDA XX. YÜZYIL AZERBAYCAN VE TÜRKİYE TÜRKÇELERİNİN SÖZVARLIĞI KARŞILAŞTIRMASI

(DOKTORA TEZİ)

Shafa HAJIYEVA

Danışman: Doç. Dr. Kenan ACAR

KOCAELİ 2018

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI

MEHMET EMİN YURDAKUL VE ABDULLAH ŞAİK'İN ESERLERİ BAĞLAMINDA XX. YÜZYIL AZERBAYCAN VE TÜRKİYE TÜRKÇELERİNİN SÖZVARLIĞI KARŞILAŞTIRMASI

(DOKTORA TEZİ)

Tezi Hazırlayan: Shafa HAJIYEVA
Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No: 04.07.2018/18

Jüri Başkanı: Prof.Dr. Mehmet Mehdi ERGÜZEL

Jüri Üyesi: Prof.Dr. Adnan Rüştü KARABEYOĞLU

Jüri Üyesi: Doç.Dr. Kenan ACAR (Danışman)

Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Muharrem ÖÇALAN

Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Hasan YAZICI

KOCAELİ 2018

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER ..... **ii**

ÖNSÖZ ..... **viii**

ÖZET ..... **ix**

ABSTRACT ..... **xi**

KISALTMALAR LİSTESİ ..... **xiii**

GİRİŞ **1**

BİRİNCİ BÖLÜM **19**

1. MEHMET EMİN YURDAKUL 19

1.1. MEHMET EMİN YURDAKUL`UN HAYATI 19

1.2. MEHMET EMİN YURDAKUL`UN EDEBÎ KİŞİLİĞİ 21

1.3. SANATSAL ÖZELLİKLERİ VE HAKKINDAKİ ÇALIŞMALAR 34

1.4. TESİRİ, HAKKINDAKİ ŞİİRLER VE FİKİRLER 40

İKİNCİ BÖLÜM **49**

2. ABDULLAH ŞAİK 49

2.1. ABDULLAH ŞAİK`İN HAYATI 49

2.2. ABDULLAH ŞAiK'İN EDEBÎ KİŞİLİĞİ VE HAKKINDAKİ ÇALIŞMA VE FİKİRLER 51

2.2.1. Sovyetler Döneminde Abdullah Şaik ve Üzerine Yapılan Araştırmalar 51

2.2.2. Bilinmeyen Yönleri ile Abdullah Şaik ve Bağımsızlık Dönemi Araştırmaları 58

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **65**

3. MEHMET EMIN YURDAKUL VE ABDULLAH ŞAİK`İN ŞİİRLERİNİN KATEGORİK VE İSTATİSTİK İNCELEMESİ 65
3.1. MEHMET EMİN YURDAKUL VE ABDULLAH ŞAİK`İN ŞİİRLERİNİN KATEGORİLERE GÖRE İNCELENMESİ 72
3.1.1. İnsan Organlarıyla İlgili Sözler 72
3.1.2. İnsan Hastalıklarıyla İlgili Sözler 73
3.1.3. Tabiî İhtiyaçlarla İlgili Sözler 74
3.1.3.1. Temel Besin Maddeleri 74
3.1.3.1.1. Temel Gıdalar 74
3.1.3.1.2. Meyvelerle İlgili Sözler 74
3.1.3.1.3. Yemekler 75
3.1.3.1.4. Diğer Yiyecekler 75
3.1.3.1.5. İçecek Adları 75
3.1.4. Akraba ve Aile İlişkileriyle İlgili Sözler 76
3.1.5. Maddî Kültürle İlgili Sözler 77
3.1.5.1. Flora (Ağaç, Bitki ve Çiçek) 77
3.1.5.2. Fauna (Hayvan) 78
3.1.5.2.1. Evcil Hayvan Adları 78
3.1.5.2.2. Evcil Olmayan Hayvan Adları 79
3.1.5.2.3. Hayvan Uzuvları 79
3.1.5.2.4. Hayvan Hastalıkları 80
3.1.5.2.5. Hayvanlarla İlgili Diğer Sözler 80
3.1.5.3. Endüstri ve Tarımla İlgili Sözler 81
3.1.5.4. Ekonomi ve Ticaretle İlgili Sözler 81
3.1.5.5. Diğer Araç-Gereç ve Eşya Adları 82
3.1.5.6. Giysi Adları (Giysi, Süs, Takı ve Aksesuarlar) 82
3.1.5.7. Sporla İlgili Kelimeler 83
3.1.5.8. Tabiat Olayları, İklim ve Hava Olaylarıyla İlgili Sözler 83
3.1.5.9. Coğrafya ile İlgili Sözler 84
3.1.5.10. Renkler ve Tonlarıyla İlgili Sözler 87

3.1.5.11. Kokularla İlgili Sözler 88
3.1.5.12. Irk ve Millet Adları 88
3.1.5.13. Meslek ve Meşguliyet Adları 89
3.1.5.14. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler 90
3.1.5.14.1. Siyasî Kavramlar 90
3.1.5.14.2. Yönetim-İdare ile İlgili Sözler 90
3.1.5.14.3. Askerlik ve Savaşla İlgili Kavramlar 91
3.1.5.14.4. Tarihsel Anlam İçeren Kelimeler 92
3.1.5.15. Değerli Taşlar, Metaller, Elementler, Kimyasallarla İlgili Sözler 94
3.1.5.16. Şehir ve Köy / Şehircilik, Yapılar, Yapı Unsurları ve Malzemeleri 95
3.1.5.16.1. Mimarlık 95
3.1.5.16.2. Yapı/Mekân İsimleri 95
3.1.5.16.3. Yapı Malzemeleri 96
3.1.5.16.4. Evle İlgili Kelimeler 96
3.1.6. Manevî Kültürle İlgili Sözler 97
3.1.6.1. Dinî Kavramlar 97
3.1.6.2. Gelenek, Görenek ve Kültürle İlgili Sözler 99
3.1.6.3. Soyut Kavramlarla İlgili Sözler 99
3.1.6.4. Mitolojik Kavramlarla İlgili Sözler 100
3.1.6.5. Mevsim, Ay ve Gün Adları 100
3.1.6.6. Müzik ve Eğlence ile İlgili Kavramlar 101
3.1.6.7. Oyun İsimleri 102
3.1.6.8. Zaman Kavramıyla İlgili Sözler 102
3.1.6.9. Edebiyat ve Onunla İlgili Kelimeler 103
3.1.7. Alıntı Kelimeler 105
3.1.7.1. Doğu Kökenli Alıntı Kelimeler 105
3.1.7.1.1. Arapça Alıntı Kelimeler 105
3.1.7.1.2. Farsça Alıntı Kelimeler 113
3.1.7.1.3. Çince Alıntı Kelimeler 116

3.1.7.1.4. Moğolca Alıntı Kelimeler 117
3.1.7.1.5. İbranice Alıntı Kelimeler 117
3.1.7.1.6. Orta Afrika Dillerinde Geçen Alıntı Kelimeler..... 117
3.1.7.1.7. Birden Fazla Yabancı Dil Ögesi Taşıyan Sözler..... 117
3.1.7.1.7.1. Hem İtalyanca Hem Farsça Dil Ögesi Taşıyan Kelimeler 117
3.1.7.1.7.2. Hem Arapça Hem Farsça Dil Ögesi Taşıyan Kelimeler . 118
3.1.7.1.7.3. Hem Arapça Hem Türkçe Dil Ögesi Taşıyan Kelimeler 118
3.1.7.1.7.4. Hem Türkçe Hem Farsça Dil Ögesi Taşıyan Kelimeler . 119
3.1.7.1.7.5. Hem Türkçe Hem Arapça Hem Farsça Dil Ögesi Taşıyan Kelimeler..... 120
3.1.7.1.8. Yabancı Kökenli (Arapça, Farsça vb.) Tamlamalar..... 120
3.1.7.2. Batı Kökenli Alıntı Kelimeler 121
3.1.7.2.1. Almanca Alıntı Kelimeler..... 121
3.1.7.2.2. Fransızca Alıntı Kelimeler..... 121
3.1.7.2.3. İngilizce Alıntı Kelimeler 121
3.1.7.2.4. İtalyanca Alıntı Kelimeler..... 122
3.1.7.2.5. Latince Alıntı Kelimeler 122
3.1.7.2.6. Yunanca/Rumca Alıntı Kelimeler..... 122
3.1.7.2.7. Rusça, Sırpça ve Slav Kökenli Alıntı Kelimeler 123
3.1.8. Diğer Türk Lehçe ve Şivelerinden Alınan Sözler 123
3.1.9. Halk Ağzından Alınan Sözler 123
3.1.10. Deyimler ve Selamlamalar..... 124
3.1.10.1. Deyimler 124
3.1.10.2. Deyimsel İfadeler..... 130
3.1.10.3. Selâmlamalar 131
3.1.11. Atasözleri 132
3.1.12. Kalıplaşmış Sözler 132
3.1.13. Terimler..... 133
3.1.13.1. Tıp..... 133

3.1.13.2. Hukuk....133
3.1.13.4. Denizcilik....134
3.1.13.5. Sanat....135
3.1.13.6. Eğitim....135
3.1.13.7. Ulaşım....135
3.1.13.8. Astronomi....136
3.1.13.9. Kimya....136
3.1.13.10. Dilbilim....136
3.1.13.11. Felsefe....137
3.1.13.12. Bilim....137
3.1.14. İkilemeler....137
3.1.15. Özel Adlar....139
3.1.15.1. Kişi Adları....145
3.1.15.2. Ülke ve Devlet Adları....145
3.1.15.3. Şehir (İl, İlçe vb.) Adları....146
3.1.15.4. Tarihle İlgili Sözler....146
3.1.15.5. Coğrafi Adlar....148
3.1.15.5.1. Irmak Adları....148
3.1.15.5.2. Deniz Adları....149
3.1.15.5.3. Göl Adları....149
3.1.15.5.4. Ada Adları....149
3.1.15.5.5. Orman Adları....150
3.1.15.5.6. Dağ Adları....150
3.1.15.5.7. Volkan Adları....150
3.1.15.5.8. Kıta Adları....150
3.1.15.5.9. Bölge Adları....151
3.1.15.7. Dil Adları....151
3.1.15.8. Eser Adları....151
3.1.15.9. Şair ve Şiir Adları....151
3.1.15.9.1. Şair Adları....151

3.1.15.9.2. Şiir Adları 152
3.1.16. Yön Kavramı ile İlgili Kelimeler 154
3.1.17. Topluluk İsimleri 154
3.1.18. Gramatik Kategorilere Göre Kelimeler 155
3.1.18.1. İsimler 155
3.1.18.1.1. Basit İsimler 155
3.1.18.1.2. Birleşik İsimler 170
3.1.18.2. Fiiller 172
3.1.18.2.1. Basit Fiiller 172
3.1.18.2.2. Birleşik Fiiller 178
3.1.18.3. Sıfatlar 179
3.1.18.3.1. Asıl Sıfatlar 179
3.1.18.3.2. Sıfat Olarak Kullanılan Sayı Adları 187
3.1.18.4. Zamirler 188
3.1.18.4.1. İşaret Zamirleri 188
3.1.18.4.2. Şahıs Zamirleri 188
3.1.18.4.3. İyelik Zamirleri 188
3.1.18.4.4. Belgisizlik Zamirleri 189
3.1.18.4.5. Soru Zamirleri 190
3.1.18.4.6. Dönüşlülük Zamirleri 190
3.1.18.5. Zarflar 191
3.1.18.6. Bağlaçlar 193
3.1.17.7. Edatlar 194
3.1.18.8. Ünlemler 195
3.1.18.9. Yansıma Sözler 195
3.1.19. Yazı Dilinde Olmayan veya Az Bulunan Sözler 196
3.1.19.1. Argo Sözler 196
3.1.19.2. Kaba Konuşma Sözleri 196
3.1.19.3. Teklifsiz Konuşma Sözleri 196
3.1.19.4. Beddualar 196

3.1.19.5. Eskimiş Sözler 197
3.1.19.6. Mecazlar 198
3.1.19.7. Hitaplar 199
3.1.20. Şaire Özgü Kelime ve İfadeler 200
3.2. MEHMET EMİN YURDAKUL VE ABDULLAH ŞAİK`İN ŞİİRLERİNİN KATEGORİLERE GÖRE KELİME SAYISI İSTATİSTİK TABLOSU 200

SONUÇ 205

KAYNAKÇA 212

EKLER 216

ÖZGEÇMİŞ 219

ÖNSÖZ

Mehmet Emin Yurdakul ve Abdullah Şaik XX asır Azerbaycan ve Türk edebiyatının en seçkin yazarları olarak kabul görmüş, dönemi eserleri ile ayna misali yansıtan kudretli şairlerdir. Bu dönemde oluşan siyasi ve sosyal değişiklikler eserlerinin ana konusu haline gelmiş, devamlı mühim olaylara değinmişlerdir. 1900`lü yıllarda bazen bir şair, bazen bir asker, ama en çok bir vatansever olarak eserleri ile halktan desteklerini esirgememiş, cephenin diğer tarafında savaştan bitap düşmüş, kayıp vermiş milletinin acılarını sarmış, mutlu ve ışıklı geleceğe dair umutlarını yitirmemeleri için motive eden, ölmüş ruhları yeniden canlandıran, Türkçü, Turancı ideolojisini her kalem darbesi ile terennüm etmişlerdir. Milli mücadele diye nitelendirdiğimiz zorlu varolma savaşı iki şairi de ortak paydada birleştiren önemli özelliklerdendir.

Doktora tezi olarak hazırlanan bu çalışmada, Abdullah Şaik ve Mehmet Emin Yurdakul`un şiirleri belirlenen kategorilere göre incelenmiş, dönemin sözvarlığı araştırılmış, alfabetik dizin hazırlanmıştır. Tez üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Mehmet Emin Yurdakul`un hayatı, edebi kişiliği, sanatsal özellikleri, ikinci bölümde Abdullah Şaik`in hayatı, Sovyet döneminden önce ve sonraki çalışmaları araştırılmış, üçüncü bölümde ise kelimelerin kategorilere göre incelenme ve yorumlanmasına yer verilmiştir.

Çalışmam süresince desteklerini esirgemeyen anneme, babama, eşime ve Bakü`deki öğretmenim, ablam Yrd.Doç.Dr Gemer Alhanova`ya, Türkiye`deki eğitimim boyunca hep destek olan, yönlendiren tez danışmanım Doç.Dr. Kenan Acar`a, zamanını, kaynaklarını, bilgi ve fikirlerini her zaman paylaşan Prof.Dr. Münevver Tekcan, Prof.Dr. Adnan Rüştü Karabeyoğlu, Prof.Dr. Yavuz Akpınar, Yrd.Doç.Dr. Ferhat Tamir, Arş.Gör. Bekir Yavuz Pekacar`a, daima iyiliğini ve desteğini gördüğüm Arş.Gör. Serpil Yazıcı Şahin`e çok teşekkür ederim.

ÖZET

Dil köklü bir ağaç gibidir. Seneler geçtikçe dallanır, budaklanır, yapraklarını dökse de yeni yapraklar edinir; aynen, dile dahil olan, eskiyen kelimeler gibi. Bir ağacın yaprakları, dalları gibi dilin de sözvarlığı, kelime ve ses yapısı gelişir, onu oluşturan temel taşların yerini farklı unsurlar alır. Sözvarlığı bir halkı, bir ümmeti ayna gibi yansıtan, yaşadığı zorlukları ve sıkıntıları, ilgi alanlarını, tarihsel olayları ve onların etkilerini, psikolojik ve ruhsal durumlarını, kültür, gelenek görenek yapısını, sosyal faaliyetlerini içinde barındıran hazine gibidir. Her hangi bir dönemi net ve berrak bir şekilde kavramak ve anlamak için o dönemde kaleme alınan eserlere, yayımlanan dergi ve gazetelere, daha eskilere gidersek taşlar üzerine kazınan yazılara bakmak, onları incelemek yeterlidir. Bu sebepten yola çıkarak iki halk arasındaki bağı, dönemin siyasi hadiselerini, kültür, dil, din, medeniyet akrabalığını daha iyi anlamak ve araştırmak adına tezimizi XX. yüzyılda Azerbaycan ve Türkiye`de önemli yere sahip olan Abdullah Şaik ve Mehmet Emin Yurdakul`un şiirleri üzerinden araştırmayı doğru bulduk.

Her iki şair aynı dönemlerde Azerbaycan ve Türk halkının istiklal savaşına şahit olmuş, bu mücadeleyi destekleyen, vatanına, milletine karşı sevgilerini gösteren eserler yazmış, ellerindeki kalemi kılıç misali kullanarak bu tarihsel mücadelenin edebiyat askerleri olmuşlardır. Mehmet Emin Yurdakul`un şiirleri cephelerde marş gibi okunmuş, Abdullah Şaik`in şiirleri ise savaşın derin yaralarını sarıp sarmalamıştır. Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra şiirleri ile daha fazla ön plana çıkan Yurdakul`un aksine Abdullah Şaik, Azerbaycan topraklarında Sovyet Devleti kurulduğu için vatan, millet kokan şiirlerini saklamak, hatta yakmak zorunda kalmıştır. Tüm bu olaylara rağmen Azerbaycan yeniden bağımsızlığını kazandıktan sonra Abdullah Şaik`in yarım tanıtılan edebi kişiliği tüm yönleri ile gün yüzüne çıkmış, şairin milliyetçi, vatansever tarafı daha fazla incelenmiş, o dönemin Yurdakul, Gökalp gibi

Türk şairleri ile iletişimi, onların şiirlerini kendi yazdığı ders kitaplarında örnek olarak kullandığı gibi bilgilere ulaşılmıştır.

Tezimiz, XX yüzyıl Azerbaycan ve Türkiye Türkçesinin Mehmet Emin Yurdakul, Abdullah Şaik`in şiirleri üzerinden belli bir şablona tabi tutularak araştırmaya dayanır. Yukarıda belirttiğimiz sebeplerle birlikte, ortak kader, ortak savaş, ortak yaralar ve bunların benzer edebî yaklaşımları, bizi bu iki şairi karşılaştırarak incelemeye yöneltmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sözvarlığı İncelemesi, Abdullah Şaik, Mehmet Emin Yurdakul

ABSTRACT

Language is a such deep-rooted tree. As the years passed, this tree branching, shedding their leaves, as the old words that including the language. Linguistic vocabulary, word and voice structure develops like leaves and branches of a tree and the place of the foundation stones takes different elements. Linguistic vocabulary reflects the difficulties and troubles that experienced, interests, historical events and their effects, psychological and mental states, culture, tradition, custom types, social activities of a nation as a mirror as a treasure. For understanding any period it is enough to examine the works received at that time, published journals and newspapers, even to look the writings engraved on stones. We researched our thesis on Abdullah Shaik and Mehmet Emin Yurdakul that take an important place in Turkey and Azerbaijan for understanding and investigating better the relation between two nation, political events of the period, culture, language, religion, civilization in XX century.

During the same period, both poets were the witness the war of independence in Azerbaijan and Turkey, have supported this struggle, wrote the works that made to feel deep love their nation and country and they have been literary soldiers this historical struggle by using a pencil as a sword in their hand. If the poems of Mehmet Emin Yurdakul are read like anthems in fronts, Abdullah Shaik`s poems wrapped the deep wounds of war. After the establishment of the Republic in Turkey, Yurdakul got more foreground with his poems, but Abdullah Shaik because of the establishment of the Soviet Union in Azerbaijan, he forced to hide even to burn his patriotic poems. Despite all the events, after that Azerbaijan gains independence again, half-known nationalist patriotic side of Abdullah Shaik researched clearly and we have been reached the information about Shaik`s communication with Turkish poets such as Yurdakul, Gokalp from his own textbooks that he published.

Out thesis based on research Azerbaijan and Turkish language in XX century according to a certain template of Mehmet Emin Yurdakul and Abdullah Shaik poems. As mentioned above, common destiny, common war, common injuries and similar literary approach caused mutual examination of two poets.

Key words: Linguistic Vocabulary Review, Abdullah Shaik, Mehmet Emin Yurdakul

KISALTMALAR LİSTESİ

Tezimizde incelenen Abdullah Şaik ve Mehmet Emin Yurdakul şiirlerinin kitaptaki orjinal sayfaları esas alınarak dizini yapılmıştır. Dizini kolaylaştırmak bakımından, şiir ve kitaplar belli kodlamaya tabi tutulmuştur. K.1 şeklinde kodlama "birinci kitap", Ş.1 şeklindeki kodlama "birinci şiir", K.1/Ş.1 şeklindeki kodlama ise "birinci kitap, birinci şiir", P.1 "birinci poema (manzume)" anlamını ifade etmektedir. Aşağıda gösterilen şiir ve kitaplar için yapılan kodlama orijinali esas alınarak sıra ile verilmiştir. Yapılan dizin ve kullanılan kitaplar tezimizin ek bölümünde yer almaktadır.

Abdullah Şaik "Seçilmiş Eserleri" II Cild – K.1

Vətən	Ş.1
Bir Quş	Ş.2
Böyük Xadim	Ş.3
Niyə Uçdu?	Ş.4
Əkinçi	Ş.5
Əkin Nəğməsi	Ş.6
Köç	Ş.7
Parçalar	Ş.8
Hürriyyət Pərisinə	Ş.9
İyirminci Əsrə Xitab	Ş.10
Yad Et!	Ş.11
Nişanlı Qız	Ş.12
Bahar	Ş.13
Dağlar	Ş.14
Şikayətlərim	Ş.15
Vətənə Qayıdarkən	Ş.16
Hər Şey Köhnə	Ş.17
İki Qaranquş	Ş.18
Vərəmli Həyat	Ş.19
Şəklində	Ş.20
Layla	Ş.21
Bu Da Bir Şeri-Faniyi-Digər	Ş.22
Bir Ulduza	Ş.23

Qış Gecəsi	Ş.24
Zamanın İnqilabçılarına	Ş.25
Sükutumdan Şikayətçi Bir Qadına	Ş.26
Qış	Ş.27
Gələcək Qorxusu	Ş.28
Bir Mələkə	Ş.29
Hamımız Bir Günəşin Zərrəsiyik	Ş.30
Son Bahar	Ş.31
Dağlar Sultanı	Ş.32
Sabirə	Ş.33
Aldanma	Ş.34
İşıq Mənbəyi	Ş.35
Bəxtsiz Rəfiqəmə	Ş.36
Noheyi-İştika	Ş.37
Əkinçi Və Xan	Ş.38
Biri Sənsən Mələkciyim, Biri Mən	Ş.39
Bəradərim Firidunbəyə	Ş.40
Nəcəfbəy Vəzirov Həzrətlərinə	Ş.41
Fidan	Ş.42
Dan Ulduzu	Ş.43
İrəli!	Ş.44
Simurğ Quşu	Ş.45
Möhtərəm Nəriman Bəy Nərimanov Cənablarına	Ş.46
Əsrimizə Xitab	Ş.47
İki Mücahid	Ş.48
Marş	Ş.49
Neçin Böylə Gecikdin?	Ş.50
Vətənin Yanıq Səsi	Ş.51
Arazdan Turana	Ş.52
Ülkər	Ş.53
Yeni Ay Doğarkən	Ş.54
O Sən İdin	Ş.55
Həyat-Sevməkdir	Ş.56
Unudulmuş Parçalar	Ş.57
Şərq Gözəlinə	Ş.58
Üsyan Et!	Ş.59
Gənclik Marşı	Ş.60
Savaş	Ş.61
Sevgi Hakim Olmalı	Ş.62
Qızım Altunsaça	Ş.63

Bizimdir	Ş.64
Hər Şey Var	Ş.65
Bir Az Da Atəş Qat!	Ş.66
Əmək Pərisinə	Ş.67
Azadlıq Pərisinə	Ş.68
Sənət Nəğməsi	Ş.69
Gözlər	Ş.70
Xırçm Qız	Ş.71
Əməkçi Qadınlara	Ş.72
Böyük Sənətkara	Ş.73
Gənclərə	Ş.74
Üç Lövhə	Ş.75
Gənc Müəllimlərə	Ş.76
Gənc Qələmlərə	Ş.77
O Baxışlar	Ş.78
İlham Qaynağım	Ş.79
Mən Də Qayaların Yalçın Başında	Ş.80
Şairin Şairə Təsəllisi	Ş.81
Ailə Həyatımın On Altı İlliyi	Ş.82
Başlanğıc	Ş.83
Xalq Düşməninə	Ş.84
Bu Qürurlu Boyun Burulmazmı?	Ş.85
Gəmirik	Ş.86
Gəlsin	Ş.87
Şəklində	Ş.88
Samur Kanalı	Ş.89
Döyüş Nəğməsi	Ş.90
Vətən Nəğməsi	Ş.91
Zəfər Nəğməsi	Ş.92
Ana	Ş.93
Ata Öyüdü	Ş.94
Bahar	Ş.95
İki Qəzəl	Ş.96
Rübailər	Ş.97
Böyük Hicran	Ş.98
Ölümə Həcv	Ş.99
Vətənim	Ş.100
Səndən Də Xoşdur	Ş.101
Yaz	Ş.102
Canlı Dərbənd Çiçəyi	Ş.103

Təbriz	Ş.104
Yeni Ailələrə	Ş.105
Dan Yeri Sökülür, Hər Tərəf Rəngin	Ş.106
İstəkli Nəvəm Ülkərə	Ş.107
Ədhəm	P.1
İki Familiyanın Məhvi	P.2
Qoçpolad	P.3
Zəhmət Və Zinət	P.4

Abdullah Şaik "Seçilmiş Eserleri" III Cild – K.2

Layla	Ş.1
Dovşan	Ş.2
Yetim cücə	Ş.3
Yeni köməkçi	Ş.4
Səhər	Ş.5
Təpəl kəlim	Ş.6
Xoruz	Ş.7
Keçi	Ş.8
Uşaq və dovşan	Ş.9
Çoban mahnısı	Ş.10
Payız gecəsi	Ş.11
Payızın son ayı	Ş.12
Bir quş	Ş.13
Quzu	Ş.14
Oyan, oğlum!	Ş.15
Payız	Ş.16
Məktəbdə	Ş.17
Cütcü	Ş.18
Uşaqlar	Ş.19
Bahar	Ş.20
Yetim	Ş.21
Qonaqlıq	Ş.22
Tülkü və aslan	Ş.23
Aslan, qurd və tülkü	Ş.24
Tülkü və qurd	Ş.25
Mahnı	Ş.26
Tülkü və aslan	Ş.27
Uşaq və bənövşə	Ş.28

Qızıl gül	Ş.29
İnqilab nəğməsi	Ş.30
May nəğməsi	Ş.31
Dəmirçi nəğməsi	Ş.32
Top oyunu	Ş.33
Dəmirçi	Ş.34
Təmizlik	Ş.35
Qərənfil	Ş.36
Bənövşə	Ş.37
Zanbaq	Ş.38
Bülbül	Ş.39
Arı	Ş.40
Kəpənək	Ş.41
Turağay	Ş.42
At	Ş.43
İt	Ş.44
Kür çayı	Ş.45
Yağış	Ş.46
Uşaq bağçası	Ş.47
Məktəblilər marşı	Ş.48
Pionerlə	Ş.49
Ana yurdum	Ş.50
Vətən nəğməsi	Ş.51
Bahar	Ş.52
Tonqal	Ş.53
Tülkü və dəvə	Ş.54
Övlad qayğısı	Ş.55
Vətən	Ş.56
Bahar bayramı	Ş.57
Sən güləndə	Ş.58
Zəfər nəğməsi	Ş.59
Qışın nəğməsi	Ş.60
Bahar	Ş.61
Kolxoz bağında	Ş.62
İdman nəğməsi	Ş.63
Çalışan qazanar	Ş.64
Bir may	Ş.65
Bağça	Ş.66
Göyərçin	Ş.67
Tülkü və xoruz	Ş.68

Ata-oğul	Ş.69
Bilik	Ş.70
Çocuq və qaya	Ş.71
Hekayə	Ş.72
Kəndli və ilan	Ş.73
İsgəndər və filosof Diojen	Ş.74
Tıq-tıq xanım	P.1
Tülkü həccə gedir	P.2
Yaxşı arxa	P.3
Cəfər və Bəşir	P.4
Alma oğrusu	P.5
Eşşək üstündə səyahət	P.6
Tapdıq dədə	P.7
Ovçu məstan	P.8
Sehrli üzük	P.9
Nüşabə	P.10
Sultan Səncər və qarı	P.11
Zalım padşah və əkinçi	P.12

Fevziye Abdullah Tansel "Mehmed Emin Yurdakul`un Eserleri-1" kitabındaki şiirler esas alınmıştır.

Türkçe Şiirler	K.1
Türk Sazı	K.2
Ey Türk Uyan	K.3
Tan Sesleri	K.4
Ordu`nun Destanı	K.5
Dicle Önünde	K.6
Hasta Bakıcı Hanımlar	K.7
Turan`a Doğru	K.8
İsyan ve Dua	K.9
Aydın Kızları	K.10
Ankara	K.11
Dağınık Şiirler	K.12
Biz Nasıl Şiir İsteriz	K.1/Ş.1
Anadolu`dan Bir Ses-Yahud-Cenge Giderken	K.1/Ş.2
Yunan Sınırını Geçerken	K.1/Ş.3
Tırhala Kal'ası`na Bayrak Diktikten Sonra	K.1/Ş.4
Şehid-Yahud-Osman`ın Yüreği	K.1/Ş.5

Yetim Çocuk-Yahud-Ahmed`in Kaygusu	K.1/Ş.6
Ah Analık-Yahud-Zeyneb`in Duası	K.1/Ş.7
Kuran-ı Kerim	K.1/Ş.8
Güzellik ve İyilik Karşısında	K.1/Ş.9
Benim Şiirlerim	K.2/Ş.1
Zavallılar	K.2/Ş.2
Kaynana ile Damat	K.2/Ş.3
Ana ile Kızı	K.2/Ş.4
Ahretlik	K.2/Ş.5
Anadolu	K.2/Ş.6
Sürücü	K.2/Ş.7
Kibritçi Kız	K.2/Ş.8
On Para Ver	K.2/Ş.9
Kesildi mi Ellerin	K.2/Ş.10
Zavallı Kayıkçı	K.2/Ş.11
Çiçekciğim	K.2/Ş.12
Bırak Şu Kuşcağızı	K.2/Ş.13
Issız Ev	K.2/Ş.14
Çekiç Altında	K.2/Ş.15
Beşiğin Önünde	K.2/Ş.16
İlk Yara	K.2/Ş.17
Ya Ölürsem Ne Yaparlar	K.2/Ş.18
Yavrumun Mezarında	K.2/Ş.19
Gutenberg	K.2/Ş.20
Martin Luther	K.2/Ş.21
Kıristof Kolomb	K.2/Ş.22
Bırak Beni Haykırayım	K.2/Ş.23
Biliniz ki Ey Gaddarlar	K.2/Ş.24
Vatan Tehlikede	K.2/Ş.25
İşte O Gün	K.2/Ş.26
Ya Bir Mezar, Ya Zindan	K.2/Ş.27
On Temmuz	K.2/Ş.28
Yaşamak Kavgası	K.2/Ş.29
Bize Diyorlar ki	K.2/Ş.30
İlim	K.2/Ş.31
Para	K.2/Ş.32
Sına`at	K.2/Ş.33
Hakkaniyyet	K.2/Ş.34
Çiftçilik	K.2/Ş.35
Ey Genç Çiftçi	K.2/Ş.36

Sakın Kesme	K.2/Ş.37
Yolcu	K.2/Ş.38
Yavrumuzu Çoğaltalım	K.2/Ş.39
Sebep Ne ki Doğurmasın	K.2/Ş.40
Demir	K.2/Ş.41
Demirci	K.2/Ş.42
Örs Başında	K.2/Ş.43
Bırak Yapma	K.2/Ş.44
Ne Zaman	K.2/Ş.45
Yurdumuzun İniltisi	K.2/Ş.46
Ya Gazi Ol Ya Şehid	K.2/Ş.47
Kur`a Neferi	K.2/Ş.48
Ordu`dan Bir Ses	K.2/Ş.49
Sen Feryada Başlayınca	K.2/Ş.50
Bir Genç Kıza	K.2/Ş.51
Bir Delikanlı`ya	K.2/Ş.52
Çocuklar	K.2/Ş.53
İmtihan	K.2/Ş.54
Çömlekçi	K.2/Ş.55
Günahkar	K.2/Ş.56
Bahtiyarlık	K.2/Ş.57
Gemici	K.2/Ş.58
Fener	K.2/Ş.59
Balıkçı	K.2/Ş.60
Ölü Kafası	K.2/Ş.61
Nifak	K.2/Ş.62
Felaketler Karşısında	K.2/Ş.63
Benim Rüyam	K.2/Ş.64
Irkımın Türküsü	K.2/Ş.65
Selam Sana	K.2/Ş.66
Barbaros	K.2/Ş.67
Kanımı Taşıyana	K.2/Ş.68
Ona Ölüm	K.2/Ş.69
Ustad Ekrem`e	K.2/Ş.70
İsma`il Gaspirinski`ye	K.2/Ş.71
Şair	K.2/Ş.72
Ey Türk Uyan	K.3/Ş.1
Aç Bağrını Biz Geldik	K.4/Ş.1
Ey İğnem Dik	K.4/Ş.2
Ordu`nun Destanı	K.5/Ş.1

Ordu`ya Selam	K.5/Ş.2
Dicle Önünde	K.6/Ş.1
Hasta Bakıcı Hanımlar	K.7/Ş.1
Ninni	K.8/Ş.1
İntikam Perisi	K.8/Ş.2
Bana Kevser Sunana	K.8/Ş.3
Kafkas`a	K.8/Ş.4
Kafkas Kızı	K.8/Ş.5
Han`ın Sazına	K.8/Ş.6
Çar`a	K.8/Ş.7
Petersburg`a	K.8/Ş.8
Gülsün Artık	K.8/Ş.9
Verinhora`ya	K.8/Ş.10
İsyan	K.9/Ş.1
Dua	K.9/Ş.2
Aydın Kızları	K.10/Ş.1
Vur	K.10/Ş.2
Ankara	K.11/Ş.1
Köyde Fırtına	K.12/Ş.1
Gözyaşım	K.12/Ş.2
Alil	K.12/Ş.3
Baba Bucağı	K.12/Ş.4
Anneciğim	K.12/Ş.5
Yazı Masamın Başında	K.12/Ş.6
Sabah	K.12/Ş.7
Sofra Başı	K.12/Ş.8
Matbu`at Nizamnamesi-Yahud-İlk Hücum	K.12/Ş.9
Babacığım	K.12/Ş.10
Oğlum Doğduğu Gece	K.12/Ş.11
Genç Türk	K.12/Ş.12
Mektepli	K.12/Ş.13
CXVIII	K.12/Ş.14
CXIX	K.12/Ş.15
Macar Kızı`na	K.12/Ş.16
Şiirimin Perisi`ne	K.12/Ş.17
Şair	K.12/Ş.18
Milli Ruh	K.12/Ş.19
Mefkure	K.12/Ş.20
Ümid	K.12/Ş.21
Tanrı`ya	K.12/Ş.22

Hakkaniyyet	K.12/Ş.23
Türk Dili	K.12/Ş.24
Mustafa Kemal-Zafer	K.12/Ş.25
Ey Beşerin Çarpan Kalbi	K.12/Ş.26
Hürriyet	K.12/Ş.27
Halk	K.12/Ş.28
Mustafa Kemal-Zafer	K.12/Ş.29
İstiklal Destanı	K.12/Ş.30
Kurtarıcı`ya	K.12/Ş.31
Anıt	K.12/Ş.32
Devrim	K.12/Ş.33
Benim Ömrüm	K.12/Ş.34
Anlamayanlara	K.12/Ş.35
Şair	K.12/Ş.36
Büyük Sanatkar	K.12/Ş.37
Çocuk Esirgeme Kurumu İçin	K.12/Ş.38

GİRİŞ

1900`lü Yıllar Azerbaycan ve Türkiye Topraklarında Tarih ve Siyaset

XIX yüzyıl sonu XX yüzyılın başları dünyanın, özellikle, Kafkasya, Orta Asya ve Anadolu`nun bu topraklarda yaşayan Türk toplumunun siyasal, kültürel ve toplumsal açıdan değiştiği, uzun yıllar etkisi sürecek tarihsel olayların yaşandığı bir dönemdir. Siyasal ve tarihsel olayların birbirine zincir misali bağlı olduğunu düşünürsek bu bölgelerde her anlamda oluşan değişikliklerin zincirin diğer ucunda yaşanan bir kopukluğun veya bir titreşimin sebep olduğunu söyleyebiliriz. O zamanki dünyamızın genel seyrine bakacak olursak XIX asrın sonu Avrupa devletleri için de son derece karışık bir dönemdir. Nitekim, bu dönemde Antanta (İtilâf) devletleri diye bildiğimiz İngiltere, Fransa ve Rusiya; İttifak Devletleri olan Avusturya, Macaristan, Almanya ve İtaliya kendi aralarında birleşmiş, Avusturya veliahdının bir Sırp tarafından öldürülmesi ile 1914`de Avusturya Sırbistan`a savaş ilan etmiştir. Bu durumda Rusiya katolik oldukları için Sırbistan`ı korumuş, buna karşılık Almanya Rusiya`ya ve Fransa`ya, İngiltere ise Almanya`ya savaş ilan etmesi ile I. Dünya Savaşı başlamıştır. Zaten çökmekte olan Osmanlı İmparatorluğu sitasi ve ekonomik durumu nedeniyle savaştan uzak durması gerekirken gizlice Almanya`ya destek olmuştur. Almanya ve Avusturya gelen bu yardımı kendi menfaatleri için kullanmış, Osmanlı ordusunu Ruslar ve İngilizlerle karşı karşıya bırakmıştır.

1915 yılında Sarıkamış`ta başarısız olan Osmanlının 60000 askeri Allahuekber dağlarında donarak şehit olmuştur. İngiliz ve Fransızlar aynı sene Çanakkale`ye karşı taarruza geçseler de Osmanlı Ordusu düşmanların topraklarından sürerek Çanakkale`nin geçilmez olduğunu tüm dünyaya göstermiştir.

I Dünya Savaşı Rusya`da da taşları yerinden oynatmıştır. Savaşın getirdiği açlık, sefalet, kıtlık Rusya`daki Çar yönetiminin gücünü zayıflatmıştı. İhtilal artık öngörülen

birşeydi. 1917 yılı Ocak ayında "Kanlı Pazar"ın yıldönümü için yapılan gösteriler ihtilalle sonuçlandı. İhtilalciler hızlı bir şekilde demokratik meclisin kurulması için bir araya geldiler. Çar yönetimi yıkılsa da iktidardan vazgeçmiyordu. Bu durum ülkede büyük bir kaosa, iç savaşa neden oldu. Durumu avantaja çeviren Osmanlı cephesi Erzincan, Erzurum, Trabzon, Ardahan, Sarıkamış, Kars ve Batum`u Ruslardan geri aldı.

Aynı zamanda mevcut durum Rus-Çar hakimiyeti altında yaşayan milletlerin kendi kaderlerini belirlemek için fırsat oluşturdu. Azerbaycan`daki bu mücadeleye darbe indirmek için farklı yollara başvuruldu. 1928 yılının Mart ayında yapılan ve "Mart Soykırımı" diye tarihimize kazınan faciada 18000 Azerbaycanlı, Ermeniler tarafından katledildi. Lâkin bu olaylar XX yüzyılın başlarından beri giderek güçlenen milli demokratik harekatı olumsuz etkilemedi.

Bilindiği üzere Osmanlı ordusunun tarihinde daha çok Çanakkale ve Kût'ül-Amare zaferlerinden bahsedilir. Bu iki zaferin yanısıra Kafkasya`da Azerbaycanlı kardeşlerine yardım için gelen Nuri Paşa komutasındaki Kafkas İslam Ordusu`nun önemli yeri vardır. Şöyle ki, İngilizlerin istilası, Ermeni soykırımı harekatının giderek yayılması üzerine, Azerbaycan Milli Şurası Lideri Mehmed Emin Resulzade Batum antlaşması gereğince Osmanlı Devletinden yardım ister. Almanya`nın ordu üzerindeki takibi, Sarıkamış`ta askerlerin çoğunun şehit olmasına rağmen Osmanlı ordusu bu yardım çağrısını geri çevirmez. Harbiye Nazırı Enver Paşa`nın emriyle 12000 kişilik Kafkas İslam Ordusu oluşturulur, daha sonra Azerbaycan ve Dağıstan`dan gelen gönüllülerin katılımıyla 20000`e ulaşan ordunun komutanlığını kardeşi Nuri Paşa üstlenir. İki kardeş arasında Azerbaycanla ilgili geçen yazışmalar kardeş ülkeye verdikleri önemi ve sevgiyi yansıtmaktadır: "Büyük Turan İmparatorluğu`nun Hazar kenarındaki zengin bir konak yeri olan Bakü şehrinin zaptı haberinin en büyük meserretle (sevinçle) karşılarım. Türk ve İslam tarihi sizin bu hizmetinizi unutmayacaktır. Gazilerimizin gözlerinden öper, şehidlerimize Fatihalar ithaf (hediye) ederim." (Bulut, M. Kafkas İslam Ordusu. www.yuzaki.com/06.2017).

28 Mayıs 1918 yılında Azerbaycan`ın bağımsızlığını konu edinen Azerbaycan Milli Şurası tarafından toplantı yapılır ve "İstiklal Beyannamesi"nin kabul edilmesiyle Azerbaycan Demokratik Cumhuriyeti kurulur. Mehmed Emin Resulzade`nin önderliği ile kurulan bu devlet Doğu`da, Müslüman ve Türk Cumhuriyetleri içerisinde kurulan ilk anayasalı cumhuriyettir.

Dört cephede savaşan ve kazanan, lâkin 30 Ekim 1918 yılında İttifak Devletleri ile birlikte Mondros Mütarekesini imzalayarak I. Dünya Savaşında mağlûp sayılan Osmanlı Devleti, anlaşma gereğince ordusunu savaştan önceki sınırlara çekmesi gerektiği için Kafkasya`dan çekilerek Doğu Anadolu`ya dönmek zorunda kalır. Bu anlaşmadan sonra Enver, Talat, Cemal, Nazım Paşa Rusya`ya kaçar, son Osmanlı padişahı Vahdettin ile ilgili ise tedkikat başlatılır. Sadrazam İzzet Paşa istifa eder, Tevfik Paşa onun yerine geçer. Daha sonra bu hükumetin istifa etmesiyle İtilâf devletlerinin yardımıyla Damat Ferit Paşa hükumeti kurulur.

30 Ekim 1918 yılında imzalanan Mondros Mütarekesinden sonra Antanta devletleri Anadolu`yu sanki kendi topraklarıymış gibi bölerler ve işgale başlarlar. İngilizler İstanbul`u, Yunanlılar 1919 yılında İzmir`i işgal ederler. Aynı sene Mustafa Kemal İstanbul`dan Samsun`a gider. Düşman güçlere karşı savaşmak için Anadolu tacirlerinin yardımıyla Kuvâ-yı Milliyye ordusu kurulur. 19 Haziran 1919 yılında Mustafa Kemal, Ali Fuat Cebesoy (3. Kolordu Komutanı), Kazım Karabekir (1. Kolordu Komutanı), Cemal Küçük (2. Ordu Müfettişi) ve Rauf Orbay Amasya`da anlaşma imzalarlar. Sina Akşin alınan kararlarla ilgili düşüncelerini Yakınçağ Türkiye Tarihi kitabında şu şekilde ifade etmiştir: "Vatanın bütünlüğü ve ulusun bağımsızlığı tehlikededir fakat hükumet sorumluluklarını yerine getirmemektedir. Ulusun bağımsızlığını, yine ulusun azim ve kararı kurtaracaktır. Bu amaçla en kısa zamanda Sivas`ta her livadan seçilecek üçer temsilciden ulusal bir kongre toplanacaktır. Fakat ondan önce Erzurum`da bir bölge kongresi yapılacaktır." (Akşin, 1982: s.352).

1919 yılı Temmuz ve Eylül aylarında yapılan Sivas ve Erzurum Kongrelerinde Amasya Genelgesinde alınan kararlar onaylanmıştır.

1920 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisinin kurulması ve başbakanın Mustafa Kemal oluşunu tarihin altın kararı olarak nitelendirebiliriz. Tabii ki, Osmanlı padişahı Vahdettin bu girişimin isyan olduğunu söylerek Mustafa Kemal`in idam edilmesini istemiş, bunun için Hilafet ordusu kurmuş, lakin ordu Kuvayi Milliye tarafından hüsrana uğratılmıştır. Sina Akşin`in dediği gibi "İç savaşta TBMM`yi muzaffer kılan, düzenli ordudan çok Kuvâ-yi Milliyye olmuştur." (Akşin, 1982: s.93).

Mustafa Kemal`in en büyük zaferi Sevr Anlaşmasını fesh etmesi ise Ankara hükümetinin en büyük zaferi Doğu cephesindeki toprakları (Kars, Sarıkamış, Oltu) Ermenilerden geri alarak onlarla Gümrü Antlaşması'nı imzalamasıdır.

Türk toprakları önemli siyasi ve tarihsel olaylara tanıklık ederken Azerbaycan toprakları yeniden Rusya`nın eline geçti. Zaten Azerbaycan Halk Cumhuriyeti sahip olduğu petrol yatakları ve diğer doğal kaynaklar yüzünden hep engellerle karşılaşmıştır. Bu, yeni kurulan ve daha güçlü Sovyet Sosyalist Devleti için yeterince cazip bir durumdur. Sadece 23 ay yaşayan ve Azerbaycan`ın İstiklal tarihinde derin izler bırakan Azerbaycan Halk Cumhuriyeti 27 Nisan 1920 yılında Ruslar tarafından yeniden işgal edilmiştir. XX yüzyılın sonunda Sovyetler Birliği'nin çökmesiyle Azerbaycan 18 Ekim 1991 yılında yeniden bağımsızlığını kazanmış ve iki kardeş ülke arasına konulan maddi sınırlar 70 sene ayrılıktan sonra kalkmıştır.

Anadolu`da ise İstiklal Savaşı hâlâ devam etmekteydi 1921 yılı Ocak ayında Türk ordusu İnönü`de Yunan ordusunu yenmiş, aynı yılın Eylül ayında Sakarya Meydan Savaşında zafer kazanan Mustafa Kemal düşmanlarını hayal kırıklığına uğratmıştır. En büyük darbesini Dumlupınar`da yapan Mustafa Kemal, Anadolu'nun mert ve savaşçı gençleri ve kendisinin doğru askeri taktiği 30 Ağustos 1922 yılında Milli Mücadele`nin galibiyetle sonuçlanmasına yol açmıştır.

Bundan sonra ülke siyasi açıdan bir takım gerginlikler yaşasa da Mustafa Kemal 29 Ekim 1923 yılında Cumhuriyeti ilan etmiştir. Atatürk aynı sene cumhurbaşkanı seçilmiş, ilk hukümeti ise İsmet Paşa kurmuştur.

1900`lü Yıllar Azerbaycan ve Türkiye Topraklarında Gelişen Tarihsel Olayların Edebiyatta Yankıları

XX yüzyılın başları sadece Türk ve Azerbaycan tarihini etkilememiş, aynı zamanda edebi ve kültürel açıdan değişimine sebep olmuştur. İki ülkeyi derinden sarsan I. Dünya Savaşı, 1905-1907 yıllarında Burjuva Demokratik İnkılâbı, 1917 senesi Ekim Devrimi, İstiklal Savaşı, Osmanlının çökmesi ve Cumhuriyetin doğuşu, Azerbaycan Halk Cumhuriyeti'nin kurulması ve 1920 senesinde işgal edilerek SSCB`nin ortaya çıkması gibi tarihsel olayların tesirleri, yaşattıkları, bahşettiği acı ve mutluluklar sadece savaş meydanlarında cephelerde yankılanmamış, dönemin şair ve yazarlarının kalemleriyle senelerdir okunan ve sevilen eserlere dönüştürülmüştür. Tarih kitablarının eksik anlattıkları, yetersiz kaldığı duygu ve düşünceleri birebir nice şair ve yazarların eserlerinde hissetmek mümkündür.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Atatürk`ün en çok önem verdiği alanlardan biri edebiyat olduğundan, onun için edebî şahsiyetler de bir o kadar önemli idi. Ona göre edebiyat söz ve manayı, insan dimağında her türlü bilgiyi ve insan karakterinin en büyük duygularını, bunları dinleyenleri ve okuyanların alakadar eden bir sanattır. Onun bu düşünceleri dönemin şair ve yazarları tarafından önemsenmiş, yaşanan zorlukları ve onların etkilerini daha çok halka aktarabilmek için kalem savaşı vermişlerdir. Savaştan ve yenilgiden bitab düşmüş halkın uzun zamandır beklediği güçlü lider Milli Mücadele ve Cumhuriyet döneminin ilk yazarları tarafından kurtarıcı ve destan kahramanı olarak nitelendirilmiştir. Buna binaen o dönem eserlerinin konusunu Milli Mücadele, Ankara`nın başkent oluşu, Cumhuriyetin ilanı, isyanlar, düşmana karşı direniş, toplumun düşünce ve psikolojisinin değişimi oluşturmuştur..

Edebiyat ve kültür anlamında değişim II. Meşrutiyet`ten sonra kendini göstermeye başlamıştır. Ulusçuluk akımı kısa sürede yerini Millî Edebiyat akımına bırakmıştır.

1911 yılında Ziya Gökalp, Ömer Seyfettin ve Ali Canip Yöntem`in "Genç Kalemler" dergisi ile başlattığı bu ülkü, kısa süre içerisinde diğer farklı sanat anlayışlarını savunan sanatçılar tarafından da benimsenmiştır. Sade ve arı Türkçe kullanmayı amaç edinen şair ve yazarlar tarihsel olaylardan ziyade yurt sorunlarını ve ulusal değerleri ortaya çıkarmaya çalışmışlardır. Bazı istisnalar dışında Arapça ve Farsça`nın dilbilgisi kuralları ve kelimelerin kullanılmasına karşı çıkmış, onların yerine Türkçe veya diğer Türk lehçelerinden uygun kelimeler seçilerek kullanılmasını öngörmüşlerdir.

Aynı zamanda bu dönemde birkaç hakim ideoloji mevcut olmuştur. Bunlar içerisinde "Osmanlıcılık" ideolojisi Balkan savaşından sonra imparatorluktaki halkların bağımsızlık mücadelesi sonucunda patlak vermiş ve gerçekliğini kaybetmiştir. Diğer akım olan "İslamcılık" ideolojisi durmadan saldıran ve ülkeyi parçalamaya çalışan Hıristiyan devletleri karşısında Müslüman toplumları birleştirme ve kalkındırma açısından güçlü olsa da Milliyetçilik hareketine ve Milli edebiyata ışık tutan, onu geliştiren "Türkçülük" ideolojisi olmuştur. Bu ideoloji adı altında dernek ve yayın organlarının kurulması siyasî yöndenden de etki yaratmıştır. 1911 yılında kurulan Türk Yurdu Derneği, bir yıl sonra Türk Ocağı kurulmuştur. Tezimizin araştırma konusu olan Mehmet Emin Yurdakul Türk Yurdu Derneğinin seçkin üyesi olmuş, daha sonra Türk Yurdu adlı Türkçü Dergi`nin imtiyazını almıştır. Bu derginin kurulmasında Mehmet Emin, Ahmed Hikmet Müftüoğlu, Ahmed Ağaoğlu, Yusuf Akçura, Ali Turani Hüseyinzade, Muhtar Akil önayak olsa da fikri sunan Yurdakul olmuştur.

Tezimizin diğer çalışma konusu olan Azerbaycanlı şair Abdullah Şaik`in "Türk Yurdu" dergisine manevî yakınlığı dikkate şayandır. O, Yurdakul`un Türk

edebiyatına getirdiği milliyetçilik ve Türkçülük duygularının destekçisi ve taraftarlarındandı. Yurdakul "Ben bir Türküm, dinim, cinsim uludur" diyerek Türk dünyasının uyandırdığı yankı ile kendi yolunu bulmuş, Şaik de nice şiirlerini bu etkiden doğan sevgi ile kaleme almıştır.

Genelleyecek olursak, XX. yüzyılın ilk 10 senesi Türkiye ve Azerbaycan kültürel ilişkileri ve Türkçülük ideolojisi karşılıklı etkileşim halinde gelişmiştir. Özellikle, 1918-1920 yıllarında, Azerbaycan`ın Bakü şehrinde Türk Ocağı`nın bir şubesi açılması bu toplumun Türkçü kültürel birliğini daha da güçlendirmiştir. İstiklal döneminde "Türk Ocağı"na yardım için kurulan "Yeşil Kalem" edebi birliğinin en önemli üyeleri arasında Hüseyin Cavit, Abdullah Şaik, Ahmet Cevat, Cefer Cabbarlı gibi aydınlarımız vardır. Bahsettiğimiz kişiler içerisinde Hüseyin Cavit eserlerini hep Azerbaycan ve Türkiye Türkçelerini kullanarak her iki ülke vatandaşları için daha anlaşılır hale getirmiştir. Turan edebî dilinin kurucusu diye nitelendirdiğimiz edip, tek Türkçeyi oluşturmanın gerekliliğini defalarca vurgulamıştır. İstanbul`da eğitim alan Cavit`in eserlerinde Gökalp ve Yurdakul`un etkisi görülmektedir. Şu örnekte olduğu gibi:

> Kahraman Oğuzlar`ın
> Böyük Ertuğrullar`ın
> Sarsılmaz halefleri
> Şimdi hep sapkın, azgın (Aliyeva, 2002: s.279).

Abdullah Şaik de bu dönemde Cavit`in dille ilgili düşüncelerini desteklemiş, ortak mükemmel bir dile sahip olmanın öneminden yazılarında bahsetmiştir.

Türkiye`de milliyetçilik, özellikle Türkçülük harekatının önderi "Türkçülüğün Esasları" kitabının yazarı olan Ziya Gökalp`ın bu faaliyetlerine eş olarak Azerbaycan`da milli Türkoloji`nin ilk büyük eseri diyebileceğimiz "Türk Kimdir ve Kimlerden İbarettir" eserinin yazarı Ali Bey Hüseyinzade`yi söyleyebiliriz. Aynı ideolojiye sahip olan iki edip "Türkleşmek, İslamlaşmak, Avrupalaşmak (Batılılaşmak)" ilkelerini savunmuştur. Abdullah Şaik de 1912 yılında yayımlanan

“Gülizar” isimli kitabında Azerbaycan edebiyatını genel Türk edebiyatının bir parçası olarak değerlendirmiş, Ali Bey Hüseyinzade`nin vatanımızın şerefli evlâdı olduğunu söylemiştir.

Millî Mücadele yıllarında Türk topraklarında Yurdakul “Ben bir Türküm” diye haykırırken Ahmet Cevat sanki bu haykırışa cevap verirmişcesine “Çırpınırdın Karadeniz, bakıp Türkün bayrağına” mısralarını yazarak Türk dünyasının millî marşını kaleme almıştır. Hem edebi, hem askeri cephede savaşan Cevat, 1915`te Ermeni katliamına maruz kalmış, Kars-Erzurum yöresine “Kardaş Kömeği” adıyla bilinen faaliyetlere aktif olarak katılmış, Anadolu`da ve Kafkasya`daki tüm askerlerin sevgisini kazanmıştır. Yaşar Garayev`in şu sözlerini de hatırlatmak isteriz: “Milli Azerbaycan, devletten ve cemiyetten önce ideolojide var olmuştur. Mehmet Emin Resulzade`yi, Yusifbey Nesibbeyov`u, Han Hoyski`yi, bedii fikir, içtimai düşünceden önce yaratmıştır. Onlardan biri, belki de birincisi Ahmet Cevat`tır. “Poetika`nın Resulzade”si, bana göre Ahmet Cevat`a verilen en doğru değerlerden biridir. Üçrengli şiir, bedii hafızaya herkesten önce Ahmet Cevat`ın kalemiyle yazılmıştır. Bayrağımız rengini, marşımız müziğini ve ritmini Ahmet Cevat`ın şiirinden almıştır.” (Memmedli, 2011: s.26-27).

1900`lü yılların başlangıcında Cumhuriyetin ilk 10 senesine kadar olan bir zaman diliminde ister Azerbaycan, ister Türkiye edibleri kendi aralarında gizli bir anlaşma yapmış gibi birbirlerinden habersiz aynı konuları işlemiş, aynı duyguları paylaşmışlar. Uluslararası ilişkilerin oturmadığı yıllarda her iki taraf mevcut durumun değişmesinden doğan yeni ideolojiyi halka ulaştırmak için çaba sarfetmiş, edebiyatı keskin silah olarak kullanmışlar. Atatürk Dönemi ve Milli Mücadele, Rus-Çar sisteminin çöküşü, Azerbaycan Halk Cumhuriyeti ve SSCB iki Türk toplumunun kaderini değiştirdiği için farklı yollar denenerek araştırılmış ve tetkik edilmiştir.

Tez konumuz için seçtiğimiz Abdullah Şaik ve Mehmet Emin Yurdakul bahsi geçen zaman diliminde koşulsuz hizmetleri olan iki şairimizdir. Onların hayatı, edebî kişiliği ve görüşleri ile tanıştıktan sonra şiir incelemelerine geçilecektir.

Azerbaycan ve Türkiye Türkçelerinin Söz Varlığına Genel Bir Bakış

Bir toplumun dünya görüşünü, maddî ve manevî kültürünü öğrenmenin en iyi yolu, o toplumun söz varlığını araştırmaktır. Başka sözle ifade edecek olursak, her birey çevresindeki olaylara kendi bakış açısıyla yaklaştığı gibi her toplum da dünyayı kendi dilinin penceresinden görmektedir. O yüzden söz varlığı insanların maddî ve manevî dünyasını, gelişim süreçlerini, bu süreçte oluşan uyum ve uyumsuzlukları yansıtan bir bütün, insanın sosyal faaliyetinin özel bir ürünüdür.

Dilin verimli, etkin iletişim birimi söz, aynı zamanda dil elementlerinin merkezidir. Söz varlığındaki fonem ve morfemler, konuşma ve düşünce arasındaki mantıksal bağ, karşılıklı etkileşim, dil aracılığıyla kendini açık bir şekilde ifade eder. Dil kendi özelliklerini sadece sözler vasıtasıyla yansıttığı için bazı araştırmacılar dilin söze tabi olduğunu belirterek söz dili terimini kullanmışlardır. L.V.Şerba ve İ.A.Boduen de Kurtene gibi dilbilimciler sözün doğasını ve işlev özelliklerini cümle, filozoflar mefhum, V.V.Vinoqradov ise gerçek olanla ilişkisi ile belirlemeye çalışmışlar. Morfem kavramını ilk kullanan Polonyalı dilbilimci İ.A.Boduen de Kurtene olmuş, bu terimi ilk kez "Slav Dillerinin Karşılaştırmalı Grameri" adlı eserinde kullanmıştır. Ona göre sözcükler ister cümle öğesi olsun, ister cümleyle hiç bağlantısı olmasın, söylenen ve duyulanın ardışık dizisidir, aynı zamanda morfolojik ve kavramsal açıdan morfem diye adlandırdığımız bir bütündür.

Dilbilim üzerine yapılan son araştırmalarda sözcüklerin leksik ve semantik anlamlarının farklı olduğu kanaatine varılmış, bu yüzden iki alanı birbirinden ayırarak tetkik etmeye başlamışlardır. Yeni bakış açısına göre sözcüklerin her biri semantik özelliklerine bağlı kaldığı leksem, insanların bilinç ve tefekküründe yansıttığı anlam, yani semantem (kavram) ile farklılık oluşturur. Sözcükler belli gramer özelliklerini aldıklarında farklı biçim şekilleri ortaya çıkar. Sözcüklerin anlamsal ve dilbilimsel, leksik ve semantik biçimleri, onların bütünlüğünün temelini teşkil eder. Morfolojik kriterlerin sözcükleri biçimlendirdiğini düşünürsek, sentaktik kriterlerin onu cümlenin en az küçük ve basit birleşenine çevirdiğini söyleyebiliriz. Ç. Y. Morris`e göre

sözcüklerin birbirine bağlı olan, kendine has özellikleri ile seçilen sentaktik, semantik ve pragmatik terimleri ile ifade ettiğimiz üç ana kriteri mevcuttur. Sözcüklerin konuşma sırasında diğer kelimelerle etkileşim haline girmesi onun sentaktik, etraftaki faktörlerle etkileşimi ve bunlara karşı tutumu onun semantik, tüm özelliklerini bütün olarak yansıtması ise pragmatik özelliğidir. Bu bakımdan sözcükler bağımsızlık, bütünlük, morfolojik, fonetik ve semantik özelliklerini de ele alınarak da araştırılmıştır. Genel dilbilim çalışmalarında sözün dört analiz şekli gösterilmiştir: 1. Fonematik; 2. Morfematik; 3. Leksimatik; 4. Leksik Semantik. (Obşiye Yazıkoznaniye, 1972: s. 407,408)

Bilindiği gibi söz varlığı veya dünya dillerindeki kullanım şekliyle leksika dildeki sözlerin bütününü teşkil eder. O yüzden dilin söz varlığı terimi ile yanı sıra dilin leksikası ifadesi de kullanılır. Söz varlığı sabit değildir, değişkendir. Özellikle, dışarıdan müdahaleye açıktır. Bu müdaheleye dilin fonoloji ve gramer kategorilerinde rastlanmaz. (Koduhov, 1974: s.144)

Dilin söz varlığını sistematikolarak ilk ele alan dilbilimci, M.Pokrovski olmuştur. Ona göre sözcükler ve onların ifade ettiği anlamlar birbirinden keskin bir çizgi ile ayrılmaz, kelimenin gerçek anlamına ya yakındır, ya da zıt anlam ifade eder. Söz varlığını içerik açısından sistematik olarak araştıran H.Osthoff, P.Meyer ve H.Sperber`in konuyla ilgili farklı düşünceleri mevcuttur. Osthoff kelimelerin anlam açısından akrabalık ilişkisini, Meyer her bir kelimenin mutlaka belli bir anlamının olduğunu, Sperber ise sözcüklerin dominant anlamlarından türemiş anlamlar teorisini savunmuş ve kavrambilimi de bu kuramın temelini oluşturmuştur. Aynı zamanda bahsi geçen araştırmacılar kelimelerin dildeki semantik yerini bu sözcüklerin ait olduğu anlamlar sisteminin yapısının belirlediğini savunmuşlardır.

Söz varlığımızı oluşturan kelimeler birbirinden bağımsız değildir, tarafımızca belli olan veya olmayan sebeplerden birbirine bağlı ve zıt bileşik kelime sisteminin temsilcileridir. Sözcüklerin gerçek anlamı başka kelimelerle etkileşim haline

girdiğinde ortaya çıkar, bu sözcüklerin leksik sistemdeki yerini bağlı olduğu söz varlığının içeriğini tetkik ettikten sonra belirleyebiliriz. Bu düşünceleri savunan ve ortaya atan, Prag Dilbilim okulunun üyeleri olmuştur. Derneğin çalışmalarında söz varlığının sistematikliği ve bu sistemdeki yeri önem arz etmiştir.

Dil sosyaldir, o yüzden toplumla birlikte yaşar ve gelişir. Söz sosyal, ekonomik, siyasî, teknik, kültürel ve belirtmediğimiz birçok alandaki değişikliklerin aynası gibidir, hepsini kendi içinde yansıtır. Ya başka dilden gelen kelimeyi kendi içinde eritip özelleştirir, ya da mevcut kavrama, ürüne uygun kelime üretir. Bu işlemler dilin söz varlığını değiştirmekle birlikte kelime sayısının artması veya azalması, zenginleşmesi veya yoksullaşması sonuçlarını doğurur.

Dili kullanan kişilerin hepsi o dilin özelliklerini tamamen yansıtamayabilir. Söz varlığını teşkil eden kelimelerin tamamına vâkıf olmak mümkün değildir. Eğitim seviyeleri, yaşadıkları toplum, mekân, yaş özellikleri ve başka nedenlerden dolayı dilin genel bir söz varlığı olduğu gibi, kişinin de kendi özel söz dağarcığı vardır. Daha net ifade şekli kullanırsak herkes tarafından bilinen, kullanılan, kabul edilen sözler dilin temel söz varlığını oluşturur. Yapım ekleri, toplumun eğitim seviyesinin yükseltilmesi yönünde çalışmalar, akraba dillerle daha sık iletişim temel söz varlığının zenginleşmesine yardımcı etkenlerdir. Azerbaycan Türkçesinin söz varlığını konu edinen dilbilim kitaplarında leksika, "söz yaradıcılığı"nın alt başlığı olarak gösterilir. "Söz yaradıcılığı" dilin iki önemli alanı gramer ve leksika ile etkileşim halindedir. Leksika "söz yaradıcılığı"nın sonucudur, çünkü o dilin temel söz varlığına yeni leksik normların, yani kelimelerin dahil olması için zemin yaratır. Lakin "söz yaradıcılığı" sunulan maddî imkanlar ve süreç açısından gramer kategorisi ile daha fazla bütünlük teşkil eder. Çünkü yeni sözlerin oluşumu için yapım ekleri önem arz eder, bu olanağı söz yaradıcılığına morfoloji sağlar. Türkiye Türkçesi`nin söz varlığı üzerine çalışmalar yapan Doğan Aksan ise Türkçe`nin söz varlığını incelerken onu birkaç öğede kümelendirmiştir. Ona göre bir dilin söz varlığını araştırırken ilk anılması gereken, "temel söz varlığı" ya da "çekirdek sözcükler" adını verdiğimiz öğelerdir.

Dilimizde kullandığımız kelimelerin hepsi işlek değildir, hatta zamanla işlek olmasına rağmen yeni kelime ve ifadelerin dahil olmasıyla dildeki işlekliğini kaybeden, unutulmuş veya eskimiş kelimelere katılan sözcükler de mevcuttur. Selim Ceferov Azerbaycan edebî dilinin söz varlığını araştırırken unutulan veya artık kullanılmayan kelimeleri "köhnelmiş sözler" (eskimiş kelimeler) kategorisinde değerlendirmiş, tarihizmler (tarihsel kelimeler), arhaizmler (kadim kelimeler) diye iki alt grupta genişleterek bahsetmiştir. Doğan Aksan ise Türkçedeki yabancı kelimeleri yerleşmiş yabancı sözcükler ve yerleşmemiş yabancı sözcükler diye iki kategoriye ayırmıştır. Tezimizdeki kelime sayısında Türkiye Türkçesinde Arapça alıntı kelimeler, Azerbaycan Türkçesinde ise Farsça alıntı kelimeler daha fazla yer almaktadır. Bunun nedeninin tarih ve kültür yakınlığı olduğunu düşünüyoruz.

Yukarıda belirttiğimiz gibi, toplumların bakış açısına, yaşamına ve uğraştıkları alanlarına göre söz varlığı da farklılık gösterir. Çünkü leksikoloji o dilde konuşan halkın tarihsel geçmişinin aynasıdır. Bu yüzden dilin söz varlığı araştırmalarında tarihsel leksikoloji önemli yere sahiptir. Meselâ, eski zamanlarda Türklerin yaşam standartlarını ele alalım. Köktürkler döneminde daha çok hayvancılıkla geçinen Türklerin dilinde boğa, koyun, at vb. sözcüklere daha çok rastlanır. Bu bahsi geçen hayvanların o dönemdeki önemini göstermekle birlikte maddî kültür sözcüklerinin hangileri olduğunu da ortaya koymaktadır. Örnek olarak aile ilişkilerini de gösterebiliriz. Türk dünyasında bunların ayrı ayrı kavramlar halinde karşımıza çıktığını görüyoruz. Mesela elti, görümce, baldız, yenge vb. Lakin diğer dil ailelerinde bu kavramlar tek bir sözcükle ifade edilir.

XIII. yüzyılda Osmanlı Devleti kurulduktan sonra Türkiye Türkçesinde yabancı kelimeler, özellikle o dönem şair ve yazarlarının eserlerinde daha fazla tercih ettiği Arapça ve Farsça kelimeler yer almaktaydı. Dildeki karşılığının olmasına rağmen dahil olan yabancı kelimeler giderek gerçek Türkçe kelimelerin unutulmasına yol açmıştır. Mesela, dilde öd kelimesi varken Arapça`dan zaman ve vakit, us kelimesi varken de akıl ve idrak kelimeleri alınmıştır. Bunlar aynı devlet ve coğrafyada yaşayan halkların birbirinden etkilenmesinin sonucudur. Azerbaycan Türkçesi için de aynı şeyleri

söyleyebiliriz. Önce Fars, daha sonra Arap istilâsına uğrayan halk, Safeviler döneminde kendi ana dilini kullansa da Arapça ve Farsça`nın fazlasıyla etkisi olmuştur. 1920`li yıllarda SSCB`nin işgali ile 70 sene Rus esaretinde yaşayan Azerbaycan halkının dilinde Rusça`dan geçen kelimeler de bulunmaktadır. Tüm bu zorluklara rağmen Türkçenin saflığını ve temizliğini muhafaza etmeyi başaran Azerbaycanlılar, bu başarıyı şair, yazar ve dilbilimcilerine borçludur. Türkiye`de ise 1923 yılında cumhuriyet kurulduktan sonra dilin yabancı öğelerden temizlenmesi için özel kararlar alınmış, bunun için Türk Dil Kurumunun açılması öngörülmüştür. 20`li yıllardan bu yana kurumun faaliyetleri sonucunda kullanılan Türkçe kelimelerin sayısı artmıştır.

Görüldüğü gibi iki dil için ortak özellik hem Arapça`nın, hem Farsça`nın etkisinde kalmasıdır. Zannımızca, Arapça kelimelerin iki dilde sık kullanımı İslâm dininin kabul edilmesinden sonraki döneme tekabül eder. Nitekim, Arapça`dan geçen kelimeler daha çok dini ve kutsal kavramlarla ilgilidir. Temel söz varlığının önemli kategorisine dahil olan bu kelimeler Türk halklarının gelişim sürecinde farklılık göstermiştir. Örneğin, Köktürkler döneminde Türklerin bağlı bulundukları Gökdini`nde (Şamanizm) yer, gök, su, ateş kutsal kavramlardı. Bu yüzden o dönemin metinlerinde Teñri “gök, Tanrı”, kök “gök, mavi,yeşil”, ot “ateş” gibi kelimeler daha sık kullanılmıştır. Göçebe olan Türk milleti yerleşik yaşama geçtikten sonra Budizm, Hıristiyanlık, Maniheizm gibi dinleri kabul etmiştir. Bu dinlerin izlerine, dildeki yansımalarına Uygur dönemine ait metinlerde rastlıyoruz. İslam dinini kabul ettikten sonra Türklerin dilinde hem Arapça (Allah, Kuran, ibadet vb), hem Farsça`dan (namaz, oruç vb) geçen dini kelimeler kullanılmış, Farsça dönemin şiir ve sanat dili olduğu için iki dilde de daha fazla yaygınlaşmıştır.

Azerbaycan ve Türkiye Türkçelerinde dikkat çeken konulardan biri de şahıs ve bireylerle ilgili sözlerin, yani zamirlerin, akrabalık sözü veya kavramları ifade eden kelimelerin farklı semantik özelliklerinin olmasıdır. Meselâ, her iki dilde şahıs ve bireyleri ifade etmek için hem şahıs, hem dönüşlülük zamiri kullanılır. Bir de semantik açıdan her iki kategorinin özelliğini taşıyan zamirler de vardır: mən(im)-ben(im), sən(in)-sen(in), özü(müz)-kendi(miz) vb. Bu zamirler semantik açıdan ardışık ve sabit

ilişkilere dayanır, aynı zamanda leksik paradigma, mikrosistem oluşturur. Akrabalıkla ilgili kelimelereden ata-baba, ana-anne, baba-dede, baldız-baldız; görümce, bibi-hala gibi kelimeler hem biyolojik, hem sosyolojik açıdan akrabalık ilişkisini yansıtır. Süt kardeş-süd bacı veya gardaş, üvey anne-ögey ana, üvey baba-ögey ata, analıg-analığım, atalıg-babalığım gibi kelimeler ise hem semantik, hem gramatik özelliklere sahip sosyolojik akrabalık sözcükleridir. Ergen-yeniyetme, evli-evli, dul-dul, sonsuz-kısır gibi kelimeler de akrabalık ilişkisini ifade eder. Kelimelerin hem semantik, hem de kavramsal farklılıkları gözönünde bulundurarak akrabalık ifade eden kelimelerin hepsini akrabalık kavramı başlığı altında incelemeyi uygun bulduk.

Semantik konuları ve söz varlığının sistematikliğini araştırırken dilbilimciler tarafından ele alınan kelimeler içerisine renk ve ton kavramı ifade eden sözcükler de dahil edilir. Örneğin, Rum dilbilimcisi A.Bidu Vranceanu renk isimlerini söz varlığının bir parçası olarak görmüş, bunları yararlı ve yararsız diye isimlendirerek iki kategoriye ayırmıştır. Birinci ve ikinci renk isimleri diye nitelendirdiği yararlı renk adlarına sarı, kırmızı, mavi, yeşil, beyaz, siyah gibi bildiğimiz temel renkleri dahil etmiştir. Ona göre renk isimlerini oluşturan paradigmaların sayısı ile renk isimlerinin sayısı eşittir. Temel renkleri mutlak veya tahmin edilemez olduğunu varsayarsak, diğer renklerin tahmin edilebilen, yaklaşan olduğunu söyleyebiliriz. Türkiye Türkçesi renk adlandırma bakımından oldukça zengin ve çeşitlidir. Bu konuda titiz ve derin inceleme yapan Zeki Kaymaz, Türkiye Türkçesi ve ağızlarında renk kavramı ifade eden kelimelerin toplam sayısını 1.447 olduğunu belirtmiştir. Kaymaz, buraya pekiştirme sıfatları, benzerlik sıfatları, fiilden türemiş sıfatlar, Türkiye Türkçesi ile ilgili sözlükler, yazılı eserler ve Derleme Sözlüğü`ndeki kelimelerin hepsini dahil etmiştir. Bu rakam sadece Türkiye Türkçesi için geçerlidir, diğer Türk lehçelerinde de aynı araştırmayı yaptığımızda mevcut sayının artacağını söyleyebiliriz.

Dildeki anlatım gücünden bahsettiğimizde söz varlığında önemli yer kaplayan deyim ve atasözlerine değinmek gerekir. Türkiye Türkçesinde deyimler diye bilinen kategori Azerbaycan Türkçesinde frazeoloji birleşmeler başlığı ile tetkik edilmektedir. Türkiye Türkçesinde deyim anlam ve şekil açısından daha çok atasözüne yakın

gösterilse de, Azerbaycan Türkçesinin gramer yapısında sentaktik birleşmeler olarak nitelendirilmiştir. Bu konuyu ilk araştıranlar sözlük tertip eden dilbilimciler olmuştur. Kelimelerin başka sözlerle sıkı ilişkisinden dolayı ayrılmaz bir bütün olduğunu fark etmiş, çevirdiği dilde net karşılık bulamamış veya kısmen bulmuş, kelimenin anlam kaybı yaşadığını gözlemlemişlerdir. XIX. yüzyılda Rus dilbilimcileri Potebnya, Sreznevski, Fortunatov, Şahmatov bu kelime gruplarının üzerinde sentaktik açıdan çalışmışlardır. Daha sonra Fortunatov ve onun akademik çalışmasını destekleyen aydınlar frazeoloji birleşmeleri hem semantik, hem morfolojik bakımdan ele almışlardır. XX. yüzyılın başlarında bu konuyu geniş ve kapsamlı olarak tetkik eden C. Belly olmuş, bu kelime gruplarını söz varlığının bir kategorisi olduğunu belirlemiştir. Belly iki türlü tamlama olduğundan bahsederek ilgisini daha çok "sabit ve değişmeyen" kelime gruplarının çektiğini söylemiştir. Rus dilbilim tarihinde konuya ilk değinen, 1931 senesinde Polivanov olmuştur. Ona göre, frazeolji birleşmelerin söz varlığı ile ilişkisi sintaksisle morfolojinin ilişkisi ile aynıdır. Rus dilbilimcisi Vinogradov frazelojik birleşmeleri söz varlığından ayırarak bağımsız bir kategori oluşturmuştur. Azerbaycan Türkçesinin söz varlığı araştırmacısı Selim Ceferov bu kelime gruplarını söz varlığı içinde değerlendirmiştir. Deyimlerin Türkiye Türkçesine veya diğer dillere ait olduğunu araştırmanın en kolay yolu ise Türk lehçeleridir. Türkiye Türkçesinden oldukça uzaklaşan Kazak Türkçesinden örnek verelim: "Qızım sağan söyleyin kelinim sen tıñda (Kızım sana söylüyorum, gelinim sen dinle)"; Türkmen lehçesinde aynı deyim şu şekilde karşımıza çıkıyor: "Gızım sana aydyan, gelnim sen eşit" vb.

Her dilin terim söz varlığı mevcuttur. Bu, fizik, matematik, felsefe, sosyal bilimler, sahne sanatları, mimari, marangozluğa kadar uzanan geniş bir alanı kapsayan kavramlardan oluşur. Türkiye Türkçesi söz varlığının son altmış yılını inceleyecek olursak, yayımlanan çeşitli terim sözlüklerinden bu alanda özleşmenin ve Türkçeleşmenin de olduğunu görürüz. Özellikle, Dil Devriminden sonra birçok alanda özleştirmeye gidilmiş, şimdi kullanılımayan Osmanlıca uzun tamlamalar bırakılarak Türkçe karşılıkları yerleşmiştir. Mustafa Kemal Atatürk`ün kendi eliyle Türkçeleştirdiği *geometri* ve *matematik* terimlerinin yanı sıra Türk Dil Kurumu birçok alanda kavramlar üzerinde durarak terimlerin daha kullanışlı ve anlaşılır olmasına

çalışmıştır. Mustafa Kemal`in 1971 yılında tıpkıbasım olarak yayımlanan Geometri kitabında açı, bölü, çarpı, eşkenar, yüzey, düşey, yatay, eğik gibi terimler ilk kez kullanılmıştır. Azerbaycan`da ise 1920`li yıllardan sonra terim sözlükleri ile ilgili çalışmalara başlanılmıştır. Bilimsel kelimelerin yeterli olmadığı, dildeki sözcüklerin terimsel gerekliliği karşılamadığı kanaatine varılmış, bu durumun düzeltilmesi için Neriman Nerimanov tarafından 1922 yılında İdareleri Millileştirme Komitesi kurulmuş, İstilahlar Komisyonu faaliyete başlamıştır. İlk yayımlanan terim sözlükleri İdare İstilahları (1924), Nebatat İstilahları (1926), Hügug Lüğeti (1926) bu komisyonun çalışmaları sonucunda ortaya çıkmıştır. Üniversitelerimizin ağırlıklı olarak dil eğitimi gördüğü bölümlerinde Selim Ceferov`un "Müasir Azerbaycan Dili-Leksika" kitabı, bu alanda güvenilir kaynak olarak kabul edilmiştir. Ceferov, Azerbaycan edebî dilinin terim söz varlığını "Azerbaycan Dilinin kullanım alanına göre leksikası" başlıklı incelemesinde alt başlık olarak belirtmiş, bu kategoride dialekt, terim, meslek, argo söz varlığını incelemiştir.

Türkiye Türkçesini diğer dillerden ayrı kılan özelliklerinden biri de dilde çok fazla ikilemelerin kullanılmasıdır. Dile güçlü anlatım özelliği kazandıran ikilemeler Türkiye Türkçesi`nin yapı ve sözcük özelliklerine daha uygundur. Diğer dillerde mesela, Lâtincede sadece birkaç örneğine rastlasak da Korece ve biraz da Japoncada Türkçeye yakın oranda kullanıldığını görebiliriz. Eski kaynaklara baktığımızda ikilemelerin tarihsel gelişimini ve dildeki yerini de gözlemleyebiliriz. Köktürk yazıtlarında sık sık kullanılan ikilemelere örnek olarak iş küç (iş güç), oguş bodun (kabileler, halk) gösterilebilir. Aynı kullanım sıklığını Uygur döneminde de görmekteyiz. Örnek olarak alınan busuş kadgu (üzüntü, kaygı), buluñ buçgak (köşe bucak) belirtilebilir. Bu alanda pek çok örneğe değinen ve inceleme yapan Türk dilbilimci Saadet Çağatay`ın olduğunu söylememiz gerekir. Azerbaycan Türkçesinde mürekkeb sözler diye anılan bu tür kelimeler yani ikilemeler gramatik kategori olarak söz varlığında değil, morfolojide incelenmiştir. Yukarıda belirtilen eski kullanım şekillerini almakla birlikte, şu an Azerbaycan Türkçesinde bu tarz kelimelerin bir kısmı kısa çizgi ile (-) yazılmaktadır. Söz-söhbet, gapı-pencere, eniş-yohuş, kağız-kuğuz, zir-zibil vb. Kısa çizgi ile yazılmayan kelimelere ise gelbisınıg, gelhagel, keklikotu vb.

örnek verilebilir.

Söz varlığında yer alan kalıp sözler, insanlar arasındaki ilişkileri yansıtmanın yanısıra o dilin, özel ve kendine özgü güzelliklerini, adab, ahlâk, bakış açısını bir ayna misali yansıtarak gözler önüne serer. Örneğin, Afiyet olsun-Nuş olsun, affedersiniz-bağışlayın, güle güle-görüşərik gibi standart kalıp sözler Türkiye ve Azerbaycan Türkçesine özgü kalıp sözler sırasına dahildir. Bunlar Türk kültürünün birçok yönüne ışık tutmaktadır. Mesela, çocuğu dünyaya gelen kişileri kutlamak için iki şivede de aynı şekilde kullanılan "analı babalı büyütsün!" veya "Allah bağışlasın" gibi kalıp sözler vardır. Görüldüğü gibi kalıp sözler bir dili konuşan toplumun dünya görüşünü yansıtmakla birlikte inançlarını da göstermektedir. Azerbaycan ve Türkiye halkı Müslüman toplumlar olduğu için her iki Türkçede "Allah" kelimesi ile kurulmuş ibareler çokluk teşkil eder. Aynı zamanda Türkiye Türkçesi`ne çeviri yoluyla da kalıplaşmış ifadeler geçmiştir. Mesela, J.Caesar``ın "Sen de mi Brütüs"; Sinoplu Diognes`in "Gölge etme, başka ihsan istemez(m)" gibi vb.

Yukarıda hem Azerbaycan, hem Türkiye Türkçesi söz varlığından, gramer özelliklerinden, benzer ve farklı yapılarından, kelimelerin kategorilere göre kullanım şekillerinden bahsettik. Kabul etmeliyiz ki bir dilin kelime hazinesi en güzel, en özel, eşsiz ve kendine özgü kullanım şeklini, daha önceki salt ve düz işlevinden kurtularak rengârenk ifade şeklini edebîyatla kazanır. Bir halkın, bir dilin psikolojisi, yapısı, dönemsel karakteristik özellikleri, belli zaman diliminde yazılan eserlere göre değerlendirilir. Bu bağlamda şiir, dilimizin önemli bir parçasıdır. Aynı sözcükleri kullanan, onlara farklı değer ve anlamlar yükleyen, dilbilgisi kuralları olmayan bir dildir. Bir halka, bir millete aynı şeyleri düşündürmek mümkündür, zor olan aynı şeyleri hissettirmektir. Bizce şiirin de en büyük başarısı da budur. Şiirle ilgili edebîyatçı ve dilbilimciler tarafından yapılan birçok tanım vardır. Lâkin, Melih Cevdet Anday`ın söylediği gibi tanım akıl işidir, şiir ise akıl dışıdır. Şiir aslında bir söyleyiş sanatıdır. Duyguları, düşünceleri, hisleri, korku ve sevinçleri söze dönüştürmenin en güzel yoludur. Dünyanın dört bir yanında, en eskiden en yeniye kadar, sevilen, beğenilen şiirlerde dilbilim yardımıyla açıklanabilecek, aydınlatılabilecek nitelikler vardır. Ünlü

dilbilimcilerden Jakobson, dilin işlevleri ile ilgili araştırma yapmış ve dilin altı önemli işlevinin olduğu kanaatine varmıştır. Ona göre dilin en önemli işlevlerinden biri, onun şiirsel işlevidir. Bu konuyu şu şekilde değerlendirelim. Herhangi bir kelimeyi seçiyorsun, onu yazdığın şiire ilave ediyorsun ve bu sözcüğe daha önce hiç yüklenmeyen anlamları yüklüyor, mecaz ve teşbihlerle anlamını renklendiriyorsun. Böylece, kelime düz anlamından kurtularak yazara ve okuyucuya farklı anlamlar yelpazesini açmış oluyor. Zannımızca, şiirin dilbilime kattığı en büyük şey, bu anlam yelpazeleridir.

Biz de şiir ve edebîyatla ilgili yapılan güzel yorumlardan, aynı zamanda bilimsel yönlendirme ve fikirlerden yola çıkarak XX yüzyıl Azerbaycan ve Türkiye Türkçelerinin anlam, kullanım, özellik, tarih ve bir çok alanda kelime hazinesini tetkik etmek için Mehmet Emin Yurdakul ve Abdullah Şaik`i uygun gördük. Her iki şair 1900`lü yıllarda bazen asker, bazen edip, daha çok vatansever kişilikleriyle kendi halklarından desteklerini esirgememişler. Yurdakul ve Şaik eserleri ile cephenin diğer tarafında savaşan, vatanı, millet için ölümü göze alan, kayıp veren yaralı halklarını şiirleri ile sarmış, yollarına ışık tutmuş, umut olmuştur. Bu vatan savaşı Türkiye için güzel sonuçlansa da Azerbaycan topraklarında Sovyet Devleti kurulmuş, Azerbaycan şairinin vatanperver eserleri yıllarca saklanmış, Azerbaycan yeniden bağımsızlığını kazanınca şairin bilinmeyen vatansever tarafı halkına tanıtılmıştır. Yurdakul`un ister Cumhuriyete kadar, ister ondan sonra dillerde ezber olmuş, vatanını seven gençlerin gönlüne daha fazla sevgi ateşi olmuştur.

Tezimiz, Mehmet Emin Yurdakul ve Abdullah Şaik`in hayatı ve edebî kişiliğinden bahsetmenin yanı sıra, onların XX yüzyılda kaleme aldıkları değerli vatan kokan şiirlerinin tetkikini, incelenmesini içerir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. 1. MEHMET EMİN YURDAKUL

1.1. MEHMET EMİN YURDAKUL`UN HAYATI

Halk içinden yetişen, edebî Türklüğün en bariz siması olan Yurdakul, 1869 yılı Mayıs ayında İstanbul Beşiktaş`ta dünyaya gelmiştir. Soyunun Terkos civarındaki Zekeriya Köyünden olduğu bilinmektedir. Yazarımızın babası baş ığrıbçı Salih Reis iken, annesi Bulgaristan`dan göç eden Mehmed Ağa`nın kızı Emine Hanımdır.

Mehmet Emin, daha çocukken okuma yazma bilmeyen anne ve babasını bilgilendirmek için onlara halk masalları okumuş, elinden geldiğince yardım etmeye çalışmıştır. Oğlunun bu davranışlarına şahid olan Salih Reis, onun eğitime ve bilime olan merakını anlamış, tahsil yapması için her türlü maddi ve manevi fedakarlıkta bulunarak Mehmet Emin`e destek olmuştur. Böylece, ilk eğitimini aldığı "Saray Mektebi" adıyle anılan sıbyan (ana) okuluna başlamıştır. Üç sene sonra Beşiktaş Askeri Rüştiyesi`ne (orta okula) yazılmış ve bitirir bitirmez 1887 yılında eğitimine Mülkiye İdadisi`nde devam etmiştir. Lakin burdaki tahsili uzun sürmemiş, tasdikname alarak ayrılmıştır. Okuldan ayrılır ayrılmaz Babıâli Sadaret Dairesi Evrak Odası`na katip olarak atanan Yurdakul, bir yıl sonra, daha 19 yaşındayken, Şebinkarahisarlı Müzeyyen Hanımla evlenmiştir.

Mehmed Emin Yurdakul`un son derece mutlu geçmiş bu evliliğinden üç erkek ve bir kız olmak üzere dört evlâdı dünyâya gelmiştir: Halim Yurdakul; Hüseyin Ertuğrul Yurdakul; Mebrûke (Kuter); Âdil Oğuz Yurdakul.

Fakat millî şâirin soyadını şerefle taşıyan ve dedesinin aziz hâtırasını değerli yazılarıyla yaşatan büyük torunu Avukat Doğan Yurdakul (1927) başta olmak üzere, Gülay Cingi (1936), Tomris Vardar (1943), Atillâ Yurdakul (1943), Erol Yurdakul

(1946), Ercan Yurdakul (1936), Polat Yurdakul (1938), Mehmed Emin Yurdakul (1951) ve Fâik Yurdakul (1957) olmak üzere ikisi kız, yedisi erkek dokuz torunu bulunmaktadır. (Tevetoğlu, 1988(a): s. 7)

Daha önce bahsettiğimiz gibi, memurluk hayatına genç yaşlarında atılan Mehmet Emin`in ilk vazifesi Babıâli Sadaret dairesi Evrak Odası kâtipliğidir. Müzeyyen Hanımla evlendikten sonra Hukuk Mektebi`ne kaydını yaptırmıştır. Henüz ikinci sınıfındayken İngilizce öğrenebilmek için Amerika`ya gitme teşebbüsünde bulunmuş, lakin ona bu konuda yardım etmeye söz veren Madam Mut aniden vefat etmiş, bu yüzden Yurdakul düşüncelerini hayata geçirememiştir. Bu olumsuz gelişmeler üzerine bir daha Hukuk Mektebi`ne geri dönmemiş, 1891 yılından itibaren eğitim hayatına tamamıyle son vermiş ve yazarlığa başlamıştır.

Sadâret Evrak Kalemi, Rusûmat Emâneti Evrak Kalemi`nde müsevvidlikle başlayan memurluk hayâtında gittikçe ilerliyerek, Erzurum ve Trabzon Rusûmat Nâzırlığı`nda, Bahrîye Nezâreti Müsteşarlığı`nda, Hicaz, Sivas, Erzurum Vâliliğinde bulunmuş, Musul, Şarkî Karahisar, Urfa, İstanbul Milletvekilliği`ne
kadar yükselmiştir. (Tansel, 1989(a): s. XV)

Yazar, 14 Ocak 1944 yılında vefat etmiştir. Ölümünden önce kütüphanesinin yanması ve eşinin vefatı onu çok üzmüştür. Hatta bazı araştırmacılara göre, Yurdakul`un ölümünü tetikleyen önemli sebeplerdir. Defninde, mezarı başında konuşma yapan Prof. Sadri Maksudi Arsal, Mehmet Emin`in Türk Dünyası ve Edebiyatı için ne kadar değerli olduğunu ifade etmiştir:

“Senin değerin şiirlerinin hecelerinde değil, oynadığın tarihi roldedir. Senin kıymetin şiirlerindeki teknikte değil, Türklük ideolojisinde aranmalıdır. Sen
Osmanlılık fikri yerine Türklük şuurunu yarattın. Türkler yaşadıkça, sen de yaşayacaksın...”(Vatan, 1944: Nu.1120, s.3)

1.2. MEHMET EMİN YURDAKUL`UN EDEBÎ KİŞİLİĞİ

Bazı araştırmacılara göre Hukuk öğrencisi iken, bazılarına göre ise daha katip olarak çalıştığı yıllarda Mehmet Emin, ilk mensur eseri olan Fazılet ve Asalet adlı kitabını 1891 yılında Ebuzziya Matbaasında bastırmıştır.

Hakkı Târık Us, 1942`de, ilk yazıları 50 yıl ve daha önce çıkmış 59 yazar için düzenlenen törenlerden sonra yayımlanan "50 Yıl" adlı kitabında şunları yazmaktadır: "Biz Mehmed Emin`in ilk basılı eserini mensur olanlar arasında buluyoruz; eğer (Sadâret Evrak Kalemi Hulefâsından M.Emin) imzasıyla 19 Haziran 1888`de çıkan bâzı (Mevâdd-i Ahlâkiye), üstadımıza ilk basın beşiği olmamışsa O, (Fazîlet ve Asâlet) adıyla güzel basılmış bir küçük kitabın neşir târihi olan Ağustos 1890`da, gürbüz bir delikanlı halinde hayatımıza doğmuştur."

Fazilet ve Asâlet kitabını bastırmadan önce, Yurdakul kitabı Recâizâde Mahmud Ekrem, Said, Abdulhak Hâmid ve Muallim Nâci Beylere göndermiş, eser hakkında düşünce ve yorumlarını kendisine bildirmelerini ricâ etmiştir. Bunun üzerine, Ekrem ve Said Beyler mensur, Abdulhak Hamid ve Nâci Beyler ise manzum birer takrîz yazmışlardır:

Şeref ü şân ne câh u rif`atte Ne asâlettedir ne servette
Bunların da safâsı var ise de Ercahiyyet yine fazîlette
(Soydaş, 2016(a):s.9)

Mehmet Emin Yurdakul`un edebî kişiliğini oluşturan üç etken vardır. Bunlardan ilki babasıdır. 3 Ağustos 1943 Salı Günü Yeni Adam'ın yönetim odasında Baltacıoğlu ile yaptığı bir görüşmede de yine kendisi, yetiştiği çevreyi ayrıntıları ile şöyle anlatmaktadır: "Babam ümmî (okuma yazması olmayan) idi. Çocukken bana Battal

Gazi, Kerem ile Aslı gibi halk masallarını okutur ve dinlerdi. Sonraları Nâmık Kemâl`in Evrâk-i Perîşan`ını okudum." (Baltacıoğlu,1943(a): Nu.452)

İkinci etken onun genç ruhunda, belki de şiirlerindeki fikir örgüsünde, o sıralarda (1892) İstanbul`a gelip yerleşen Cemaleddin Efganî olmuştur. Mehmet Emin Efganlı Şeyhin Nişantaşı`ndaki evine sık sık giden ziyaretçilerin başında yer almıştır. Cemaleddin Efganlı`nın Yurdakul`un hamleci sesine daha farklı bir şiddet ve cesaret vermek konusunda teşvik edici bir rol oynadığını söylersek, yanılmış olmayız. Lakin kendisindeki milliyetçilik ve Türklük şuurunun sadece Cemaleddin Efgani`nin etkisiyle oluştuğunu dair söylentilerin olması yazarımızı üzmüş, hayatının sonlarına doğru verdiği beyanatta da bu üzüntüsünü ifade etmiş ve duruma açıklık getirmiştir.

Mehmet Emin Yurdakul`un Cemâleddîn Efganî ile ilgili olarak ilgili söylediği şu sözler çok önemlidir: "Beni o yoğurmuştur; eğer ruhların ebediyet ve lâyemutluğu varsa, derim ki, o, etlerini, kemiklerini Maçka Mezarlığı`nın topraklarına bırakmış ise, rûhunu bana yâdigar etmiştir. Cemâleddin`in rûhu bende yaşıyor."

Mehmet Emin Yurdakul, mürşidinin, "Sizde ne zaman kendilerini sevmeyen ve kendi şahıslarının olmayan insanlar yetişirse, o zaman kara gününüz ak olacak, düştüğünüz yerden kalkacaksınız!" sözünü hiç unutmamıştır.

Yurdakul, "Kuran-i Kerim" adlı şiirini onun düşüncelerinden ilham alarak yazmıştır. "Cenge Giderken" adlı meşhur şiirini Şeyh`e okuduğu zaman, "İşte, asıl sizin edebiyâtınız budur!" diyen Efgânlı tarafından bu yolda şiirler yazmaya teşvik edilmiştir. Mehmet Emin Yurdakul`un, Efganî'nin fikirlerine bu hayranlığı ömrünün son yıllarına kadar sürüp gitmiştir.

1919`da neşrettiği Duâ adlı şiirini Cemâleddîn Efganî'ye ithâf eden M.E.Yurdakul`un, onun tesirinde kaldığı bütün bu izâhlardan sonra açıkça anlaşılır.

Lakin şuna da belirtelim ki, Cemaleddin Efganî ile tanışmadan önce, daha 1891 yılında "Fazîlet ve Asâlet" isimli mensur eserini yayımlamasını unutmamalıyız.

Üçüncü etken ise eşi Müzeyyen Hanımdır. Yurdakul eşinden şöyle bahsederdi: "Eşim, hayat ve gönül yoldaşım Şebin Karahisarlı bir Türk kızıdır. Onunla evlendiğim zaman benimle konuştuğu öz-türkçe bana kendi dilimin özünü anlatmıştı. Ben, İstanbul lehçesini anamdan, babamdan; sonra Anadolu lehçesini karımdan öğrendim." (Yeni Adam Dergisi, 1943: sayı 452)

Türk Edebiyâtı için dönüm, Türkçülük için bir başlangıç olan, şiirler arasında en çok beğenilip sevilen "Anadolu`dan Bir Ses yahut Cenge Giderken" başlığını taşıyandır. Cenge Giderken, Türkçe Şiirler`den önce 1897 yılında Selanik`te "Asır" gazetesinde basılmıştı. (Baltacıoğlu, 1943(b): Nu.452)

Ben bir Türküm; dinim, cinsim uludur.
Sinem, özüm ateş ile doludur.
İnsan olan vatanının kuludur.
Türk evladı evde durmaz; giderim!

M.E.Yurdakul`un şiirlerini araştırdığımızda neşir tarihi bakımından en eski şiirinin, 1895 yılında Resimli Gazete`de çıkan Köyde Fırtına şiiri olduğu görüyoruz.

Ey fırtına, işte evim, altını üstünü kat! Toprakların
göke savur, her taşın bir yere at; Sakın şuna, şu
küçücük kulübeye el sunma! Yıkar isen yapanı
yok, âh, oraya dokunma!

İçi, memleket sevgisiyle dolu olan Mehmet Emin`in halkın çektiği acılara, yoksulluklara karşı ilgisiz kalan, herkese, özellikle zamanın yönetimine kin doluydu.

1898`de çıkardığı "Türkçe Şiirler" adlı kitabı da bu heyecan ve isyanının belgesi niteliğindeydi. Şiirlerinin taşıdığı bu içten ve akıcı ruh, Saray`ın kuşkusunu uyandırmış ve korkularını tetiklemişti.

"Türkçe Şiirler"deki manzumeler, şâirimizin kitapta belirttiği gibi, Yunan savaşı zamanında söylenmeye başlanmıştır. Yurdakul, beş ay süren Türk-Yunan muharebesini ve bu muharebedeki hadiseleri, askerlerin cenge gidişlerinden başlayarak, kazandıkları başarıları, şehit ve gazilerimizi, yetim çocukları, dul kadınları şiirlerine konu edinmiştir.

Eserdeki dokuz şiirden Cenge Giderken, Yunan Sınırını Geçerken, Tırhala Kalası`na Bayrak Diktikten Sonra, Şehid-yâhud-Osman`ın Yüreği, Yetîm Çocuk-yâhud-Ahmed`in Kaygusu, Âh Analık-yâhud-Zeyneb`in Duâsı bu harble tamâmıyle, Kurân-ı Kerîm ile İyilik ve Güzellik Karşısında başlıklı şiirler ise kısmen alâkalıdır. Bunları Asır, Musavver Malûmât, Mütâle`a, Servet-i Funûn`da neşredilmiştir. (Tansel, 1989(b): s.XXI)

1898`de yayımlanan "Türkçe Şiirler", yurt içinde ve dışında büyük yankılar uyandırdı. 9 parçadan oluşan kitabın başında Recaizade Mahmud Ekrem, Abdülhak Hamit Tarhan, Şemsettin Sami, Rıza Tevfik Bölükbaşı ve Fazlı Necip`in Mehmet Emin`in şiir tarzını öven ve destekleyen satırları yer alıyordu. "Türkçe Şiirler", Mehmet Emin`i destekleyenlerle Servet-i Fünun taraftarları arasında uzun tartışmalar yaratmıştır.

Şemseddin Sami, Yurdakul`un Türkçe Şiirleri ile ilgili şunları söylemektedir: "Efkâr ve hissiyat-ı milliyenin millî bir lisanla ifadesi: işte şiir, işte edebiyat!.." (Yurdakul, 1969(a): s.10)

Yurdakul “Doğru yolda mı yürüyorum? Yoksa uçuruma mı düşeceğim?” derken hafif bir duraksar. Bu da kendine güvenmediğini düşündürür, lakin öyle değildir. Çünkü Mehmet Emin kararlıdır ve çizdiği, izlediği yolda kendisine güveni de vardır. “Biz Nasıl Şiir İsteriz” başlıklı şiirinde bunu bariz bir şekilde görebiliyoruz:

Biz o şiiri isteriz ki çifte giden babalar, Ekin
biçen genç kızlarla odun kesen analar,
Yanık sesin dinlerlerken göz yaşların silsinler.

“Yunan Sınırını Geçerken” başlıklı manzumesinde ise şöyle diyor:

Hangi Türktür gerdenine urgan, kement urdurur?
Hangi Türktür mescidine çanlı kule kurdurur?
Milletimiz köle olmaz; böyle günde kim durur?
Biz Türkleriz; Kızılırmak olur böyle taşarız!

Ebuzziya Tevfik ile Ahmet Rasim beğenmeyenlerin başında gelir. Ahmet Rasim, Ahmet Mithat`a yazdığı bir mektupta şöyle diyor: “Türk şiiri denilen yakışıksız biçimsiz şeylerle kulub-ı safiye-i ümmette cevelan eden hiss-i muhteremi şairiyeti lekedar etmek reva değildir.” (Teveteoğlu, F. 1988,S.)

Ahmet Mithat ile Şemseddin Sami de bu çığırı beğenenler arasındadır. Ahmet Mithat, “Tarik” gazetesinde Ahmet Rasim`e cevap verdiği gibi, Şemseddin Sami de Sabah gazetesinde çıkan “Edebiyat-ı Müstakbelemiz” başlıklı yazısında (Sabah gazetesi, 1899: Sayı. 1 Mart 1315), Türkçe Şiirler adıyle pek güzel bir kitabın çıktığını bildirerek Mehmet Emin Bey`in beklenen çığırı açtığını, bu eserin “Edebiyat Müstakbelemiz” binasının temel taşı olduğunu söylemiştir.

Halit Ziya da yine Servet-i Fünun`da çıkan yazısında, bir sırasına getirerek şöyle diyor: "Nazımda büyük bir eser-i muvaffakıyet görüldü. Türkçe şiirlerin letafetinden hep telezzüz ettik. Niçin Türkçe nesirler de olmasın." (Servet-i Fünun, 1899: c.17, S. 428)

1904 yılında Türk Şairi, bazı şiirlerini, İstanbul`a göre sansürü daha az olan İzmir ve Selanik vilayetlerindeki "Muktebes" ve "Çocuk Bahçesi" dergilerinde yayınlanmıştı. Bu dergilerden birincisinde "Hayat Kavgası"; ikincisinde ise "Ölü Kafası", "Zavallılar", "Zavallı Kayıkçı", "Çiftçilik", "Ey Genç Çiftçi", "Çekiç Altında" şiirleri çıkmıştı.

1904 yılında "Çocuk Bahçesi" dergisinde "Filozof Rıza Tevfik Bey"e ithaf edilmiş "Ölü Kafası" ile, Rıza Tevfik`in "Türklerin Muhterem Şairi Mehmed Emin Bey`e" yazılmış uzun bir mektubu bir arada yer almışlardı. Bu mektup nerede ise küçük "Çocuk Bahçesi" dergisini baştan sonra doldurmaktaydı. Bazen Milli Şairi Kutub Kâşifi (Nansen)`e benzeterek O`na: "Siz de emel kutbunun yolunu buldunuz" diyor; bazen de, eskiden Türkçe yazmaya uğraşmış şairlerle karşılaştırarak, onların çaba ve özentilerinin gölgede kaldığını söylüyor.

"Çocuk Bahçesi" dergisinde Ömer Naci Beyle Tevfik Fikret arasında tartışma sürerken Yurdakul Türkçe şiirlerini yayınlamayı sürdürdü. "Ömür Yolunda-Yahud-Yolcu", "Sokak Kapısı Önünde", "Çekic Altında", "İmtihan", "Zavallı Kayıkçı", "Günahkar", "Yavrumuzu Çoğaltalım!" manzumeleriyle "İhtiyar Değirmenci" mensur yazısı bu tartışma aylarında basılıp çıkmıştı.

Asıllarının Ruşef Eşref Unaydın`da olduğunu belirten Akçuraoğlu, bu iki mektuptan bazı cümleleri yazısına aktarmıştır. İsmail Gasprinski 1899 martında Kırım`dan yazdığı bir mektupta şairi samimiyetle tebrik ediyordu: "...Şiirlerinizi

Edirne, Bursa, Ankara, Konya, Erzurum Türkleri anlayıp lezzetle okuyacakları gibi, Tiflis, Tebriz, Şirvan, Horasan, Türkistan, Kâşgar, Deşt-i Kıpçak, Sibirya, Kazan ve Kırım Türkleri de okuyacaklardır." (Oğuzkan, 1969(a): s. 5-6)

Görüldüğü gibi, yurtdışı Türklerden Mehmet Emin`i ilk kutlayan, Kırım Türklerinden Gaspralı İsmail Beydir. O tarihlerde yurtdışında bulunan Türkler, İstanbul`da çıkan eserleri ve edebiyat tartışmalarını dikkatle izliyorlardı.

Özellikle, yurt dışında yaşayan, dönemin önemli edebiyat araştırmacıları sırasına giren Vladimir Minorsky, Profesör P.Horn ve (Ottoman Poems), (A History of The Ottoman Poetry), adlı eserlerin yazarı Gibb, Vamberi, Gasperinsky "Türkçe Şiirler" hakkında tetkikler, tenkitler, makaleler ve mektuplar yazarak takdirlerini belirtmişlerdir.

Nitekim, Bakü`de 1917`de "Keşgul-i Negam" adıyle 4.kez basılan ve "Türk millî mekteplerinin ali sınıflarında okunan millet ve vatan nağmelerinden ber- güzidelerini havi bir mecmuadır" kaydıyle yayınlanan eserde, Mehmet Emin`in "Cenge Giderken" manzumesi "Marş" başlığı altında yer almaktadır. (Yurdakul, 1969(b): s. 14-15)

Mektupların tamamını ilk kez M.Behçet Yazar 1928`de yayınlanan eserine almıştır. Bu mektupların Türk Tarih Kurumu`ndaki Emin Bey`in evrakı arasında bulunan daktilo edilmiş kopyalarını Fevziye Abdullah Tansel de yayınlanmıştır.

Ne gariptir ki, Türkçü ve Türkçeci Mehmed Emin Yurdakul`u savunan Rıza Tevfik, Meşrutiyetten sonra: "Ben Türk değil, Arnavudum" diyecek ve Türklüğün ölüm fermanı Sevr`i, Osmanlı ve Osmanlıcacı olarak imzalayarak bu kalemini Robert Kollej`e armağan edecek; Milli Mücadele`den sonra da 150`lik vatan hainleri arasında yurt dışına çıkarılacaktır. Ömer Naci ise, ateşli ve imanlı bir Türk ve Türkçü olarak parlamentoda ve Sultan Ahmed Meydanı`nda Türklük düşmanlarına ateş püskürdü; Hüsn-i Medfûn şiirini Mehmed Emin Bey`e ithaf etti; 1916 tarihinde

iken Kerkük`te şehid olmuştur. (Tevetoğlu F, 1988(b): s.13-22) Rıza Tevfik ve Ömer Naci arasındaki tartışmalar, Mehmet Emin Yurdakul`a yaklaşım ve tutumları, Cumhuriyetin ilanından sonra ise her ikisinin bakış açısının tamamen değişmesi dikkatimizi çekmiştir.

Mehmet Emin Yurdakul Türk Derneği ve dergisinin önemli mensupları içerisinde yer alır. Şöyle ki, Yurdakul, Sivas Valiliğinden istifa edip İstanbul`a döndükten sonra, 1911 yılında, "Türk Yurdu" adlı Türkçü Dergi`nin imtiyazını alarak Türk Milliyetçiliği tarihinde seçkin bir yer almıştır ve geniş bir programla kurulma ve yayınlanmasında ön-ayak olmuştur. Bu dergi, Mehmed Emin Yurdakul, Müftüoğlu Ahmed Hikmet, Ağaoğlu Ahmed, Akçuraoğlu Yusuf, Doktor Hüseyinzade Ali Turani ve Doktor Akil Muhtar (Özden) Beyler tarafından kurulmuştur. "Türk Yurdu" fikrini de ilk ortaya atan, Milli Şair Mehmed Emin Yurdakul olmuştur. Lakin onun bu teşebbüslerini gören, ilerlediği yolda daha fazla başarı elde etmesini istemeyen ve onu gözden uzak tutmak isteyen İttihatçılar, Mehmet Emin`i çok geçmeden Erzurum Valiliğine tayin ettiler.

Akçuraoğlu Yusuf, Türk Yurdu hakkında şu bilgileri vermektedir: "1911 yılı Kasım başında Türk Yurdu Mecmuası`nın ilk sayısı yayınlanmıştır: "...Türk Yurdu Mecmuası`nın imtiyazı Şair Mehmed Emin Bey adına almıştı. Mehmed Emin, 1911 yılı Erzurum Valisi olduğundan, mecmuanın imtiyazı ve müdürlüğü Akçuraoğlu oğlu Yusuf`a nakledildi."

Derginin 1911`de çıkan ilk sayısında, Mehmed Emin "Demirci" şiiri görülür. Derneğin üçüncü ve daha sonraki sayılarında Mehmet Emin`in şiirleri, "Türk Yurdu" başlıklı yazısı vardır. (Yurdakul, 1969 (c): s.17)

Dr. Scheer onun Anadolu şiiri dolayısiyle Türk Yurdu dergisinin 24. sayısında şunları yazıyordu: "Türk halkının içtimaî yaralarını, onun hayat damarlarını kurutan mütenevvi ve gizli eksiklikleri kim öğrenmek isterse Mehmet Emin`i okumalıdır. Biz

onda eski Türk an`anesini, maksadını vazıhan buluyoruz." (Oğuzkan, 1969(b): s.11-12)

1908`de Âşiyân, Bağçe, Musavver Muhit, Resimli Kitap, Meşveret, Servet-i Funûn`da; 1909`da Kadın, Işık, Silâh, Resimli Roman`da, 1910`da Musavver Şebâb ve Ümmet`te; 1911`den başlayarak Türk Ocağı`nın ve Türk Derneği`nin organı Türk Yurdu ve Türk Derneği`nde, Tedrîsât-i İbtidâ`iye mecmualarında; 1913`de Çocuk Dünyâsı, Mektebli, Halka Doğru mecmualarıyle Tanin gazetesinde; 1914`de Türk Birliği Derneği`nin organı Bilgi Mecmuası`ndan başka Donanma mecmuasında, Peyâm gazetesinin Kısm-l Edebî adlı ilâvesinde bulabiliriz. Emin Bey, bunlardaki yazılarına, Türkçe Şiirler`in neşrinden sonra, 1908`den önce bilhassa Çocuk Bağçesi`ndeki manzûmlerini de ilâve sûretiyle "Türk Sazı" adlı eserini meydana getirdi. (Tansel, 1969(c): s.XXXIV-XXXV)

Millî şair yüz doksan bir şiiri içine alan "Türk Sazı"nın neşr olunması ile birlikte, herkes tarafından samimi karşılandı. Yanılmıyorsak bu konuda ilk makaleyi yazan Hamdullah Subhî olmuştur. "Türk Sazı"nın ilk sayfasında "Benim Şiirlerim" isimli manzume yer alır. Burada Mehmet Emin`in gençlik hayatını, aşklarını, şahsi zevklerini aksettiren şiirleri yoktur. Yurdakul "Türk Sazı"nda kendi aşklarını değil, üç telli sazıyla milletinin felaketli ve zor hayatını dile getirdiğini, dertlilere teselli dağıtmak istediğini yazmıştır.

"Ey Türk Uyan" "Türk Yurdu" mecmuasının üç-dört ay neşredilemediği sırada basılmıştır. Hikmet Müftüoğlu şiirle ilgili şu yorumu yapmıştır: "Bir nine hitâbı gibi cana işliyor." Ömer Seyfeddin de, Büyük Bir Şiir-Ey Türk Uyan adlı makâlesiyle eseri tahlil edip kıymetlendirdi. (Agaoğlu, 1914: Nu.12040, s.28)

Mehmet Emin Yurdakul`un şöhretinin en yaygın olduğu zamanların 1914 yılı olduğunu söyleyebiliriz. Hatta bize göre, en verimli evresi, 1914-1918 yılları arasıdır.

Onu takdir eden ve seven arkadaşları, 17 Aralık, 1914`de "Türk Ocağı"nda, "Türk Sazı" ile "Ey Türk Uyan"ın neşrinden sonra, şerefine edebiyat gecesi tertiplemişlerdi. Ona, o gecenin hatırası olarak, birçok mühim şahsiyetlerin kendisi ve eserleri hakkındaki düşüncelerini kaydettiği bir defter hediye etmişlerdi.

Emin Bey, 1914`de "Türk Sazı" ile "Ey Türk Uyan"ı neşrettirdikten sonra şöhretinin en yüksek noktasına eriştiğini göstermektedir. Şiirlerinin vezin, nazım şekli, dil, ifâde, fikir ve mevzû v.b. husûsiyetleri, kısaca söylersek üslûbu da artık tamâmıyle teşekkül etmişti. (Tansel, 1969(d): s.XLIV)

1915 yılında Yurdakul`un önemli eserleri içerisinde yer alan "Tan Sesleri" basılmıştır. Kitabın ilk manzumesi 36 kıtadan ibaret olan "Aç Bağrını Biz Geldik" şiiridir. Mehmet Emin şiiri Balkan Harbi`nden sonra yazmaya başlamış, Birinci Cihan Harbi`nden iki ay kadar önce (1914 yılında) bitirmiştir. Rusya`nın Boğazlar`ı elde etme çabası, Balkanlar`daki küçük devletleri Türkiye, Avusturya-Macaristan aleyhine kışkırtması, vatanın Türk zümrelerini hakimiyeti altına alma isteği, yapılan çirkin siyasetlere karşı duyulan nefret ve isyan, Türk Birliği`ni gerekliliği ve geleceğe dair umutlar eserin ana hatlarını oluşturuyor.

"Tan Sesleri"ne birinci basımından sonra eklediği "Ey İğnem Dik" ise, sınırdaki erlere giyecek, bayrak diken Türk kadınları ağzından söylenmiş gibi tertip edilmiştir. 1913`de başlayan Balkan Savaşı`nın ikinci devresinden iki ay önce yazılmıştır.

Önce "Çanakkal`a Gâzîleri" adını verdiği ve 1915`de tamamladığı eserini "Ordu`nun Destanı" ismiyle, "Çanakkal`a Kahramanları"na ithâfıyle aynı yılda neşretti. 1918`de "Ordu`ya Selâm" şiirini de ilâve ettiği ikinci basımıyle 43000 nüshayı bulan bu epik eseri de Türk ordusuna dağıtılmıştır. 1916`da bitirdiği, Türk ve Arap dostluğunu kuvvetlendirici fikirleri içine alan "Dicle Önünde" adlı manzum eseri ise Irâk cephesinde savaşan ordumuza ithâf edilmiştir. (Yazıcı, 1976(a): s.3233)

1917`de tamamladığı ve bestelenmiş bulunan "Hasta Bakıcı Hanımlar" adlı eserini Hilâli Ahmer Hanımları`na ithâf etmiştir. Aynı eser bir yıl sonra 1918 yılında "Turan`a Doğru" adlı kitabında da neşrolunmuştur. 1914 yılında yayımlanan "Ey Türk Uyan" kitabı yeniden neşr olunmuş, 1916-1918 yılları arasında, Birinci Cihan Harbi`nden sonra basılan 10 küçük manzumesi yeni baskıda yer almıştır. Burada Macarlar`a karşı sevgi ve dostluk, Rus siyasetinin uyandırdığı nefret duyguları, Anadolu`dan uzaktaki Kırım, Kafkas, Tatar v.b. Türkler`le aynı siyasi idare etrafında birleşmek, dolayısıyle Turancılık mefkuresi hakimdir.

Yine 1918`de basılan "Zafer Yolunda" adlı eserinde, yeni şiirler yoktur; bu kitabı, daha önce neşretmiş bulunduğu "Ordu`nun Destanı, Dicle Önünde ve Hasta Bakıcı Hanımlar" adlı manzum eserlerinin bir araya getirilmiştir.

Türklük âleminin sonsuz bir heyecan ve umutla beklediği zafer artık, erişilmesi imkânsız bir hayal olmuştu. Türk milletinin hakkını, hukukunu, istiklâl ve hürriyetini kaybetmesi bile muhtemeldi. Mehmet Emin, bu karanlık günlerde halkın düşüncelerini, duygularını, Hâlide Edib Adıvar`a ithaf ettiği "İsyan" ve mürşidi Cemâleddin Efgânî`nin Aziz Hâtırası`na sunduğu "Duâ", yani "İsyan ve Dua", "Türkün Hukuku" adlı eserlerinde heyecanlı bir hatip edasiyle ifadeye çalıştı. (Oğuzkan, 1969(c): s. 7-8). Bu şiirler aynı zamanda Türk Yurdu mecmuasında neşrettikten sonra, 1919`da "İsyan ve Duâ" adıyle kitap hâlinde bastırdı. Millî felâketler yine sürüp gidiyordu; bu defa da, İstiklâl Savaşı`nın aydınlığa koşan ızdıraplı günleri başlamıştı. Bu eserleri içerisinde "Türkün Hukuku", Birinci Dünya Savaşı ve Balkan bozgunlarının ardından var olma mücadelesi veren kadim bir millet ve medeniyetin asrî dünyaya karşı serdettiği itirazı yansıtan Yurakul`un mensur eserlerinden biridir. Eser Sulh Kongresine ve Millet Meclisine hitap eden iki bölümden oluşmaktadır. Sulh Kongresine hitap eden başlık altında asrî dünyanın diline pelesenk ettiği insaniyet ve medeniyet mefhumlarının milletimiz için de geçerli olması zarureti üzerinde durulur. Millet Meclisi başlıklı

bölümde ise muhataplarına Türk`ün seciyesini ve üstlendiği tarihî şuuru hatırlatan yazar; Anadolu`nun maruz kaldığı kıyıma karşı millet meclisini vazifeye davet etmektedir. (Soydaş, 2016(b): s.10)

Emin Bey`in 1920`de yazdığı "Aydın Kızları" ile, 1921`de kaleme aldığını bildiğimiz "Vur" adlı manzûmesi ve "Dante`ye" o kahramanlık günlerinden, İstilâl Savaşı`mızdan mülhemdir. O, bunların ilkinde, önce, kalbleri vatan aşkıyla çarpan temiz ruhlu "Aydın kızlarını" tasvirden sonra, bunların Yunanlılar tarafından uğradıkları korkunç ve iğrenç tecâvüzleri, kahramanca mücâdelelerini nakletmiş, heyecan taşan güzel hikâyesinin üçüncü kısmında, bu genç kızların yurd sevgilerini dile getirmiştir. Emin Bey, bu realist ve millî hikâyesini, Milli Ordu`ya sunduğu "Vur" isimli kahramanlık şiirini de ekleyerek, 1921`de "Aydın Kızları" adıyla neşretmiştir. "Dante`ye" ise Mehmet Emin Yurdakul`un İtalyan İtalyan edebiyatçısı Dante Alighieri`ye atfen kaleme aldığı bir eserdir. Dante ile birlikte yine Dante`nin bir başyapıtı olan "İlahi Komedya"sına sıklıkla göndermelerde bulunduğu görülmektedir. Eser "D`Annunzio`ya" hitabıyla başlar. Gabriele D`Annunzio 20. yüzyıl faşist İtalyası`nın velud yazarlarındandır. Yurdakul Dante`nin şahsında beşerî erdem ve faziletlere atıfta bulunarak, Dante`nin eserindeki birçok zulüm ve haksızlıkların o günün dünyasında Şark milletlerine reva görüldüğünden yakınmaktadır. (Soydaş, 2016(c): s.11). Şâirimizin Türk Gençliği`ne ithâf ettiği Ankara, hayatta iken basılmış eserlerinin sonuncusundur. (Tansel, 1969(ç): s.XLVII-XLIX)

Emin Bey, vefâtından bir yıl kadar önce neşredilen ve kendisiyle yapılan mülâkâtta, "Basılmamış şiirlerim Millî Destan, Devrim, Ankara.. Bu üç şiirinden Millî Destan`ı Türk Ordusu`na, Devrim`i Türk Milleti`ne, Ankara`yı Türk Gençliği`ne armağan ettim. Bu üç şiir benim vasıyyet-nâmem hükmündedir. Ayrıca "Mustafa Kemal"e âit Kurtarıcı diye büyük bir şiirim, Metris-tepe diye bir şiirim" var diyor. (Baltacıoğlu, 1943(c): Nu.452)

"Milli Destan"ın adını "İstiklâl Destanı" olarak değiştirdiğini düşünüyoruz. Aynı zamanda 205 dörtlükten ibaret bu uzun manzumeyi, "Türk Ordusu"na armağan etmiştir. Onun Türk Milleti`ne ithaf ettiği başka bir şiiri ise "Devrim"dir. Basılması için daktilo edilmiş şekilde Türk Tarih Kurumu`na verilmiştir. Ankara`ya gelince, yukarıda bahsettiğimiz gibi, 1939 yılında, kendisi hayatta iken basılmıştır.

Mehmet Emin Yurdakul, İstiklâl Savaşı`ndan sonra "Cumhuriyet Destanı" isimli bir manzum eser yazmak istemiştir. Hatta bu düşüncesini, "Halk" adlı uzun şiirinin başındaki "Cumhuriyet Destanı`na Giriş" kısmında da belirtmiştir. Fevziye Abudllah Tansel`e göre, "İstiklal Destanı", "Kurtarıcı`ya", "Devrim" bu destanın muhtelif kısımlarıdır. Tansel, İstiklâl Destanı`ndaki 34, Kurtarıcıya`daki 24`lüğün "Mustafa Kemal" adlı şiirinde tekrarlanmış olmasının, ömrü vefa etmediği için bunu bütün halinde yazamadığı sonucuna varmıştır. (Tansel , 1989(d): s.XLVII-XLIX)

Millî Şâir, 1921 tarihinde yazılmış ve Hamdullah Subhî Tanrıöver`e ithaf edilmiş, son derece başarılı mensur parçalarından biri olan "Doğduğum İlâhî Beldeye" yazısında, İstanbul`dan ayrılıp Anadolu`ya geçerken duyduklarını anlatmıştır.

Mehmet Emin Yurdakul`un 1923 yılında "Halk Hükûmeti ve Halkçılık" ve "Kral George"a isimli iki mensur eserini kaleme almıştır. Bunlardan "Halk Hükûmeti ve Halkçılık" iki bölümden oluşmaktadır. Eser "Türk`e" başlıklı bir şiir ile başlamaktadır. Şairin şiir kitaplarına girmeyen bu şiiri Rabb`e karşı mütevekkil beşeriyete karşı sorgulayıcı bir üsluba sahiptir. Halk Hükûmeti başlığı altında millete hitap eden yazar devlet ve yönetecileri hakkında eleştirilerde bulunmaktadır.

Halkçılık başlığı ise yine "Türk`e" başlıklı fakat öncekinden farklı bir şiirle başlamaktadır. Bu şiiri de şairin şiir kitaplarına girmemiştir. "Kral George`a" ise Şarkın Milletlerine hitabıyla başlamaktadır. Muhatabını Şark milletleri olarak tayin eden Mehmed Emin Yurdakul, " Kral George`un" ve İngiltere`nin şahsında Batı dünyasını hedef almaktadır. Taassub, esaret, açlık ve sefalet gibi acziyetlerin

İngiltere`nin elinde Şark milletleri için acımasız birer silaha dönüştüğünü vurgulayan Yurdakul aynı zamanda Şark milletlerinin de bir uyanış için de olduğunu ifade eder. (Soydaş, 2016(ç): s.10-11)

1.3. SANATSAL ÖZELLİKLERİ VE HAKKINDAKİ ÇALIŞMALAR

Mehmet Emin Yurdakul fikir adamı veya felsefeci değildir. O ülkücüdür, sanat adamıdır. Meşrutiyet zamınında yaygınlaşan ve yeteri kadar destekleyici kitlesi olan Türkçülük, İslamcılık ve Asrilik akımlarının hiçbirine Mehmet Emin uymamış, şöyle ki, sadece birini savunmak yerine hepsini bir yerde toplamayı düşünmüştür. Yurdakul, Meşrutiyetin ilanına kadar tarih sayfalarında bir Turancı olarak görünse de, Meşrutiyetten sonra yazdığı şiirlerinde Turancı fikir yapısına sahip olduğunu anlamaktayız. Fakat, bütün bunların Kurtuluş Savaşından sonra terkeden şair, Türkiye Milliyeçiliği davasına sarılmış ve asıl fikir yapısına kavuşmuştur. Zamanın ünlü şairleri Ziya Gökalp ve Mehmet Akif`in de, aynı kopmalarla, Mehmet Emin`in son fikir yapısına paralel oldukları, aynı noktada birleştikleri anlaşılmaktadır. Ayrıca, yoksul Anadolu halkının acı türküsünü söyleyerek, sosyal uygarlık düzeninin gerektiğini de bağırmıştır. Böylece Türk ırkının, kendi ruhsal yapısına özgü bir ideoloji kurmuştur.

Mehmet Emin, aynı zamanda, toplumcu ve memleketçi bir ozandır; ama o, şiiri daha başka türlü ikiye ayırıyor: Güzellik için – İyilik için.. Ülkücü ozan diyor ki: “Bana göre şiir, güzellik için olmakla beraber iyilik içindir de... Yaradılışın, terbiyem, çevrem, zamanım beni ikincisine yöneltmiştir..” (Eşref R, 1918(a))

“Mademki bütün diller anlamak ve anlatmak için vasıtadır; Türkçemizin de bu gayeye göre halk tarafından anlaşılacak bir surette arınması gerekiyordu. Şu halde bu dilin içinde sürüp giden yabancı kurallar yıkılmalıydı. İşte biz, dilimizi Arap ve Acem

tamlamalarının zincirinden kurtararak hür yapmak istedik; şiirlerimizi bu millî ve hür dille yazdık..” (Eşref R, 1918(b))

O dönemlerde dil sadeleşmesine karşı olanlar Tevfik Fikret, Halit Ziya Uşaklıgil, Mehmet Fuat Köprülü olmuştur.

Mehmet Emin 7, 8, 11 ve 14 heceli kalıplara bağlı kalmayarak hece vezninin çeşitli kalıplarını kullanmıştır. O, şiirlerinde Servet-i Fünuncuların edebiyatımıza Batı`dan getirdiği sone denilen nazım şekline de yer vermiştir. Onun şiirlerinde Tevfik Fikret`in ve Mehmet Akif`in şiirlerinde görülen diyaloglara rastlamaktayız:

- Altın, altın...
- Hayır kardeş, sen bu fikri değiştir;
- Altın devri çoktan geçti, şimdi demir devridir. (Türk Sazı`ndan Çiftçilik)

“Zavallılar, Anadolu, Ahretlik” halkın hayatını halkın diliyle terennüm ettiği şiirleri içerisinde yer alır. Halkçılık bakımından karakteristik şiirleri ise “Demir, Demirci, Çiftçi”dir.

Şair 1938’deki bir konuşmasında da “Milliyetçiliğe gelince, eskiden Osmancılık ve İslâmcılık vardı. Biz millî ruhu vermeğe çalıştık ve bunu bütün hayatımızda da en esaslı gaye bildik.” demektedir.

İzmir`in Yunanlılar tarafından işgali üzerine 1919 yılı Mayıs ayında Sultan Ahmed Meydanı`nda Mehmet Emin Yurdakul`un yaptığı konuşma Türk tarihinin en samimi konuşması sırasına dahil edilmiştir. Mitingte ilk söz alan hatib, Milli Şair Mehmed Emin Bey olmuştur. Kemal Arıburnu`nun belirttiğine göre, bu miting gözyaşları içinde son bulmuştur. (Arıburnu, 1951: s.37-40)

Mehmet Emin Yurdakul`un yaptıkları, Türklüğü terennüm etmesi ve herkes tarafından sevilmesi, bu konuda halka olan etkisi özellikle yerli komünistleri rahatsız ediyordu. Şöyle ki, yerli komünistler 1929 Haziranında "Putları Yıkıyoruz!" sloganlı bir kampanya açmışlardı. "Resimli Ay" dergisinde Nâzım Himet ve Sadri Ertem`in yönettikleri bu yıkıcı kampanya, özellikle üniversite gençliği arasında nefretle karşılanmış ve tepki yaratmıştı. Yurdakul için şunu da yazıyorlardı: "Yıkmak istediğiniz ikinci put Şair Mehmet Emin Bey`in kendisine boşu boşuna verilen (Milli Şairlik, Türk Şairliği) sıfatıdır. (Resimli Ay, 1929: 20-21 ve 38). Bu yazılanlar ve yapılanyıkıcı çalışmalar, Yurdakul`un şiirlerinin güzelliğini ve etkisini hiç eksiltmemiştir.

Mehmet Emin`in ideali şu idi: Yaralı bir vatanın dertlerini terennüm etmek ve bunu yaparken konuda, söyleyişte, vezinde tamamen yerli olmak, halkın zevine hitap etmek. O yüzden hece vezniyle, sade bir dille yazdığı ilk şiirleri hayret ve biraz da alay ile karşılanmıştır. Şiirlerine kronolojik açıdan dikkat edersek, "Vatan" kavramı onda aşamalar kaydetmiştir. İlk manzumelerinde:

Düşmanımı vatanıma saldırtmam

Meşrutiyet devriminden sonra yazdığı "10 Temmuz" şiirinde bile:

Bundan sonra her Osmanlı şu Türkiye toprağında
Mabediyle, mektebiyle, her şeyiyle hür olacak

Sonraları, diğer dönem yazarlarında olduğu gibi Mehmet Emin`de bu kavram genişledi. "Ey Türk Uyan" şiirinde şunları söyledi:

Ey milletim, yüz milyon yine senin neslindir;
Saf Kafkas`la Arcıyas

Hiçbir vakit Türkleri kardeşlikten ayırmaz: Bu
mübarek dağlar da senin birer ilindir.

* * *

Ana vatan: Çuvaş`ı, Azeri`yi, Başkurt`u,
Sart`ı, Fin`i, Kalmuk`u aynı kanla yoğurdu, Bu
saf kanı taşıyan
Her bir insan, aşiret,
Türk diliyle konuşan
Her bir şehir, memleket
Senin birer evladın, senin birer oymağın; Senin
yurdun, bucağın...

.....
Milyonlarca o asil, o ateşli kalplerin
Hepsi Türk`ün aşkıyla tek kalp gibi çarpacak.

(Yurdakul, 1969(ç): s.21-22)

Mehmet Emin, arasıra, İslamlıktan önceki çağları hatırlayarak, "Allah" yerine "Gök Tanrı" dediği, kımız sunan Altay bakirelerinden bahsetmiştir. Lakin bunlar sadece uzak geçmişi dile getirerek tarihi anılara değinmek içindir.

A.Ferhan Oğuzkan`a göre, Mehmet Emin`in dilinde bir ahenksizlik, vardır. O bunun sebebini hecenin 4-4-4-3 veya 7-8 gibi monoton kalıplarını tercih etmesiyle açıklıyor. Oğuzkan, Mehmet Emin`in nesir halindeki yazılarının da genel olarak manzumelerindeki vasıfları taşıdığını belirtiyor: "Yalnız dil, bu türlü yazılarında, vezin ve kafiye kaygısı olmadığından, daha tabiî, daha akıcıdır. Hattâ şiirlerine nazaran sayılı bulunan bu mensur parçalar, sadelik ve duruluk gibi meziyetleriyle, bugünkü nesir dilimizi hayli gölgede bırakır." (Oğuzkan, 1969(ç): s.12)

Mehmed Emin Yurdakul`un şiirleri öz ve ruh bakımından şu üç ilkeyi yansıtırlar: Halkçılık, Milliyetçilik ve bunların ikisini de kavrayan, şairin rüyalarını gerçek yapmak için yolunda yürüdüğü İnkılapçılık. Şair bu konuda şunları söylemektedir: "Halkçılık: Bu ideali ben halk çocukları olan anamın, babamın beni dünyaya getirdikleri mütevazi bir çatının altında, halk ruhundan ve halk hayatından aldım ki, bu bana hiçbir alimin yazmayı başaramadığı en engin ve en acıklı gerçeklerin mukaddes kitabını okutmuştur. Milliyetçilik: Bu ideali de, yine bir halk kızı olan karımla birlikte yıllarca gezip dolaştığım Anadolu`nun şeref ve hatıralarla dolu dağlarıyla, ırmaklarında buldum ki, bunlar da bana hiçbir şairin terennüm etmediği büyük destanları ve şanlı hikayeleri dinletmiştir." (Tevetoğlu, 1988(c): s.75)

Servet-i Funûn şâirlerinden en çok Tevfik Fikret`i ve Sis manzûmesini, yenilerden Fâzıl Ahmed Aykaç`ın latîfelerini, Yahya Kemal Beyatlı`nın sanattaki titizliğini beğenen Emin Bey`e göre, "Şiir, güzellik için olmakla berâber iyilik içindir de.."; bu sebepledir ki o, mevzûlarını memleketinin hayatında bulmuş, hislerini halkın kalbinden almış ve Türk`ün sazıyla, Türk`ün rûhunu terennüm etmiştir." (Eşref , 1934: s.158 ve 162)

Mehmet Emin Yurdakul, Sonnet (Sone), Terzarima, Rime-Croise (Çapraz-kafiye), Mesnevı veya Batı Edebiyatından bildiğimiz, Couplet (Kuplet), Serbest Müstezad, Serbest Kafiyeli şekillerini şiirlerinde kullanmıştır.

Yurdakul`un "Cenge Giderken, Ah Analık, Tırhala Kalasına Bayrak Diktikten Sonra, Ahretlik, Hasta Bakıcı Hanımlar, Ninni, Ey İğnem Dik, Sabah" adlı manzumelerine şarkı bestelenmiştir. (Tansel, 1989(e): s.LII-LV)

Mehmet Emin Yurdakul`un eserleri yabancı araştırmacılar tarafından ilgi görmüş, hatta bazı şiirleri daha basılmadan farklı dillere çevrilmiştir. Herşeyi ile Türk`ün olan ve Türk`ü yaşatan bu şiirlerin birçoğu, Türk Sazı`nda henüz basılmadan

önce, mecmua ve gazetelerde neşrinden sonra yabancı dillere çevrildi: "Beşiğin Önünde" şiiri Theodor Menzel tarafından önce Alman daha sonra Arap harfleriyle verilmiş, mevcut bilgiye binaen Almanca`ya tercümesi yayımlanmıştır."[1] Anadolu adlı şiirinin güzel bir tahlilini yapan Dr.Schrader, birçok mısrâlarını da Almanca`ya çevirmiştir.

Mehmet Emin Yurdakul`un bazı şiirleri Friedrich Giese tarafından bazı kelimelerin ve tabirlerin izahı ile, nazım şeklinde Almanca`ya çevrilerek yayınlanmıştır. Giese 1903 yılında Yurdakul`la görüşmüş, onun daha neşr edilmeyen şiirlerini kopyalamıştır. Müsteşrik Mehmet Emin`den aldığı şiirlerin "Yeni Haberler" başlıklı makalesinde önce Türkçe`sine yer vermiş, daha sonra aynı şiirleri nazım şeklinde Almanca`ya çevirmiştir. Bahsi geçen şiirler şunlardır: Kesildi mi Ellerin, Kur`a Neferi, On Para Ver, Sakın Kesme. Arap harfleriyle şiirlerinin asıllarını vererek, nazım şeklinde Almanca`ya tercüme ettiği şiirlerinin tamamı ise şöyledir: Çiftcilik, İlk Yara, Bir Delikanlı`ya, Çocuklar, Demirci`nin Öğüdü, Bırak Yapma, Bahtıyarlık, Zavallılar, Kaynana ile Dâmad, Ana ile Kızı, Sürücü, Demir, Yavrumun Mezarında, Ölü Kafası, Ey Genç Çiftci, Yavrumuzu Çoğaltalım, Sebep Ne ki Doğurmasın, Ömür Yolunda-yâhud-Yolcu (Yolcu), Sokak Kapısı Önünde (Ya

Ölürsem Ne Yaparlar), Çekic Altında, Benim Şiirlerim, Günahkâr, Kıristof Kolomb, Jan (Johann) Gutenberg, Marten Luther. Friedrich Giese göre, Yurdakul`un en önemli özelliği şudur: "En büyük meziyyeti, Türkler arasında şâir olarak, halkın anlayabileceği sâde ve asil bir üslûb yaratmağa çalışmasıdır." (Tansel, 1989(d): s.

XXXVI)

[1] Şiirin adı Türk Sazı`nda görüldüğü üzre Beşiğin Önünde değildir; Çocuk Bağçesi neşrindeki Oğlum Doğduğu Gece`dir.

Yurdakul`un "Ey Türk Uyan" şiiri vezin ve nazım şekline bağlı kalınarak Dr.Arthur tarafından "Heda, Türke, Wach Auf" adı ile Almanca`ya çevrilmiştir.

1.4. TESİRİ, HAKKINDAKİ ŞİİRLER VE FİKİRLER

Yurdakul`un Türkçe Şiirler`inden sonra hece vezni ve çok temiz Türkçe ile şiirler yazılmağa başlanılmıştır. A.Nihad`ın "Sılaya Giderken-yahud-Ana Evi", Hüseyin Avni`nin "Köye Giderken", A.Nasih`in dörtlüklerle başlayan "Türkü" adlı şiirleri, Koca Bey`in kıtasıyla biten "Bir Köylü`nün Feryad-ı Aşıkanesi" bunlar arasındadır.

Görüldüğü gibi, Mehmet Emin "Türkçe Şiirler" kitabı yayımlandıktan sonra, bazı şairler halk edebiyatının etkisinde kalmış ve buna benzer eserler yazılmaya başlanılmıştır. Bazı şairler ise tamamen Yurdakul`un kendi üslubunu taklit etmiştir. Böyle eserler 1900`lı yılların başlangıcında görülmüştür. Örneğin, Kemal Hüzni`nin "Bir Köylü Lisânından – Köy Düğünü" şiirinde Mehmet Emin`in tesiri kendini gösterir. A.Tevfik`in de aynı özellikleri taşıyan Sone`si, A.İsmet`in yine aynı tesir altında yazılmış ve "Türkçe Şiirler Şâir-i Muhteremi`ne" ithafı ile, "Yangın" manzum hikayesi vardır.

1909-1918 yılları Mehmet Emin Yurdakul`un şöhretinin zirveyi feth ettiği yıllardır. Bu yıllarda onun kişiliğini takip edenler çoğalmıştır. Örnek olarak Mehmed Lutfi`nin "Armağanlarım", İbrahim Safa`nın "Yetim Çocuk, İlim ve Cehalet", Mehmed Salih`in "Seyîs ile Çocuğu, Yemen`e Giderken, Kış, Bir Topal Çocuğun Duygusu" şiirlerini, aynı zamanda, A.Canib Yöntem`in "Kış Duâsı", Alî Rızâ Seyfi`nin "Türk Seslerinden-Anadolu", Süleyman Aktuğ`un "Turan Yolcuları`na", Nâzım Hurrem`in "Âsî Evlâd", Nâzmîye Kâmil`in "Hatırla ki",

B.Mevlana Ataullah`ın "Öğüd" başlıklı şiirini ve M.Cemâleddin`in "Öc" adlı manzûmesii gösterebiliriz.

Türk Edebiyatı`nda yer edinmiş ediblerimizin Milli Şair hakkında farklı görüşleri vardır. Örnek olarak birkaç manzumesini sizinle paylaşalım:

Halide Edip Adıvar çocukluğuna ait bir hatırasında şöyle bahseder: "Mehmet Emin Beyin eseri bu sun`î bahçeden hakiki bir bahçeye açılmış bir pencere gibi geldi." (Edebî Hareketler, Yeni Mecmua: No. 7); "Babamın dizinde okuduğum bu kitap, Kurandan, iyilikten, hayattan ve ölümden bahsediyordu. Hava, yeşillik, hayat hep Allahtan geliyordu. O kadar samimi ve basit idi. Bununla beraber, bu basitlik arkasında, insaniyetin ardından koştuğu bir ruh vardı." "Emin Bey, Türk cereyânının en insanî ve en canlı sîmâlarından biridir. Kendisinin muâsırı olduğuma pek müftehirim."

Abdülhak Hamid: "Şiiriniz okunurken, nezdimde bulunan yetmis yaşında bir ihtiyarın gözlerinden yaşlar akıyordu."

Şemseddin Sami: "Farkında olmayanları müjdeleriz: Türkçe Şiirler adıyla çıkan kitapçık, herkesin dikkat nazarını çekecek, mislî görülmemiş bir eserdir. Sahibi Mehmet Emin Beyefendi, bu kitapta buluna 9 parça şiiri ile, bizim arzu ve tavsiye ettiğimiz çığırı açtı."

Rıza Tevfik: "Siz Türklüğe hakkiyle âşinasınız. Türk olarak düşünüyorsunuz. Türk olarak yazıyorsunuz. Türk olanların cümlesi, sizin şiirlerinizde en mukaddes, en aziz, en samimi hissiyatlarının yankılarını buluyorlar. Hepsi memnun, hatta mağrur oluyorlar."; "Gösterdiği yol, şiir-i millimiz için bir şâhrâh-ı terakkidir. Sizi o yolda takibedenler bulunur. Çünkü bizim saadetimizi temin uğrunda feda-yi can eden kardaşlarımızın yetimlerine hediye ettiğiniz bu şiirler, o yetimler hakkında

cümlemizin gönlünde mekin olan şefkat ve mahabbeti galeyana getirmekte herşeyden müessirdir.” (Yurdakul, Gökalp, Bölükbaşı, 1957: s.5)

Yusuf Ziya Ortaç*:* “Mehmet Emin Yurdakul, bahtiyar insandır. Büyük şair olduğuna inanarak yaşadı, Milli şair olduğuna inanarak öldü.”

Hüseyinzâde Ali Turanî: “Emin Bey, Yeni Turan`ın en büyük şairi olmak şerefini hâizdir.”

Akçuraoğlu Yusuf: “Mehmed Emin Bey, bütün Türklüğe ilk dil veren büyük Türk`dür.”

Mr.Gibb: “Siz geldiniz, ne Şarka ne de Garba bakarak endi vatandaşlarınızın gönlünü okudunuz. Ve bunların hislerini, kendi lisanları ile edibâne bir tarzda arzettiniz.”

Minorski: “Emin Bey`in, temiz lisan kullanmak, Türkçe şiiri kendisine uygun olmayan aruz vezninden kurtarmak, halkı sevmek, samimi ve insaniyetperver mevzular seçmek gibi kendine has ve unutulmayacak hizmetlerini hatırlayarak, temenni ediyoruz ki; Türk edebiyatınınbu sağlam ve taze şiir goncası, tamamen açılsın ve şairin çalışmaları uzun zamanlar sürsün.” (Yazıcı Y, 1976(b): s.66-67)

Gibb, “Osmanlı Şiirinin Tarihi” adlı eserinde Türk edebiyatına halk sesini ilk getiren insanın Mehmet Emin olduğunu belirtmiş ve ozanımıza yazdığı mektubunda demiştir: “....Sizi tebrik ederim. Türk edebiyatına pek büyük bir hizmet ettiniz. Nihayet, Türk milleti sizinle sedasını buldu. Bence Türk şiirinin doğru anlam ve kavramlariyle doğru anlatımını siz buldunuz. Sizi altı asır beklemiştir...” Maalesef, bu eser XV.Yüzyıldan sonra gelen Türk şairlerine ulaşamadan yazar vefat ettiğinden, Emin Bey ve eserleri ayrıntıları ile genişçe inceleyememiştir. Gibb`in Yurdakul`un

sanatı ile ilgili başka bir görüşünü de paylaşmakta yarar vardır: “Emin Bey`in temiz dili kullanmak, Türkçe şiiri kendisine uygun olmayan aruz bu sese uymamak mümkün değildi.. Mehmed Emin Bey`in halktan gördüğü rağbet de muhabbet işte bundan dolayıdır.” (Tevetoğlu, 1988(ç): s.126); ““Siz geldiniz ve ne şarka, ne garbe bakarak, kendi vatandaşlarınızın gönlünü okudunuz ve bunların hissiyatını kendi lisanlariyle edibâne bir tarzda azrettiniz. Fikr-i âcizânemce, Türk şiirinin doğru mazmunu ile doğru tarz-ı ifâdesini siz buldunuz.” (Oğuzkan, 1969(d): s.5)

Macar Türkoloğu Armin Vambery de Mehmet Emin`e gönderdiği bir mektupta Türkçe Şiirler`in sade ve temiz dilini alkışlamıştır.

Türkolog Vladimir-Minorsky, Türkçe Şiirler`i Rusçaya çevirdiği gibi bu 9 şiir üzerine de bir inceleme de yaparak Mehmet Emin Beyin Millî Şiirleri (1903) adı altında yayınlamıştı. Kitabı oluşturan 9 şiirde 41 Arapça, 50 Farsça ve 6 Rumca kelime bulup sayabilmiştir. Fakat bu yabancı kelimelerin de (şey, gayet, akıl, ateş, bağçe, kulübe, sınır) gibi büsbütün Türkçeleşmiş sözcükler olduğuna dikkati çekmiştir. (Tevetoğlu, 1988(d): s.127). Yazar, bu eserinde diyordu: “....Mehmet Emin Beyin temiz dil kullanmak, Türkçe şiiri kendisine uygun olmayan arûz ölçüsünen kurtarmak, halkı sevmek, içten ve insanlık sever konular seçmek gibi kendine özgü ve unutulmayacak yararlıklarını hatırlayarak dileriz ki Türk edebiyatının bu sağlam ve taze şiir koncası tamamen açılsın ve ozanın çalışması uzun zamanlar sürsün...”

Strassburg Üniversitesi profesörlerinden olan P.Horn da Çağdaş Türk Ozanları ve Edebiyatçıları (Geschicte der Türkischen Moderne) adındaki kitabında Mehmet Emin`in “Ben bir Türküm..” diye başlayan “Anadolu`dan Bir Ses” şiirini gerçel bir “halk ilâhisi” olarak görüyor ve ozanımızın dilini, Türklüğünü, memleketine ve milletine yaptığı büyük yararlığı belirtiyordu. (Gökşen, 1963(a):
s.14-15). Türk Müzik`nin ünlü sanatkarı Zekai Dede Efendi Yurdakul`un“Ben bir Türküm, dinim, cinsim uludur” şiirini, şairin ölümünden bir yıl önce, 1896 yılında

“Hicaz Aksak Vatan Şarkısı” olarak bestelenmiştir. Aynı eser, İzmir Hamidiye Sanayi Mektebi Müzik Öğretmeni Santo Şikari tarafından da “Gerdaniye Yürük Aksak Vatan Şarkısı” haline getirilmiştir. Mehmet Emin`in: “Buyurunuz kahvenizi! Baktım: Bir kız, köy kızı! - diye başlayan (Ahretlik) şiiri de, ünlü besteci Rauf Yekta Bey tarafından bestelenmiştir. (Östuna Y, 1976: s.456)

Doğan Yurdakul, Samet Ağaoğlu`nun Mehmet Emin`le ilgili anlattıkları şairi daha iyi tanımamıza yardım ediyor:

*Doğan Yurdakul`un anıları:* Mehmet Emin`le ilgili anlattıkları şairi daha iyi tanımamıza yardım ediyor: ““O, eşine güç rastlanır temizliği, sıcaklığı, samimiliği ile katıksız bir Türk`tü. O, bütün varlığını adadığı ulu vatana bağlılığını çok güzel belirten en uygun bir sözü kendisine soyadı seçmişti: Yurdakul!”. “O gün heykeltraş Kenan bulundu ve büyükbabamın maskı yapıldı. Bu mask, Hüseyin amcamdaydı. Şimdi herhalde oğullarındadır.” “Büyükbabam, Maçka Mezarlığına Şeyh Cemaleddin Afgani`nin yanına gömülmesini isterdi. Bunu her zaman söylerdi. Bu isteği Vali Kırdar`a aktarıldığında: Artık o mezarlığa kimse gömülmüyor, yakında burası başka yere kaldırılacak. Şimdi Maçka`ya defnedersek sonra mesele olur gibi cevaplar alınması üzerine, Zincirlikuyu`ya defnedilmişti. Halbuki Maçka mezarlığı hâlâ yerinde duruyor.” “Büyükbabamın bize mirası: Atatürk`ün büyükbabam İnebolu`ya çıktığında kendisine çekmiş olduğunu ve; “Sizi, milletimizin Mübarek Babası olarak selamlarım.” diye biten tarihi telgrafı. Bunun aslı son zamanlara kadar Türk Tarih Kurumu`ndaydı.” (Yeşilyurt, 2002(a): s.13- 16)

Mehmet Emin Yurdakul`dan bahsedilen kitaplar Babamın Arkadaşları – Samet Ağaoğlu, Portreler – Yusuf Ziya Ortaç; Milli Şair ve Mehmed Emin başlıklı yazılardır.

*Samet Ağaoğlu`nun anıları:* "Samet Ağaoğlu, Behçet Kemal Çağlar, Hıfzı Oğuz Bekata "Genç Türk Birliği"ni yaşatmaya çalışıyorlardı. Mehmet Emin Yurdakul`dan yardım almak için yanına gittiler. Bu olaydan mutlu olan Yurdakul "bu gençliğin benim hizmetlerimi nihayet takdir edeceğini biliyordum. Bugün bana mukadderdi. İşte şimdi kuzularının başında mesud çoban gibiyim" söyleyerek sevinci ifade etmiştir." (Yeşilyurt, 2002(b): s.17-20)

Mehmet Kaplan`nın Yurdakul`un şiir sanatıyla ilgili görüşleri: "Anadolu`dan Bir Ses" estetik bakımından güzel bir şiir denilemez. Fakat Mehmed Emin`in bu manzumesi ve onun içinde bulunduğu Türkçe Şiirler kitabı, basıldığı tarihte (1900) okuyuculara güzel değilse bile, yepyeni, Türk Milletinin asıl istediği şiir ve Mehmed Emin, Türklerin yüzyıllardan beri beklediği şair olarak gözükmüştür.

Türk Yurdu Mecmuası`nın 1914 tarihli 11.sayısında yer alan bu şiirle ilgili olarak Fevziye Abdullah Tansel, şunları yazmaktadır: "Ömer Seyfeddin`in 1914`den başlayarak yazdığı şiirlerin hepsinin mevzuu yukarıda kaydettiğimiz aşk mevzuunda birkaç şiiri ve kendi hayatını canlandırdığı Doğduğum Yer dışında millî ve ictimaîdir." (Tansel, 1969(e): s.602)

"Anadolu`dan Bir Ses" şiirinde konuşan, savaşa giden bir Anadolu köylüsüdür. Mehmed Emin onu kendi dili ve vezni ile konuşturur. Bu şiirin içinde bulunduğu Türkçe Şiirler kitabını Saray ressamı Mösyö Zonaro süsler.

Türkçe Şiirler kitabında bulunan "Biz Nasıl Şiir İsteriz?" manzumesi Mehmed Emin`in bu dili ve şekli sosyal bir fikre dayanarak seçtiğini açıkça ortaya koyuyor. Anlayacağı bir dil kullanılmadan halka tesir edilemez. Mehmed Emin bu basit gerçeği anlamış ve tatbik etmişti.

"Bırak Beni Haykırayım" şiiri tam bir ihtilâlcı edası taşır. "Anadolu`dan Bir Ses" şiirinde konuşan sadece Mehmetçik değildir. Burada halktan gelen, dil ile

vezindir. Şiirin içini dolduran vatanperverlik duygusu Namık Kemal`e has bir karakter taşır. Asıl Mehmed Emin ve onu daha sonra büyük bir milli şair şöhretine ulaştıran ses birinci mısrada toplanmıştır: Ben bir Türküm dinim, cinsim uludur.

"Anadolu`dan Bir Ses" şiirinde, Mehmed Emin`in başka şiirlerinde bulunmayan bir ahenk vardır. Bu ahenk, Türk Halk edebiyatında en çok kullanılan 11 heceli vezin ile birbirine bağlı dörtlüklerden gelir. Diğer şiirlerinde Mehmed
Emin, hece sayılarını kendi zevkine göre hesaplar. Bu tarz manzumelerinde kulağa hoş gelen bir ahenk yoktur. Mehmed Emin`in kafiyeleri de fazla "kalıplı"dır. Halk şairleri kafiyelerinde bu kadar kaideci değillerdir. Mehmed Emin şiirlerinde kelimelerin ince ses ahenklerine önem vermez. Cenge Giderken şiirinde kalın sesler hakimdir.

Mustafa Kemal Mehmet Emin Yurdakul`un sanatını seven, değer veren ilk isimler içerisinde yer alır. Atatürk`ün O`nu, Millî Mücâdele`ye katılışında gönderdiği telgrafla nasıl selamladığını belirtiyor ve şöyle diyorduk: "Bugün de Türk milleti: Tanrı benim ilerleyişimi daha çok yıllar sana göstersin! diyerek 70`inci yıldönümüne eren Millî Şâirini derin saygıyla selamlıyor." (Tevetoğlu, 1988(e): s.78). Başka bir kaynakta da Atatürk`ün yazarımızı bir daha ne kadar takdir ettiğini de açıkça görüyoruz: "Türk milliyetperverliğinin ilâhi mübeşşiri (Tanrısal müjdecisi) olan şiirleriniz bugünkü mücahedemiizn (kutsal savaşımızın) ruh-i hamasetine (kahramanlık ruhuna) ufk-u tulû (doğuş ufku) olmuştur. Teşrifinizen duyduğum memnuniyeti beyan ile (bildirerek) sizi milletimizin mübarek babası olarak selâmlarım." (Gökşen, 1963(b): s.11)

"Doğu" dergisini çıkaran Akın Tahir Karauğuz Türkçü dergisinin hemen her sayısında Mehmed Emin`e geniş yer ayırdı. "Doğu"nun 13-14-15`inci sayılarını bir arada olarak Yurdakul`un aziz hatırasında ayırmış, derginin kapağını, ünlü ressam Münif Fehim`in Yurdakul için yaptığı güzel portesiyle süslemişti. (Kopuz (İstanbul) 1939: Sayı 6, 209)

Ziya Gökalp, Mehmed Emin Yurdakul`a armağan ettiği (Kızılelma) adlı kitabında da şu manzum ithaf yazısını yazmışdı:

Altay`a çıkarak Tanrı`ya eren,
Oğuz Han ağzından yasayı deren,
Erfilin sazını alıp getiren,
Kavmine hem kitab, hem rübab veren,
Ey Turan Yalvacı! Size bir bağban, Bu
Kızılelma`yı eder armağan!
(24 Nisan 1330; Kopuz (İstanbul) 1939: Sayı 6, 209)

Ömer Seyfeddin 1920 yılında "Mehmed Emin" başlıklı şiiri vardır:

Bütün Turan karanlıkta şuursuz bir taş gibi Uyuyordu.. Lisan yoktu, sanat yoktu, zevk yoktu.
Olsa herşey Türk değildi, Türk ruhuna bir oktu...
Bilmiyordu kimse, nedir bu uykunun sebebi!
Arap, Acem afyoncusu Türk-ilinde pek çoktu; Türklük yoktu! Tarih denen hâilenin içinde
Sönüyordu bir milletinin onbin yıllık varlığı, İniyordu
şan üstünde kan renginde bir perde.
Kalmamıştı hiçbir Türk`ün milletine yârlığı.
(Ziya Gökalp, Türk Yurdu Mecmuası, 1914: C.IV, Nu. 11)
(.....)

Fâzıl Ahmed`in de "Mehmed Emin Bey" başlıklı şiiri vardır:

Yazıyordum: Tan yeriydi simsiyah

Yazıyordum: Gerçi yoktu okuyan

Yazıyordum: Ağlıyordu Hamdullah

Yazıyordum: Gülüyordu her duyan

Üstünde, âh, ne çiçek var, ne de yeşil bir yaprak

Agu almış içerisine ulu ağaç kütüğün Nece

kişi ister şimdi başcağızın okutmak

Ey milletimin, yok mu senin bir Pabucu-Büyük`ün?

(Fâzıl, 1934: s.47)

(.....)

Fâzıl Ahmed`in bu şiiri gibi, yine mizâhi mâhiyette, İbrahim Alaaddin Gövsa`nın bir manzumesi vardır:

Bir yıldır ki Altaylar`ın türküsünü çağırdım, Bangır

bangır bağırdım.

Homer oldum, saz elinde dört bucağı dolaştım, Çoban

oldum, yol açarak dağ başına ulaştım.

Hani benim çığırım, Kuzum, keçim, sığırım? (İbrâhim,: s.59)

İKİNCİ BÖLÜM

2. ABDULLAH ŞAİK

2.1. ABDULLAH ŞAİK`İN HAYATI

Abdullah Şaik 12 Şubat 1881 yılında Tiflis`te muhafazakar bir ailede doğmuştur. Şairimizin annesi ve babası Gürcistan`ın Marneüli şehri Sarvan köyünden Molla Mustafa Talıbzade ve Mehri Hanımdır. Babası şairimizin doğum tarihine kadar Tiflis Kadı Muavinliği, Kafkas İdareyi Ruhaniyesin`nde çalışmış, aynı zamanda Tiflis Altı Sınıflı Şehir Mektebi`nde öğretmenlik yapmıştır. Molla Mustafa Talıbzade Çar hükümeti ile ters düşecek hareket ve tavırlarda bulunmuş, bilhassa bir ziyafette yaptığı konuşmadan sonra Kafkas İdareyi Ruhaniyesi`ndeki görevinden alınmıştır.

Annesi Mehri Hanım ise fedakar, zeki, görgülü, dindar bir hanımdır. Şaik yazdığı "Xatireler"inde, annesinin dindarlığından bahsetmiştir. Kendisi dini mutaasıplığa karşı olduğu için annesinin bu aşırı inancını "mövhumat", evlerini ise "mövhumat yuvası" adlandırmıştır.

Abdullah Şaik 1889 yılında eğitimine "Gori Müellimler Seminaryası"nda başlamış, 1893 senesine kadar burda devam etmiştir. Seminarya`da eğitim aldığı yıllarda edebiyata farklı ilgi duymuş, Zakir, Puşkin, Lermantov, Krilov gibi yazarların eserlerini okuyup ezberlemiştir. 1893 yılında ailesi birlikte Horasan`a giden şair yedi sene burda yaşamış, Fars Dili ve Edebiyatını, Türkçe, Mantık, Psikoloji ve Tarih derslerini almış, bu alanlarda kendini oldukça geliştirmiştir. Görüldüğü gibi, Abdullah Şaik Azerbaycan, Doğu ve Rus edebiyatını, ilmini derinden öğrenme şansı elde etmiştir. Onun daha çocuk yaşlarından kazandığı bu birikimi hayatına ışık tutmuş, yazdığı nice güzel eserlerine temel olmuştur.

1900 yılında Horasan`dan Tiflis`e dönen şair, 1901 yılında Bakü`ye taşınmıştır. 1900`lu yıllardaki devrim, Sabunçu ilçesinde işçi olarak çalışması, işçilerin ağır hayatına tanık olması ve bizzat onların yaşadığı zorlukları yaşaması Şaik`in bakış açısını geliştirmiş ve yaşadığı tecrübeler ilerde yazacağı eserlerine de konu olmuştur. Abdullah Şaik her zaman millî gerenek ve göreneklerine bağlı, millî aydınlanma ve millî kalkınmayı destekleyen eğitimci, romantik bir şair olmuştur. Olaylara farklı yaklaşımları ve düşünceleri onu bazen Mollanesreddinçilere[2] bazen de Füyuzatçılara[3] yaklaştırmıştır.

Abdullah Şaik Bakü`ye geldiği sene erkek gimnazyumunda[4] sınava girmiş, Ana Dili öğretmenliği yapmak için hak kazanmıştır. Aynı yıl Rus-Tatar okullarında öğretmenlik yapmaya başlamıştır. Şair hayatının 34 senesini Azerbaycan eğitiminin gelişim ve kalkınmasına adamıştır. 1906 yılında Bakü`de gerçekleşen I Öğretmenler Kurultayının düzenlenmesine yardım etmiştir. Kurultayda dil ve edebiyat konularından bahsetmiş, gelişmesi için önerilerde bulunmuştur. Kurultay tarafından ders kitaplarının yazılması için seçilen komisyon üyeleri içinde Abdullah Şaik de bulunmuştur. Onun bu ilk başarısından sonra ard arda "Milli Giraet", "Müntehabat", "Türk Çelengi", "Edebiyat", "Türk Edebiyatı", "Gülşeni Edebiyat" ders kitapları yayımlanmıştır. Kurultayın gerçekleştiği sene şair annesinin tavsiyesi üzerine dindar bir hanımla evlenmiş, lâkin eşini kaybetmesiyle bu evlilik 1911 yılında sonlanmıştır. 10 sene sonra 1921 yılında kendisi eğitimli ve kültürlü Derbendli Şahzede Mirzabeyova ile evlenmiş, bu evlilikten Kemal, Gülbeniz ve İldırım isimli evlatları dünyaya gelmiştir. Evlatları içinde Kamal Talıbzade Azerbaycan`da profesör ünvanı ile tanınan değerli akademisyenlerdendir. Kendisi babasının eserlerinin yayımlanması, onun bilinmeyen taraflarının aydınlatılması için çalışmalar yapmıştır. Edebiyat alanındaki hizmetleri

[2] Celil Memmedguluzade`nin editörü olduğu "Molla Nesreddin" dergisi etrafında toplanan, edebî kişilikleri birbirine yakın olan şair ve yazarlardır.

[3] Ali Bey Hüseyinzade`nin editörü olduğu "Füyuzat" dergisi etrafında toplanan, Çar Rusya`sına, monarşizme ve sömürgeliğe karşı savaşan; Türklüğü, Türkçülüğü, Turancılık kavramlarını destekleyen yazılar yazan şair ve yazarlar.

[4] Öğrencileri üniversiteye hazırlayan okul. Lise eğitimi. O zamanlar gimnazyum diploması öğretmenlik için yeterli görülüyordu.

için “Emekdar İncesenet Hadimi” unvanı alan Abdullah Şaik 24 Temmuz 1959`da Bakü`de vefat etmiştir. İlim, sanat, kültür adamları, hükümet yetkililerinin bulunduğu kalabalık bir grup tarafından Azerbaycan Fahri Hiyabanın`da defn edilmiştir.

2.2. ABDULLAH ŞAiK'İN EDEBÎ KİŞİLİĞİ VE HAKKINDAKİ ÇALIŞMA VE FİKİRLER

2.2.1. Sovyetler Döneminde Abdullah Şaik ve Üzerine Yapılan Araştırmalar

Önceden bahsettiğimiz gibi XX asrın başlanğıcı Azerbaycan için sosyal, siyasî, tarihsel olaylar açısından karmaşık bir dönemdir. Asrın ilk yirmi senesi, 19051907 yıllarında Burjuva Devrimi, Birinci Dünya Savaşı, 1917 yılı Ekim Devrimi ve Bolşevik İhtilali gibi birçok tarihsel olaya şahitlik etmiştir. Bahsi geçen tarihsel olayların yeni yeni gelişmeye başlayan Azerbaycan romantizm edebiyatında, özellikle Abdullah Şaik`in edebî eserlerinde yankıları büyük olmuştur.

Sovyetler döneminde şairin edebî kişiliğini konu alan kitapların birçoğunda onun Rus edebiyatına özel ilgisinden bahsedilir. Daha “Gori Seminaryası”nda öğrenciyken öğretmenleri Çernyaveski ve Velibeyov`un yazarı olduğu “Vatan Dili” kitabındaki Rusça eserler ilgisini çekmiştir. Bu yüzden ilk edebî çalışması Krılov`un “Sazendeler” piyesini Farsçaya çevirmesidir. Krılov`un edebî kişiliğine ilgi duyan Şaik tüm hayatı boyunca zaman zaman onun eserlerine müracaat etmiş, Azerbaycan edebiyat okurlarına edibin farklı eserlerini tanıtmıştır. Hatta Şaik, öğrencileriyle bir konuşmasında Rus edebiyatıyla ilgili olarak şu fikirlerini açıklar: “Men Rus edebiyatını Azerbaycan edebiyatından yahşı bilirem.” ifadesini kullanmıştır
(Talıbzade A. 1923: 29).

Şairin başka Rus edibi Maksim Gorki`nin “Fırtına Guşu”, “Şahin Neğmesi”, Krılov`dan “Cırcırama ve Garışga”, Puşkin`den “Gış Gecesi”, “Payız”, “Dayeme”,

“Gış”, “Dustag”, “Bahar”, “Qış Yolu”, Lermontov`dan “Yelken”, “Gaçag” gibi eserleri Azerbaycan diline çevirerek Rus Klasik Edebiyatına ilgisini fazlasıyla belli etmiştir. Batı Edebiyatını da Rus Edebiyatı sayesinde öğrenen şair “Cefer ve Beşir” manzum hikayesini Alman Çocuk Edebiyatının önemli eserlerinden olmasına rağmen Rusçadan Azerbaycan diline çevirmiştir. Ders kitaplarını düzenlerken Rus yazarlarından örnek almıştır. Örneğin, Abdullah Şaik “Elifba” ders kitabına Tolstoy`un yaptığı gibi eğitici metinler dahil etmiştir.

Horasan`da yedi sene yaşayan ve eğitim gören şairin edebî eserlerinde Fars Edebiyatının etkisi görülmektedir. Yapılan araştırmalarda lirik eserlerine Farsça gazellerle başlayan şairin Mevlana Celaleddin Rumî`nin “Mesnevi”sinden alıntı yaparak yazdığı “İbret ve Mügabile” manzum hikâyesini soyut ittihat ideolojisine inanarak yazdığı, hatta aldandığı vurgulanmıştır.

Birinci Rus devriminden sonra demokratik basınla yanısıra burjuva basınının sayısı giderek artmıştır. Araştırmalarda burjuva ideolojisine mensup kişilerin genç aydınları etki altına almaya çalıştıklarından bahsedilmiştir. Şaik`in ilk şiirleri “Debistan”, “Molla Nesrettin” gibi dergilerde yayımlanmış, “Füyuzat”, “İrşad”, “İgbal” vb. basın organlarında basılmıştır. Onun “Bir Guş” (1907), “Hürriyyet Perisine” (1908), “Bir Ulduza” romantik şiirlerini etki altında yazdığına inanılmıştır. Füyuzat`ta yayımlanan “Bir Guş” şiiri ve “Açık Söz” gazetesinde yayımlanan “Hürriyyet Perisi” şiirlerinde karamsar ruh hali sezilmektedir. O dönem araştırmaları “Hayat” ve “Füyuzat” dergilerinin Azerbaycan Edebiyatının Osmanlı Edebiyatının bir parçası gibi geliştirmek isteği, Azerbaycan Edebiyatının millî özelliklerini, dil özgürlüğünü, hatta edebî gelişimini olumlu anlamda değerlendirmediği fikirleri öne sürülmüştür.

Tabii ki, Füyuzat ve Molla Nesreddin dergileri hakkında söylenen ve etki altında eserler kaleme aldığı gibi fikirler yanlıştı. Bilhassa, 1906 yılında Ali Bey Hüseyinzade

tarafından yayımlanan Füyuzat dergisi daha çok millî değerleri yansıtan, mevcut zaman için ünlü olan dergiler sırasındadır. Türkiye`deki dergilerle karşılaştırırsak, Servet-i Fünun dergisinin özelliklerini taşımaktadır. Zaten Füyuzat dergisinin sayfalarında da Namık Kemal, Abdülhak Hamid Tarhan ve Tevfik Fikret`in şiirlerine de yer verilmiştir. Bu dergi daha çok Azerbaycan ve Türkiye arasında kültürel ve edebî köprü oluşturmuştur. Aynı yıllarda yayımlanan diğer dergi ise Molla Nesreddin idi. İki derginin ana çizgisi farklı olsa da dönemin siyasî ve edebî olaylarına ışık tutmuştur. Edebî faaliyetinin başlangıcında Abdullah Şaik Füyuzat dergisinin kadrosunda yer almıştır. Karamsar psikoloji ile yazdığı ilk şiirleri "Niye Uçdu", "Bir Ulduza", "İdeal ve İnsanlıg", "Bir Guş" gibi romantik şiirlerinde Füyuzatçıları ve onun şiir geleneğini benimsediği görülmektedir. Benzerliğe rağmen Batı`dan alınan yeni fikirlere açık olması, realist bakış açısı, halk ve halkçılık ilkesini ve Halk edebiyatını özümsemesi onu Füyuzatçılardan ayırmıştır. Bahsettiğimiz farklı özellikler onu zamanla Molla Nesreddin dergisine yakınlaştırmıştır. Celil Memmedguluzade`nin realist dünya görüşünden etkilenen Şaik, "Xatireler"inde Molla Nesreddin'siz bir ev olmadığını, dergiyi nerdeyse herkesin okuduğunu yazmıştır. Şairimizin "Debistan" dergisinde yayımlanan "Layla" şiirini okuyan ve bu şiire "Ananın Oğluna Layla Demesi" parodisini yazması Celil Beyin Şaik`e değer verdiğini ve eserlerini beğendiğini ifade etmektedir. Nitekim, şair 1909 senesinde yazdığı "Layla" şiirinde millîyetçi düşüncelerini yansıtmıştır.

Abdullah Şaik "Molla Nesreddin" dergisi için yayınlar hazırlarken Azerbaycan`ın satirik şiir ustası Mirze Alekber Sabir`den etkilendiği görülmektedir. 1913 senesinde Sabir`in satirik şiirlerine benzeyen "Ekinçi ve Han" şiirini yazmıştır. Aynı zamanda Füzuli`nin gazellerinden etkilenerek yazdığı "Aldanma" şiirinde de Sabir`in satirik şiirinin esintileri vardır. Bu etki fazla sürmemiş, daha sonra satirik şiir tarzının kendisine uygun olmadığını düşünen Abdullah Şaik şiir alanında kendi yolunu çizmiştir.

Füyuzat dergisi daha çok Türklük ve Türkçülük (Turançılık) ideolojisini savunduğu için bu dergide Türk şairlerinin eserlerine de yer verilmiştir. Bu etki başka

alanlarda da kendini göstermiştir. Örneğin, Mehmet Emin Yurdakul`un şiirleri Hüseyin Cavid ve Abdullah Şaik`in "Edebiyat Dersleri", Abdullah Şaik`in "Gülzar", "Gıraet Kitabı", "Millî Gıraet Kitabı", "Türk Edebiyatı", "Türk Çələngi", F.Ağazade`nin "Edebiyat Mecmuesi", Abbas Sehhet ve Mahmudbey Mahmudbeyov`un "Türk Edebiyatına İlk Gedem" ders kitaplarına dahil edilmiştir. Bilhassa, Abdullah Şaik`in edebî yönünü etkileyen Yurdakul hakkında şunlar söylenmiştir: "Bütün Türk şairleri kendi zevk ve duygularını terennüm ederken, zavallı Türk milletinin qanayan yaralarını sarmağa çalışan yalnız o oldu." (Talıbzade A. 1920:14).

Türk Edebiyatı ders kitabının ilk sayfalarından itibaren Mehmet Emin Yurdakul`un o dönem ünlü olan "Bırak Beni Haykırayım", "Anadolu", "Ninni" şiirleri yer almıştır. Tabi ki, bu şiirler daha önce Türk Yurdu dergisinde basılmıştır. İdeolojik açıdan Türk Yurdu dergisine yakın olan Abdullah Şaik`e Mehemmed Ahundov Türk Yurdu dergisine makale, eser göndermeyi teklif etmiştir. Şaik`in Türk Yurdu dergisine bağlayan sadece şiirlerinin halkın anlayacağı, kavrayacağı dilde yazması değildi. O aynı zamanda Yurdakul`un Türk Edebiyatı`na getirdiği millî duyguların, Türklük ideolojisinin de savunucularından biriydi. Müsavat'a ithafen yazdığı "Marş" ve "Vetenin Yanıg Sesi", "Arazdan Turana", "Yeni Ay Doğarken", "İntizar Garşısında" şiirlerinde hem Yurdakul`un hem Ziya Gökalp`in etkileri görünmektedir. Türk şairlerinin Şaik`in şiirlerine olan etkisini aşağıdaki örneklerle gösterebiliriz:

Mehmet Emin Yurdakul'un "Anadolu" şiiri:

Yazık, sana ağlamayan şaire!
Yazık, sana titremeyen vicdana!
Yazık sana uzanmayan ellere!
Yazık, seni kurtarmayan insana!
Ey vatanın bağrı yanık bucağı
Ey Türklüyün otağı (Yurdakul 1979:48)

Abdullah Şaik'in "Vetenin Yanıg Sesi" şiiri:

O elleri ki, seni bugün gurtarmaz
O diller ki, seni bu günde anmaz,
O ürek ki, senin için çarpamaz

Al ganına boyansın!

Sevdiğinin başucunda yas gursun!

Anaları ağı desin, saç yolsun (Talıbzade K. 2001:27)

Ziya Gökalp`ın "Kızıl Elma" ideolojisinin özelliklerini Abdullah Şaik de taşımaktaydı. Ziya Gökalp tarafından yazılan şu mısralar:

Ey Tanrı icabet kıl bu duaya:
Bizi de kavuştur Kızılelma`ya

Abdullah Şaik`in "Arazdan Turana" manzumesinde Türklük ülküsü, Türk milletinin son hedefi gibi anlam kazanmış, Kızıl Elma ifadesi defalarca yer almıştır[5]:

Gızıl Elma bağında gezer dünya gözeli
Güler çoşğun sevincle Türkün elinde eli (Erol 2005:77)

Abdullah Şaik Müsavat`ın asil üyelerinden biriydi, lâkin siyasî nedenlerden dolayı saklamış, hatta kütüphanesindeki birçok eserini yakmak zorunda kalmıştır. Şair "İntizar Garşısında" şiirinde 1918 yılında Ermeniler tarafından yapılan soykırımdan bahsetmiştir. Olayları ıstırap içinde anlatan şairin intizarla beklediği Türk ordusudur. "Neçin Böyle Gecikdin" (Neden bu kadar geç kaldın) başlıklı şiiriyle sitemini ve üzüntüsünü dile getirmiştir. Aynı zamanda burda intizar duyduğu kendi kardeşi Ahund Yusif Ziya Talıbzade`dir. Şair iki kardeşin cephenin farklı taraflarında vatan, millet

[5] Azerbaycan edebiyatında "manzume" anlamında "poema" terimi kullanılmaktadır.

için savaştıklarını ifade etmiştir. Bu bilgiler şairin oğlu Kemal Talıbzade`nin araştırmaları sonucu ortaya çıkmıştır (Talıbzade K. 2001: 5359).

"Vetenin Yanıg Sesi" şiirinde 1918 yılındaAzerbaycan Halk Cümhuriyeti`nin kurulmasında Türkiye tarafından yapılan yardımlar konu edinmiştir. "Yeni Ay Doğarken" şiiri millî birliği, Türk birliğini yansıtırken Türk birliğini Ay`a benzetmiş ve Türk topluluklarının hayatında yeni ayın doğduğunu, yani yeni bir dönemin başladığını ifade etmeye çalışmıştır. Türk halklarının birbirinden ayrı düşmesi şairi çok üzmüş, bu durumdan fazlasıyla endişe duyduğunu "Arazdan Turana" isimli eserinde konu edinmiştir. Şiirde Turan kavramı bariz gösterilse de, bu kavram etrafında farklı konulara değinerek Şaik Turancılık fikrini ve kavramını ifade etmeye çalışmıştır. Aynı şiirinde kurtuluşun, özgürlüğün tek yolunun Türk toplulukları arasındaki birlik ve beraberliğin temin olunmasıyla elde edileceğini vurgulamıştır. Abdullah Şaik oğlu Kamal Talıbzade`nin verdiği bilgilere göre ilerleyen yıllarda "Gemirik", "Halk Düşmenine" ve yukarıda belirttiğimiz şiirler yüzünden takibe alınmıştır. 1937 yılında kaleme aldığı "Halk Düşmanına" şiiri Turancılığı, millî duyguları yansıtmıştır. Aynı zamanda Stalin ve onun taraftarlarına karşı şiirler yazmış ve imha edilmiştir. Bu nedenlerden dolayı Neft ve Kimya Enstitüsü`nün Dil ve Edebiyat bölümünde öğretmenlik görevinden ayrılmıştır (Erol 2005:56).

Genel olarak Şaik`in edebî hayatının mayasını millî ruh, Türkçülük, Turancılık ideolojisi oluşturmuştur. Şairin yirmi yıllık eğitimcilik hayatından bahseden yazısında Sovyet dönemi olmasına rağmen Atababa Musahanlı Şaikle ilgili fikirlerini açıkca ifade etmiştir: "Tebiidir ki, ümidimizi Ruslaşmış ziyalılardan çekmeli idik ve çekmeliyiz de. Odur ki, bize millî terbiye görmüş, yahud benliyini tanıyan bir mürebbi lazımdı. O zaman meydana Şaik bey atıldı." (Aliyeva 2002:303).

XX asrın başlangıcında Türkiye Azerbaycan arasındaki edebî bağ güçlenmiş, birbirinin gelişimini etkilemiştir. Azerbaycan Halk Cumhuriyeti`nin kurulması

Türkçülük ideolojisin ülkede güçlenmesine neden olmuştur. 1918-1920 yıllarında hem Azerbaycan hem Türkiye`de Türk Ocağı`nın bir şubesinin açılması mevcut güçlü ilişkinin kuvvetlenmesine yol açmıştır. Türk Ocağı`nın Azerbaycan`daki destekçileri "Yeşil Gelem" edebî birliği oluşturmuştur. Bu birlikte Hüseyin Cavid, Abdullah Şaik, Ahmet Cevad, Cefer Cabbarlı ve birliğin başkanı Seyid Hüseyin gibi Azerbaycan romantik edebiyatının öncüleri yer almıştır.

Abdullah Şaik`in yukarıda bahsettiğimiz Türklük, Türkçülük, Turancılık ideolojisi, millî duygu ve düşünceleri, Azerbaycan Halk Cumhüriyetini, aynı zamanda Müsavat Partisini desteklemesini 1991 yılında Azerbaycan Cumhuriyeti kurulduktan sonra oğlu Profesör Doktor Kamal Talıbzade'nin önderliği ile yürütülen araştırma çalışmalarında ortaya çıkmış, Sovyet döneminde saklamak zorunda kalınan birçok husus aydınlatılmıştır. Kamal Talıbzade`nin ilk çalışması meslek arkadaşları Minahanım Esedli ve Mübariz Süleymanlı ile birlikte 1999 senesinde "Mütercim" dergisinde "Azerbaycan İstiglali ve Abdulla Şaik" başlıklı yayımladıkları makaledir. Makalede, XX asır Azerbaycan tarihindeki olaylardan, 1918 yılı Mart Soykırımı, Türkiye`nin Azerbaycan Halk Cumhuriyeti kurulurken yaptığı kardeş yardımı, Bakü`nün millî ordu tarafından ele geçirilmesi ve iki sene süren devlet sisteminden bahs edilmiş, Abdullah Şaik`in olaylar karşısında sadece gözlemci olmadığı vurgulanmıştır. Dönemin siyasî baskılarından dolayı Şaik`in bu konuları ele alan edebî eserleri örtbas edilmiştir. 1999 senesine kadar Şaik`in yayımlanmayan, devlet baskısı yüzünden yasaklanan birçok eserinin olduğu ifade edilmiştir. Halk tarafından bilinmeyen bu eserler Şaik`in sosyal, siyasî olayları takip ettiği, milletine destek olduğu gerçeğini bir daha ortaya koymaktadır (Esedli, M. ve Süleymanlı, M. 1999: 20-24). Örneğin, Abdullah Şaik`in represiya döneminde yazdığı şiirler "Halk Düşmanına" ve "Gemirik" şiirleri yayımlanmamış, şairin el yazısı saklanmış, Azerbaycan yeniden bağımsızlığını kazandıktan sonra şiirler basılmıştır (Talıbzade, K. (2001: 36-41).

Azerbaycan Cumhuriyeti bağımsızlığını yeniden kazandıktan sonra Abdullah Şaik ile ilgili 1999-2004 yılları arasında ard arda birkaç kitap yayımlanmıştır: Şamil Veliyev "Füyuzat Mektebi" (Bakı, Elm, 1999); Aybeniz Kengerli "Azerbaycan Romantiklerinin Yaradıcılığında Türkçülük" (Bakı, Elm, 2002) ve "Azerbaycan Gazetesinde Edebiyat Meseleleri" (Bakı, Genclik, 2002); Alhan Bayramoğlu "Azerbaycan Demokratik Respublikası Dövründe Edebiyat" (Bakı, Elm, 2003); Minahanım Esedli "Arazdan Turana" (Bakı, Nurlan, 2003). Söz konusu kitabların editörü Abdullah Şaik`in oğlu Profesör Doktor Kamal Talıbzade olmuştur (Novruzov 2001: 6-10).

Kamal Talıbzade`nin meslek arkadaşları ve öğrencileriyle yaptığı çalışmalar sayesinde Abdullah Şaik`in gerçek edebî kimliğini anlama ve araştırma şansı elde etmiş bulunuyoruz.

2.2.2. Bilinmeyen Yönleri ile Abdullah Şaik ve Bağımsızlık Dönemi Araştırmaları

Abdullah Şaik`in sanat hayatının ikinci safhası, Sovyetler dönemine denk gelir. Lâkin, o dönemde şairle ilgili yapılan araştırmalarda onun daha çok eğitimci kişiliği üzerinde durulmuş, hümanist ve demokratik fikirlerine yer verilmiş, insana ve insanlığa verdiği değerler vurgulanmıştır.

Sovyetler döneminde Abdullah Şaik ile ilgili yayımlanan "Şaigane Yad Et" (Talıbzade, K. 1981) ve "Abdullah Şaik" (Memmedov, K. ve Eflatun, Y.S. 1983) adlı kitaplarda onun hikâye ve romanları üzerinden yazılan makale ve yorumlarda işçilerin hayatı, yaşadığı zorluklar, köylerde hâlâ hüküm süren köleci ve feodal sistemi eleştiren konuların ön plana çıktığı saptanmıştır. Örneğin, 1908 yılında yazdığı "Mektup Yetişmedi" hikayesinin konusu edibin Bakü`nün Sabunçu ilçesinde yaşarken işçilerin

çalışma hayatından gözlemlediği olaylardan oluşmuştur. Hikâye 1915 senesinde "Açık Söz" gazetesinde yayımlanmış, aynı zamanda birçok ders kitabına da dahil edilmiştir. 1910 yılında Şaik`in kaleme aldığı "Köç" povesti[6] "Gülzar" ders kitabında yayımlanmış, başarılı bulunduğu için Rusça, Ukraynaca, Gürcüce, Ermenice, Lehçe gibi dillere çevrilmiştir. En çok ilgi çeken hususlardan biri ise Sovyetler dönemindeki kitaplarda yer alan, lâkin bağımsızlık dönemindeki yayınlarda ismi geçmeyen ve üstünde pek durulmayan Ermeni ve Azerbaycan dostluğunu konu edinen 1910 yılında yazdığı "İntihar mı, Yaşamak mı?" hikâyesidir. Bu hikâyede Aslan ve Avanes ailesinin dostluk üzerine kurulmuş bağı, her koşulda birbirlerine destek oldukları, yapılan iyiliklerin karşılıklı olduğu, aile üyelerinin arkadaştan çok kardeş ilişkisi içerisinde bulunduğu anlatılır. Şunu da belirtmek gerekir ki, hikâyenin yazıldığı sene iki millet arasındaki ilişikinin gerginleşmediği, soykırım ve savaşın başlamasından sekiz sene öncesine dayanmaktadır. Çünkü, şair daha sonra Bakü`de Ermenilerin yaptığı soykırımı konu edinen 1919 yılında "Açık Söz" gazetesinde yayımlanan "İntizar Garşısında", 1918 senesinde yazılmış "İki Mücahid" şiirlerinde olaylara karşı hiddetini gizlemeden duygularını açıkca ifade etmiştir. Tabi ki, dönemin mevcut siyaseti yüzünden bu konuda kaleme aldığı eserleri ortaya çıkartılmamış, bağımsızlık kazanıldıktan sonra şairin bu yönü Aybeniz Aliyeva "Azerbaycan Romantiklerinin Yaradıcılığında Türkçülük" (Bakı, Elm, 2002), "Abdulla Şaiq Arazdan Turana" (Editör: Kamal Talıbzade. Bakı, Nurlan, 2003), Alhan Bayramoğlu "Azerbaycan Demokratik Respublikası Dövründe Edebiyat" (Bakı, Elm, 2003) gibi değerli edebiyatçıların araştırmaları sonucu ortaya çıkmıştır. "İntihar mı, Yaşamak mı?" hikâyesinin yeni yayınlarda yer almamasının sebebi olarak şu an iki ülke arasında hâlâ devam eden siyasî olayların olduğunu düşünüyoruz.

Söz konusu olan hikâyelere, ilaveten, Şaik`in "Molla Nesreddin" dergisinin realist görüşü etkisinde yazdığı "Esrimizin Gehremanları", "Tülkü Hecce Gedir",

[6] Uzun hikâye, anlatı.

“Tıg-Tıg Hanım” gibi eserlerini dahil edebiliriz. “Esrimizin Gehremanları” romanı Abdullah Şaik`in inkılaptan önce yazılmış en büyük nesir eseri olmakla birlikte o zamanki Azerbaycan gençlerinin manevi dünyasını, olaylara bakış açısını, hayat ve mevcut siyasî durumla mücadelesini ifade ettiği için önem taşımaktadır. Aynı zamanda, Türkiye’de Abdullah Şaik ile ilgili en kapsamlı araştırma olan “Abdulla Şaik Talıbzade” kitabın yazarı Ali Erol, Abdullah Şaik`in “Mektup Yetişmedi” hikâyesini Azerbaycan edebiyatının ilk başarılı hikâyesi olarak değerlendirmiş, “Esrimizin Gehremanları” romanını ise halkı sindirmeye çalışanlara karşı mücadele çağrısı amaçladığı için edibin kaleme aldığı en önemli eseri olarak nitelendirmiştir. Ali Erol yine aynı kitabında Şaik`in Sovyet döneminde yazdığı “Özün Bilirsen; Mene Ne” (1928), “Esebi Adam”(1928), “Anabacı”(1933) gibi hikâyelerinden de bahsetmiştir.

Sovyetler dönemi araştırmalarında Abdullah Şaik`in edebî yönüyle birlikte sanatsal yönlerine değinilmiş, onun resssamlığa ilgi duyduğu, hatta 1905-1910 yıllarında resim dersi aldığı, “Molla Nesreddin” dergisinin resimlerini büyük hevesle takip ettiği, kendisinin de dergi için resim yaptığı bilgilerine ulaşıyoruz. Hatta, ressam Vasnetsov`un “Alyonuşka” eserinden ilham alarak “Nişanlı Gız” şiirini yazar. Şiirde o zamanki Azerbaycan kızlarının ruh halini, çaresizliğini ifade ederken onların kendi hayatlarını ellerine alması, sahip çıkması, talihlerinin yönünü değiştirmesi için teşvikedici yorumlarda bulunur.

Yine dönemin siyasî durumu ile alâkalı olarak Abdullah Şaik`in humanist kişiliğini, duygu ve düşüncelerini yansıtmak için bazı şiirleri daha fazla gözler önüne serilmiştir. Bu türden olan şiirleri içerisinde “Hepimiz Bir Güneşin Zerresiyiz” şiirini örnek olarak gösterebiliriz. K.Memmedov ve Eflatun Yunusoğlu şiiri objetif açıdan değerlendirmiş, Şaik`in humanist bir bakış açısıyla tüm dünyayı kardeşliğe, birlik ve beraberliğe seslediğini ifade etmişlerdir. (Memmedov, K. ve Eflatun, Y.S. 1983: 6263)Kamal Talıbzade`nin editörü olduğu, 2003 yılında yayımlanan “Arazdan Turana” kitabında şiirle ilgili farklı bilgiler elde ettik. Şiir Birleşmiş Milletler İnsani Gelişim Programının Temsilcisi Paolo Lembo tarafından “Azerbaycan Respublikası İnsani

Gelişim ile İlgili Rapor-1995" dahil edilmiş, Abdullah Şaik`in Menzil Müzesi`ne sunulmuştur. Lembo`nun Şaik ile ilgili şu sözleri önem taşımaktadır: "Azerbaycanın görkemli şairi Abdulla Şaiqin bu mısralarında bütöv bir xalqın, Azerbaycan xalqının qardaşlıq ve sülh arzuları, istekleri özünün parlaq tezahürünü tapmışdır, bu şer öz mezmunu ile demek olar ki, Birleşmiş Milletler Teşkilatının programını ehate edir." (Talıbzade, K. 2003: 10).

Sovyet döneminde Abdullah Şaik ile ilgili yayımlanan kitapların, yapılan araştırmaların birçoğunda 1920 senesine kadar edibin yazdığı şiirler romantik şiirler olarak nitelendirilmiş, pek fazla üstünde durulmamıştır. Bu dönemde yazdığı şiirler içerisinde "Hepimiz Bir Güneşin Zerresiyiz" şiiri humanist bakışaçısını yansıttığı için genelde bu şiirden bahsedilmiştir. Oysa, Abdullah Şaik Türklük ve Türkçülük ideolojisini benimseyen "Füyuzat" dergisinin ve Türk Ocağının Azerbaycan`daki şubesi olan "Yeşil Gelem"in en aktif üyelerinden olmuş, Türk Birliğini, Turancılığı, Müsavat Partisini, millî kalkınmayı destekleyen birçok şiir yazmıştır. Yukarıda Abdullah Şaik`in söz konusu olan şiirlerden bahsedilmiş, edibin Sovyet döneminde eksik anlatılan Türkçü kimliği bağımsızlık yıllarında yayımlanan araştırmaların yardımıyla aydınlatılmıştır (Veliyev Ş., 1999; Kengerli A., 2002a; Kengerli A., 2002b; Bayramoğlu A., 2003; Talıbzade K., 2003).

Şunu da üzülerek belirtmek isteriz ki, Türkiye'de Abdullah Şaik ile ilgili pek çalışma yoktur. Bu konuda ilk bilgi veren araştırıcılardan biri, Prof.Dr. Yavuz Akpınar'dır. Akpınar, 1992 yılında Ankara`da basılmış "Türk Dünyası El Kitabı"nda bulunan "XIX ve XX. Yüzyıllarda Azeri Edebiyatı" makalesinde Şaik ile ilgili şu bilgiyi vermiştir: "1920`den önce eserler vermiş, sosyalist veya sosyal demokrat görüşlü kimseler ise pek fazla zorlanmadan yeni devrin değerlerine uygun eserler kaleme aldılar. Herşeye rağmen, kendi bildiği yolda gitmeğe, inandığı ölçüler içinde eserler vermeğe çalışanlar da yok değildi. Bu gibi şahsiyetler arasında Hüseyin örnek olarak gösterilebilir. A.Hakverdili, Cafer Cabbarlı, Celil Memmedguluzade, Yusuf Vezir Çemenzeminli, Abdullah Şaik gibileri ise kendi şahsiyetlerini korumaya

çalışarak hem yeni devre, hem de kendi zevk ve görüşlerine uygun havada eserler yaratmağa çalıştılar. Bir kısmı başarabildi, bir kısmı da Stalin`in terör devrinde hayatını kaybetti." (Akpınar, 1992 : 653 ). Abdullah Şaik ile ilgili diğer bir bilgiye Samir Kazımoğlu Tağızade`nin yazarı olduğu "Türk Toplulukları Edebiyatı" kitabının "Yeni Devir Türk Edebiyatları" bölümünde rastlamaktayız. Kazımoğlu, XX asır Azerbaycan edebiyatının tasnif ve değerlendirmesini yaparken Abdullah Şaik`in ismini "Realist maarifperver edebiyat"çılar içinde vermiş, şairden sadece tek bir cümlede bahsetmiştir (Kazımoğlu S. 1994: 130). Aynı şekilde Halil İbrahim Usta 1996 yılında "Modern Azerbaycan Şiiri (Kuzey)" makalesinde realist maarifperver Azerbaycan edebiyatının temsilcileri içerisinde Abdullah Şaik`ten bahsetmiştir (Usta H.İ 1996:782-783). Samir Tağızade ve Halil İbrahim Usta`nın bu yaklaşımı yeni dönem Azerbaycan edebiyat araştırmacılarının yaklaşımından farklıdır. Çünkü Azerbaycan`da 1991 yılından sonra yayımlanan araştırma eserlerinde Abdullah Şaik romantik edebiyatçılar sırasına dahil edilmiştir. Türkiye'de Abdullah Şaik ile ilgili en kapsamlı yayın, Ali Erol`un yukarıda bahsettiğimiz 2005 yılında İzmir`de yayımlanan "Abdulla Şaik Talıbzade" adlı kitabıdır. Biz bu kitabı Azerbaycan`ın "Axundov Adına Millî Kitabxana"sında bulduk. Maalesef, bu dördünün dışında başka bir kaynağa ulaşamadık.

1920 senesinden sonra Sovyet bakış açısı ve ideolojisi sadece siyasette değil, edebiyatta da kendini göstermeye başlamış, Azerbaycan edebiyatında sosyalist ve realist görüşün gelişmesinde etkili olmuştur. Nitekim, Abdullah Şaik de olaylara daha yumuşak yaklaşmış, bir nevi dönemi ve şartlarını kabullenmiş ve Azerbaycan dili, tiyatrosu, çocuk edebiyatı gibi konulara yönelerek geliştirme çabasına girmiştir. Ali Erol "Gelecek Sizindir", "Azerbaycan Xalqı Qedrşünas Bir Xalqdır", "Şanlı İl Dönümü", "Arzular Heqiqete Çevrilir", "Güneşli Günler" gibi makaleleri, "İlham Qaynağım" isimli şiirini bu iyimser ruh halinde yazdığını ifade etmiştir (Erol A. 2005 : 80-81). 1941-1945 İkinci Dünya Savaşı ile ilgili yazdığı "Zefer Müjdesi" ve "Zefer Neğmesi" şiirleri bu kabullenişin bir parçasıdır.

Abdullah Şaik`in Sovyetlerden önce, Sovyetler zamanında ve sonraki dönemlerde edebî kişiliği ile ilgili yazılan eserlerin hepsinin ortak yanı, edibin çocuk edebiyatına yaptığı katkıyı Azerbaycan edebiyatı için büyük bir başarı olarak anlatılmasıdır. Şaik Azerbaycan edebiyatında çocuk edebiyatının yaratıcısı, ona yeni ses ve nefes veren şairdir. Hatta Azerbaycan Genç Tamaşaçılar Tiyatrosu`nun o zamanki başarılarında şairin emeği büyüktür. Kamran Memmedov "Şaiqane Yad Et" kitabındaki makalesinde Azerbaycan tiyatrosunun gelişmesi için onun kadar çaba gösteren, piyesler yazan ikinci bir edibin olmadığını söylemiştir. Vatan sevgisi, kahramanlık, ahlâk, namus, büyüklere saygıyı konu edinen, insanlığı ve onun önemini anlatan "Xasay", "Eloğlu", "Veten", "Ana", "Fitne", "Bir Saat Xelifelik" gibi piyesleri, o zaman tiyatrosunun en sevilen, çocuklar tarafından ilgi gören eserleri sırasında yer almıştır. Azerbaycan`daki eski ve yeni yayınların birçoğunda Şaik`in bu yönünden bahsedilse de Türkiye'de elimizdeki tek kaynak olan Ali Erol`un "Abdullah Şaik Talıbzade" kitabında edibin piyeslerinin sadece listesi verilmiştir.

Şair ard arda yazdığı şiirler sayesinde çocuklar için silsile eserler de oluşturmuş, okul kütüphanesi Şaik`in şiirleri ile dolmuştur. "Şaiqane Yad Et" kitabında onun "Tıq-Tıq Xanım", "Yaxşı Arxa", "Tülkü Hecce Gedir", "Murad", "Şələquyruq", "Quzu", "Ekinçi", "Keçi", "Ekinçi Neğmesi", "Payız" vb. şiirleri ile çocuklara edebiyatı sevdirdiğinden bahsedilir. Yine aynı kitapta Şaik`in ders kitaplarına sadece kendi şiirlerini değil, Sabir`in "Ağacların Behsi", "Uşaq ve Buz", "Cütcü", Sehhet`in "Quşlar", "Tenbel", "Bağça", "Köç" vb. şiirlerini de dahil ettiği vurgulanmıştır. Abdullah Şaik şiirlerindeki tabiat tasvirleri ile çocuklara doğayı, hayvanları sevdirmeyi başarmıştır. K.Memmedov ve Eflatun Yunusoğlu kitabında "Bahar Bayramı", "Sen Gülende" şiirlerini örnek vermiş, edibin zafer müjdesini çocuklara böyle yansıttığını ifade etmişler. Yine aynı kitapta Sovyet hakimiyetinin 25.yılını kutlama amaçlı "Xoşbext Uşaqlarımız Üçün" makalesini yazmış, "xoşbext Sovet uşaqlarına bayram hediyesi olaraq yeni kitabça" hazırladığını belirtmiştir. Bu konuşmasından sonra 1945 yılında çocuklar için manzum hikayelerin ve öykülerin bulunduğu "Nağıllar" kitabı basılmıştır. Ali Erol "Abdulla Şaik Talıbzade" kitabında edibin bu yönüne dikkat

çekerek “Bahar”, “Payız”, “Payız Gecesi”, “Payızın Ahır Ayı”, Seher” vb. şiirlerinden bahsetmiştir. Aynı zamanda Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev`in serencamı ile Abdullah Şaik`in Seçilmiş Eserleri kitabı 2005 yılında yeniden yayımlanmış, edibin çocuk şiirlerine, Sovyetler döneminde yasaklanan millî şiirlerine yer verilmiş, bu kitabın yeniden basılmasıyla o zamana kadar şairin bize karanlık olan edebî tarafları aydınlığa kavuşmuştur.

Abdullah Şaik`in çocuk edebiyatındaki bu başarısının onun öğretmenlik faaliyetinin doğurduğu imkânlar sebebiyle sürekli çocuklarla iletişim ve etkileşim halinde olmasına, eserlerinde sade ve anlaşılır Türkçe kullanmasına bağlı olduğunu düşünüyoruz. Edib Azerbaycan Türkçesini, millî gelenek ve görenekleri, doğayı, hayvan ve hayvancılığı çocuklara sevdirmek için folklorun sunduğu güzel imkanları da eserlerinde kullanmıştır. Zannımızca, çocuk edebiyatında böyle bir başarıyı elde etmesinin en büyük etkenlerinden bir diğeri de şiirlerinin folklorun izlerini taşımasıdır. Bahsettiğimiz konular, şairin dil ve üslûp özellikleri ilgi çekmiş; Ali Erol, Şaik ile ilgili yazdığı kitabında bu mevzuya yer vermiştir. İlyas Efendiyev ve Mehemmed Ahundzade gibi önemli kişilerin fikirlerine değinerek Abdullah Şaik`in diğer edebiyatçılar gibi sadece “şairane söyleyiş” kaygısına düşmediğinden, zaman zaman sembolik anlatım tarzının görüldüğünden, genelde sade, salt ve fasih dil kullandığından söz etmiştir. Yusif Seyidov “Şaiqane Yad Et” kitabındaki makalesinde Abdullah Şaik`in dil özelliklerine başka bir pencereden bakmış, onun sözlere farklı poetik anlam yüklediğini, bunun XX yüzyıl edebiyatında yeni yeni ön plana çıktığını, lâkin şairin edebî faaliyetinin daha ilk yıllarından bu yöntemi başarıyla kullandığını yazmış, “Esrimizin Qehremanları” romanından şu örneği paylaşmıştır: “Ana dili deyirem, ana, ana! Uf! Ne qeder sevimli, ne qeder dadlı bir kelme... her uşaq ilk defe ana deye dil açır.” Örnekte Seyidov`un vurguladığı poetik anlam taşıyan kelime “ana”dır.

Abdullah Şaik Azerbaycan edebî dilini yetersiz görmüş, bunun için savaşmanın gerekli olduğundan her makalesinde bahsetmiştir. Ona göre dil bir devrin, bir halkın en

kuvvetli silahıdır. Azerbaycan Türkçesi ile ilgili birçok kitap yazan şair "Türk Dilinin Grameri" eserinde "dil iletişim aracıdır"; "dil sosyal bir olaydır"; "dil insanları hayvanlardan ayıran en belirgin özelliktir"; "toplumun gelişimi dilin gelişimine bağlıdır" gibi fikirlerini paylaşmış, Azerbaycan dilinin gelişimini ne kadar önemsediğini belli etmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. MEHMET EMIN YURDAKUL VE ABDULLAH ŞAİK`İN ŞİİRLERİNİN KATEGORİK VE İSTATİSTİK İNCELEMESİ

Bu bölümde önce incelememize esas olan şablonu vermeyi uygun bulduk. Bundan sonra üçüncü bölümün alt bölümlerinde önce kategorik tasnifi, daha sonra da bu tasnife dayalı sayısal verileri içeren istatistik tablosunu verdik.

İncelememizde aşağıdaki şablon kullanılmıştır:

1. İnsan Organlarıyla İlgili Sözler
2. İnsan Hastalıklarıyla İlgili Sözler
3. Tabiî İhtiyaçlarla İlgili Sözler
   - 3.1. Temel Besin Maddeleri
     - 3.1.1. Temel Gıdalar
     - 3.1.2. Yemekler
     - 3.1.3. Diğer Yiyecekler
     - 3.1.4. İçecek Adları
4. Akraba Ve Aile İlişkisi Adları
5. Maddî Kültürle İlgili Sözler

5.1. Flora (Ağaç, Bitki, Çiçek Ve Meyve Sebze Adları)

5.2. Fauna (Hayvan Adları)

5.2.1. Evcil Hayvan Adları

5.2.2. Yabanî Hayvan Adları

5.2.3. Hayvan Uzuvları

5.2.4. Hayvan Hastalıkları

5.2.5. Hayvanlarla Iligili Diğer Sözler

5.3. Endüstri Ve Tarımla İlgili Sözler

5.4. Ekonomi Ve Ticaretle İlgili Sözler

5.5. Diğer Araç-Gereç Ve Eşya Adları

5.6. Giysi Adları (Giysi, Süs, Takı Ve Aksesuarlar)

5.7. Sporla İlgili Kelimeler

5.8. Tabiat Olayları, İklim Ve Hava Olaylarıyla İlgili Sözler

5.9. Coğrafya Adları

5.10. Renk Adları Ve Tonları

5.11. Kokularla İlgili Sözler

5.12. Irk Ve Millet Adları

5.13. Meslek Ve Meşguliyet Adları

5.14. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler

5.14.1. Siyasî Kavramlar

5.14.2. Yönetim-İdare Kavramları

5.14.3. Tarihsel Kavram İçeren Kelimeler

5.14.4. Askerlik Ve Savaşla İlgili Kelimeler

5.15. Değerli Taşlar, Metaller, Elementler, Kimyasallar

5.16. Şehir Ve Köy / Şehircilik, Yapılar, Yapı Unsurları Ve Malzemeleri

5.16.1. Mimarlık

5.16.2. Yapı / Mekân İsimleri

5.16.3. Yapı Malzemeleri

5.17. Ev Ile İlgili Kelimeler

6. Manevî Kültürle İlgili Sözler

6.1. Dinî Kavramlar

6.2. Gelenek Ve Görenek Ve Kültürle İlgili Sözler
6.3. Soyut Kavramlarla İlgili Sözler
6.4. Mitolojik Kavramlarla İlgili Sözler
6.5. Mevsim, Ay Ve Gün Adları
6.6. Müzik Ve Eğlence Ile İlgili Kavramlar
6.7. Oyun İsimleri
6.8. Zaman Kavramıyla İlgili Sözler
6.9. Edebiyat Ve Onunla İlgili Kelimeler

7. Yabanci Kelimeler

7.1. Doğu Kökenli Yabancı Kelimeler

7.1.1. Arapça Yabancı Kelimeler

7.1.2. Farsça Yabancı Kelimeler

7.1.3. Çince Yabancı Kelimeler

7.1.4. Moğolca Yabancı Kelimeler

7.1.5. İbranice Yabancı Kelimeler

7.1.6. Orta Afrika Dillerinden Geçen Yabancı Kelimeler

7.1.7. Birden Fazla Yabancı Dil Ögesi Taşıyan Sözler

7.1.7.1. Hem İtalyanca Hem Farsça Dil Öğesi Taşıyan Kelimeler
7.1.7.2. Hem Arapça Hem Farsça Dil Öğesi Taşıyan Kelimeler
7.1.7.3. Hem Arapça Hem Türkçe Dil Öğesi Taşıyan Kelimeler
7.1.7.4. Hem Türkçe Hem Arapça Dil Öğesi Taşıyan Kelimeler
7.1.7.5. Hem Türkçe Hem Arapça Hem Farsça Dil Öğesi Taşıyan Kelimeler
7.1.7.6. Hem Türkçe Hem Farsça Dil Öğesi Taşıyan Kelimeler
7.1.7.7. Hem Farsça Hem Arapça Dil Öğesi Taşıyan Kelimeler
7.1.7.8. Hem Farsça Hem Türkçe Dil Öğesi Taşıyan Kelimeler

7.1.8. Yabancı Kökenli (Arapça, Farsça Vb.) Tamlamalar

7.2. Batı Kökenli Yabancı Kelimeler

7.2.1. Almanca Yabancı Kelimeler

7.2.2. Fransızca Yabancı Kelimeler

7.2.3. İngilizce Yabancı Kelimeler

7.2.4. İtalyanca Yabancı Kelimeler

7.2.5. Lâtince Yabancı Kelimeler

7.2.6. Yunanca / Rumca Yabancı Kelimeler

7.2.7. Rusça, Sırpça Ve Slav Kökenli Yabancı Kelimeler

8. Diğer Türk Lehçe Ve Şivelerinden Alinan Sözler

9. Halk Ağzindan Alinan Sözler

10. Deyimler Ve Selâmlamalar

11. Deyimsel İfadeler

12. Atasözleri

13. Kaliplaşmiş Sözler

14. Terimler

14.1. Tıp

14.2. Hukuk

14.3. Ticaret Ve Ekonomi

14.4. Basın

14.5. Denizcilik

14.6. Eğitim

14.7. Ulaşım

14.8. Astronomi

14.9. Eğitim

14.10. Kimya

14.11. Dilbilim

14.12. Felsefe

15. İkilemeler

16. Özel Adlar

16.1. Kişi Adları

16.2. Ülke Ve Devlet Adları

16.3. Şehir (İl, İlçe Vb.) Adları

16.4. Tarihle İlgili Sözler

16.5. Savaş, Anlaşma Vb. Adları

16.6. Coğrafî Adlar

16.6.1. Irmak Adları

16.6.2. Deniz Adları

16.6.3. Göl Adları

16.6.4. Ada Adları

16.6.5. Orman Adları

16.6.6. Dağ Adları

16.6.7. Volkan Adları

16.6.8. Kıta Adları

16.6.9. Bölge Adları

16.7. Dil Adları

16.8. Eser Adları

16.9. Şair Ve Şiir Adları

16.9.1. Şair Adları

16.9.2. Şiir Adları

17. Yön Kavrami İfade Eden Kelimeler

18. Topluluk İsimleri

19. Gramatik Kategorilere Göre Kelimeler

19.1. İsimler

19.1.1. Basit İsimler

19.1.2. Birleşik İsimler

19.2. Fiiller

19.2.1. Fiiller

19.2.1.1. Basit Fiiller

19.2.1.2. Birleşik Fiiller

19.3. Sıfatlar

19.3.1. Asıl Sıfatlar

19.3.2. Sıfat Olarak Kullanılan Sayı Adları

19.4. Zamirler

19.4.1. İşaret Zamirleri

19.4.2. Şahıs Zamirleri

19.4.3. İyelik Zamirleri

19.4.4. Belgisizlik Zamiri

19.4.5. Soru Zamiri

19.4.6. Dönüşlülük Zamiri

19.5. Zarflar

19.6. Bağlaçlar

19.7. Edatlar

19.8. Ünlemler

19.9. Yansıma Sözler

20. Yazi Dilinde Olmayan Veya Az Bulunan Sözler

20.1. Argo Sözler

20.2. Kaba Konuşma Sözleri

20.3. Teklifsiz Konuşma Sözleri

20.4. Beddualar

20.5. Eskimiş Sözler

20.6. Mecazlar

20.7. Hitaplar

21. Şaire Özgü Kelime Ve İfadeler

3.1. MEHMET EMİN YURDAKUL VE ABDULLAH ŞAİK`İN ŞİİRLERİNİN KATEGORİLERE GÖRE İNCELENMESİ

3.1.1. İnsan Organlarıyla İlgili Sözler

En Sık Kullanılan Kelimeler

Mehmet Emin Yurdakul: alın 87, ayak 41, bağır 38, baş 36, kalb 115, yürek 34.
Abdullah Şaik: əl 122, göz 207, baş 50, ayak 30.

Ortak Kelimeler: ağız, alın, bağır, baş, boğaz, boyun, damar, dil, diş, diz, göz, saç, vücud, yüz, zülüf.

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler[7]: beyin-beğin, cemal-camal, ciğer-ciyər, çehre-çöhrə, göğüs-köks, kirpik-kiprik, mide-mədə, sakal-saqqal, yürek-ürək.

Anlamları Aynı Olan Kelimeler[8]: omuz-çiyin, yüz-sifət

Mehmet Emin Yurdakul (92 kelime[9]): ağız 19, *(ağızlı 1)*, alın 85, *(al'n 1)*, avuç 6, *(avcı 1)*, ayak 41, *(ayak izi 1)*, bacak 1, bağır 26, baş 36, bâzu 1, beğin 1, bel 2, *benzin 1* (beniz), beyin 2, bilek 8, boğaz 2, boyun 3, *(boy'na 2, boyuncuk 1*), böğür 1, cemâl 3, ciğer 2, çehre 21, çene 1, damar 4, deri 3, dil 9, diş 5, *(dişsiz 1),* diz 2, dudak 26, el 174, et 4, *(et kemik 1),* gerdan 1, göğde 6, göğüs 34, gövde 2, göz 122, (*gözlü 4, gözyaşı 1*), iskelet 1, kafa 7, kaka 1, kalb 116, *(kalbli 2, kalbsiz 4)*, kam 1, kan 126, (*kanlı 46, kanlı meydan 1, kanlı tabut 1, kansız 4*), kanbur 1, karın 1, kemik 34, (*kemikle etle 1*), kirpik 1, kol 24, koltuk 1, koyun 3, kulak 7, kürek 1 (kürük kemiği), meme 1, mi`de 1, omuz 4, parmak 12, saç 30, (*saçlı 11*), sakal 1, (*sakal ağart- 1*), sırt 19, sine 6, sinir 2, şakak 2, tel

[7] İlk kelime M.E.Yurdakul'a (Türkye Türkçesine), ikinci kelime A. Şaik'e (Azerbaycan Türkçesine) aittir.
[8] İlk kelime M.E.Yurdakul'a (Türkye Türkçesine), ikinci kelime A. Şaik'e (Azerbaycan Türkçesine) aittir.
[9] Kelimenin yalın biçimindeki sayıya türevlerinin ve çekim ekli biçimlerinin sayıları dahil değildir.

4 (*saç teli*), ten 2, tırnak 9, tüy 2, vücûd 20, yanak 7, (*yanaklı 1*), yürek 35, (*yürecik 2*), yüz 24, (*yüzlü 2*), zülüf 1.

Abdullah Şaik (103 kelime): ağıl 1, ağız 8, (*ağızsız 2*), alın 17, ayaq 26, bacaq 2, bağır 5, barmaq 5, baş 46, (*baş göz 1, başı bəlalı 1*), bədən 6, bel 7, bəniz 2, (*bənizli 1, bəti bəniz 3*), beyin 3, bığ 5, (*bığlı 1*), bilək 3, boğaz 1, boyun 15, burun 5, buxaq 2, cəmal 2, ciyər 1, çeşmə 2 (göz pınarı), çiyin 6, çöhrə 4, damar 4, dəhən 1, dımağ 2, dırnaq 2, dil 12, (*dil dodaq 4, dilli 1, dilsiz 1*), diş 9, (*diş dırnaq 1*), diz 12, dodaq 18, (*dodaqlı 1*), döş 3, əl 116, (*əl qol 1, əl üz 1*), əndam 3, (*əndamlı 1*), göbək 1, gövdə 1, göz 189, (*göz qapağı 1, göz qaş 4, gözlü 1, gözüyaşlı 2, gözyaşı 5*), hüsn 4, kiprik 11, (*kiprikli 1*), köküs 43, mədə 2, məmə 2, ovuc ovuc 1 (avuç), pəncə 1, (*pəncə barmaq 1*), qafa 1, qan 45, (*qanlı 32, qansız 1, tər qan 1*), qaş 8, (*qaşlı 1*), qəlb 187, qəmzə 1, qol 24, (*qol budaq 1, qol qanad 2*), qoyun 12, qulaq 12, saç 18, (*ağ saçlı 1*, *saç saqqal 1*), saqqal 2, sifət 1, sima 2, sinə 3, surət 2, tel 5 (*saç teli*), tən 2, ürək 103, üz 55, (*üz göz 11*), vücud 8, (*vücudlu 2*), xal 1, yanaq 12, yaş 8 (*gözyaşı*), yüz 1, zehin 2, zülüf 1.

3.1.2. İnsan Hastalıklarıyla İlgili Sözler

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: alil 6, kör 11
Abdullah Şaik: vərəm 3, kor 2

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: alil-əlil, kör-kor

Anlamları Aynı Olan Kelimeler: sağır -kar

Mehmet Emin Yurdakul (21 Kelime): alil 6, amâ 1, çolak 2, firengili 1, hasta 3, humma 1, (*hummâlı 1*), irin 1, kör 11, kuduz 2, lal 1, öksürüklü 1, sağır 4, sakat 1, (*sakatçık 1*), sara 2, sıtmalı 2, tâun 2, tifo 1, vebâ, yara 7, (*yaralı 2*).

Abdullah Şaik (5 Kelime): əlil 1, kar 1, kor 2, lal 1, vərəm 3

3.1.3. Tabiî İhtiyaçlarla İlgili Sözler

3.1.3.1. Temel Besin Maddeleri

3.1.3.1.1. Temel Gıdalar

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: ekmek 13, bal 10
Abdullah Şaik: çörək 4

Ortak Kelimeler: bal

Anlamları Aynı Olan Kelimeler: ekmek-çörək

Mehmet Emin Yurdakul (8 Kelime): bal 10, (*ballı 2*), ekmek 13, (*ekmeksiz 1*), et 1, hamur 1, yağ 1, zeytun 1.

Abdullah Şaik (10 Kelime): bal 4, (*balqaymaq 1*), çörək 4, duz 1, ət 2, un 1, soğan 1, şəkər 3, yağ 3, yumurta 1.

3.1.3.1.2. Meyvelerle İlgili Sözler

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: yemiş 4, elma 2

Abdullah Şaik: alma 15, heyva 3

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: elma-alma

Mehmet Emin Yurdakul (5 kelime): elma 2, hurma 1, (*hurmalıklar 1*), ıncir 1, yemiş 4

Abdullah Şaik (13 kelime): alma 15, armud 1, göyəm 2, heyva 3, moruqlu 2, nar 5, qarpız 1, qovun 1, şaftalı 1, şamama 1, üzümlü 1, zoğal 1, (*zoğallı 2*)

3.1.3.1.3. Yemekler

Mehmet Emin Yurdakul (4 kelime): börek-1, çorba-1, tatlı-1, aş 1

Abdullah Şaik (10 kelime): aş 3, bozbaş-1, dolma-2, plov-1, qovurma-1, xəngəl-1, kəbab 1, qatlama 2, fətir 1, dolma 2, yağlı çörək 1 qovurma 1.

3.1.3.1.4. Diğer Yiyecekler

Abdullah Şaik (7 kelime): azuqə 1, dən 2, fındıq 3, (*fındıqlı 2*), irçal 1, meyvə 8, noğul 5, qatıq 1, qida 1, şikar 1 , təam 1, xuruş 1, yağlı çörək 1, yem 1.

3.1.3.1.5. İçecek Adları

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: su 14, ab 9, süd 6
Abdullah Şaik: süd 8, şərab 2, şərbət 2, çaxır 2, çay 2.

Mehmet Emin Yurdakul (4 kelime): ab 9, su 14, (*susuz 2*), süd 6.
Abdullah Şaik (10 kelime): ab 1, ayran 1, çaxır 2, çay 2, ləbən 1, qımız 1, su 1, süd 8, şərab 2, şərbət 2.

3.1.4. Akraba ve Aile İlişkileriyle İlgili Sözler

En Sık Kullanılan Kelimeler:
Mehmet Emin Yurdakul: ırk-61, evlad-53, oğul-39, baba-39, ecdad-35
Abdullah Şaik: ana-113, ata-58, oğul-61, baba-28, gelin-25

Ortak Kelimeler: ana, ata, bacı, bala, damad, dayı, dul, oğul, soy
Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: Nine-Nənə, Evlad-Övlad
Sesteş Kelimeler: Baba-Baba, Dede-Dədə
Anlamları Aynı Olan Kelimeler: Torun-Nəvə, Baba-Pədər, Anne-Madər, Kavim-Qövüm

Mehmet Emin Yurdakul (56 kelime): ana 30, (*anacığım 1, analık 1, anasız 1*), anne 10, (*anneciğim 2, annesiz 1*), aşiret 1, ata 16, baba 32, (*babacığım 6, babasız 1*), bacı 1, bala 1, ceddi 4 (ced), çocuk 4, damat 1, dayı 1, dul 16, ecdad 34, (*ecdadsız 1*), el 1, evlâd 53, gelin 21, hemşehri 1, ırk 61, kabile 1, kardaş 21, (*kardaş et- 1, kardaşlık 1, kardeş 8, kardeş ol- 1*), karı 4, karıcık 1, kavim 10, kaynana 1, kız 23, kız kardaş 1, koca 5, komşu 1, kurban 1, melez 1, nesil 33, nine 14, ninecik 1, nişanlı 2, oğul 34, (*oğulsuz 4*), oymaq 2, öksüz 2, soy 5, torun 3, ulus 1, yar 1, yetim 2.

Abdullah Şaik (64 kelime): adaxlı 1, ağıl 1, ağsaqqal 1, ailə 11, ana 104, (*ana can 3, ana qucağı 1, ana-ana 1, anacığım 2*), annə 3, (*annəciyim 4*), ata 57, (*ata baba 2, atalıq 1, atamsız 1*), baba 26, (*baba can 1*), bacı 2, bala 7, boydaş 1, cins 1, çocuq 1, dadaş 2, damad 1, dayı 13, dədə 2, dul 3, əcdad 2, əhfad 1, el oğlu 1, əqrəbalı 1, əsli 1 (əsil), (əsli nəsli 1), familiya 1, gəlin 23, irsi 1, madər 4, nənə 4, nəsil 11, nəvə 3, (*nəvə ol- 1*), nişanlı 3, oğlan 2, oğlan gəlin 1, oğul 61, oğul uşaq 1, ögəy 1, övlad 23, pədər 1, qanlı 1, qardaş 22, qardaşlıq 1, qız 14, qız gəlin 2, qız kişi 1, qohum 1, qövm 1, sop 2, soy 2, tay-tuş 1, uşaq 1, vələd 1, xala 1, xələcan 1, yoldaş 2.

3.1.5. Maddî Kültürle İlgili Sözler

3.1.5.1. Flora (Ağaç, Bitki ve Çiçek)

En Sık Kullanılan Kelimeler:
Mehmet Emin Yurdakul: gül-44, çiçek-27, çelenk-17, lale-7, söğüt-4, çinar-4
Abdullah Şaik: gül-93, çiçek-69, qönçə-24, ağaç-45, çinar-23

Ortak Kelimeler: bağ, çalı, fidan, ot, çinar, sünbül
Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: ağaç-ağac, bahçe-bağça, tohum-toxum, yaprak-yarpaq, söğüt-söyüd, çelenk-çələng, nergis-nərgiz, yasemin-yasəmən.
Sesteş Kelimeler: -

Mehmet Emin Yurdakul (65 Kelime): ağaç 11, (*ağaçlık 1*), asılı bağçe 1, bağ 2, bahçe 1, bambu 1, buğday 1, çalı 3, çam 2, çelenk 8, (*çelenkli 1*), çiçek 14, (*çiçekli 1, çiçeksiz 1*), dal 2, defne 1, (*defneli 1*), emec 1, ergavan 1, fidan 4, fidancık 1, gonca 2, gül 5, (*sarı gül 1*), kahve 1, kamış 1, kara 1, koru 1, kök 1, meşe 2, ot 3, ot kök 1, söğüd 1, tohum 3, tohumluksuz 1, tomruk 1, yaprak 3, yasemenli 1, yosunlu 5, zakkum 1, zeytun 1, ağaç 1, akça ağacı 1, buhur 1, çinar 4, dal 2, defne 1, ergavan 1, söğüd 1, söğüt 3, çelenk 9, (*çelenkli 1*), çiçek 13, (*çiçeksiz 1*), gonca 4, gül 44, (*güllü 1*), lâle 7, menekşeli 1, nergis 1, nilüferli 1, sadberk 2, sünbül 2, yâsemin 1, zanbak 5.

Abdullah Şaik (57 Kelime): ağac 26, (*ağaclıq 1*), bağ 14, (*bağ bağça 1*), bağça 18, baxça 1, bənövşə 9, bostan 2, budaq 11, buta 1, cökə 1, çalı 1, çələng 3, çəmən 1, çiçək 52, çiçəkli 8, (*çiçəkli 1*), çinar 23, dəmət 1, fidan 3, gül 93, (*gül üzü 1, gülab 1, gül gülü 1, güllü 6, gülşən 17, gülzar 1*), kol 3, (*kolluq 1, kol kosa 1*, *kol kos 1*), lalə 7, mənkəşə 1, mərzəcən 1, meşələr 1, meynə 1, nərgiz 3, ot 1, palıd 1, qamış 1, qanqal 1, qərənfil 5, qızıl gül 10, qönçə 24, rişə 1, sarmaşıq 1, sərvin 1 (sərvi), söyüd 3, sünbül 2, təbiət 3, şax 3, toxum 1, yarpaq 9, yarpız 1, yasəmən 2, yosunlu 1, zanbaq 6.

3.1.5.2. Fauna (Hayvan)

Mehmet Emin Yurdakul (53 kelime): agu 2, ahu 7, akbaba 1, ak-doğan 1, akkuş 1, arı 2, arslan 9, aslan 1, at 15, aygır 1, baykuş 6, beygir 1, böcek 2, bülbül 8, (*bülbüllü* 1), canavar 1, dev 4, fil 1, gece-kuşu 1, geyik 3, güğercin 7, hecin 1, horoz 2, inek 2, kaplan 1, kartal 6, keçi 2, kelebek 2, (*kelebeksiz 1*), kemik 1, kırlangıç 3, köpek 2, kuğu 2, kumru 1, kurd 2, kuş 42, (*kuşsuz 1*), kuzucuk 2 (kuzu), küheylân 2, leş 2, öküz 5, örümcek 1, puhu 1, solucan 1, sülük 1, sülünlü 1, sürü 1, tavus 1, (*tavuslu 1*), turna 4, yarasa 1, yeleli arslan 1, yılan 1.

Abdullah Şaik (118 kelime): ahu 1, alabaş 2, arı 2, arslan 1, aslan 25, at 78, bayquş 5, beçə 1, böcək 2, buğa 4, bülbül 36, caynaq 1, cəmdək 2, ceyran 42, (*ceyranlı 1*), cücə 1, cücü 3, çəyirtgə 1, çəyirtkə 2, çibin 2, damazlıq 1, dəvə 7, div 1, donuz 1, dovşan 15, dozanqurdu 8, durna 2, əjdaha 3, eşşək 7, fərə 1, fil 2, gecəquşu 1, göyərçin 4, göz 1, hacıleylək 1, ilan 11, inək 4, it 9, (*it qurd 1, iti 4*), keçi 6, kəkilim 1, kəklik 3, kələbək 1, kəlim 7, kəpənək 6, kərtənkəl 1, kəsəyən 4, köpək 11, laçın 2, lələ 6, leylək 19, madyan 2, mal 2, maral 3, martı 1, mərcan 1, oğlaq 6, ördək 3, pələng 1, pişik 6, qaplan 3, qaranquş 3, qaraquş 1, qarğa 30, qarğacıq 1, qarışqa 1, qartal 6, qartallı 1, qaz 6, qırat 1, qırğı 1, qırlanğıc 1, qırlanqıc 1, qırqovul 1, qoç 2, qoç igit 1, qoyun 20, qoyun quzu köpək 1, qoyun-quzu 1, qumru 1, ququ 1, qurd 29, qurd quzu 1, qurd-quş 6, quş 78, quş kəpənək 1, quşcığaz 1, quzğun 1, quzu 10, sar 1, (*sara 1*), sərçə 1, siçan 22, simürğ quşu 2, sona 3, soxulcan 1, şahbaz 1, şahin 6, şəbpərə 1, şir 4, tavus 1, təpəl 1, tərlan 15, tovuz 2, toyuq 16, turac 4, turağay 4, tülkü 67, ulaq 7, xoruz 32, xoruz beçə 1, xoruz-toyuq 2, yalman 1, yaşılbaş sona 1, yel atı 1, zəğən 1.

3.1.5.2.1. Evcil Hayvan Adları

En Sık Kullanılan Kelimeler:
Mehmet Emin Yurdakul: bülbül 6, öküz 3
Abdullah Şaik: it 2, quzu 2

Mehmet Emin Yurdakul (4 kelime): bülbül 6, çil horoz 1, koyun 1, öküz 3.
Abdullah Şaik (9 kelime): buğa 1, buzov 1, it 2, kəl 1, köpək 1, oğlaq 1, qoç 1, qoyun 1, quzu 2

3.1.5.2.2. Evcil Olmayan Hayvan Adları

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: arslan-26, baykuş-15, kartal-21, kaplan-11, canavar-12
Abdullah Şaik: qaplan 10, qurd 10, aslan 4, bayquş 3

Ortak Kelimeler**:** ayı
Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: çakal-çaqqal, yılan-ilan

Mehmet Emin Yurdakul (47 kelime): âhu 1, akbaba 2, ak doğan 1, akrep 1, ala geyik 1, ankâ 1, arslan 26, (*arslanlı 1*), at 1, ayı 2, baklan 1, bal arısı 1, baykuş 15, boğa 3, boz ayı 1, boz kurd 1, bülbül 6, canavar 12, ceylan 1, çakal 2, çaylak 1, çekirge sürüsü 1, dev 15, ejder 3, ejderha 2, fil 8, geyik 1, geyik 1, ishak 1, kaplan 11, karakuş 1, kara yılan 1, karga 1, kartal 21, keçi 1, kelebek 1, kırlangıç 2, köpek 2, (*kuğulu 1*), kurd 10, kuş 3, örümcekli 2, sırtlan 2, tarlan 1, tırtıl 1, timsah 3, yılan 9.

Abdullah Şaik (16 kelime): arslan 2, aslan 4, ayı 1, bayquş 3, canavar 1, ceyran 1, çaqqal 1, fil 2, erkək 1, ilan 1, nər 1, qaplan 10, qartal 4, qurd 10, şahin 1, şir 1, tülkü 4.

3.1.5.2.3. Hayvan Uzuvları

En Sık Kullanılan Kelime
Mehmet Emin Yurdakul: kanad 14, pençe 11.
Abdullah Şaik: göz 30, baş 20, əl 28, cəmdək 15, quyruq 19

Ortak Kelimeler: baş, diş, göz

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: ciğer-ciyər, kanad-kanat, tüy-tük.

Mehmet Emin Yurdakul (23 Kelime): ağızlı 2, ayak 1, baş 1, (*başlı 2*), ciğer 1, diş 3, göz 1, kafa 1, kanad 14, (*kanadlı 1, kanadsız 3*), kanbur 1, kansız 1, kemik 2, kulak 1, leş 1, pençe 11, saç 2, sırt 1, tüy 1, vücut 1, yele 1, (*yeleli 1*).

Abdullah Şaik (63 Kelime): ağız 6, ağ qara 1, alın 1, at 1, ayaq 10, baş 20, bədən 1, bel 4, beyin 1, bığ 1, bilək 1, boyun 4, bud 2, burun 1, buynuz 2, can 2, caynaq 2, cəmdək 15, ciyər 1, cücə 1, çiyin 3, dəri 1, dırnaq 1, dil 1, dimdik 3, diş 24, (*dişsiz 2*), əl 14, (əl ayaq 1), ət 2, gövdə 2, göz 30, göz yaşı 3, göz qaş 1, ilan 2, kəklik 1, kəllə 2, kəsəyən 1, köpək 1, leş 1, məmə 1, pəncə 11, pipik 1, pişik 1, qabıq 2, qan 6, qanad 9, (*kanadsız 3*), qanlı 6, qarın 1, qaş 2, qəlb 3, qol 5, qol qabırğa 1, qulaq 3, quyruq 19, sarıq 1, siçan 4, şələ 1, tirmə 1, tük 4, ürək 7, üz 4.

3.1.5.2.4. Hayvan Hastalıkları

Mehmet Emin Yurdakul (1 kelime): kuduz 1
Abdullah Şaik (3 kelime): quduz 2, şil 1, yara 1

3.1.5.2.5. Hayvanlarla İlgili Diğer Sözler

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: leş-8
Abdullah Şaik: köhlən-11, sürü-21

Anlamları Aynı Olan Kelimeler: yele-yəhər

Mehmet Emin Yurdakul (8 Kelime): ahır 1, boyunduruk 1, et 1, kırbaç 1, leş 8, sirk 1, yele 1, (*yeleli 1*).

Abdullah Şaik (29 Kelime): aşiyan 3, axurda 1, bala 5, ban 1, cəmdək 1, cilov 1, dəhnə 1, diş 2, ələfsiz 1, hinə 1, ılxı 2, köhlən 11, naxır 3, örkən 1, pəncə 1, pəyə 1, qamçı 1,

qanadla 1, qaşqa 1, quduz 1, sürü 21, şikar 5, təpəl 1, üzəngi 1, yağır 1, yəhər 1, yorğa 2, yun qırx- 1, yüyən 2.

3.1.5.3. Endüstri ve Tarımla İlgili Sözler

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: tarla 9, ekin 7, çiftçi 3, anbar 4, başak 2
Abdullah Şaik: tarla 37, sünbül 19, buğda 10, anbar 8, biç 8

Ortak Kelimeler: anbar, arpa, bel, buğda, tarla
Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: çiftçi-cütçü, değirmen-dəyirman, tohum-toxum
Anlamları Aynı Olan Kelimeler: çiftçi-əkinçi

Mehmet Emin Yurdakul (26 kelime): anbar 4, arpa 1, başak 2, bel 1, boyunduruk 1, buğda 1, çekic 1, çiftçi 3, çorak 1, değirmen 1, ekin 7, gübre 2, harman 2, hasad 3, hasatçı 1, kağnı 1, kazman 1, koşul- 1, mısır 1, orak 4, seki 1, tarla 9, tırpan 2, tohum 1, un 1, vâha 1.

Abdullah Şaik (63 kelime): anbar 8, arpa 5, at 1, balta 1, başaq 1, bel 2, biç 8, bostan 2, buğda 10, cilov 1, cütçü 1, çəltik 3, darı 2, dehqan 1, dənə 1, dənli 1, dərz 1, dəyirman 6, dəyirmançı 1, divarə 1, ək -3, əkin 4, əkin biçin 1, əkinçi 1, fındıq 1, gəm 1, göy tağı 2, ılxı 1, kəl 1, kolxoz 1, kotan 5, (*kotansız 1*), küləş 1, külüng 1, malqara 1, məhsul 1, muzdur 1, naxır 1, oraq 1, otlaq 1, pambıq 1, qaşqa 1, qoruq 1, saman 3, samanlı 1, soğan 1, sünbül 19, sürü güd- 1, şum 2, şumla 4, tarla 37, taxıl 1, taya 5, torpaq 1, toxum 3, traktor 1, üyüd 1, üyüd 1, xırman 3, xış 3, xışla 4, yem 1, zanbaq 1.

3.1.5.4. Ekonomi ve Ticaretle İlgili Sözler

En Sık Kullanılan Kelimeler:

Mehmet Emin Yurdakul: para 19
Abdullah Şaik: Bulunmamaktadır.

Mehmet Emin Yurdakul (6 kelime): harac 1, para 19, (*paracık 2, parasız 1*), sikke 1, ticâret 1.

Abdullah Şaik (3 kelime): bac vermə 1, borc 1, vergi 1

3.1.5.5. Diğer Araç-Gereç ve Eşya Adları

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: iğne 17
Abdullah Şaik: mişar 9

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: iğne-iynə

Mehmet Emin Yurdakul (12 kelime): asâlı 1, iğne 17, kemend 1, kılıç 1, kırbaç 1, mum 1, ok 1, örs 1, sedye 1, tabut 1, tac 1, tas 2.

Abdullah Şaik (23 kelime): badya 1, balta 3, bıçaq 2, çanaq 2, çatı 1, çəkic 1, çəngəl 3, durbin 1, fırça 1, güyüm 1, güzgü 1, iynə 2, kasa 2, mal 2, mişar 9, piyalə 2, qələm 1, sac 1, səhəng 2, tava 1, təknə 1, pərdə 1, tül 1.

3.1.5.6. Giysi Adları (Giysi, Süs, Takı ve Aksesuarlar)

En Sık Kullanılan Kelimeler:
Mehmet Emin Yurdakul: gömlek 21, iğne 22, paçavra 6, teyelle- 6, süs 6, nakış 1, örgü 1, süslü 1
Abdullah Şaik: ipək 7, qiyafə 4, libas 3, paltar 3, qumaş 3, bəzək 2, sürmə 2, ziynət 3

Ortak Kelimeler: atlas, çul, libas
Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: gömlek-köynək

Mehmet Emin Yurdakul (32 kelime): atlas 2, baş örtüsü 1, bez 1, çarık 1, (*çarıksız 1*), çul 1, duvak 2, entari 1, gömlek 21, (*gömleksiz 1*), hırka 1, hilat 2, iğne 22, ipek 2, işlik 1, kemerli 1, keten 1, kılaptan 1, kundak 1, kundura 1, lepiska 1, libas 2, meşlah 1, önlük 1, paçavra 6, parya 1, post 1, süs 3, teyelle 6, urgan 1, uruba 1, zünnâr 1.

Abdullah Şaik (46 kelime): atlas 1, atlaz 3, başları 1, başmaq 2, (*başmaqlı 1*), börk 1, cəhrə 2, çadra 5, çanta 1, çarıq 9, çul 2, çuxa 1, don 1, əba 5, ipək 7, (*ipəkli 1*), köynək 2, kürk 2, libas 3, məxmər 1, niqab 1, paltar 3, palto 2, papaq 2, qalustuk 1, qiyafə 4, qumaş 3, qurşaq 2, sarıq 4, şal 3, şapqa 1, tirmə 3, üst 1, üst baş 1, yapıncı 1, yaşmaq 1 bəzək 2, birçək 1, çək 1, gərdənlik 1, hörük 1, muncuq 1, qara 1, sırqa 1, sürmə 2, ziynət 3

3.1.5.7. Sporla İlgili Kelimeler

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: bulunmamaktadır.
Abdullah Şaik: cıdır 7

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: güreş-güləş

Mehmet Emin Yurdakul (1 kelime): güreş 1

Abdullah Şaik (5 kelime): cıdır 7, cirit 1, güləş 1, idman 1, yarış 1

3.1.5.8. Tabiat Olayları, İklim ve Hava Olaylarıyla İlgili Sözler

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: rüzgar 75, fırtına 25, yıldırım 26, tufan 17, sel 16, kar 8

Abdullah Şaik: duman 50, bulud 41, sel 38, boran 22, şimşək 20, ıldırım 18, qar 17

Ortak Kelimeler: buz, bulut, duman, dumanlı, fırtına, hava, rüzgar, sel, sis, sisli, tufan, yel, yıldırım
Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: bora-boran, bulut-bulud, kasırga-qasırğa, kasırgalı-qasırğalı.

Mehmet Emin Yurdakul (34 kelime): bora 4, bulut 3, buz 1, (*buzlu 2*), çığ 1, duman 5, (*dumanlı 2*), fırtına 25, girdab 1, ısli 1, kar 8, kasırga 5, (*kasırgalı 2*), meltem 5, rüzgâr 75, saba 1, sağnak 1, sel 16, (*sel ol- 1*), sis 1, (*sisli 2*), şimşek 13, (*şimşekli 5*), tayfun 1, tipi 3, tolu 1, tufan 18, yağmur 8, yel 8, (*sam yeli 1*), yıldırım 26, (*yıldırımlı 3*), zelzele 6, zelzeleli 1.

Abdullah Şaik (70 kelime): ayaz 2, bariqə 1, boran 22, (*boranlı 15, boranlı qış 1*), bulud 41, (*buludlu 5, buludsuz 1*), bulut 5, burağan 1, buz 1, çən 8, (*çənli 1*), damcı 1, dan 1, (*dan yeli 2*), dolu 1, (*dolu vur- 1*), don 1, duman 50, (*dumanlı 11*), əbr 1, fırtına 17, (*fırtınalı 2*), günəşli 8, günəşsiz 1, hübub 1, ildırım 19, (*ildırımlı 6*), külək 3, nəsim 2, qar 17, (*qar boran 3, qardan adam 1, qarlı 7, qar topalaq 1*), qasırğa 6, (*qasırğalı 1*), qış 7, (*qış boran 1, qış yaz 2*), nəsim 2, rüzgar 3, rüzigar 4, ruzgar 1, səba 2, sel 38, sərab 1, sis 5, (*sisli 1, sissiz 1*), şeh 4, (*şehli 2*), şimşək 21, (*şimşək çax- 1, şimşəkli 1*), tufan 12, (*tufanlı 1*), tüstü 1, ulduz 1, vulkan 5, xəzan 1, yağış 11, yağmurlu 1, yay 1, yaz 2, yel 16, yıldırım 3, (*yıldırımlı 2*), zəlzələ 1

3.1.5.9. Coğrafya ile İlgili Sözler

En Sık Kullanılan Kelimeler:
Mehmet Emin Yurdakul: dağ 117, gök 117, güneş 47, çöl 41
Abdullah Şaik: dağ 220, dərə 103, günəş 112

Ortak Kelimeler: ada, ay, bayır, çöl, dağ, dağ başı, dünya, gün, Hind, İran, kainat, Karpat, orman, ot, ova, sahil, su, şimal, Turan, uçurum, yer

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: Aras-Araz, Azerbaycan-Azərbaycan, Buhara-Buxara, cihan-cahan, gök-göy, gökyüzü-göy üzü, ırmak-irmaq, Kızılırmak-Qızılirmaq, kutub-qütb, saba-səba, sahra-səhra, Süt Gölü-Süd Gölü, umman-ümman, volkan-vulkan, yamaç-yamac, yıldız-ulduz

Anlamları Aynı Olan Kelimeler: batı-qərb, çamur-palçıq, doğu-şərq, Kafkasya-Qafqaz, kıyı-sahil, rüzgar-külək, yağmur-yağış, yayla-yaylaq, yanardağ-vulkan

Mehmet Emin Yurdakul (351 kelime): âb 1, ada 2, Afrika 3, Afyon 1, Akdeniz 5, Akmescid 1, Alp 3, Altay 16, Amazon 1, Amerika 2, Anadolu 9, Anafarta 1, Ankara 3, Aral 1, Aras 2, Ardahan 1, Arıburnu 1, arz 2, Asya 17, (*Asyalı 1*), Atina 1, Atlas 2, Avrupa 14, Ay 5, Aydın İli 1, Azerbaycan 1, Bâbür 1, Bağdad 7, Bahri 1, Balkan 1, Bastil 1, Batı 6, Batumlar 1, Bayır 2, Baykal 1, (*Baykal Gölü 1*), Bel 4, Belh 1, Berlin 1, Beyrut 1, Bırahmaların yurdu 1, Bingale 1, Bingöl 4, Boğan dağı 2, Boğaz 1, Boğaz Önü 1, Boğaziçi suları 1, Bolayir 1, Bolulu 1, bora 7, Boz Dağı 1, bozkır 10, Buhâra 1, Bulgarya 1, bulut 32, Bursa 4, buz 3, (*buzlu 2*), Ceyhun 2, Cezâyir 2, Cihan 13, Çad 1, çamur 2, Çanakkala 2, çay 1, çığ 3, Çin 9, çorak 1, Çoruh 1, çöl 41, dağ 117, (*dağ başı* 2), dalga 19, (*dalgacık 1*), Delbiler 1, deniz 33, dere 5, (*derecik 1*), Dicle 8, diyar 7, Doğu 7, Domoko 1, Duântepesi 3, duman 11, (*dumanlı 4, dumansız 1*), Dumlupınar 2, Dünyâ 31, Edirne 3, El Burzlar 1, El Cezire 1, Endülüs 3, Erciyas 2, Erzurum 3, Eski Roma 1, fezâ 4, Fıransa 3, Fırat 7, fırtına 28, Filistin 2, Finlanda 1, Forum 2, Ganj 3, (*Ganj Boyu 1*), Garb 18, Garnata 2, Gazne 1, Gelibolu 3, gıranit 2, girdâb 13, Gobi Çölü 1, Gop 1, gök 117, (*Gök Kubbe 4, Gökyüzü 8*), göl 13, gün 1, Güneş 47, (*güneşsiz 1*), hâle 3, (hâleli 1, hâlesi 1), harita 3, Hattı Ustuvâ 1, hava 7, Hekla 1, Herat 1, Hıve 2, Himalay 3, (*Himalay Dağları 2*), Hind 10, Hindistan 5, Hong Kong 1, Hrâk 1, Hvârezim 1, Irâk 3, ırmak 27, Isıg Göl 1, İdikut 1, İdil 1, iklim 1, il 8, İlgaz 2, İlledre 1, İnönü 5, İnönü Sırtı 1, İrâk 2, İran 3, İrlanda 2, İsfahan 1, İskele 1, İskenderler Seddi 1, isli 2, İspanya 1, İsparta 1, İsrâil 3, İstanbul 16, İşkodra 1, İtil 1, İzmir 10, Japonya 2, Kâbe 1, Kaf 4, (*Kaf Dağı 3*), Kafkas 15, (*Kafkasya 3, Kafkas Yolu 1*), kâinat 8, Kap Burnu 1, kara 3, Karabağ 4, Karahanlar Diyârı 1, Karakurum 1, (*Karakurum Çölleri 1*), karlı 2,

Karpat 1, Kars 1, kasırga 9, (*kasırgalı 2*), kaya 21, kayık 2, Kazan 2, Kehkeşan 4, Keşiş Dağları 1, kevkeb 1, Kıpçak 1, kır 5, Kırım 2, Kırmızı Deniz 1, kıta 5, Kıvılcımlı 1, kıyı 2, Kızılırmak 5, Koca Tepe 2, Konya 3, Kop 1, koru 3, Kosova 1, kömür 1, Köpüklü Denizi 1, Körfez 1, Kudüs 1, kum 5, kumsal 5, kutub 4, Kûtü'l Amâre 1, kuyruklu yıldız 1, küre 3, lâğım 1, Lahur 1, lav 5, (*lavlı 1*), Lehistan 2, Londra 1, Lübnan Dağı 1, Maçini 1, maden 6, Manastır 1, Marmara 2, Mâverâü'n Nehir 1, Menderes 2, Menfis 1, Meriç 2, mermer 6, Meteris Tepe 2, Mısır 6, Mobac 1, nehir 9, Neva 1, Nijer 1, Nil 6, (*Nil Nehri 1, Nil Irmağı 1*), Ninivye 1, oba 1, Olimp 6, Orhun 1, orman 10, Orşelim 1, Osman 1, Ot 1, Ova 15, Ovacık 1, Palan Döken Kayaları 1, Paris 2, Pekin 2, Pencab 2, Persepolis 1, Petersburg 1, (*pınar 7, pınarsız* 1), Pilevne 2, Piramit 1, Polonya 2, pupa yelken 1, Purusya 1, Rhin 2, rıhtım 1, Roma 10, Romanya 1, Rumeli 4, Rusya 3, sahil 9, Sahra 2, Sakarya 10, (*Sakarya Nehri 1*), sancak 1, Sarı Zeybek 1, Seddü'l Bahir 1, Sedom 1, Selânik 1, semâ 10, Semerkand 3, Serendib 1, Seyhan 3, Seylan 1, Sırbistan 1, Sibir 1, Sibirya 3, Su 11, Sûdan Çölü 1, Suriye 1, Süt Gölü 1, Şahab 1, Şark 41, Şarkî Roma 2, Şat Vâdîsi 1, şehir 3, Şimâl 2, tabiat 1, Tahran 1, tan 1, Tanrı Dağı 6, taş 1, Tebriz 1, tepe 34, (*tepe bel 1*), Termopil 1, Toros 2, Tuna 3, Tunus 1, Tûr' 2, Turan 17, Turan İli 6, Turfan 1, Turova 1, Türk Anadolu 1, Türk İli 6, Türkistan 4, Türkiye 3, Türk Yurdu 2, uçurum 15, umman 7, Ural 4, Uşak 1, ülke 2, ülker 4, vâdi 1, Venedik 1, Vezuv 2, Virjil 2, Vistul Irmağı 1, Viyana 4, Volinya Dağları 1, volkan 2, Yâkut 1, yamaç 2, , yanar dağ 11, Yanya 1, yayla 4, Yedi Gök 2, Yemen 1, Yeni Dünyâ 1, Yeni Turan 1, yer 14, yeryüzü 14, yıldız 38, Yunanistan 1, yurd 1, Zengibar 1, Zengibar Adaları 1

Abdullah Şaik (181 kelime): ada 3, afitab 1, ağaclıq 1, Alp Himalay 1, Altay 2, Aran 7, Araz 6, asiman 1, ay 46, ayulduz 1, Azərbaycan 3, bağ 2, bahar 8, bataqlıq 1, bayır 9, Bərdə 2, Borçalı 4, bulaq 8, Buxara 1, bürc 1, Cahan 2, Cənub 2, Ceyran Düzü 1, cıdır 3, cığır 3, (cığırlı 1), , çay 33, çəmən 27, (*çəmən çayır 1, çəmən çöl 1*), çən 9, (*çənli 1*), çəngəl 7, çeşmə 11, (çeşməli 1), çöl 86, (*çöl çayır 1, çöl çəməni 1*), dağ 220, (*dağ başı 1, dağ daş 9, dağ daş dərə 1, dağ dərə 8, dağ qaşı 1, dağ yamac* 1), dalğa 2, damcı 1, dan 3, (*dan ulduzu 2, dan yeli 2*), daş 9, (*daşlıq 2, daş torpaq 1*), daşqın 1, dəniz 39, Dərbənd 3, dərə 103, dərya 1, dibi 1 (dip), 10, Dünya 25, düz 6, düzən 1, (*düzənlik* 1), ərş 1, ətək

5, əxtər 1, fələk 1, fəsil 1, fəza 16, Filippin 1, gecə 1, , Gəncə 1, göl 10, (gölməçə 1), göy 80, (*göy altında 1, göy üzü 11,),* Gün 1, (*günün üzü* 1), Günəş 112, hava 15, Həbəş 1, hilal 2, Hindi 1, hübub 1, ırmaq 2, İran 2, irmaq 4, Kainat 14, Karpat 1, Kazbek 1, Kəhkəşan 1, Kəhriz 1, kəvakib 1, Koma 1, Kür 8, Kür Çayı 3, Kürə 1, Kürü 1, mahtab 1, Mərrixəmi 1, Məşariq 1, Meşə 16, Məşriq 2, Muğan 1, nəhir 2, orman 24, ot 1, otlaq 5, ova 6, oylaq 2, oymaq 3, palçıq 1, payız 1, Qaf 1, Qaf Dağı 5, Qafqaz 2, qaş 4, qaya 37, (*qayalıq 1*), Qərb 3, qır 1, qışlaq 1, Qızıl İrmaq 1, qumsal 1, qütb 1, saha 1, sahil 5, (*sahilsiz* 1), Samur Çayı 1, səhra 7, (səhra çayır 1), Səhrayi Bəsit 1, səma 6, sərab 2, səyyarə 1, sıra dağ 1, sitarə 1, son bahar 2, su 6, Süd Gölü 1, şəfəq 1, şəlalə 2, Şərq 4, Şimal 1, Şor 1, təbiət 17, Təbriz 14, təpə 31, terek 2, Tərtər 3, (*Tərtər Çayı 1*), torpaq 2, Turan 2, uçurum 7, (*uçurumlu 3*), ulduz 49, (*ulduzlu 2*), ülkər 17, ümman 5, vulkan 6, vulkanlı 1, xəzan 4, Xəzər 1, yamac 20, (*yamac dərə 1, yamaclı 1*), yay 1, yaylaq 4, yaz 12, yaz qış 2, Yelkənli 1, yer 23, Yer Üzü 4, yer göy 1, yıldız 4, yoxuş 1, Zəngəzur 1

3.1.5.10. Renkler ve Tonlarıyla İlgili Sözler

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: kara 46, yeşil 29, kızıl 24, siyah 24, ak 23
Abdullah Şaik: qara 62, al 39, yaşıl 34, ağ 28, boz 22

Ortak Kelimeler: al, mavi, sarı, simsiyah
Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: ak-ağ, ela-ala, yeşil-yaşıl
Anlamları Aynı Olan Kelimeler: beyaz-ağ, sarımtırak-sarımtıl

Mehmet Emin Yurdakul (21 kelime): ak 23, al 14, beyaz 18, boya 1, boz 2, elâ 3, kara 46, kehribâr 1, kıpkızıl 1, kırmızı 21, kızıl 24, kumral 2, lâcivert 1, mavi 7, mavi yeşil 1, mor 1, (*mosmor 1*), penbe 14, (*penbelik 1*), reng 1, sarı 5, (*sarımtırak 1*), siyah 24, (*simsiyah 1*), yeşil 29, (*yemyeşil 1*)

Abdullah Şaik (26 kelime): ağ 28, ağappaq 1, al 39, al əlvan 6, ala 4, boz 22, çal 1, əlvan 11, göy 19, gümüş 1, kəhər 2, mavi 1, narıncı 1, pənbə 3, qara 62, qırmızı 14, qızıl 10, qızılı 2, qumral 1, rəngi 2, sarı 13, (*sarımtıl* 1), sim siyah 1, yaşıl 34, (*yaşıl yaşıl 1, yamyaşıl 7*).

3.1.5.11. Kokularla İlgili Sözler

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: Bulunmamaktadır
Abdullah Şaik: ətir 14

Mehmet Emin Yurdakul (3 kelime): misk 1, misk-ü anber 1, nefha 1

Abdullah Şaik (3 kelime): ətir 14, ətir saç- 1, ətirli 2

3.1.5.12. Irk ve Millet Adları

En Sık Kullanılan Kelimeler

Mehmet Emin Yurdakul: Türk 155, Oğuz 15, Türklük 13, Arab 11, Hind 6, Tatar 2
Abdullah Şaik: Oğuz 23, Türk 15

Ortak Kelimeler: Oğuz, Türk, Türklük

Mehmet Emin Yurdakul (66 kelime): Acem 1, Afşar 1, Akad 1, Arab 11, (*Araplık 1*), Asyalı 1, Azerî 1, Bâbil 1, Başkurd 1, Bulgarlar 1, Cermen 4, Çin 2, Çuvaş 1, Dârâ 1, Efgan 1, Fars 1, Fenike 1, Fıransız 1, Fin 2, Hellen 1, Hind 6, Hun 3, İran 1, İngiliz 1, İslav 1, (*İslavlık 2*), İtalyalı 1, Kahtan 1, Kalmuk 1, Kazak 3, Kıpçak 3, Kırgız 2, Kumuk 1, Latin 2, Lehler 1, Macar 1, Mogul 1, Moskof 2, Navarin 1, Neron 1, Niniv 1, Oğuz

15, (*Oğuzlar Diyârı 1*), Orhun 2, Özbeg 1, Rus 3, Sart 1, Sırblı 1, Sumerler 1, Tatar 4, Taymisler 1, Tonguz 1, (*Tonguzlar 1*), Turan 3, (*Turanlı 2*), Tur Dağı 1, Türk 155, (*Türk Irkı 1, Büyük Türk 1, Türk Beşiği 1, Türk İli 1, Türklük 13*), Türkmen 2, Ulus 1, Uygur 1, Yunan 5

Abdullah Şaik (7 kelime): Azərilər 1, Oğuz 23, Rumlu 1, Türk 15, (*Türk Oğlu 1, Türklük 1*), Yunanlı 2

3.1.5.13. Meslek ve Meşguliyet Adları

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: çoban 12, cellad 7, çiftçi 7, hemşire 3, şair 3
Abdullah Şaik: çoban 70, aşiq 22, keşikçi 5

Ortak Kelimeler: çoban, şair
Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: çiftçi-cütçü, demirci-dəmirçi, mimar-memar, ressam-rəssam, nöbetçi-növbətçi
Anlamları Aynı Olan Kelimeler: amele-fəhlə, avcı-ovçu, hırsız-oğru, muganni-xanəndə, kaşif-səyyad, bakıcı-mürəbbi

Mehmet Emin Yurdakul (48 kelime): amele 3, avcı 7, bakıcı 2, balıkçı 2, bekçi 3, bestekâr 1, cellâd 7, çiftçi 7, (*çiftçilik 2*), çoban 12, (*çobansız 1*), çömlekçi 4, çulha 1, demirci 2, demircilik 1, devrimci 1, dilenci 2, (*dilencilik 1*), fellâh 2, gemici 1, hemşire 3, heykeltıraş 1, hırsız 1, irgat 2, kâhin 1, kâşif 2, katil 1, kayıkçı 3, kibritçi 1, kökci 3, kundakçı 1, mersiyeci 1, mezbah 1, mimar 1, muganni 1, nöbetçi 2, ozan 1, rencber 5, ressam 1, sanatkâr 1, seyyah 1, sürücü 1, şâir 3.

Abdullah Şaik (52 kelime): aşiq 22, azançı 1, bağban 2, bağiban 2, bina 1, cütçü 2, çoban 70, çörəkçi 1, dayə 1, dəbbağ 1, dəmirçi 1, dərzi 4, dərzilik 1, dəyirmançı 1, doktor 1, əkinçi 7, əsgər 1, əxtər 1, fəhlə 1, fəhləlik 1, fərraş 3, hakim 1, həkim 1, işçi 2,

keşikçi 5, kolxozçu 1, lələ 1, memar 1, molla 1, müəllim 4, mühəndis 4, mürəbbi 3, nökərd 1, növbətçi 1, oğru 12, ovçu 35, peşə 1, qarovul 1, qatil 8, qayıqçı 1, quldur 4, quldur qara 1, rəssam 3, səyyad 2, sınıqçılıq 1, sürücü 2, şair 8, şirin 1, üzgüçü 1, vəkil 1, xanəndə 1, xidmətçi 1.

3.1.5.14. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler

3.1.5.14.1. Siyasî Kavramlar

Mehmet Emin Yurdakul (10 Kelime): devlet 1, devrim 1, (*devrimci 1, devrimci ahlâkı 1, devrimci ateşi 1, devrimci fedâileri 1*), înkılâb fikri 1, istiklal 1, masiyet 1, ülkü ol- 1.

3.1.5.14.2. Yönetim-İdare ile İlgili Sözler

En Sık Kullanılan Kelimeler

Mehmet Emin Yurdakul: bayrak 56, taht 53, devlet 45, fatih 27, il 27, hakan 23

Abdullah Şaik: xan 133, kənd 74, ölkə 69, bəy 35

Ortak Kelimeler: ağa, köy, ordu, padişah, saray, sultan, zindan

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: devlet-dövlət, şehir-şəhər, taç-tac, taht-taxt, hakan-xaqan

Anlamları Aynı Olan Kelimeler: köy-kənd

Mehmet Emin Yurdakul (125 kelime): ağa 2, al bayrak 2, (*al bayraklı 1*), al sancak 1, asâ 8, (*asâlı 1*), asker 4, aşiller 1, ay yıldız 1, (ay yıldızlı al bayrak 5), bayrak 56, (*bayrak yap- 1, bayrakcık 1, bayraklı 1*), belde 6, bey 1, beyazlar 1, beytü'l mâden 1, burç 6, cenk 4, cumhuriyet 2, çeng 1, dârâ 1, demirtaş 1, dernek 1, devlet 45, (*devletli* 1), devrim 6, (*devrimci* 1), ehramlar 1, esâret 1, esir 8, fağfur 1, fatih 27, (*fâtihlik* 1), ferman 3, feth 4, firavunlar 2, hakan 23, (*hakanlık* 1), hâkim 1, halife 3, hânedân 1, hanlık 1, hellas 1, hilâfet 6, hisar 5, hukuk 1, hükümdâr 4, hükümet 7, hürriyet 1, ihtilâl 4, (*ihtilâl insanı 1*),

il 27, ilhan 1, imâret 1, inkılâb 8, istibdad 6, istiklâl 1, isyan 1, kala 1, kânun 1, kara 1, kayser 6, kıral 6, konsul 1, kortej 1, köy 9, kule 1, kurenâ 2, mahkeme 1, mahkûm et 1, meclis 1, memleket 1, millet 8, miras 1, muhtar 2, müsâvât 1, müstebid 1, pâdişâh 8, parya 2, raca 1, sâhib 1, saltanat 16, (*saltanat otağı* 1), sancak 10, saray 20, (*saraylı* 1), savaş 1, serencam 1, serhas 1, sınır 11, silâh 1, siyahlar 1, siyâset 3, siyon 1, sulh 3, sultan 8, sürgün 1, şamşam 1, şehir 18, şehzâde 2, şeyh 1, şûr 1, taç 25, (*taçlı* 6), taht 53, (*taht kur-* 1), tâk 1, teb 1, tekfurlar 1, tiran 2, top güllesi 1, tuğ 3, tuğlu 1, Turan 1, Türklük 1, ulug 1, ülke 6, vâli 1, vezir 1, vükelâ 2, yarlık 1, zafer 45, zindan 2.

Abdullah Şaik (68 kelime): a bəy 1, ağa 10, ağalıqlar 1, amul 1, aul 1, bayraq 18, bəy 35, bəylik 1, bəyzadə 1, çovuş 2, darğa 12, divan 1, dövlət 10, duma 1, elxan 3, əmr 3, əyan 1, fateh 4, firqə 1, inqilab 7, kənd 74, kəndciyəz 1, kəndli 2, kəsir 1, kəsir 1, kətxuda 1, komandan 1, kommunizm 1, koxa 1, köy 1, mahal 2, məclis 1, müdir 3, müsavat 1, nayib 8, ordu 1, ölkə 69, padişah 13, padşahlıq 1, qeysər 3, rəhbər 2, rəhbərlik 1, rəiyyət 1, rəyasət 2, rütbə 1, sancaq 1, saray 25, sərdar 1, sərhəddi şəhan 1, siyasət 1, sultan 15, , şah 25, şəhər 20, tac 4, tac 4, tacidar 2, taxt 9, təxt 3, turan 1, vətəndaş 1, vəzir 2, xalq 3, xan 135, xan məclisi 1, xaqan 1, xələf 1, zindan 2

3.1.5.14.3. Askerlik ve Savaşla İlgili Kavramlar

En Sık Kullanılan Kelimeler:
Mehmet Emin Yurdakul: kılıç 54, esir 55, zafer 49, cenk 37, asker 35, ordu 33
Abdullah Şaik: qlınc 65, ordu 30, əsgər 20, qalxan 13, zəfər 13

Ortak Kelimeler: alay, bomba, hücum, savaş, silah, süngü, top, yay, zindan
Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: asker-əsgər, barut-barıt, cenk-cəng, cephe-cəbhə, hançer-xəncər, hendek-xəndək, kalkan-qalxan, kılıç-qılınc, kılıç ile kalkan-qılıncla qalxan, kılıçlı-qılınclı, mızrak-mizraq, ok-ox, zafer-zəfər
Anlamları Aynı Olan Kelimeler: kurşun-güllə, tabur-bölük, silah-tüfəng

Mehmet Emin Yurdakul (110 Kelime): akıncı 1, alay 5, altun 1, asker 35, (*asker ol- 1, askerlik 1, askersiz 1*), âteşkes 1, bandıra 1, barut 1, baskın 2, başbuğ 2, bomba 4, bölük 1, burç 16, cebhânesiz 1, cellâd 3, cenk 37, (*cenk eyle-* 1), cephe 1, dalkılıç 1, (*dalkılıç ordusu* 1), dirednot 2, donanma 2, esâret 8, esir 55, (*esir ol 1, esirci 1*), fedâilik 1, feth 4, fişenk 1, fütûhât 2, ganimet 1, gazi 7, gladyatör 1, gülle 2, habs ol- 1, hamiyyet 1, hamle 2, hançer 5, harb 19, (*harp yap-* 1), hendek 4, hisar 10, hücum 3, inkılâb 1, istihkâm 3, kabalaklı 1, kala 2, kalkan 8, kalyoncu 1, kara 1, (*kara kuvvet 1*), kemend 1, kılıç 54, (*kılıç ile kalkan 1, kılıçlı 1*), kın 4, kışla 1, kuleli 1, kundak 4, (*kundakçı* 1), kurşun 5, mağlûb 2, mahkûm 1, mancınık 1, mızrak 6, mihrâb 1, mitralyöz 2, mubârib 2, nefer 3, obüs 1, ok 5, ordu 33, pıranga bend 1, pusu 3, satır 1, savaş 3, sefâlet 1, seferberlik 1, sınır 11, silâh 33, (*silâha sarıl- 1, silâhsız 1*), siper 14, subay 1, sur 2, (*surlu* 1), süngü 8, süvari 1, şarapnel 2, şehid 24, şûr 1, tabya 1, taht 1, tâk 9, talan 1, top 8, (*top güllesi 2*), tulga 5, türk ordusu 1, yay 1, yaylım ateş 1, yeniçeri 3, (*yeniçeri ocağı 1*), yumruk 1, zafer 49, zırh 6, zırhlı 1, zindan 10.

Abdullah Şaik (61 Kelime): alay 3, altun ordu 3, arş 1, atlı 6, barıt 1, bomba 3, cəbhə 5, cəng 1, dan ordusu 1, dəstə 1, döyüş 4, (*döyüş səfəri 1*), əsgər 20, güllə 5, hücum 2, kamandan 1, kəmənd 2, keşikçi 1, komandan 2, (*komandanlıq* 1), meydan 1, mizrab 1, mizraq 3, nişan 2, (*nişan al- 1*), ordu 30, ox 13, pulemyotlar 1, qalxan 13, (*qalxanlı 1*), qarğışı 1, qatil 1, qılınc 65, (*qılınc qəbzəsi 1, qılınclı 1, qılınc qalxan 2, qılınc qalxan qurşan- 1*), qın 4, qoşun 2, qurşun 8, savaş 4, səngər 2, silah 4, süngü 6, şəhid 1, tabur 2, tələfat 1, top 2, tuğlu 1, tula 1, tüfəng 7, tüstü 1, tütək 4, üzəngi 3, xəncər 5, xəndək 2, yay 9, yaylım atəşi 1, zəfər 13, zindan 7, (*zindanlı* 1).

3.1.5.14.4. Tarihsel Anlam İçeren Kelimeler

En Sık Kullanılan Kelimeler

Mehmet Emin Yurdakul: taht 94, Fatih 34, saray 32, taç 24, hakan 22

Abdullah Şaik: xan 120, şah 50, bəy 34, saray 22, ağa 10

Ortak Kelimeler: Altun Ordu, darağacı, padişah, saray, zindan
Ses Değişikliğine Uğrayan Kelimeler: Han-Xan, Hanlık-Xanlıq, İskender-İsgəndər, Taht-Taxt, Taç-Tac

Mehmet Emin Yurdakul (268 kelime): Abbâsîler Hilâfeti 1, Abdullah 1, Abdü'l Hamıd 1, Ak Hanlar 1, Akça Koca 1, Aksungur 1, Alâ`Ad Dîn 1, Âl İ Osman Devleti 1, Altun Ordu 1, Anibal 1, (*Anibalsiz* 1), Aristot 1, asâ 7, Âsılı Bağçe 1, Asur 2, Aşiller 1, Atatürk 2, Atlı Han 1, Attila 4, Aydınlı Ömer 1, Bâbil 5, Bâbür 2, Balkan Kavgası 1, Barbaros 1, başbuğ 1, Bedreddın 1, Benares 1, Bey 1, Beyazlar 1, Bırahmalar Yurdu 1, Bizans 4, Brutus 1, Cengizler 1, cihangir 1, Çar 2, çarmıh 1, Dârâ 1, darağacı 1, Demirtaşlar 1, dîvân 1, Domoko 1, ecdâd 1, Eflatun 2, Ehramlar 7, Emevîler Devleti 1, engizisyon pençesi 1, Ertuğrul 1, Eschil 1, esir 3, Eski Roma 1, Fağfur 1, Fatih 34, Fâtih Cengizler 1, ferman 2, feth 5, Fıransua 1, Firavunlar 6, Forum 1, Gazi 3, (*Gazi Orhan 1, Gazi Osman 1, Gazi Osmanlar* 1), Gırnata 1, Goethe 1, Gütenberg 1, hakan 22, (*hakanlık* 1), halife 3, Halil 2, Han 4, (Hanlık 1), hânedân 1, haraç 2, (*haraç ver-* 1), Harameyn 1, Hârûn 1, Has Bahçeler 1, Hellas 1, Hellen 1, Hendek 1, hilafet 7, hilat 2, Hisar 4, Homer 2, Hun 1, hükümdar 3, hürriyet 1, İbnur Ruşd'le 1, ihtilâl 1, (*ihtilâl insanı 1, ihtilâl insanı ol- 1, ihtilâlci 1)*, İlhan 1, İnönü 1, İnönü Harbi 1, İskender 7, (*İskenderler – Seddi 2*), İsma'il Gaspirinski 1, İsmet 1, İstanbul 1, Januss 1, Kabalaklı 1, Kala 6, Kale 1, Kalender Oğlu 1, Kânûn İ 1, Kara 1, Kara Hanlar 1, Karaca 1, Karahan 1, (Karahanlar Diyârı 2), Kara Teke 1, Kartaja 1, Katerin 2, Kaya 1, Kayahan 1, Kayahanlı Aşireti Otağı 1, Kayser 4, Kemal 1, (*Kemaller* 1), Kervan 1, Keyhusrev' 2, Kıral 3, Kıristof Kolomb 1, Koçi 1, Konsuller 1, Köle 4, (*Kölelik* 4), Köprülü 2, Kös 1, Kul 1, Kûtü'l Amâre 1, Kültigin 1, (*Kültigin Asrı* 1), Latin 1, Lazar 1, Leonidas 1, Lidya 1, Mal Hatun 2, Martin Luther 1, medrese 2, Melikşahlar 1, Menfis 1, Meşrûtiyyet 6, Mete 1, Miçkeviç 1, Midhat 1, Mihrâb 1, Mikelanj 1, Minûçihir 1, molla 2, Moltke 1, Muhammed 1, Murad 2, Mustafa 1, Nâdir 1, nakkare 1, Namık Kemal 1, Napolyon 1, Nemrudlar 1, Neron 2, Ninus 1, Nüvâb 1, Ogust 1, Oğuz Han 3, Oğuzlar 2, Oğuzlar Diyârı 1, Olipler 1, Orhan 1, (*Orhanlar* 2), Orhun 4, Orta Çağ 1, Osman 6, (*Osmancık 1, Osmanlı 6, Osmanlı Devleti 1, Osmanlılık* 1), otağ 4, Özdemir 1, pâdişâh 8, parya 1, Petro 2, Pilevne 1, Piramid 2, Piri 1, Pompeiler 1, raca 1, Rahımîzâde 1, Ramses 2,

Reşid 2, Roje Dö Lil 1, Roland 1, Roma 1, Romanof 1, Romanos 1, Rönesans 1, Saint Barthelemy Gecesi 1, Sakarya 1, saltanat 10, (*Saltanat Otağı* 1), sancak 4, saray 16, (*saraylı* 1), Sedd-i İskender 1, Sedom 1, Selçuk 1, (Selçuk *Devleti 1, Selçuklar 2*), Selimler 2, Semiramis 1, Serhaslar 1, Sezar 7, Sezarlar 7, sifenks 3, Sinanlar 1, Siyahlar 1, Sokrat 1, Sokullu 1, Spartakuss 1, Sultan 10, Sultan Muradlar 1, sur 1, Süleyman 8, Şamşam 1, Şarkî Roma 2, Şarlken 4, Şarlman 2, Şehzâde 2, Şûr 1, taç 24, (*taçlı* 6), taht 47, (taht kur- 1), tâk 2, Tebler 1, tekfurlar 1, Tırhala Kalası 1, Timuçin 1, Timurlenk 1, Tiran 2, Tomrisler 2, top 1, tuğ 3, tuğra 1, Turan 6, Turgud 4, Türkiya 1, Tyrantf 1, Ulu Dıvân 1, Ulug 1, Valmy 1, vezir 2, Washington 2, yarlık 1, Yavuz 1, (*Yavuzlar* 4), yeniçeri 1, (*yeniçeri ocağı 1*), zafer 1, Zenbilli 1, Zigfrid 1, zindan 6.

Abdullah Şaik (70 kelime): a bəy 1, ağa 10, (*ağalıqlar* 1), Altun Ordu 3, Amul 2, Babək 1, bac 1, başmaq 2, bəy 34, (*bəylik 1, bəyzadə 1*), cəllad 1, çadra 4, çarıq 6, çovuş 2, dar ağacı 1, darğa 11, dehqan 1, Diojen 3, divan 1, duma 1, Ədil 1, Ədil Gəray 1, Elxan 3, əyan 1, Fateh 3, Həcər 1, İsgəndər 7, Kənd 2, Kəsir 1, Kətxuda 1, kolxoz 1, (*kolxozçu* 1), Koroğlu 1, Koxa 1, lələ 1, mahal 1, mizraq 1, muzdur 1, nayib 9, Nəbi 1, Nigar 1, ox 1, ölkə 1, padişah 13, padşahlıq 1, qalxan 1, qeysər 3, qılınc 1, qımız 1, Qızıl Alma 4, quldur 2, rəiyyət 1, saray 22, sərdar 1, sultan 15, Süleyman 1, Şah 25, tac 4, Tacidar 2, taxt 9, təxt 3, Turan 12, vəzir 2, xalq 1, xan 120, (*xanlıq* 1), yay 1, zindan 1, (*zindanlı* 1).

3.1.5.15. Değerli Taşlar, Metaller, Elementler, Kimyasallarla İlgili Sözler

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: altun 78, demir 67, para 19, elmas 11, yakut 10,
Abdullah Şaik: qızıl 27, yaqut 7, altun 6, almas 5, gümüş 4

Ortak Kelimeler: Altun, Gümüş
Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: Altun-Altın, Elmas-Almas, Polat-Polad, Zümrüt-Zümrüd

Mehmet Emin Yurdakul (21 kelime): altun 78, bakır 5, çelik 10, demir 67, elmas 11, gıranid 4, gök yâkut 1, gümüş 12, inci 4, kırat 1, külçe 2, mihek 1, para 19, (*paracık 2, parasız 1*), polat 3, tunç 25, yakut 10, yaldızlı 1, zeberced 2, zümrüt 6.

Abdullah Şaik (20 kelime): almas 5, altın 2, altun 6, barıt 1, cavahir 1, daşqaş 2, dəmir 11, dürr 1, gümüş 4, ləl 2, mis 3, polad 7, qır qızıl 1, qızıl 27, qızıl gümüş 1, qurşun 1, tunc 1, yaqut 7, zümrüd 2

3.1.5.16. Şehir ve Köy / Şehircilik, Yapılar, Yapı Unsurları ve Malzemeleri

3.1.5.16.1. Mimarlık

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: kubbe 13, abide 7, sütun 5
Abdullah Şaik: heykəl 6

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: Kubbe-Qübbə

Mehmet Emin Yurdakul (24 kelime): âbide 7, anıt 3, çatı 1, dıvar 5, ehramlar 2, harâbe 1, heykel 17, hisar 3, imâret 1, kubbe 13, (*kubbeli* 1), kule 1, (*kuleli* 1), mabed 17, mabud 3, mihrâb 1, minâre 2, minber 4, pagod 1, piramid 3, sifenks 3, sütun 5, (*sütunlu* 1), türbe 3.

Abdullah Şaik (2 kelime): heykəl 6, qübbə 1

3.1.5.16.2. Yapı/Mekân İsimleri

En Sık Kullanılan Kelimeler

Mehmet Emin Yurdakul: mihrab 5, dıvar 2, tak 2
Abdullah Şaik: ev 25, cıdır 7, qapı 4, pəncərə 2

Ortak Kelimeler: Dıvar
Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: Arz-Ərz, Dehliz-Dəhliz

Mehmet Emin Yurdakul (19 kelime): Altun Kubbe 1, arz 1, Basrî Kal`a 1, dehliz 1, dıvar 2, Duâ Tepe 1, Kâbe 1, kal`a 1, Koca Tepe 1, mabet 1, mabed 1, mibrâb 5, minber 1, mülk 1, pınar 1, Roje Dö Lil 1,tâk 2, taş 1, türbe 1

Abdullah Şaik (26 kelime): bina 1, dıvar 1, ev 1, köşk 1, pəncərə 2, qapı 4, aşiyanə 1, bağ 6, cıdır 7, daxma 4, dəhliz 1, el oba 1, ərz 1, ev 25, gülşən 1, kəhsarən 1, kənd 2, köşk 1, küçə 2, mətbəx 2, məxzən 1, məzarlıq 2, oba 4, ocaq 5, otlaq 1, torpaq.

3.1.5.16.3. Yapı Malzemeleri

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: çekiç 14, kürek 5, balta 5, mermer 4
Abdullah Şaik: Bulunmamaktadır.

Mehmet Emin Yurdakul (19 kelime): balta 5, bel 2, boru 1, cam 1, çekiç 14, çivi 1, dıvar 3, kazma 1, kerpiç 3, keser 1, kürek 5, mermer 3, mineli 1, nacak 1, orak 1, sadef 1, sapan 1, sıvalı 1, somaki 1

Abdullah Şaik (6 kelime): boya 1, kərpicli 1, külüng 1, mişar 1, palçıq 1, suvaq 1.

3.1.5.16.4. Evle İlgili Kelimeler

En Sık Kullanılan Kelimeler

Mehmet Emin Yurdakul: çatı-10, tas-5, döşek-3
Abdullah Şaik: Bulunmamaktadır.

Ortak Kelimeler: tül
Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: -
Anlamları Aynı Olan Kelimeler: halı-xalça

Mehmet Emin Yurdakul (27 Kelime): ocak 1, baca 2, bakraç 1, beşik 1, bıçak 1, çatı 10, dam 1, dehliz 1, desti 2, döşek 3, halı 1, konak 1, köşk 1, lâmba 1, oba 1, oda 1, pencere 2, perde 2, rahle 1, sini 2, sofa 1, tas 5, tüller 1, yastık 1, yatak 1, yemek odası 1, yorgan 1.

Abdullah Şaik (6 Kelime): eyvan 1, mətbəx 1, pərdə 1, tül 1, xalça 1

3.1.6. Manevî Kültürle İlgili Sözler

3.1.6.1. Dinî Kavramlar

En Sık Kullanılan Kelimeler:
Mehmet Emin Yurdakul: nur 68, Allah 52, Tanrı 52, mabed 41
Abdullah Şaik: ruh 43, nur 36, pəri 19, qurban 17

Ortak Kelimeler: Allah, ayin, billah, cin, din, diri, dua, dua et-, fani, günah, haram, iblis, iman, ilahi, molla, nur, ruh, şeytan, tabut, vallah, Yaradan
Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: baht-bəxt, ezan-azan, hayalet-xəyalat, helal-halal, helal eyle-halal eylə-, helallik-halallıq, kabir-qəbir, kıyamet-qiyamət, kubbe-qübbə, mezbah-məzbəhə, mümin-mömin, peri-pəri, Rabb-Rəbb.

Mehmet Emin Yurdakul (254 kelime): âbide 4, adak et- 1, Âdem 3, ağıt 1, ahlâk 10, Ahremen’ 1, ahret 1, ahretlik 1, Ak Mescid 1, Allah 52, (*Allahlık 1, Allahsız 6*), Altun

Kubbe 1, asâ 4, âyin 1, Azrâ'il 1, baht 1, bâkir 20, balballı 1, baş örtüler 1, bâtıl 1, bed duâ 2, Beytüllah 1, Bırahma 2, Billahi 1, Budha 2, Buhârî 2, buhur 1, cami 5, Cebrâil 1, Cehennem 27, Cenâb ı Hak 3, cenâze 7, Cennet 23, Cennet Bağı 1, cin 2, çan 2, çarmıh 4, defne 1, din 12, dindâr 3, dinsiz 1, dua 23, (*duâ et- 1, duâ yap- 1, dualı 1, duasız 1*), ehl i salıbci 2, engizisyon pençesi 1, Eşhedü En Lâ İlahe İllâ'ilâh 1, ezan 5, fâni 7, Fatiha 1, (Fatihasız 2), Firavunlar 1, gayya 1, gazâ 2, gazi 6, gök kubbe 1, Gök Tanrı 4, günah 1, (*günahkâr* 2), hac 1, (*hac yolu* 1), haç 12, Hak 1, Hâlık 2, halîfe 1, harâm 1, haşr 1, hâtif 1, Havvâ 1, hayalet 3, helâl 3, (*helâl eyle- 1, helâllik 1*), Hıristiyan 1, hicret 1, hilâfet 1, hoca 4, hurâfe 2, Hurmuz 1, hutbe 2, irz 4, ibâdet 3, İblis 1, ifrit 1, ilâh 10, (*ilâhe 1, ilâhi 31, ilâhî adâlet 1, ilâhîlik 1*), iman 22, imân getir- 1, imanlı 3, inanc 1, irşadcı 1, İsâ 3, İslâm 11, (*İslâmlık* 1), İsrâfil 1, itikâd 3, Judalar 1, Kabe 12, (*Kâ'beleri* 1), Kabir 14, Kâhin 1, Kâinat 1, Kandil 4, Kandilsiz 1, Katedral 1, Kefen 25, Kelâm 1, Keşiş 2, kevser 14, kıble 1, kıyâmet 6, kilise 2, kitâb 10, kubbe 8, (*kubbeli* 1), kul 8, (*kul et- 1, kulluk 1*), Kuran 4, kurban 31, (*kurban ol-* 1), kutlu 4, (*kutlu el* 1), kürsü 1, lanet 5, mâbed 41, (*mâbedsiz* 1), mabud 14, (*mabudsuz* 1), mahlûk 1, mahşer 9, medrese 3, melek 20, mersiye 1, mescid 4, Mesih 1, Meşhed 1, mevtâ 1, Mezamir 2, mezar 89, (*mezar yap- 1, mezarcık 1, mezarlık 4*), mezbah 1, mezheb 1, mibrab 33, minâre 4, molla 2, mucize 9, (*mucizeli* 1), Muhammed 16, mukadderât 3, mukaddes 3, Mukaddes Kitâb 1, munâfık 4, Mûsâ 4, mübârek 1, mülhid 1, mümin 1, münâfık 1, müncî 1, mürtedlik 1, Müslüman 4, (*Müslümanlık* 2), nâmus 8, nasib 2, nekkâre 1, nevha 1, Nirvana 1, Nuh 2, nur 68, Osman 1, ölmez ruh 1, ölümsüz 1, Pagod 2, Papa 2, papas 1, peri 14, peygamber 22, (*Peygamber Dâvud 1, peygamberlik* 1), pir 1, put 7, (*put perest* 1), rabb 23, rahmet 1, Ramayana 3, recm 1, resul 12, rızık 3, ruh 148, (*rûhânî 2, ruhlu 1, ruhsuz* 1), sadaka 2, sâhâbe 1, sâlih 1, sebil 1, secde 4, (*secde et-* 2), Sedom 1, Sekiz Büyük Cehennem 1, semavî 3, sihir 1, (*sihirli* 1), Sûr 3, şadırvan 2, Şaman 2, şehâdet 2, şehid 22, şehr âyin 1, (*şehr âyinli* 1), şeref 1, şerîat 1, şeytan 3, tabut 9, takdis 2, tâlih 4, (*tâlihsiz* 1), Tanrı 52, (Tanrı Evi 1, Tanrı Dağı 1, Tanrılar Tanrısı 1), tavâf et- 3, tekbir 6, tevekül 1, Tûr 5, Türbe 11, uhrevî 1, ulu 1, (*Ulu Rabb 3, Ulu Tanrı 1*), ümmet 3, vahy 2, vaiz 2, vallahi 1, Yâ Rabbi 1, Yaradan 8, yemin 2, yug 1, zebânî 1, (zebânîli 1), Zerdüşt 4, zünnâr 2.

Abdullah Şaik (104 kelime): Allah 2, arş 2, ayin 1, azan 3, azançı 1, baxt 1, bəndə 1, billah 1, cadu 4, cahil 2, cəhlil 1, Cənnət 11, cihat 1, cin 1, dəfn et- 1, dəstnamaz 1, din 1, diri 4, dua 5, (*dua et- 1, dualı* 1), əcəl 11, (*əcəl mələyi* 1), əhd 1, əhriman 1, etiqad 1, əxlaq 3, əzan 1, Əzrail 1, fani 1, fələk 1, fövci xəyalat 1, gorsuz 2, gömül 1, günah 7, halal 7, (*halal elə- 1, halal haram 1, halallaş 3, halallıq* 1), haram 1, həccə get- 3, huri 2, Hürmüz 1, İblis 1, ilahi 2, iman 6, İncil 1, itlaf 1, kəfən 3, (*kəfənsiz* 2), lahut 1, lənət et- 1, mədfən 1, Məhşər 3, mələk 12, məqbər 1, meyit 1, məzar 13, (*məzarıstan* 2), məzarlıq 3, molla 1, mömin 1, (*mömin ol-* 2, *möminlik* 1), namaz 6, (*namaz qıl-* 1), nəfis 1, nəzir ver- 1, nur 36, (nur saç- 1, nurlu 3), pəri 19, peyman 1, pır 1, pişnamaz 2, (*pişnamazlıq* 1), pürşivən 1, qəbir 1, qiyamət 2, Quran 2, qurban 17, qübbə 1, Rəbb 1, rəhm 1, (rəhm elə- 1, rəhm eylə- 1), ruh 43, (*ruh ver- 1, ruhsuz 2*), şer 2, şər 3, şərif 1, Şeytan 4, tabut 1, Tanrı 1, təsbeh 6, tilsim 3, tövbə et- 3, vallah 2, vəsiyyət 2, vəssəlam 1, vicdan 1, xəyalat 1, xeyir 1, xortdan 1, Yaradan 4, zahid 2.

3.1.6.2. Gelenek, Görenek ve Kültürle İlgili Sözler

Mehmet Emin Yurdakul (1 kelime): horan
Abdullah Şaik (2 kelime): gərdək 1, səməni 1

3.1.6.3. Soyut Kavramlarla İlgili Sözler

En Sık Kullanılan Kelimeler:
Mehmet Emin Yurdakul: ruh 12, rüya 35, hayal 7, yurd 10
Abdullah Şaik: yuxu 36, vətən 11, xəyal 5

Ortak Kelimeler: fikir, ruh, yurd
Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: hayal-xəyal, rüya-röya, vatan-vətən
Aynı Anlamları Taşıyan Kelimeler: uyku-yuxu

Mehmet Emin Yurdakul (28 kelime): akıl 1, ana vatan 2, bucak 1, dört bucak 1, duygu 6, düş 1, düşünce 3, fikir 5, garb 1, hayâl 7, hayâl ol- 1, hulyâ 3, memleket 1, millî ruh 1, ruh 12, ruyâ 1, rüya 34, şefkat 1, turan 1, uyku 2, ülke 1, ülkü 1, ümid 4, vatan 6, Yeni Turan 1, yurd 5, zekâ 5

Abdullah Şaik (15 kelime): əsəbi 1, eşq 1, fikir 2, görmüş 1, hiss 1, huş 1, mürgü 1, röya 1, ruh 2, Turan 1, vətən 11, (*vətən eşqi* 1), xəyal 5, yurd 2, yuxu 36

3.1.6.4. Mitolojik Kavramlarla İlgili Sözler

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: dev 22, peri 3
Abdullah Şaik: div 7, pəri 5, Qaf Dağı 5, Qızıl Alma 4

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: dev-div

Mehmet Emin Yurdakul (12 kelime): Albion 1, ankâ 1, Boz Kurd 1, Dahhâk 1, dev 22, dev yolu 1, İliyade 2, Jeminüs 1, peri 3, Promete 1, Sedom 1, Tanrı 2

Abdullah Şaik (9 kelime): div 7, əjdaha 1, pəri 5, Pəripeykər 1, Qaf 1, Qaf Dağı 5, Qızıl Alma 4, Simürğ Quşu 2, xortdan 1

3.1.6.5. Mevsim, Ay ve Gün Adları

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: bahar 16, hazan 6, ilkbahar 5
Abdullah Şaik: bahar 51, yaz 32, qış 25, qar 11

Ortak Kelimeler: bahar

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: Hazan-Xəzan, Mayıs-May
Anlamları Aynı Olan Kelimeler: Yaz-Yay, Temmuz-İyul

Mehmet Emin Yurdakul (10 kelime): bahar 16, güz 1, hazan 6, ilkbahar 5, kar 1, kış 3, yaz 1, Nisan 1, Mayıs 1, Temmuz 1

Abdullah Şaik (17 kelime): ayaz 1, bahar 51, (*bahar eylə- 1, son bahar 2*), bəhər 1, çaharşənbə 1, fəsil 1, payız 5, qış 25, (*qış boran 1, qış yaz 2*), xəzan 7, yay 3, yaz 32, (*yaz qış 2*), May 1, İyul 1

3.1.6.6. Müzik ve Eğlence ile İlgili Kavramlar

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: türkü 34, nağme 31, saz 30, şarkı 11
Abdullah Şaik: Saz 41, nəğmə 26, mahnı 4

Ortak Kelimeler: saz, üçtelli saz
Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: nağme, name-nəğmə
Anlamları Aynı Olan Kelimeler: ezgi-mahnı, şarkı-təranə

Mehmet Emin Yurdakul (42 kelime): bar 1; bayram 1, beste 1, bestekâr 1, çeng 2, davul 1, ey gaziler türküsü 1, ezgi 5, (*ezgili* 1), hor 1, horan 1, kaval 2, keman 1, kiriş 1, kopuz 1, kös 1, kûs 1, makam 1, mezâmîr 1, muganni 3, mûsikî 3, nağme 31, name 1, nekkâre 1, ninni 1, ozan 5, rebâb 3, (*rebablı* 1), saz 30, (*sazlı* 3), senfoni 1, şar 1, şarkı 11, (*şarkı çağır- 1, şarkı ol- 1*), tanbur 1, tûbâ 1, türkü 34, (*türkü çağır- 1, türkülü 2*), ud 1, üç telli saz 1.

Abdullah Şaik (37kelime): aşiq 8, balaban 1, çalğı 2, dəf 3, dirijor 1, kamança 3, mahnı 4, mizrab 1, musiqi 4, nəğmə 26, (*nəğməzan* 1), ney 2, orkestr 1, oyun havası 1, qaval 1,

rəqs 1, (*rəqsgah* 1), santur 2, saz 41, sim 1, sinc 1, şərqi 1, şeypur 2, tambur 1, tar 5, təbil 2, tel 2, (*teldən telə* 1), təranə 1, toy 1, türkü çağır 1, tütək 2, üçtelli 1, (üçtelli sazı 1), xanəndə 1, yallı 1, zurna 2

3.1.6.7. Oyun İsimleri

Mehmet Emin Yurdakul (1 Kelime): menendi 1
Abdullah Şaik (3 Kelime): gəlin gəlin 1, şətrənc 2

3.1.6.8. Zaman Kavramıyla İlgili Sözler

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: gün 176, gece 92, bugün 84, tarih 73, zaman 64, saat 60, asır 59
Abdullah Şaik: gün 157, zaman 105, tez 83, gecə 82, səhər 60

Ortak Kelimeler: asır, ay, birgün, bugün, çağ, dün, gün, mazi, saat, sonra, şimdi, yarın, zaman
Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: akşam-axşam, asır-əsr, devir-dövr, dakika-dəqiqə, dün-dünən, geçmiş-keçmiş, vakit-vaxt
Anlamları Aynı Olan Kelimeler: temmuz-iyul, şimdi-indi, yarın-sabah, sabah-səhər
Sesteş Kelimeler: sabah-sabah

Mehmet Emin Yurdakul (39 kelime): temmuz 1, akşam 14, asır 59, asırlık 7, ay 4, birgün 9, bugün 84, çağ 2, çiçek ayı 1, dakika 1, dehre 1, devir 45, dün 13, (*dünki* 3), evvel 1, gece 92, (*gece yarı* 1), geçmiş 5, gün 176, her zaman 3, hergün 1, karn 1, mazi 1, orta çağ 1, saat 30, sabah 11, seher 8, sene 1, sonra 2, şimdi 4, tâ 1, tarih 73, (*tarihsiz* 1), vakit 36, yarın 23, yıl 44, (*yıllık* 8), zaman 64

Abdullah Şaik (95 kelime): an 25, arabir 1, asır 1, axşam 25, (*axşam səhər* 1), ay 18, ayaz 5, bayaq 1, bəri 1, bir an 1, bir gün 1, bir zaman 1, birdən 44, (birdən birə 10), bu dəfə 1, bugün 2, cəld 2, çağ 10, çaharşənbə 1, çapıq 1, çocuqkən 2, çoxdan 7, dan 4, (*dan ağar- 1, dan at- 1, dan yeri 3*), dəm 1, dəqiqə 4, dövr 9, (*dövran 15, dövrü zəmanə* 1), dün 1, (*dünən* 5), erkən 2, ertə 1, əsr 11, əvvəl 4, əyyam 1, fəcr 3, fəsil 3, gec 2, gecə 82, (*gecə gündüz 4, gecə yarısı* 1), gələcək 8, gərdiş 1, gün 157, (*gündən günə 4, gündüz 20, günorta 2, günorta çağı* 1), həftə 3, hələ 1, il 32, (*keçən il 1*, *qoyun ili 1*), indi 25, iyul 1, keçmiş 5, ləhzə 1, may 3, mazi 2, müddət 5, o əsnada 1, o vaxtdan 2, onda 4, qızıl əsr 3, qürub 1, saat 5, sabah 10, saət 2, səhər 60, (*səhər axşam 3, səhər səhər 1*), sənə 1, (*sənəlik* 1), sonra 27, sübh 3, şimdi 1, tarix 18, (*tarix boyu* 2), tez 83, (*tezcə* 1), vaxt 6, vəqt 1, (*vəqt ki* 4), vəxt 1, yarın 25, yaş 1, yavaşca 2, yaz 1, (*yazqış* 1), zaman 105, (*zaman zaman* 4).

3.1.6.9. Edebiyat ve Onunla İlgili Kelimeler

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: ninni 85, şiir 53, şair 40, destan 31
Abdullah Şaik: dastan 28, şeir 14, hekayə 5

Ortak Kelimeler: şair, türkü
Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: ağıt-ağı, destan-dastan, edebiyat-ədəbiyyat, efsanı-əfsanə, hikaye-hekayə, şiir-şeir
Anlamları Aynı Olan Kelimeler: hikaye-nağıl, masal-nağıl

Mehmet Emin Yurdakul (66 kelime[10]): Ağıt 1, Ankara 1, Aydın Kızları 1, beyit 2, (*beyitsiz* 1), Beytü'l Hikme 1, Binbir Geceleri 1, Buhârî 1, Dante 4, destan 31, (*destan ol- 1, destansız* 1), edebiyat 1, efsâne 9, (*efsâneli* 3), eser 1, Fuzûlî 1, Goethe 1, harf 1, hâtıra 1, hikâye 3, Homer 2, İliyade 2, kafiye 1, Kalevala 1, kaside 2, kelime 1, kopuz 1,

[10] Buradaki kelimelerin bir kısmı anlamca edebiyatla ilgili olmayıp şiir veya eser adıdır. Aynı durum, bunları takip eden, Abdullah Şaik'le ilgili kelime listesi için de geçerlidir.

Leylâ 1, Leylâ Mecnun 1, Luzyada 1, makale 1, mânâ 1, manzume 1, masal 9, Mecnûn 1, Memûn 1, menkabeli 1, mersiye 2, metin 1, Mevlânâ 1, mısrâ 1, Midhat 1, Muallakât 1, Mustafa Kemal 1, nağme 7, Namık Kemal 1, Nedimler 1, Nefcîler 1, ninni 85, Onların Hikayesi 1, ozan 6, Puşkin 1, satır 2, şair 40, (*şâir ol-* 1), şarkı 1, Şeh Nâme 1, şiir 53, terennüm 1, türkü 41, Valmy 1, vezin 2, Yurtlarına Karşı 1, Zübeyde 1.

Abdullah Şaik (106 kelime): Ağı 1, Ailə Həyatımın On Altı İlliyi 1, Aldanma 1, Alma Oğrusu 1, Ana 1, Ana Yurdum 1, Arazdan Turana 1, Aslan, Qurd və Tulku 2, Ata Öyüdü 1, Ata Oğul 1, Az Getdilər 1, Azadlıq Pərisinə 1, Bağça 1, Bahar 5, Bahar Bayramı 1, Başlanğıc 1, Bayatı 1, Bənövşə 1, Bəradərim Firidunbəyə Təqdim Etdiyim Rəsmimin Altına 1, Bəxtsiz Rəfiqəmə 1, Bır May 1, Bir Az da Atəş Qat 1, Bir Mələkə 1, Bir Quş 2, Bir Ulduza 1, Biri Sənsən, Mələkciyim, Biri Mən 1, Bizimdir 1, Böyük Hicran 1, Böyük Sənətkara 1, Böyük Xadim 1, Bu da Bir Şeri Faniyi Diger 1, Bülbül 1, Canlı Dərbənd Çiçəyi 1, Cəfər və Bəşir 1, Cütçü 1, Çalışan Qazanar 1, Çoban Mahnısı 1, Çocuq və Qaya 1, Dağlar 1, Dağlar Sultanı 1, Dan Ulduzu 1, Dan Yeri Sökülür, Hər Tərəf Rəngin 1, Dastan 28, Dəmirçi 1, Dəmirçi Nəğməsi 1, Dərə Təpə, Düz Getdilər 1, Dovşan 1, Döyüş Nəğməsi 1, Ədəbiyyat 2, Ədhəm 1, Əfsanə 1, Əfsanələr 2, Əkin Nəğməsi 1, Əkinçi və Xan 1, Əmək Pərisinə 1, Əməkçi Qadınlara 1, Ərkənəqon 1, Əsər 1, Əsrimizə Xitab 1, Əşar 2, Eşşək Üstündə Səyahət 1, Əxtər 1, Fidan 1, Gələcək Qorxusu 1, Gəlsin 1, Gəmirik 1, Gənc Müəllimlərə 1, Gənc Qələmlərə 1, Gənclərə 1, Gənclik Marşı 1, Göyərçin1 1, Gözlər 1, Hamımız Bir Günəşin Zərrəsiyik 1, Hekayə 5, Hər Şey Köhnə 1, Hər Şey Var 1, Həyat Sevməkdir 1, Hürriyyət Pərisinə 1, İdman Nəğməsi 1, İki Familiyanın Məhvi 1, İki Mücahid 1, İki Qaranquş 1, İlham Qaynağım 1, İnqilab Nəğməsi 1, İntizar 1, İrəli 1, İsgəndər və Filosof Diojen 1, İstəkli Nəvəm Ülkərə 1, İşıq Mənbəyi 1, İt 1, İyirminci Əsrə Xitab 1, Keçi 1, Kəndli və İlan 1, Kəpənək 1, Kolxoz Bağında 1, Köç 1, Kur Çayı 1, Layla 15, Lətifə 1, Lətifələr 1, Lirizmdir 1, Mahnı 1, Marş 1, May Nəğməsi 1, Məktəb 1, Məktəblilər Marşı 1, Mən də Qayaların Yalçın Başında 1, Mərsiyə 1, Möhtərəm Nərimanbəy Nərimanov Cənablarına 1, Nağıl 3, Nəcəfbəy Vəzirov Həzrətlərinə 1, Neçin Böylə Gecikdin 1, Nişanlı Qız 1, Niyə Uçdu 1, Nizami Gəncəvi 1, Noheyi İştika 1, O Baxışlar 1, O Sən İdin 1, Ovçu Məstan 1, Oyan, Oğlum 1, Ölümə Həcv 1, Övlad Qayğısı 1, Parçalar 1, Payız 1, Payız Gecəsi 1, Payızın

Son Ayı 1, Pioner 1, Poema 2, Qərənfil 1, Qış 1, Qış Gecəsi 1, Qışın Nəğməsi 1, Qızıl Gül 1, Qızım Altunsaça 1, Qoçpolad 1, Qonaqlıq 1, Quzu 1, Rəvayət 1, Rübailər 1, Sabir 3, Sabirə 2, Samur Kanalı 1, Savaş 1, Səhər 1, Sən Güləndə 1, Səndən də Xoşdur 1, Sənət Nəğməsi 1, Sevgi Hakim Olmalı 1, Simürğ Quşu 1, Sirlər Xəzinəsi 1, Son Bahar 1, Sükutumdan Şikayətçi Bir Qadına 1, Şaiq 5, Şaiqanə 1, Şair 17, Şairanə 2, Şairin Şairə Təsəllisi 1, Şəklində 2, Şer 14, Şərəfnamə 1, Şərq Gözəlinə 1, Şikayətlərim 1, Tapdıq Dədə 1, Təbriz 1, Təmizlik 1, Təpəl Kəlim 1, Tonqal 1, Top Oyunu 1, Tulku və Qurd 2, Turagay 1, Tülkü və Aslan 2, Tülkü və Dəvə 1, Tülkü və Xoruz 1, Türküsü 1, Unudulmuş Parçalar 1, Uşaq Bağçası 1, Uşaq və Bənövşə 1, Uşaq və Dovşan 1, Uşaqlar 1, Üç Lövhə 1, Ülkər 1, Üsyan Et 1, Vərəmli Həyat 1, Vətən 1, Vətən Nəğməsi 2, Vətənə Qayıdarkən 1, Vətənim 1, Vətənin Yanıq Səsi 1, Xalq Düşməninə 1, Xırçın Qız 1, Xoruz 1, Yad Et 1, Yağış 1, Yaxşı Arxa 1, Yaz 1, Yeni Ailələrə 1, Yeni Ay Doğarkən 1, Yeni Köməkçi 1, Yetim 1, Yetim Cücə 1, Zalim Padşah və Əkinçi 1, Zamanın İnqilabçılarına 1, Zanbaq 1, Zəfər Nəğməsi 2

3.1.7. Alıntı Kelimeler

3.1.7.1. Doğu Kökenli Alıntı Kelimeler

3.1.7.1.1. Arapça Alıntı Kelimeler

En Sık Kullanılan Kelimeler:
Mehmet Emin Yurdakul: ve 191, ruh 150, aşk 117, millet 111, vatan 92
Abdullah Şaik: və 114, vətən 70, həm 57, səhər 55, kədər 54

Ortak Kelimeler: aciz, adam, adil, ağıl, Allah, aman, asır, asi, billah, billur, bina, cahil, cin, cünun, çul, dair, din, diyar, dünya, dua, dua et-, fani, fikir, günah, hakim, hava, heyhat, hicran, insan, iman, insanoğlu, inşad, iztirab, kainat, keyf, kitab, lakin, libas, maarif, mavi, mazi, misal, miras, müdhiş, mümkün, namus, nur, rahat, ruh, ruhsuz, hal, hücum, rübab, saat, saət, sel, sevda, sevdalı, seyir, silahlan-, silah, sual, sultan, sükut,

şair, şan, şanlı, şahid, şey, şeytan, tabut, tam, tamah, vallah, vicdan, vücud, ya, zaman, zindan, ziya, zümrüd

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: ahenk-ahəng, asıl-əsl, asker-əsgər, asla-əsla, aşk-eşq, bazan-bəzən, burç-bürc, bühtan-böhtan, cenk-cəng, cephe-cəbhə, cevap-cavab, cevap ver- cavab ver-, darbe-zərbə, devir-dövr, devlet-dövlət, devran-dövran, dikkat-diqqət, edebiyat-ədəbiyyat, emir-əmr, evlad-övlad, ezan-azan, facia-faciə, fakat-fəqət, fakir-fəqir, fatih-fateh, gamlı-qəmli, gaza-qəza, gazab-qəzəb, haber-xəbər, haber ver-xəbər ver-, hain-xain, hakikat-həqiqət, hakk-həqq, halk-xalq, has-xas, hatta-hətta, havuz-hovuz, hayalet-xəyalat, hayat-həyat, hayran-heyran, hayret-heyr et-, hayvan-heyvan, hazin-həzin, hazine-xəzinə, helal-halal, helallik-halallıq, hendek-xəndək, hıyanet-xəyanət, hülya-xülya, huzur-hüzur, hükm-hökm, hükm et-=hökm et-, hürmet-hörmət, hürmet et-=hörmət et-, ihanet-xəyanət, ilim-elm, imtihan-imtahan, itikad-etiqad, kabir-qəbir, kader-qədər, kahhar-qəhhar, kahr-qəhr, kalb-qəlb, kalem-qələm, kelime-kəlmə, kubbe-qübbə, kıyamet-qiyamət, kudret-qüdrət, kutub-qütb, kuvvet-qüvvət, lal-ləl, lanet eyle- lənət eylə-, layık-layiq, lokma-loxma, mağrur-məğrur, mahabbet-məhəbbət, mahbus-məhbus, mahşer-məhşər, mahvet-məhv et-, mahzun-məhzun, mana-məna, masum-məsum, mazlum-məzlum, merak-maraq, mesud-məsud, muhterem-möhtərəm, muzaffer-müzəffər, mümin-mömin, name-nəğmə, necat-nicat, nöbetçi-növbətçi, nutuk-nitq, rabb-rəbb, raks-rəqs, rakset-=rəqs et-, renkli-rəngli, rüya-röya, saadet-səadət, saba-səba, sabır-səbr, sada-səda, sadık-sadiq, safa-səfa, sahip-sahib, sahne-səhnə, sahra-səhra, sanat-sənət, sanatkar-sənətkar, sebep-səbəb, sefih-səfeh, sefil-səfil, selamet-salamat, sırr-sirr, sihirli-sehrli, sofra-süfrə, sulh-sülh, şafak-şəfəq, şefkat-şəfqət, şehir-şəhər, şifa-şəfa, şiir-şeir, tabiat-təbiət, tahkir-təhqir, tahkir et-=təhqir et, tali-tale, taraf-tərəf, tarif-tərif, tarih-tarix, tevbe-tövbə, tılsımlı-tilsimli, ufuk-üfüq, vakit-vaxt, vasiyyet-vəsiyyət, vatan-vətən, vatandaş-vətəndaş, vazife-vəzifə, zafer-zəfər, zahmet-zəhmət, zalim-zalım, zehir-zəhər, zevk-zövq, zihin-zehin, zulm-zülm, zulm et-zülm et-.

Sesteş Kelimeler: sabah-sabah (Yarın anlamında), seher-səhər (Sabahın erken saatleri ve yarın anlamında), tarif-tərif (Övme anlamında)

Anlamları Aynı Olan Kelimeler: Amele-Fəhlə, Budala-Səfeh, Cesed-Meyit, Darbe-Zərbə, Gurur-Fərəh, Gurur Duy-Fərəhlən, İnsaniyet-İnsanlıq, Masal-Nağıl, Sakin-Sakit, Seyyah-Səyyad

Mehmet Emin Yurdakul (939 kelime): a‘mâ 1, Abdü’l Hamıd 2, âbide 7, acab 1, aceb 3, Acem 1, âciz 6, ada 1, adâlet 36, adam 3, Âdem 2, âdet 1, âdi 1, âdil 16, afv 1, ağıl 1, ahâli 5, ahd 1, âhenk 1, ahlâk 11, ahmak 1, ahret 2, aile 1, âkıbet 2, akıl 8, akis 10, akl 6, akrep 1, aks 1, 12, âlem 17, âlet 5, alıl 13, alî 1, âlim 6, Allâh 48, aman 13, amele 3, ankâ 1, Arab 1, arş 2, Arz 33, asâ 13, asabi 1, asâlet 3, asıl 26, asır 60, âsî 4, asker 36, 1, asla 5, âşık 26, aşiret 1, aşk 117, ateş 2, atlas 2, ayıb 2, âyin 1, azâb 1, azamet 1, azap 1, azim 4, aziz 81, Azrâ’il 1, Bâbil 1, baht 1, bâkir 20, bânî 4, bâtıl 1, battal 1, bâzan 1, bed duâ 2, bedel 5, Bedevi 1, belde 27, bereket 2, beşer 9, beyaz 22, beyit 2, Beytü’l Mâden 1, Beytüllah 1, bez 3, billahi 1, billur 2, bina 1, budala 2, buhar 1, Buhârî 1, buhur 3, burç 18, bühtan 1, cadde 1, câhid 1, câhil 5, câmi 5, canavar 1, cânî 5, câsus 1, cedd 4, cefa 3, cehâlet 4, Cehennem 27, Cehil 3, cellâd 17, cemâl 3, cenâb 2, cenâze 7, cenk 27, Cennet 26, cephe 1, cesâret 5, cesed 2, cesur 1, cevap 7, cezâ 3, Cihan 1, cin 3, cinâyet 10, cins 2, civâr 1, cumhuriyet 1, cünûn 1, cür’et 1, çoban 1, çul çaput 3, da`vet 1, dâir 1, dakika 2, darbe 5, dâvâ 8, dâvet 2, davul 1, debdebe 1, defa 2, defne 1, dehâ 14, dehre 3, dehşet 18, ders 1, dessas 1, devâ 2, devir 47, devlet 48, devr 2, devrân 2, dıvar 1, dikkat 2, dimâğ 1, din 12, dîvân 1, diyar 36, dua 26, Dünya 191, düstur 1, düşman 2, ebedi 12, ebediyyet 4, ecdad 34, edâ 1, edeb 1, edebiyat 2, Eflak 1, efsâne 1, ehram 3, elâ 2, elbet 2, elem 8, elmas 14, elzem 1, emânet 4, emîn 1, emir 2, enkaz 3, entari 1, esâret 10, eser 10, esir 67, esrar 11, etrâf 4, evlad 51, evvel 5, ezâ 1, ezan 5, fâcia 2, fakat 23, fakir 2, fâni 9, fânus 2, Fatih 37, Fatiha 1, fayda 1, fazilet 15, fecir 2, feda 8, felaket 16, felek 1, fellâh 2, felsefe 3, fen 3, fenâ 3, fenn 1, ferâgat 1, ferd 2, fermân 2, feryad 2, fesad 4, feth 13, feveran 1, fezâ 5, fırka 1, fikir 29, fil 8, firavun 3, fuhş 3, fütuhat 4, gaddar 5, gâlib 1, gam 2, ganimet 1, garaz 1, garb 12, garib 16, gaye 2, gayet 2, gayret 1, gayya 1, gazâ 3, gazab 26, gazanfer 1, gazi 8, gurbet 3, gurub 2, gurur 33, günah 1, haber 10, hac 1, hafif 6, hâin 21, hak 30, hakaret 6, hakikat 13, hâkim 3, hakir 7, Hakk 48, hakkâniyyet 4, hakken 1, hâl 11, hâlâ 8, halâs 1, hâle 5, hâlık 2, hâli 1, halife 4, hâlis 2, halk 38, hâmî 2, hamiyyet 5, hamle 8, hamur 2, hançer 5, harâb 1, harabe 31, harac 1, haraç 2, harâm 1, harb 19, hareket 1, harf 3, haris 24, harita 3, has 4, hasad 4, hasis 1, haslet 1, hasm 1, hasret 6, hasta 1, haşmet 1, hatâ 1, hatır 1, hâtıra 7, hatib 1, hâtif 2, hâtife 1, hattâ 10, hava 16, havuz 2, hayâ 1, hayâl 27, hayalet 3, hayat 104, hayır 26, hayli 1, hayran 5,

hayret 2, haysiyyet 1, hayvan 8, hazır 1, hazin 1, hazine 3, hazne 1, hecin 1, hekim 3, helâl 3, hendek 4, heybet 4, heyhat 1, heykel 12, hezeyan 1, hırka 1, hırs 29, hicâb 1, hicran 6, hicret 1, hiddet 5, hikâye 4, hikmet 6, hilâfet 7, hilâl 11, hilat 3, hilkat 2, hin 1, hindistan 1, his 2, hisar 10, hiss 1, hitab 7, hiyânet 1, hizmet 14, hor 1, hukuk 20, hulyâ 9, humma 1, hurâfe 2, hutbe 2, huzur 5, hücum 5, hükm 8, hükümet 8, hür 55, Hür Kuvvet 1, hürmet 11, hürriyet 80, hüsün 2, ırk 80, ırz 7, ibâdet 3, İblis 1, icâb 1, icad 1, idâm 1, ifrit 6, igvâ 1, ihânet 2, ihtilâl 6, ihtimâl 1, ihtiras 3, ihtiyaç 1, ihtiyar 25, iklim 1, iksir 1, ilâç 1, ilâh 10, (*ilâhe 1, ilâhi 29*), ilân 1, ilham 7, ilim 19, iman 22, imâret 2, imtihan 3, inkâr 3, inkılâb 14, (*inkılâb fikri 1, inkılâb saati 1, inkılâb tohumları 1, inkılâb yolu 1*), insan 73, (*insaniyet 7*), inşâd 1, inşam 1, intihâm 1, intikam 23, irâde 3, irtikâb 1, isim 19, İslâm 10, istibdad 12, istihkâm 3, istihza 1, istikbâl 8, istiklal 2, isyan 27, işâret 1, itâat 2, itham 2, itikâd 3, itimâd 1, izin 2, iztırâb 3, Kâbe 7, kabil 1, kabile 1, kabir 3, kabr 12, kadar 24, kadeh 5, kader 1, kadid 6, kadir 1, kafa 8, kafes 2, kafiye 1, kâfur 2, kahbe 2, Kahhar 1, kâhin 9, kahr 1, kahtan 1, kahve 1, kaim 1, kâinat 8, kal`a 4, kalb 133, kalem 3, kale 1, kanâat 1, kandil 5, kânun 18, Kânûnî 1, kara 11, karin 1, kasaba 1, kaside 2, kâşif 3, katar 1, katil 22, katran 1, kavga 1, kavim 10, kayser 4, kazâ 2, keder 2, kefen 25, kelâm 1, kelime 1, keramet 1, kerre 4, kervan 1, kevkeb 1, kevser 9, keyf 2, kıble 1, kırat 1, kırmızı 22, kıta 6, Kıyâmet 6, , kibr 1, kibrit 3, kile 1, kitab 20, kubbe 15, kudret 10, kul 1, kule 4, kura 2, Kuran 1, kurban 30, kurenâ 2, kûs 1, kutub 5, kuvvet 59, küfr 2, küheylân 2, küre 2, kürsü 10, lâğım 1, lâkin 71, lal 1, lanet 15, layık 4, lâzım 4, levha 1, libas 1, lisan 7, lokma 2, lutf 1, maarif 1, mababbet 1, mabbus 1, mabed 41, mabud 14, mâdâm 6, madde 1, mâdem 3, maden 7, mağara 3, mağlûb 2, mağmum 2, mağrur 33, mahabbet 8, mahbus 3, mahiyet 1, mahkeme 3, mahkûm 10, mahlûk 10, (*mahlûkât* 1), mahmur 4, mahsul 2, mahşer 9, mahzun 1, makale 1, makam 2, maksad 2, maksud 1, makûs 1, mal 2, mamur 2, mânâ 2, mancınık 1, mangal 1, mantık 2, manzume 1, marifet 1, masal 10, mashar 1, masiyet 1, masum 16, matbuat 2, mâtem 17, mavi 8, mazi 2, mazlum 48, meclis 1, meçhul 5, medenî 3, medeniyet 23, medrese 4, mefkure 3, meftun 4, mekr 1, mekteb 9, mel 2, melâmet 1, melek 20, melez 1, melike 1, melun 7, memleket 42, memnun 1, memur 2, menfâ 3, menfaat 2, menzil 1, merak 3, meram 3, merhamet 18, merkad 1, merkez 1, mermer 10, mersiye 2, mesafe 2, mescid 4, mesele 1, meserret 1, Mesih 1, mest et- 1, mest ol- 1, mesud 16, meşale 16, meşhed 1, meşhur 2,

meşlah 1, meşrûtiyyet 6, meştal 1, metâ 3, Metin 1, mevcud 2, mevsim 2, mevtâ 1, mevud 1, meydan 13, meyus 1, Mezâmîr 1, mezar 90, mezbah 3, mezheb 2, Mısır 1, mısra 1, mızrak 6, mide 2, mihek 1, mihnet 3, mihrâb 33, millet 111, milli 19, (*milli ruh 2, milli vicdan* 1), milliyet 5, mimar 1, minâre 4, minber 4, minnet 3, miras 5, misâk 1, misâl 1, misk 4, misk ü anber 1, molla 2, muallakat 1, muammâ 1, mubârek 1, mubârib 1, mucize 12, muganni 3, muhâl 1, Muhammed 10, muhârib 1, muhîb 1, muhtar 2, muhtekir 1, muhterem 3, mukadderat 43, mumya 2, munâfık 5, murâd 1, mûsâ 1, musibet 4, mûsikî 4, mutaassıp 1, muzaffer 4, muztarib 2, mübârek 21, mücrim 5, müdâhin 1, müdhiş 1, mülk 6, mülk 6, mümeyyiz 1, mümin 1, mümkün 6, müncî 2, mürşid 1, müsâvât 1, müsâvî 1, Müslüman 4, müstebid 3, müstemlike 1, nâdim 1, nağme 30, nakış 2, nakkare 1, name 1, nâmus 10, nara 2, nasır 1, nasib 6, necat 12, necât 3, nefer 5, nefes 6, nefh 2, nefir 1, nehir 10, nekkâre 1, nesil 36, neşe 1, nevha 2, nidâ 1, nifak 5, nimet 1, nisan 1, nisyân 6, nizam 1, nokta 2, Nuh 1, nur 70, nutuk 4, nüfûz 1, nüvâb 1, ömür 34, pâk 7, pencere 1, peri 1, Rabb 15, rahat 7, rahle 1, rahmet 1, raks 3, râm 2, rebâb 11, recm 2, renk 15, resim 1, ressam 1, resul 12, rızık 3, riâyet 2, rikâb 1, riya 3, rûb 1, ruh 150, (*ruhani* 2), rübab 1, rüya 65, saadet 12, saat 30, saba 1, sabah 10, sabır 1, sada 11, sadaka 3, sadakat 1, sadef 6, sadık 4, saf 33, safâ 1, sâhâbe 1, sahib 4, sahil 14, sahip 1, sahne 2, sahra 3, sakal 1, sakat 3, sakin 1, sâlih 1, saltanat 17, sanat 23, sanduka 1, sar`a 2, satır 6, sayha 13, sebat 1, sebep 3, sebil 1, secde 4, sefâlet 6, sefer 1, sefih 3, sefil 31, seher 9, sehhâr 1, sel 17, selâm 11, selâmet 2, selsebîl 1, semâ 19, (*semâvi* 7), senâ 1, sene 2, sevda 12, seyir 3, seyyah 1, sınaat 4, sırr 6, sihir 1, sikke 2, silâh 32, siyah 1, siyâset 3, sofa 1, sofra 3, sokak 9, somaki 1, soytarı 1, sual 1, sulh 2, sultan 11, sûr 5, sükûnet 1, sükût 3, şadırvan 1, şafak 18, şahab 2, şâhid 1, şâhika 4, şâhit 1, şair 42, şakak 1, şan 27, şar 2, şarab 12, şark 35, şarkı 12, şatâret 1, şecaat 1, şedd 1, şefkat 9, şehâdet 2, şehid 24, şehir 1, şehvet 1, şekva 2, şerbet 1, şeref 46, şeriat 1, şerir 3, şey 138, şeyh 2, Şeytan 3, şicr 1, şiddet 2, şifa 5, şiir 51, şikâyet 1, şimâl 2, şöhret 5, şûr 1, şübhe 7, taassub 10, tabiat 9, tabut 9, tabya 1, tac 7, tâcir 2, tahayyül 2, tahkir 11, tahsil 1, tâk 13, takdis 7, tâli 23, tam 3, tamah 10, tamam 7, tanbur 1, taraf 11, tarif 1, tarih 81, tarik 2, tas 10, tâun 2, tavus 1, tayyare 1, teb 1, tecelli 1, tedib 1, tefsir 2, tehdid 2, tehlike 8, tehlil 2, tekbir 6, tekfur 1, temiz 3, temmuz 1, terakki 3, terennüm 3, terk 1, teselli 8, teşhir 1, tevbe 1, tevekkül 1, ticaret 1, timsah 2, timsal 8, tufan 23, tulga 1, tûr

1, türbe 11, udl 1, ufuk 34, uhrevî 1, ulemâ 2, umman 8, üdebâ 1, ümmet 3, vâdi 3, vah 2, vâha 1, vahşet 13, vahşî 31, vahy 2, vaiz 2, vakar 2, vakit 36, vakur 5, vali 1, vallahi 1, vasiyyet 1, vatan 92, vâveylâ 1, vazife 6, ve 191, vebâ 1, vecd 4, veda 11, vehm 1, velvele 1, vezin 2, vezir 2, vicdan 48, viran 8, vücud 27, vükela 3, ya 33, Ya Rabbi 1, yâd 11, yâr 1, yemin 3, yetim 21, zabt 2, zafer 63, zahmet 6, zakkum 1, zalim 55, zaman 73, zanbak 5, zayıf 21, zebani 2, zeberced 2, zehir 2, zeka 10, zelil 13, zelzele 1, zengin 5, zerre 3, zevc 1, zevk 11, zeytun 1, zırh 2, zihin 2, zillet 4, zindan 1, ziya 2, ziyafet 3, ziya 3, zulm 54, zulüm zillet 1, zühre 1, zümrüd 7, zünnâr 2.

Abdullah Şaik (1001 kelime): abidə 1, aciz 2, adam 8, Adəm 1, adət 9, adı 1, adil 1, adilik 2, afaq 2, afərin 1, afət 6, ağıl 18, ahəng 1, ahıl 1, aid 1, ailə 11, al əlvan 5, aləm 21, Ali 1, alim 2, Allah 2, almas 5, amal 1, aman 22, amma 1, arş 2, asır 1, asi 1, aşığ 6, aşiq 18, atı 1, avam 1, axmaq 3, azan 3, badi 1, baqi 1, bariqə 1, bati 1, bayram 1, bədən 7, bədiə 1, bəla 8, bəlli 3, bəndə 1, bərabər 4, bərq 3, bəşər 4, (*bəşəriyyət* 1), beyin 2, bəzən 2, bəzi 5, billah 1, bilmərrə 1, bina 2, böhtan 1, büllur 2, bürc 1, büsat 11, cahil 5, camal 1, cavab 5, cavahir 1, cəbhə 6, cəfa 5, cəhalət 2, cəhil 1, cəhrə 1, cəlal 1, cəlavə 1, cəld 1, cəllad 1, cəmaət 1, cəmalə 2, cəmiyyət 2, cəng 1, Cənnət 11, cənub 2, cəsarət 2, cəza 2, cibal 1, ciddiyyət 1, cihat 1, cild 1, cin 1, cinayət 3, cins 3, cirit 1, cism 3, cövr 2, cühəla 1, cümlə 3, cünun 1, cürət 7, çarə 2, çırağ 1, çidar 1, çul 2, daim 5, (*daima* 3), dair 3, dairə 1, dava 1, dəbbağ 1, dəbdəbə 2, dəfə 6, dəftər 1, dəhşət 8, dəqiq 1, dəqiqə 4, dərbədər 1, dərd 28, dərs 6, dəstə 4, dəxil 1, dimağ 1, din 1, diqqət 21, diyar 5, dövlət 15, dövr 9, dövran 19, dövrü zəmanə 1, dua 5, düha 3, dükan 2, dünya 55, dürr 2, əba 5, əbədi 4, əbədiyyət 1, əbəs 3, əcdad 2, əcəl 12, Əcəl Mələyi 1, əcz 1, ədalət 2, ədalətsiz 1, ədavət 2, ədəb 3, ədəbiyyat 3, ədl 2, əfkar 1, əfsanə 1, əfsür 1, əfsür 1, əhfad 1, əhil 5, əhsən 8, ehtiram 1, ehtişam 1, ehtiyac 3, ehtiyat 1, ehtizaz 1, əhval 4, (*əhvalat* 1), əks 1, əksi səda 1, el 2, əlan 1, əlbət 3, ələm 5, əlil 3, elm 5, əlvan 12, əmanət 2, əmək 4, əməl 15, əmin 1, əmr 11, əndam 1, ənin 2, ənis 1, ənqərib 1, əqdəm 1, əql 1, əqrəb 1, ərş 1, ərz 1, əsa 4, əsalət 1, əsarət 4, əsas 3, əsəbi 3, əsər 17, əsgər 20, əsil 3, əsir 3, əsla 5, əsr 14, əsrar 3, əşar 2, əşkitəhəssür 1, eşq 23, Əşrəf 4, əşya 1, əta 1, etibar 2, etiqad 1, ətir 13, etiraz 1, ətraf 21, əvəz 1, əvvəl 4, əxlaq 3, əyan 4, eyş 1, eyşə işrət 1, əyyam 4, əyyar 1, əzab 1, əzan 1, əzəl 1, əzhar 1, əziyyət 1, əziz 13, əzm 4, əzrail 1, faciə 1, fal 1, fani 1,

fateh 5, fayda 1, fəcr 3, fəda 1, fəhlə 1, fəlakət 10, fələk 12, fəqət 10, fəqir 3, fəraq 1, fəraqə 1, fərasət 1, fərəh 6, fərəh oyat- 1, fərəhlən- 3, fərman 1, fərraş 3, fəsad 1, fəsil 5, fətir 1, fəvz 1, fəxir 3, feyz 2, fəza 17, fikir 30, filan filan 1, firqə 1, fitnə 9, fitrət 1, fövci xəyalat 1, fürsət 6, gur 2, günah 7, hacət 1, hadisə 1, hail 1, hakim 11, hal 16, halal 7, halal haram 1, halə 1, halət 3, halq 1, Haqq 17, haram 2, hasil 2, hava 28, hayıf 1, hazır 2, hədd 2, hekayə 2, (*hekayət* 2), həkim 1, hələ 1, həm 57, həqarət 1, həqayiq 1, həqiqət 13, həqiqi 5, həqq 1, hərarət 2, hərəkət 3, hesab 2, həsəd 4, həsrət 36, hətta 1, həvəs 12, həya 1, həyat 91, heybət 1, həyəcan 11, həyət 6, heyhat 1, heykəl 7, heyran 1, heyran et- 1, heyran heyran 2, heyrət 17, heyvan 18, həzin 20, həzin həzin 8, hicr 1, hicran 3, hiddət 12, hikmət 3, hilal 5, himmət 1, hirs 2, hiss 4, hissə 5, hiylə 16, hovuz 1, höküm 2, hörmət 48, hövl 1, hövsələ 1, huri 2, hübab 1, hübub 1, hücum 4, hümmət 2, hünər 26, hürriyyət 3, hüsün 7, hüzn 6, hüzur 1, inam 3, intiqam 3, intixab 1, iştahan 1, ixtiyar 6, İblis 1, ibrət 3, idarə 1, idman 1, idrak 1, ifrit 1, iğbirar 1, iksir 1, ilahi 1, ilan 2, ilham 12, ilqar 2, iman 6, imdad 5, imkan 1, imtahan 2, inad 1, inqilab 8, insaf 1, insan 51, inşad 1, intiqam 24, intizar 3, iqab 1, iqbal 1, iradə 4, iraq 1, irsi 1, isim 2, ismət 1, istedad 2, istibdad 3, istiqbal 6, istirahət 2, işarə 3, işrət 1, iştah 1, itaət 1, itlafə 1, iz 1, izdiham 1, izhar 2, iztirab 5, izzət 3, kabab 2, kabus 1, kainat 19, kamal 4, kəbab 1, kədər 54, kef 4, kəfən 3, kəlmə 4, kəmalə 1, kənar 2, kərə 1, kərəm 1, kərrə 1, kəsir 2, kəvakib 1, keyf 6, kitab 5, külfət 3, kürə 2, kürsü 2, kütlə 2, lahut 1, lakin 5, laqeyd 1, layiq 6, ləbən 1, ləhzə 1, ləl 2, lətafət 3, lətif 2, lətifə 1, ləyaqət 1, ləzzət 6, libas 3, loğma 1, lövhə 10, lüğət 1, maarif 1, macəra 3, mahal 2, mahir 1, mahtab 1, mal 7, mal qara 1, maneə 1, maraq 2, matəm 13, mavi 1, mazi 2, məal 1, məbhut 3, məclis 15, Məcnun 1, mədari fəxr 1, mədə 2, mədfən 1, məftun 3, məğrur 6, məhal 1, məharət 5, məhbəs 1, məhəbbət 13, məhəttəl 1, məhkəm 1, məhkum 1, məhmiz 1, mehr 1, məhrum 1, məhsul 7, məhşər 3, məhv 1, mehvər 2, məhzun 3, məişət 1, məkan 4, məktəb 15, məlahət 1, məlal 3, mələk 12, məlhəm 1, memar 1, məmənə 1, məmləkət 2, məna 2, mənzərə 4, mənzil 1, məqam 1, məqbər 1, məqsum 1, məram 1, məramımca 1, mərcan 2, mərhəmət 5, mərhum 2, mərkəz 1, mərrixəm 1, mərsiyə 1, məsəl 2, (*məsələn 2*), məskən 6, məsləhət 1, məst 1, məsud 2, məsum 2, məşariq 1, məşəl 15, məşəqqət 1, məşğul 1, məşhur 1, məşriq 3, mətanət 3, mətbəx 2, mətin 3, mətləb 1, məxmər 1, məxsus 4, məxzən 1, meydan 36, meyil 1, meyit 1, məymənət 1, məzar 15, məzbəhə 1, məzkur 1,

məzlum 2, millət 15, minnət 1, minval 1, miras 2, misal 1, miskin 11, mişar 1, mişkin 1, mizrab 2, mizraq 3, molla 1, möcüzə 1, möhkəm 7, möhkəm möhkəm 1, möhnət 9, möhtac 4, möhtərəm 4, mömin 1, mövzu 2, munis 2, musiqi 4, mübariz 1, mücahid 1, mücəssəm 2, müdam 2, müddət 5, müdhiş 6, müdir 3, müdrik 1, müəllim 3, (*müəllimə* 1), müəttər 1, müğbər 1, mühəndis 4, mühit 8, müin 1, mükəddər 2, mülk 2, mümkün 1, münir 1, müqəssir 1, mürəbbiyə 8, mürəkkəb 1, müsafir 1, müsavat 1, müsibət 3, müşkül 1, mütləq 5, müxtəlif 1, müxtəsər 1, müzəffər 6, müzəyyən 1, müzlim 2, müztərib 2, nadir 1, nağıl 3, nahaqq 1, nam 1, namus 5, naş 1, nayib 9, nəcib 1, nəcm 1, nəfər 9, nəfəs 14, nəfis 1, nəğmə 26, nəhayət 6, nəhəng 4, nəhr 3, nemət 2, nəql 1, nər 1, nərə 9, nəsihət 1, nəsil 14, nəsim 4, nəşə 7, nəzakət 2, nəzər 5, nicat 2, nifaq 1, nifrət 12, niqab 2, nisbət 1, nişan 1, nişanə 1, nişanlı 2, nitq 1, nizam 1, növ 1, növbə 3, növbət 1, nur 34, nuri mehrü məhəbbət 1, nur 2, ovham 1, ömür 35, övlad 24, paxıl 1, poladbədən 1, Qadir 2, qafa 1, qafil 2, qaibanə 1, qalib 3, qam 1, qanun 3, qarət 1, qatil 18, qayda 1, qayə 3, qəbir 1, qəbul et- 1, qəbul ol- 2, qədəh 1, qədəh1, qədəm 2, qədər 5, qədim 1, qədir 1, qəfəs 1, Qəhhar 1, qəhqəhə 2, qəhr 4, qəlb 199, qələm 6, qəm 35, qəm qüssə 1, qəmzə 1, qəni 2, qərar 3, qərb 5, qərənfil 4, qərib 9, qəsd 1, qəsvət 1, qətrə 4, qeyrət 2, qəza 2, qəzəb 8, qırmızı 14, qibtə 1, qida 1, qismət 5, qissə 2, Qisvəti Şum 1, qiyafə 4, qiyam 3, qiyamət 2, qiymət 3, qövüm 1, qubarə 1, qumaş 3, qurban 18, qübbə 1, qüdrət 5, qürub 10, qürur 2, qüssə 2, qütb 1, qüvvə 3, qüvvət 34, rahat 12, razı 2, Rəbb 1, rədd 1, rəhm 2, rəhmət 2, rəiyyət 1, Rəmzi 2, rəna 1, rəng 26, rəqs 4, rəsim 1, rəssam 3, rəvami 1, rəvayət 1, rəyasət 3, riayət 1, rica 2, riya 1, röya 5, ruh 45, rübab 1, rütbə 1, rütubət 1, saat 5, sabah 10, sadiq 3, saət 2, saf 22, sağır 1, saha 1, sahə 1, sahib 1, sahil 12, sahir 1, saiqə 1, sakit 4, salam 3, salamat 1, saqqal 2, savad 1, səadət 18, səba 2, səbat 1, səbəb 2, səbr 5, səda 9, sədəf 1, səf 6, səf səf 1, səfa 3, səfalət 1, səfeh 2, səfər 10, səfil 3, səfinə 2, səfvət 4, səhab 1, səhər 56, səhhət 1, səhnə 6, səhra 9, səhv 1, sel 38, səlamət 2, səma 9, səmər 1, səmimi 3, səmt 5, sənə 1, sənət 25, sərf 1, sərmədiyyət 2, sərraf 3, sərvət 8, sevda 3, səy 3, seyd 1, seyir 2, seyr 1, səyyad 3, səyyar 2, sığal 1, sırr 7, sifət 5, silah 3, silsilə 2, sima 7, Sirat 1, sitarə 1, sitəm 1, siyasət 3, söhbət 9, sövda 14, sövq 1, sual 5, sultan 8, surət 3, sübh 4, süfrə 8, sükut 20, sülh 2, sürət 3, şaftalı 1, şahid 2, şaiqanə 1, şair 19, (*şairanə* 2), şam 5, şamama 1, şan 6, şəfa 2, şəfəq 36, şəffaf 1, şəfqət 15, şəhər 1, şəhid 1, şeir 1, şəkil 16, şəlalə 1, şer 15, şər 6, şərab 2, şərarə 3, şərbət 3, şərəf 8, şərh 1,

şərif 1, şərik 1, şərq 8, şərqi 1, şərr 2, şərt 3, şey 36, şeyda 3, Şeytan 5, şiddət 5, şikayət 4, şimal 2, şirin 1, şöhrət 7, şölə 11, şövkət 8, şövq 6, şum 5, şüar 2, şübhə 4, şüur 5, tabut 1, tale 5, tam 1, tamah 10, tambura 1, taqət 2, tarix 18, tas 1, tavus 1, təbdili məkan 1, təbəssüm 1, təbiət 40, təbii 1, təbil 4, təbrik 3, tədbir 2, təəssür 1, təğyiri lisan 1, təhər 1, təhniyət 1, təhqir 3, təkamül 1, təkəddür 1, təkər 1, təkrar 2, tələş 3, tələfat 2, təməh 1, təmkin 2, təmtəraq 2, tən 2, tənə 3, tənəffüs 1, təntənə 2, təravət 4, tərbiyə 1, tərəddüd 2, tərəf 37, tərəqqi 2, tərif 3, tərz 1, təsadüf 2, təsbeh 6, təsəlli 10, təsir 2, təskin 1, təslim 1, təşviş 3, təyid 1, təyyarə 1, tilsim 4, toəm 1, tovuz 2, töhmət 1, tövr 4, tufan 9, tüğyan 1, tül 2, üfüq 19, ülfət 4, ülvi 1, (*ülviyyət* 3), ümman 5, (*ümmanü mühit 1*), ümmət 1, ünsiyyət 1, ünsür 2, ürfan 5, üsyan 2, vallah 1, varis 1, vaveyla 1, vaxt 7, və 114, vəd 1, vəfa 2, vəhşət 2, vəhşi 7, vəkil 1, vələd 1, vəqə 1, vəqta 1, vərəm 3, vəsil 1, vəsiyyət 2, vəssəlam 1, vətən 70, vəxt 1, veyl 1, vəzifə 5, vəzin 1, vəzir 2, vicdan 14, vücud 9, vühuş 1, vüqar 8, vüsal 6, xain 39, xal 1, xalq 47, xarab 1, xas 1, xasiyyət 1, xatirə 8, xəbər 24, xələf 1, xələt 9, xəlq 1, xəlvət 5, xəncər 4, xəndək 1, xəraba 3, xərc 1, xəta 1, xəyal 28, xəyalat 1, xəyanət 2, xeyir 6, xeyli 8, xəzan 1, xəzinə 10 xidmət 3, xof 3, xumar xumar 1, xuruş 1, xülya 6, xürrəm 1, xüsusən 1, ya 25, yaqut 8, yas 2, yəs 2, yevmi ali 2, zad 1, zahid 2, zahir 3, zalım 29, zaman 108, zanbaq 8, zaval 1, zəfər 19, zəfər qazan- 1, zəhər 1, zehin 4, zəhmət 59, zəif 2, zəka 5, zəlzələ 1, zən 1, zərbə 1, zəri zər 1, zərrat 1, zərrə 3, zəval 1, zilal 1, zillət 8, zindan 2, zinət 28, ziya 8, ziyafət 1, ziyarət 1, ziynət 2, zövq 9, zövqü şövq 1, zülal 1, zülm 36, zülmat 1, zülmət 20, zülüm 3, zümrüd 2.

3.1.7.1.2. Farsça Alıntı Kelimeler

En Sık Kullanılan Kelimeler:
Mehmet Emin Yurdakul: ki 399, kahraman 90, ateş 83, eğer 56, cihan 44
Abdullah Şaik: hər 439, ki 183, gül 100, çoban 70, həm 52, bağ 48, kin 45

Ortak Kelimeler: ahu, arzu, aşina, bac, bağ, bahadır, bahar, bari, bülbül, can, canavar, cansız, çadır, çinar, çoban, dıvar, dost, düşman, gah, fül, kam, kın, köşk, ki, köy, lal, leş, mum, murdar, nam, nazik, nişan, padişah, para, parça, rüzgar, sultan, ta, ümid

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: pazar-bazar, bağçe, bahçe-bağça, baht-bəxt, bedbaht-bədbəxt, ceylan-ceyran, ciğer-ciyər, cihan-cahan, çakal-çaqqal, çarh-çarx, çehre-çöhrə, çelenk-çələng, çerağ-çıraq, çeşit-çeşid, çünkü-çünki, damat-damad, destan-dastan, dev-div, eğer-əgər, ejderha-əjdaha, figan-fəğan, han-xan, hasta-xəstə, hastalık-xəstəlik, hazan-xəzan, hoş-xoş, kahraman-qəhrəman, keman-kamança, kör-kor, pençe-pəncə, renk-rəng, renkli-rəngli, serhoş-sərxoş, taç-tac, taze-təzə, tohum-toxum, üstad-ustad, zehir-zəhər, zincir-zəncir, zülüf-zülf

Mehmet Emin Yurdakul (280 kelime): ab 10, âheng 4, ahır 3, âhu 10, alev 56, anbar 4, arslan çehre 1, arzu 4, âşinâ 1, ateş 83, avaz 1, âvâz 1, (*âvâze* 1), bac 1, baca 2, bağ 2, (*bağçe* 3), bahadır 1, bahâne 1, bahar 19, bahçe 12, baht 16, bahtıyâr 13, bâri 1, barut 1, bayrakdâr 1, bâzu 1, bedbaht 4, bel 1, berâber 2, bergüzâr 1, beste 1, (*bestekâr* 1), beygir 1, beyhude 1, biçâre 12, buse 2, bülbül 19, cam 2, can 27, canavar 17, cemâl 1, cenk 14, ceylan 2, ciğer 5, cihan 22, (*cihangir* 18), çabuk 1, çadır 5, çakal 2, çarh 5, çehre 24, çelenk 1, çenber 2, çerağ 6, çeşit 1, çeşme 1, çıra 1, çırâgan 1, çırağ 3, çift 11, çinar 4, çini 1, çirkin 3, çoban 11, çorba 1, çöp 1, çulha 1, çuval 2, çünkü 2, Dahhâkler 1, damat 1, Dârâlar 1, dehliz 1, dem 5, derd 14, derin 1, derman 2, dert 7, derviş 1, dest 3, destan 31, dev 39, dıvar 13, dilber 5, divâne 1, dost 6, dünyâ 4, düşman 55, efsâne 8, efzun 2, eğer 28, ejder 10, (*ejderha* 2), elem 1, ergavan 2, fağfur 1, fakat 1, ferman 1, feryad 34, figan 19, füsun 3, gâh 3, gerdan 1, gerdek 1, gerden 1, girdâb 13, gonca 6, gûyâ 1, gül 43, (*gülbank* 1), günah 6, (*günahkâr* 12), haç 2, han 5, hânedân 1, harman 2, hasta 15, (*hastahâne* 1), hazan 9, hem 3, (*hem râh 1, hemşehri 3, hemşire 5*), hep 82, her 423, (*herkes* 1), hiç 10, hoca 4, hor 2, hoş 5, hurma 2, huy 1, hüner 1, hür 2, incir 1, işkence 7, kahraman 90, kâkül 1, kam 2, kavga 7, kehkeşan 6, kehribâr 1, kelepçe 1, keman 1, kemend 2, kenar 1, kervan 12, (*kervansaray* 1), keşiş 2, keşke 1, kın 2, ki 399, kilid 25, köhne 2, kör 12, köşe 1, köşk 2, köy 39, kulübe 7, kumbara 1, kumru 2, külçe 3, külhan 1, lâcivert 1, laf 2, lal 1, lâle 7, leke 3, leş 20, libas 1, maya 1, meftun 1, mehtâb 2, mest 1, meşe 1, mum 7, (*mumya* 3), murdar 1, müjde 5, nâm 4, nankör 2, nâzik 3, nergis 1, neva 1, nişan 1, nişter 1, niyâz 3, orosbu 1, pâdişâh 8, pak 6, para 21, parça 10, pazar 1, penbe 14, pencere 6, pençe 21, perde 3, peri 19, peygamber 22, pıhtı 1, piç 1, pir 1, piyâle 1, polat 4, post 1, pul 2, put 8, (*put perest* 1), ram 2, rencber 6, renk 7, revâ 2,

rıhtım 1, rüzgâr 78, sadberk 2, sâde 3, sahte 1, (*sahtekâr* 1), sancak 1, saray 24, saz 30, seher 1, ser 1, serab 4, serbest 4, serencâm 2, serhoş 2, serkeş 2, serseri 4, sert 31, sine 6, sini 2, siper 12, siyah 30, sultan 1, sutûn 1, sünbül 1, sütun 6, süvari 1, şadırvan 1, şâkird 1, şal 1, şehir 36, (*şehr âyin* 1), şehzâde 2, şirin 1, tâ 9, taç 20, taht 54, taze 7, temâşâ 2, ten 2, tenbel 3, tezgâh 2, tohum 3, tüfek 1, usta 1, ümid 59, üstad 2, viran 16, (*virâne* 6), yabanî 1, yâd 3, (*yâdigâr* 3), yahud 15, yar 4, yasemen 1, yel 1, yetim 2, zehir 9, zemberek 1, zengin 9, zırh 4, zil 3, zincir 60, zindan 27, zirâ 36, ziyan 4, zülüf 1.

Abdullah Şaik (436 kelime): abad 4, afərin 2, afitab 1, ağuş 1, ahəng 1, ahıl 1, ahu 2, and 1, aram 2, arzu 2, asiman 1, asudə 1, aşikar 3, aşina 1, aşiyan 2, aşiyanə 3, atəş 19, (*atəşparə* 1), avara 1, avaza 4, axır 1, ayaz 1, ayin 1, azad 11, azadə 5, bac 1, badban 1, badiban 1, bağ 48, (bağ bağça 1, bağban 2, bağ bostan 1, bağça 42), bahadır 1, bahar 51, ban 1, bar 1, barı 8, baxça 1, baxt 4, bazar 1, beçə 1, bədbəxt 2, bəhanə 1, bəhər 1, bənd 1, bəndə 4, bərabər 2, bərhəm 1, bərxudar 1, bəs 10, bəxşiş 1, bəxt 4, (*bəxtəvər 3, bəxtiyar 23*), bezar 1, biaram 1, bifər 1, binəva 1, bipər 1, bisərü saman 1, bostan 8, bulbul 1, busi dəhən 1, butə 1, bülbül 38, bünyad 1, büsat 1, cadu 4, cahan 18, can 49, canan 1, canavar 2, cavan 8, cazibədar 1, cəhan 6, cərgə cərgə 1, ceyran 44, cilan 3, ciyər 5, cünbiş 1, çadır 1, çadra 1, çaqqal 1, çara 11, çardaq 1, çarə 4, çarıq 1, çələng 1, çəmən 1, çəngəl 10, çərx 4, çeşid 1, çeşm 2, çıraq 23, çinar 24, çoban 70, çöhrə 4, çünki 10, daim 1, (*daima* 1), damad 1, danə 2, dastan 28, dayəm 1, dəf 3, dəhən 1, dəhliz 2, dəhn 2, dehqan 1, dəm 5, (*dəmadəm* 1), dənə 1, dərbədər 1, dərd 44, (*dərdü dərman* 1), dərviş 1, dərya 2, dəstə 16, dəstnamaz 1, dəzgah 1, dıvar 3, didə 1, digər 1, dilbər 9, Dilfikar 1, Dilgir 1, Dilrüba 1, Dilşad 1, div 7, divan 1, divarə 1, dost 36, durbin 1, duşman 1, düçar 3, düşman 26, düşmən 90, əbr 1, əfğan 2, əfsanə 2, əfsür 2, əgər 5, əjdaha 3, əlvan 1, əndam 3, əxtər 2, eyvah 1, fəğan 3, fəqan 1, fəryad 18, fil 6, füsunkar 2, gah 21, gərdək 1, gərdiş 1, guşə 1, guya 2, gül 100, (*gülab 1, gülgün 1, Gülpeykər 1, gülşən 18, gülzar 1*), güllə 1, güman 2, haman 4, hazır 1, heç 42, həftə 4, həm 52, (*həmdəm 3, həmən 2, həmin 4, həmsər 1, həmvarə* 1), həp 31, hər 439, (*hərdəm 2, hərgiz 2*), hiç kəs 1, hiyləgər 2, huş 1, kam 1, kamança 3, kamandan 1, kar 1, kasa 4, (*kasa kasa* 3), kaşanə 1, kəc 1, kədər 1, kəhkəşan 1, kəhriz 1, kəllə 2, kəm 2, kənar 1, kəniz 2, kəs 3, kətxuda 1, ki 183, kin 45, kisə 3, kor 4, köhnə 19, kömək 1, köşk 5, köy 1, kuzə 2, (*kuzəgər* 1), lakin 1, lal

1, lalə 7, ləkə 4, lərzan 1, leş 6, madər 4, madyan 2, mahtab 2, mat 3, (*mat mat 1*), məgər 2, məhi taban 1, mehman 1, mehriban 5, məhtab 1, mənkəşə 1, mərcan 2, mərd 7, mərhəba 1, məst 1, məstan 7, mey 2, meyvə 7, meyxoş 1, mum 3, munis 1, murdar 4, muzdur 1, müjdə 3, nabud 1, nadan 5, nagah 3, Nagahan 1, Nalan 1, nalə 4, nam 1, namaz 6, namərd 6, nar 4, narıncı 2, naşad 1, naz 3, nazənin 5, nazik 1, nərdivan 3, nərgiz 3, nəştər 3, ney 3, nəzakət 1, nihal 1, nihalə 1, nihan nihan 1, nişan 7, nümayiş 2, padişah 8, padşah 5, para 3, parça 5, (*parça parça* 3), payan 1, payız 5, pəhləvan 12, pəhlivan 7, pəjmürdə 1, pənah 1, pənbə 3, pəncə 8, pəncərə 15, pərdə 11, pəri 19, (*pərigöftar 1, pəripeykər 1*), pərişan 4, pərvanə 1, pərvaz 4, peşəm 2, peşiman 3, pəyam 1, peyim 1, peyman 4, pır 1, pişnamaz 2, pişnəmaz 1, piyada 9, piyalə 3, polad 3, pünhan 1, pürşivən 1, qəfəs 1, qəhrəman 43, qəmfəza 1, qəmgin qəmgin 1, qızıl gül 3, qönçə 24, qumru 1, rahat 1, rahət 2, rəhbər 7, rəng 7, (*rəngbərəng 1, rəng rəng 1*), rişe 1, ruzgar 3, ruzigar 4, ruz 1, rüzgar 1, sadə 7, sar 1, sara 1, saray 25, saz 42, səhər 6, sərab 3, sərasər 2, sərdar 3, sərəfraz 1, sərgər 1, sərkər 1, sərsəm 3, sərsəri 2, sərü saman 1, sərv 1, sərvər 1, sərvinaz 2, sərxoş 8, sinc 1, sinə 2, sipər 1, sitəm 1, sovqat 1, sultan 7, şad 13, şah 24, (*şahanə 4, şahbaz* 1), şahin 9, şal 3, şam 2, şan 9, şanə 1, şəbnəm 1, şəbpərə 1, şəhər 19, şəhpəri 2, şətrənc 2, şikar 9, şil 3, şir 7, şirə 1, şirin 21, (*şirin şirin 3*), şivə 4, şuriş 1, şux 14, Şükufe 1, ta 4, tac 6, tala 1, tamaşa 1, tar 3, tarmar 1, tarümar 1, taxt 11, tazə 3, tədbir 4, təng 1, tənha 1, tən 1, təranə 2, (*təranəpərvər* 1), təxt 3, təzə 3, toxum 1, turş 1, ustad 3, ümid 19, ümmid 4, viranə 2, xab 1, xam 1, xan 1, xanəndə 1, xəncər 3, xəndan 1, xəstə 20, xeyli 1, xəzan 12, xırman 3, xiyaban 1, xoruz 33, (*xoruz beçə 1*), xoş 22, (*xoşbəxt 2, xoşhal 1, xoşkam 1*), xürrəm 5, yadigar 2, yasəmən 2, yeksər 1, yekta 1, zar 1, zəğən 1, zəhər 6, zəncir 5, zər 1, (*zəri zər 1*), zindan 11, zində 1, zira 1, zirək 1, ziyan 9, zor 3, zorba 11, zülf 1.

3.1.7.1.3. Çince Alıntı Kelimeler

En Sık Kullanılan Kelimeler

Mehmet Emin Yurdakul: çay 2

Abdullah Şaik: çay 13

Ortak Kelimeler: çay

Mehmet Emin Yurdakul (1 kelime): çay 1

Abdullah Şaik (1 kelime): çay 13

3.1.7.1.4. Moğolca Alıntı Kelimeler

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: kurultay 2
Abdullah Şaik: darğa 13

Mehmet Emin Yurdakul (2 kelime): alangoya 1; kurultay 2

Abdullah Şaik (1 kelime): darğa 13

3.1.7.1.5. İbranice Alıntı Kelimeler

Mehmet Emin Yurdakul (2 Kelime): İsa-1, İshak-

3.1.7.1.6. Orta Afrika Dillerinde Geçen Alıntı Kelimeler

Mehmet Emin Yurdakul (1 Kelime): yamyam 1

3.1.7.1.7. Birden Fazla Yabancı Dil Ögesi Taşıyan Sözler

3.1.7.1.7.1. Hem İtalyanca Hem Farsça Dil Ögesi Taşıyan Kelimeler

Mehmet Emin Yurdakul (1 Kelime): pıranga bend 1

3.1.7.1.7.2. Hem Arapça Hem Farsça Dil Ögesi Taşıyan Kelimeler

En Sık Kullanılan Kelimeler:
Mehmet Emin Yurdakul: belki 18, hükümdar 3, halaskar 3,
Abdullah Şaik: Bəlkə 7, dərhal 7, hiyləgər 5, nemət 4, vəqta ki 4, hökmran 3, qəmxar 2, bixəbər 2

Ortak Kelimeler: Halbuki
Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: belki-bəlkə, sanatkar-sənətkar
Mehmet Emin Yurdakul (20 kelime): behemehâl 1, belki 18, cihangirlik ruyâsi 1, fedâkâr 1, halâskâr 3, hâlbuki 1, hastahâne 1, heykeltıraş 1, hükümdâr 3, kasab hâne 1, kılaptan 1, mabbus hâne 1, mâdâm ki 1, nâhak 1, nizamnâme 1, salhhâne 1, san`atkâr 1,

Abdullah Şaik (60 kelime): bahari amal 1, bədəməl 1, bəlkə 7, bəqayi dilü cani natəvan 1, biixtiyar 1, biqərar 1, bişüur 1, bivəfa 1, bixəbər 2, cismi natəvan 1, dərd 1, (*dərd kədər 1, dərdü macəra 1, dərdü məlal 1*), dərhal 7, dəsti üxüvvət 1, dəsti vəfa 1, əhd 1, (*əhd peyman* 1), əsri pürxətər 1, fədakar 1, fəryadi məhzunanə 1, girdabi zillət 1, hər 2, (*hər şey 1, hər tərəf 1, hər zaman 1*), hiyləgər 5, hökmran 3, xaki pak 1, xoşhal 1, xofü ümid 1, kinü ədavət 1, köhnə həyat 1, laləüzar 1, möhrü vəfa 1, nahaqq 1, naxələf 1, naz nemət 2, pürməlal 1, pürnəşə 1, qəmxar 2, rahi nicat 1, rəqsgah 1, riyakar 1, ruzgarimihən 1, sədayi dilfiribi 1, səhrayi bəsit 1, sənətkar 1, sərhəd 1, (*sərhəddi şəhan* 1), seyrəngah 1, tacidar 1, tamahkar 1, tifli nalan 1, və ya ki 1, vəqta ki 4, vücudi pak 1, zəhmətkeş 1

3.1.7.1.7.3. Hem Arapça Hem Türkçe Dil Ögesi Taşıyan Kelimeler

En Sık Kullanılan Kelimeler:

Mehmet Emin Yurdakul: türkü-15
Abdullah Şaik: nəqş et- 6, rəhm elə- 4, dağı həsrəti 2

Mehmet Emin Yurdakul (12 kelime): Allâh'sız 1, Dehâların Yatağı 1, esrarlı 1, gurûb et- 1, Mâvi Yeşil 1, râm et- 1, türkü 15, zevk et- 1, Gök Çinili Mihrab 1, Türk 1, Türk Irkı 1, Türklük Aşkı 1.

Abdullah Şaik (51 kelime): abad ol- 1, Al Telli Şəfəq 1, Ana Qəlbi 1, ar eylə- 1, buxar et- 1, Dağı Həsrəti 2, diqqət eylə- 1, Doğma Vətən 1, Dünya Durunca 1, Dünya Gözəli 2, əks eylə- 1, əmin ol- 2, fəryad et 1-, Gözəllik Heykəli 1, hekayət et- 1, hökm et- 2, icad eylə- 1, isbat et- 1, Könül Diyarı 1, maraq etmə- 1, məbhut eylə- 1, məftun ol- 1, məhəbbət et- 1, məhv et- 1, məhv ol- 1, məlul eylə- 1, mərhəmət et- 1, məskəni ol- 1, məzariyəsi ol- 1, müsaid ol- 1, nəqş et- 3, nəsibi ol- 1, nifrət etmə- 1, nur saç- 1, qaib ol- 1, qalib gəl- 1, qəlbi qırıl- 1, qeyb et- 1, Qeyb Ol- 2, rahət et- 1, rahət ol- 2, razı olma- 1, rəhm elə- 4, rəsmi keçid 1, saç saqqal 1, sahib ol- 2, səbr et- 1, səhra çayır 1, seyr et- 1, söhbət et- 1, sövq et- 1, şərik ol- 2, şiddət et- 1, şikayət et- 1, təbrik et- 1, Tərəhhüm Çağı 2, tərəqqi et- 1, tərəqqi eylə- 1, tərk et- 1, təsəlli et- 1, təsirsiz ol- 1, təsvir et- 1, təşəkkür et- 1, təşkil et- 1, üsyan et- 1, xeyr ol- 1, zülmət saç- 1, zülüm eylə- 1

3.1.7.1.7.4. Hem Türkçe Hem Farsça Dil Ögesi Taşıyan Kelimeler

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: sanki 22, türkü 18
Abdullah Şaik: sanki 37, hər bir 3, türkü 2, son bahar 2.

Ortak Kelimeler: sanki, türkü

Mehmet Emin Yurdakul (5 kelime): ilkbahar 1, kırk sütun 1, pâk süd 1, sanki 22, türkü 18

Abdullah Şaik (19 kelime): abad ol- 1, azad elə- 1, bahar eylə- 1, bəlkə 1, bərbad et- 1, bərbad ol- 1, dili parə 1, fəryad et- 1, həmrah ol- 1, hər bir 3, hər gün 1, nalə et- 1, pamal ol- 2, qönçə dodaq 1, sanki 37, son bahar 2, şad ol- 1, şivən eylə- 1, tarac et- 1, tarümar eylə- 1, tazə gəlin 1, təkü tənha 1, təranə oxu- 1, türkü 2, türkü çağır- 1, uşaqlıq dəmi 1, zəbun ol- 1

3.1.7.1.7.5. Hem Türkçe Hem Arapça Hem Farsça Dil Ögesi Taşıyan Kelimeler

Mehmet Emin Yurdakul (1 kelime): halbuki 1
Abdullah Şaik (1 kelime): dili pürqəm 1

3.1.7.1.8. Yabancı Kökenli (Arapça, Farsça vb.) Tamlamalar

En Sık Kullanılan Kelimeler: dağı həsrət 2, girdabi zillət 2

Abdullah Şaik (38 kelime): aludəyi qəmi hicran 1, badi saba 1, bahari amal 1, bəqayi dilü cani natəvan 1, bərqi seylavər 1, bisərü saman 1, busi dəhən 1, cismi natəvan 1, dağı həsrət 2, dərdü macəra 1, dərdü məlal 1, dəsti üxüvvət 1, dəsti vəfa 1, dili pürqəm 1, dili parə 1, dövrü zəmanə 1, əhbaba navəki digər 1, əmvaci kibriya 1, əsri pürxətər 1, əşkitəhəssür 1, fəryadi məhzunanəm 1, fövci xəyalat 1, girdabi zillət 2, ilahi 1, kinü ədavət 1, mədari fəxr 1, məhi taban 1, möhrü vəfa 1, noheyi iştika 1, nuri mehrü məhəbbət 1, övheyi müğbər 1, qisvəti şum 1, rahi nicatı 1, sədayi dilfiribi 1, səhrayi bəsit 1, səngi xarələr 1, sərhəddi şəhan 1, sərü samanımı 1, şeri şadiyi digər 1, şeri şakiyi digər 1, təbdili məkan 1, təğyiri lisan 1, təkü tənha 1, təranəpərvər 1, tifli nalan 1, tiğiistibdad 1, ümmanü mühit 1, vücudi pak 1, xaki pak 1, xəstəvü rəncur 1, yevmi ali 1, yomi ali 1, zövqü şövq 1

3.1.7.2. Batı Kökenli Alıntı Kelimeler

3.1.7.2.1. Almanca Alıntı Kelimeler

Ortak kelimeler bulunmamaktadır.

Mehmet Emin Yurdakul (1 kelime): Viyana

Abdullah Şaik (2 kelime): komandan 3, qalustuk 2.

3.1.7.2.2. Fransızca Alıntı Kelimeler

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: milyon 6, barbar 3, lav 5, vapur 3
Abdullah Şaik: bomba 3, pioner 3, vulkan 3,
Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: maske-maska, volkan-vulkan

Mehmet Emin Yurdakul (38 Kelime): bambu 1, barbar 3, barbarlık 1, benzin 1, demagok 1, gıranid 1, gıranit 2, giyotin 1, gladyatör 1, irin 1, iskelet 1, kapitül 1, katedral 1, kortej 1, lav 5, maske 1, milyar 1, milyon 6, mini 1, mitralyöz 1, obüs 1, parya 2, piramid 2, raca 1, rönesans 1, salon 1, seki 1, senfoni 1, ser 1, sirk 1, siyon 1, şarapnel 1, tiran 1, Tûbâ 1, tül 1, üre 1, vapur 3, volkan 2.

Abdullah Şaik (11 Kelime): bomba 3, dirijor 1, ideal 1, kollektiv 1, kommunizm 1, maska 1, palto 2, pioner 3, portağal 1, tül 1, vulkan 3.

3.1.7.2.3. İngilizce Alıntı Kelimeler

En Sık Kullanılan Kelimeler:
Mehmet Emin Yurdakul: pagod 2
Abdullah Şaik: Bulunmamaktadır.

Mehmet Emin Yurdakul (5 kelime): bar 1, linç et- 1, pagod 2, şarapnel 1, tayfun1

Abdullah Şaik (2 kelime): ayroplan 1, traktor 1

3.1.7.2.4. İtalyanca Alıntı Kelimeler

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: fırtına 27, bora 9, bomba 4
Abdullah Şaik: fırtına 14
Ortak Kelimeler: fırtına

Mehmet Emin Yurdakul (9 kelime): bandıra 1, bomba 4, bora 9, fırtına 27, iskele 1, kalyoncu 1, kundura 1, papa 2, sedye 2

Abdullah Şaik (4 kelime): fırtına 14, martı 2, orkestr 1, qazamat 2.

3.1.7.2.5. Latince Alıntı Kelimeler

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: Bulunmamaktadır.
Abdullah Şaik: May 4

Mehmet Emin Yurdakul (3 kelime): Bizans 1, firengili 1, Sezar 1.

Abdullah Şaik (6kelime): May 4, atlas 1, avtomobil 2, familiya 2, mərmər 1, qeysər 3.

3.1.7.2.6. Yunanca/Rumca Alıntı Kelimeler

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: sınır 15, temel 9, efendi 9, paçavra 8

Abdullah Şaik: atlas 8, atlaz 3, poema 2, fidan 6, qutu 2
Ortak Kelimeler: fidan, demet, körfez, kutu, temel

Mehmet Emin Yurdakul (28 kelime): Archimede 1, tifo 1 anahtar 2, defne 2, demet 2, efendi 9, fener 5, fidan 6, gübre 2, Hıristiyan 1, irgat 2, kilise 2, körfez 1, kundak 2, kutu 1, lâmba 1, liman 1, paçavra 8, papas 1, parya 1, sınır 15, temel 9, tırpan 2

Abdullah Şaik (11 kelime): atlas 8, atlaz 3, büllur 1, lirizm 1, poema 2 santur 2 dəmət 1, fidan 6, körfəz 1, qutu 2, təməl 1

3.1.7.2.7. Rusça, Sırpça ve Slav Kökenli Alıntı Kelimeler

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: kıral 6
Abdullah Şaik: kıral 6
Ortak Kelimeler: kıral

Mehmet Emin Yurdakul (6 Kelime): çar 1, izbe 1 kıral 6, sınır 1, lepiska 1

Abdullah Şaik (8 Kelime): duma 1, iskamya 1, kolxoz 1, kukla 1, paroxod 1, pulemyot 1, şapqa 1, kıral 6

3.1.8. Diğer Türk Lehçe ve Şivelerinden Alınan Sözler

Mehmet Emin Yurdakul (1 kelime): yahşi 1

3.1.9. Halk Ağzından Alınan Sözler

Mehmet Emin Yurdakul (34 kelime): agumu 1, barhanam 1, baş ur- 1, bel 1, car 2, çalgın 1, çaput 1, dıvar 1, evce 1, fişenk 1, hakken 1, haydin 1, içün 1, ir 1, kala 1, kardaş 8, kardaş ol- 1, kaygu 1, koğ- 2, köslar 1, menendi 1, mihnadizli 1, öğ- 1, peştemal 1, pulad 1, sinur 1, sürç- 1, şûr 1, turfan 1, Türkiya 2, ur 26, yılbırda- 1, yuğrul 1, zangır zangır 1.

Abdullah Şaik (18 kelime): büləşir 1, cumbul 1, çibin 3, dəyməyir 1, etməyir 1, gəlləm 3, getməm 1, gireydim 1, görünməyir 3, görünməyirdi 1, koxalıq 1, müvaxizə et- 1, quc 1, səs çıxarma- 1, tapılma- 3, təkin 3, yügrək 2, yügür 3.

3.1.10. Deyimler ve Selamlamalar

3.1.10.1. Deyimler

En Sık Kullanılan Kelimeler

Mehmet Emin Yurdakul: can ver- 12, elverme- 7, yol göster- 7, baş eğ- 6, can bul- 6, dize gel- 6,

Abdullah Şaik: dara çək- 10, baş əy- 9, başdan aş- 8, can qoyma- 5

Ortak Kelimeler: and iç-, can ver-, diz çök-, göz dik-, nur saç-, nura boyan-, ömür sür-, saç yol-, yara aç-, yara al-, yasa bat-, yol aç-, yol ver-

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: ayağa kalk- = ayağa qalx-, başlar eğ- = baş əy-, boş çıkma- = boş çıxma-, eser yok- = əsər yox, gölge sal- = kölgə sal-, gözyaşları dök- = gözyaşları tök-, hayat ver- = həyat ver-, hayran et- = heyran et-, hor bak- = xor bax-, hoş gel- = xoş gəl-, hülyaya dal- = xülyaya dal-, hüküm sür- = hökm sür-, şafak sök- = şəfəq sök-, ter dök- = tər tök-, yaş dök- = yaş tök-, zahmet çek- = zəhmət çək-

Anlamları Aynı Olan Kelimeler: duman sar- = dumana bürün-, eser yok- = əsər görmə-, gönül bağla- = könül ver-, güc bul- = güc gətir-, hasret çek- = həsrət qal-, haber ver- = xəbər tut-, hor gör- = xor bax-, karşı dur- = qarşı çıx-, öd kop- = qorxuya düş-, dize gel- = yola gəl-

Mehmet Emin Yurdakul (206 kelime[11]): âciz kal- 1, aç kal- 2, adlar sanlar getir- 1, ağıtlar çal- 1, *ahde vefa* 1, akla gel- 1, *al kan içinde* 1, al kanlara boyan- 1, alevler saç- 1, alın eğ- 1, alın yerde eğ- 1, alın yerde gez- 2, alt ol- 1, altını üstüne kat- 1, aman dile- 1, *ana kucağı* 1, and iç- 6, araya nifak sok- 1, at koştur- 1, ayağa kalk- 1, ayağa kapan- 1, ayak bas- 3, bağıra kara taşlar çal- 3, *bağrı yanık* 1, baş döndür- 1, baş eğ- 6, baş kes- 1, başı göklere dikil- 1, başlar eğ- 1, başları taşlara çal- 1, başlarını taşlara vur- 1, benzi sol- 1, bin ocak tütmez ol- 1, bir ol- 1, bir tut- 1, borusu çal- 1, boş çık- 1, boyun eğ- 3, *bu yolun yolcusu* 1, büküp eğ- 1, can bağışla- 1, can bul- 6, can çekil- 1, can evinden vurul- 1, can gel- 2, can kurtar- 1, *can sıkıcı* 1, can ver- 12, cana değ- 1, cana gel- 3, cana getir- 1, candan bez- 1, candan geç- 2, candan kop- 1, can evinden vur- 1, *canla başla* 1, canla başla gör- 1, cefâ çek- 1, cevap ver- 1, ceza ver- 1, cezâya çarp- 1, damgasını vur- 1, dâra çek- 1, değer bul- 1, değer ver- 1, değirmenin unu gibi ufala- 1, dehşet saç- 2, dehşet ver- 4, *demir el* 1, derdini dök- 1, dert et- 1, devr aç- 1, *dikenli yollar* 1, dil kes- 1, dile gel- 2, dişini tırnağını sök- 1, diz çök- 11, dize gel- 6, dize getir- 1, dizgine gel- 1, dört yanını kuşat- 1, *dört ufuk* 2, duman sar- 1, *dünyâ yangını* 1, dünyâya gel- 1, dünyâyı yakıp yık- 1, dünyâyı yık- 2, el ele ver- 1, *el tutmaz göz görmez* 1, el uzat- 5, el ver- 1, elden git- 1, ele al- 1, ele geç- 1, eli kalem tut- 1, eli uzat/ 2, eline al/ 1, elver /1, elverme/ 7, emek çek/ 1, *eser yok* 1, esir et/ 1, *fazilet destanı* 1, fesat ver/ 1, fikir ver/ 1, gayret güd/ 1, geç kal/ 1, geri çekil/ 1, geri kal/ 2, göğüs ger- 1, göğüs kabart- 4, göğe değ- 1, gölge sal- 4, gölge ur- 1, gölge vur- 1, gölgede kal- 1, gönül bağla- 2, göz dik- 1, göz ko- 1, göze al- 1, gözünü kamaştır- 1, gözyaşları dök- 1, gurur duy- 2, güc bul- 1, haber ver- 2, hak bul- 1, hak ver- 2, hakkı kurda kuşa yedirtme- 1, hangi yüzle bak- 1, hasret çek- 5, hayâle sığma- 1, hayat bul- 2, hayat ver- 1, hayran et- 1, hayran ol- 1, hiçe indir- 1, hiçe say- 2, hor bak- 2, hor gör- 1, hoş gel- 1, hulyâya dal- 1, hüküm sür- 4, ıslık çal- 4, ışık tut- 1, iç çekiş- 1, içe kaç- 2, için için ağla- 1, içine tıkıl- 1, ilham al- 2, *inkılâb peygamberleri* 1, izi kal- 1, kahreyle- 4, kalbi göğsünden söküp at- 1, kan ağla- 3, kan akma- 1, *kan devri* 1, kan dök- 3, kan iç- 2, kan terlere bat- 1, kana bat- 1, kana boyan- 1, kanad aç- 2, kanad ger- 5, *kanad kol* 1, kanla yaz- 2, kanlı gözlerin yaşını

[11] Fiil olmayanlar eğik yazılmıştır. Aynı durum Abdullah Şaik'e ait liste için de geçerlidir.

dindir- 1, kanlı terler dök- 1, *kanlı yaşlar* 1, *kara baht* 1, *kara gün* 4, karalar bağla- 2, karşı dur- 1, kasıp kavur- 1, kaybeyle- 1, kaygu çök- 1, kefen biç- 1, kılını titret- 1, kıyâmet kop- 1, *kimin kimse 2*, kin dol- 1, kin duy- 2, kin tut- 1, koku serp- 1, kol ger- 1, *kol kol olmuş dağlar* 1, *kollar kopana kadar* 1, kolları aç- 1, korku çök- 1, korku yay- 1, kök sal- 1, köstek vur- 1, kucak aç- 2, kul et- 1, kurban et- 1, kurban ol- 2, kuvvet al- 1, küfürler savur- 1, kül ol- 3, küreye dön- 1, lanet yağdır- 1, mahrum kal- 1, meftun et- 1, mesud et- 1, mesud ol- 1, *miras yedi* 1, mucize göster- 1, mum olup yan- 1, murâda er- 1, nur saç- 3, nur yağ- 1, nûra boyan- 1, *öç alıcı* 1, öd kop- 1, ömür gün karar- 1, ömür sür- 4, pas tut- 2, *peygamber hâlesi* 1, ram et- 1, reng ver- 1, saç baş yol- 1, saç yol- 3, safâ sür- 1, sakal ağart- 1, selâmete çık- 1, ses ver- 2, ses yüksel- 3, sona er- 1, söküp at- 1, sönük kal- 1, şafak sök- 1, şâha kalk- 1, şan ver- 1, şarkı çağır- 4, tadı ver- 1, tahkir et- 2, taht kur- 1, taksim et- 1, târihe geç- 1, tarla sür- 1, taş kesil- 1, taşa tut- 2, tat ver- 1, temel at- 1, tepe tepe kullan- 1, ter dök- 1, ter içine bat- 1, tırnak değme- 1, toz kabar- 1, türkü çağır- 2, tüy ürpert- 2, uçuruma dön- 1, uykuya dal- 1, ümid kes- 1, ümid ver- 1, ün al- 5, ün sal- 1, üstün gel- 1, *varsın olsun* 1, yanıp kül ol- 1, yâr etme- 1, yara aç- 1, yara al- 1, yarı yolda kal- 1, yas al- 1, yas bağla- 3, yas giy- 2, yasa boğ- 1, yasa bat- 1, yaş dol- 1, yaş dök- 6, yere geç- 1, yeri bul- 1, yeri göğe kat- 1, yerinde yel es- 1, yıldırımlar saç- 1, yok et- 1, yol aç- 9, yol göster- 7, yol gözle- 1, yol iste- 1, yol kes- 1, yol ver- 1, yola dökül- 1, yollar aç- 6, yollardan döndür- 1, yol aç- 2, yoluna feda ol- 1, yüreğin ateşleri sönme- 1, yürek dağla- 3, yüz çevir- 1, yüz gösterme- 1, yüz sür- 2, yüz ver- 1, *yüzün akı* 1, zafer yüksel- 1, zahmet çek- 2, zevk al- 1, zevk bul- 1, zillete düşme- 1, zincire vur- 1, zulm elinden kan ağla- 1.

Abdullah Şaik (942 kelime): boynuna qol sal- 1, gözdən yox ol- 2, ac qoyma- 1, ad qazan- 2, ad qoy- 1, ad san bat- 1, adı dildən düş- 1, adı qal- 1, *ağ gün* 1, ağız güllər saç- 2, ağlını başına vur- 1, ağzı açıla qal- 1, ağzı sulan- 1, ağzından çıx- 1, ah çək- 4, al əlvan geyin- 1, *al qan içində* 1, al qana boyan- 1, alın təri tök- 1, alışıb qəlbi yan- 1, alt üst et- 2, altdan yuxarı bax- 1, aman et- 1, aman ver- 1, aman vermə- 3, and iç- 2, ar gəl- 3, arxa dur- 2, arxa ol- 2, arxam sıra qoş- 1, arxamı daya- 1, arxasına düş- 1, *ata baba yurdu* 1, atəş sal- 1, *ay can* 1, ayağa qalx- 2, *ayağını döyə döyə* 2, ayağını yerə döy- 1, ayaq bas- 5, ayaq qoy- 2, ayaq saxla- 1, ayaq ver- 1, ayaqda dur- 1, ayaqlarda sürün- 1,

az qal- 1, bağrı odlan- 1, bağrı qan- 4, bağrıma bas- 1, bağrımı qan eylə- 1, bağrına bas- 3, bağrını dəl- 3, bağrını qan et- 1, bağrını sök- 1, bar bar bağır- 1, bar vermə- 1, bağrına bas- 1, baş başa ver- 1, baş çək- 2, baş endirmə- 1, baş əy- 9, baş götür- 1, baş işlət- 1, baş qaçır- 1, baş qaldır- 1, baş vur- 4, başa bir daş düş- 1, başa düş- 2, başa gəl- 1, başa qan vur- 1, başa sal- 3, başa vur 6, başdan a 8, *başdan ayağa* 1, başdan ke 2, *başı bəlalı* 1, başı qızğın toya düş- 1, başım sevincindən göyə dəy- 1, başına dön- 1, başına uç- 1, başını at- 1, başın bük- 1, başı ucal- 1, başına qan sıçra- 1, başını al- 1, başını üz- 1, bayram elə- 1, bayram et- 1, bəlaya düçar et- 1, beli qırıl- 1, belimi bük- 1, bərkə düş- 1, bildiyini et- 1, *bir ağızdan* 1, bir birinə dəy- 2, bir birinə vur- 1, bir quru surət ol- 1, bir birinə dəy- 1, boşa çıxma- 2, boşa keç- 1, boy at- 2, *boynu bükük* 2, boyun qaçır- 1, bu günə sal- 1, can al- 2, can at- 1, can qalma- 2, can qoyma- 5, can qurtar- 2, can ver- 4, *can yox* 1, cana doy- 4, cana düş- 2, cana gəl- 5, cana od vur- 1, candan başdan keç- 1, candan keç- 1, canı çıx- 4, canı oda yan yax- 1, canı sıx- 1, canın al- 1, canına od düş- 1, canına od sal- 1, canına qorxu düş- 1, canını al- 1, canını qurtar- 1, car çək- 2, cəfa çək- 1, cığır aç- 2, ciyərim qovrul- 1, çara et- 1, çara tapma- 1, çarə qıl- 2, çən dumana bürün- 1, çıraq kimi yan- 1, çox görmə- 1, dadə yetiş- 1, dadına çat- 1, dağ çək- 2, dağ gör- 1, *dağ kimi arxa* 1, *damağı çağ* 1, dan at- 1, dan sök- 1, dan yeri ağar- 1, dan yeri sök- 5, *danışdığın sözü bil* 1, *dar gün* 1, dara çək- 10, dara düş- 6, dara sal- 2, dastan bağla- 1, dastan qoş- 1, *daş üstündə qalmadı daş* 1, daşa dəy- 2, davam getirmə- 1, dayaq ol- 1, dəb sal- 1, dəhşət ver- 2, dəmir at- 1, dərd al- 1, dərd üz ver- 1, *dərdə dərman* 1, dərdə düş- 2, dərdə qatlan- 1, dərdə qəmə bat- 1, dərdə sal- 2, *dərdə salmış* 6, dərdə yasa bat- 1, dərdi başından aş- 2, dərdinə dərman tap- 1, dərdinə dərman eylə- 1, dərdlərimi açma- 1, dərdli başa bəla kəs- 1, dərs al- 2, dərs ver- 1, dil aç- 3, dil tök- 1, dildə dastan ol- 1, dilə dişə düş- 1, dilə gəl- 5, dilə tut- 3, dilə dodağa sal- 1, dili ağzı quru- 1, dillərdə adı gəz- 1, dillərdə gəz- 1, dirsək göstər- 1, dişinə sal- 1, dişlək çal- 1, divan tut- 1, diz çök- 4, dizi üstə çök- 1, dodaqları gəz- 1, doğru yolu tut- 1, don gey- 2, dona gir- 3, donu dəyiş- 1, doymaq bilmə- 1, dövran sür- 1, duman bürün- 1, duman çəkil- 1, *dur ayağa* 1, dünya dar ol- 1, *dünya durunca* 1, dünya gör- 1, düşmən ol- 1, düşüncəyə dal- 1, düz atıl- 1, *düzdüyü dastan* 1, *əkdiyini biçən* 1, əl apar- 2, əl at- 8, əl bağla- 1, əl çal- 1, əl çək- 4, əl ələ ver- 5, əl qaldırıb oyna- 1, əl tut- 1, əl uzat- 2, əl vurma- 2, əldə et- 1, əldən çıx- 1, əldən düş- 1, əldən qurtul- 1, əldən sal- 2, ələ düş- 4, ələ gəlmə- 3, ələ keç- 5, ələ

nə düş- 2, əli çatma- 1, əli qana bula- 1, əli yetişmə- 1, əlindən al- 1, əlindən aman çək- 1, əlini at- 1, əllə bir quyu qaz- 1, əllərdə gəz- 1, əməl et- 1, ərə get- 1, ərşə dayan- 1, əsər et- 1, əsər görmə- 2, əsər qalma- 1, *əsər yox* 2, ətə qana gəl- 1, ətrafı duman al- 1, *ev yıxan* 1, əyan ol- 1, əyri bax- 1, əzib suyun çıxar- 1, əziz tut- 1, fəryad şivan qalx- 1, fırtına qop- 1, fikirlərə dal- 2, fikrə get- 1, fürsəti əldən vermə- 1, fürsəti gözlə- 1, gecələri səhər et- 1, göz açmağa qoyma- 1, göz baxdıqca doyma- 1, göz dik- 6, göz gəzdir- 4, *göz görə görə* 1, göz qaral- 1, göz süzdür- 1, göz yaşı tök- 2, göz yaşları selə dön- 1, *göz yolda* 1, göz yumma- 1, gözdə qalma- 1, gözdən buraxma- 1, gözdən inci damla- 2, gözdən irağa qoyma- 1, gözdən it- 3, gözdən itib yox ol- 1, gözdən qan yaş tök- 1, gözdən qoyma- 1, gözdən yaş tök- 1, gözə gəlmə- 2, göz gözdən utan- 1, göz dik- 1, gözlər süz- 2, gözlər süzül- 1, gözlərə yuxu getmə- 1, gözlərə yuxu gir- 2, gözləri dik- 1, gözləri yerə dikil- 1, gözü iliş- 1, gözü qal- 3, gözü qandan doyma- 1, *gözü yol* 1, gözü yolda qal- 2, gözü yollara dik- 1, gözünə görün- 4, gözünə yuxu getmə- 4, gözünə dəy- 1, gözünə iliş- 1, gözünə yuxu getmə- 1, gözünə yuxu girmə- 1, gözünü dik- 4, gözünü yerə dik- 1, güc çat- 1, güc gətir- 1, gücdən düş- 1, gül çək- 1, gün gör- 1, günü qara ol- 1, halına yan- 1, halına ürəyi yan- 1, hamı bir birinə dəy- 1, haqq yoldan az- 1, haqq yolu bul- 1, haqqı ye- 1, haqqını ye- 1, haraya çağır- 1, heçə get- 1, *hər yerdə baş* 2, *hər yoldan keçən* 1, həsrət atəşində yan- 1, həsrət qal- 1, hey bax- 1, hey vur- 1, həyat ver- 2, həyata göz qapa- 1, həyatı sön- 1, heyif alma- 1, heyrət al- 1, heyrətdə qal- 1, hiylə qur- 1, höküm sür- 1, içlərinə qorxu düş- 1, *ildırım baxışlı* 1, ildırım saç- 1, intiqam al- 1, işə sal- 1, işıq saç- 1, işi dara düş- 1, izinə düş- 1, kamala dolma- 1, kədər üz ver- 1, *kefi saz* 1, kefi saz ol- 1, kələk gəl- 1, kələk qur- 1, keşik çək- 1, keyfə dal- 1, kin püskür- 2, kinlər bəslə- 1, köks ötür- 1, köksünə bas- 1, kölgə sal- 4, köməyə çağır- 1, köməyə çat- 1, köməyə yetiş- 1, könlünə düş- 1, könül aç- 5, könül açıl- 1, könül quşu qanadlan- 1, könül quşu uç- 1, könül ver- 5, kötək vur- 2, külə dön- 2, küyə düş- 1, *mal yeyənindir* 1, mat qal- 2, matəmə bat- 1, mənzil sal- 1, mənzil tut- 1, məskən sal- 1, *məskən salmış* 1, meydan aç- 3, *min cana dəyər* 1, murada çat- 1, naz çək- 1, nəşə qaç- 1, nəzər sal- 3, nur saç- 3, nura boyan- 1, nura bürün- 1, od saç- 2, od tut- 4, od vur- 1, od yağ- 1, oda sal- 1, oda yan- 1, *od alov* 1, *ona çatan yox* 1, oxu daşa dəy- 2, oyun aç- 5, ölümlə pəncələş- 1, ömrü vada ver- 1, ömür sür- 1, öz payını ver- 1, öz özünə deyin- 1, özünü dart- 2, özünü itir- 2, özünü ölülülüyə qoy- 1, paxırı açıl- 1, qada sovuş- 1, qan ağla- 5, *qan içən* 5, *qan*

köpürən 2, qan qus- 1, *qan qusan* 6, qan su yerinə ax- 1, qan tərə bat- 2, qan tök- 1, qan ud- 1, qan yaş tök- 1, qana bat- 1, qana boyan- 3, qana düş- 2, qanad aç- 3, qanad al- 2, qanad çal- 3, qanad gər- 4, qanadı qırıl- 2, qanı başına sıçra- 1, qanı bat- 1, qanı coş- 1, qanı qayna- 1, *qanı yerdə qalmaz* 2, qanını al- 2, qanını almağa gəl- 1, qanını tök- 4, qanla boyan- 1, qanla yoğrul- 1, *qan tər içində* 1, qan tərə bat- 1, *qara xəbər* 2, qaranlıq çök- 1, qarnı qurulda- 1, qarşı çıx- 1, qaşını çat- 1, qaşlar çat- 2, qazan kimi qayna- 1, qəlbi qırıl- 1, qəlbi xun ol- 1, qəlbi yan- 2, *qəlbi yana yana* 1, qəlbi yerindən oyna- 1, qəlbini dağla- 1, qəlbini yandır- 1, qəlbinə fərəh doldur- 1, qəlbinə od sal- 1, qəm çəkmə- 1, qəmə bürün- 1, qəmə kədərə bat- 2, qəzəb ürəyinə dol- 1, qırğın sal- 1, qiyamət aç- 1, qiymət ver- 3, qol at- 1, qol qanad aç- 12, qol qanad qırıl- 1, qol qanad ver- 1, qol qanadı qır- 1, qolu bağla- 1, qorxu gəl- 1, qorxuya düş- 4, qulağını diklə- 3, qulaq as- 3, qulaq bat- 1, qulaq tutul- 1, quş olub uç- 1, rahatlıq ver- 1, razılıq ver- 1, rəngə boyan- 1, rəngi qaç- 1, ruh ver- 1, saç yol- 2, sağ qoyma- 2, sapa düz- 1, *sənə qalmaz* 1, səs çıxar- 2, səs e 2, səs qo 1, səs sa 4, səs səsə ve 2, səs ver- 4, səsə küyə düş- 1, səsi bas- 2, səsi çıx- 1, səsinə səs ver- 1, səs küy düş- 1, səs küy sal- 1, səs səsə ver- 1, seyrə dal- 1, sinəyə dağ çək- 1, son ver- 2, sona çat- 1, sovuşub get- 1, söhbət aç- 1, söz aç- 3, söz alıb ver- 1, söz qoş- 1, söz tut- 1, söz ver- 1, sözdən çıxma- 1, sözə davam et- 1, sözündən dön- 1, *sözün kəsərli ola* 1, sözünü tut- 1, sükunə dal- 1, sükut çök- 2, sümüyünə iliyinə işlə- 1, şəfəq at- 1, şəfəq sök- 3, şəklə gir- 1, şənlik bas- 1, şivən sal- 1, tanış gəl- 1, taxta çıx- 1, *tay yox* 2, *tayı yox* 1, tədbir gör- 2, tədbir tök- 1, tər bas- 1, tər tök- 3, tərsinə anla- 1, təşvişə düş- 5, titrətmə düş- 1, toxm saç- 1, toxtaq ver- 1, toy tut- 1, toz torpağa bürün- 1, tufan qop- 2, tük sal- 1, tükü tərpənmə- 1, ümidini qırma- 2, *ürək açan* 1, ürək çırpdır- 1, ürək ver- 2, ürək yağını ye- 1, ürəkdə yağ qalma- 1, ürəkdən keç- 3, ürəklər qana dön- 3, *ürəklər yana yana* 1, ürəklərə qorxu sal- 1, ürəyə düş- 1, ürəyə od düş- 1, ürəyə yara aç- 1, ürəyi dağla- 2, ürəyi dərd al- 1, ürəyi qop- 1, ürəyini sıx- 1, ürəyini ye- 1, *ürəyimizi həp dələr* 1, ürəyinə fərəh dol- 1, üstünə pərdə çək- 1, üstünü al- 4, üsyan qop- 1, üz çevir- 1, üz döndər- 1, üz qoy- 10, üz tut- 2, üz ver- 2, üzə çıx- 1, üz gözünü turşu 1, *üzü dönməz qorxu duymaz* 1, üzü gü 2, *üzü qara* 5, üzünü turşu 1, üz üzə gə 1, *var qüvvət* 1, vaya düş- 1, xata törət- 1, xəbər tut- 2, xəncər kimi dəl- 1, xəyala dal- 1, xeyrə yor- 1, xor bax- 1, xoş gəl- 2, xoşa gəl- 2, xoşuna gəlmə- 1, yad et- 1, yad eylə- 1, yada düş- 3, yaddan çıx- 1, yaddan çıxar- 1, *yaman gün* 1, yaman günə qoy- 1, yaman

ol- 1, yan al- 5, yana yana qal- 1, yara aç- 1, yara al- 3, yara göynə- 1, yas bat- 1, *yas içində* 1, yasa bat- 6, yaş adla- 1, yaş tök- 4, yaz qapını al- 1, yaza çıx- 1, yer üzündən yox eylə- 1, yer ver- 1, yerdən dur- 1, yerə göyə sığma- 1, yerə sox- 1, yol aç- 3, yol al- 3, yol bul- 1, yol göstər- 1, yol kəs- 1, yol sal- 1, yol tapma- 2, yol ver- 2, yola çıx- 1, yola düş- 6, yola düzəl- 2, yola gəl- 1, yola sal- 2, yolu düş- 1, yolu kəs- 3, yolundan dönmə- 1, yox ol- 5, yoxa çıx- 6, yuva qur- 1, yuxu gözünə girmə- 1, yuxudan qaldır- 1, yük olma- 1, yüz vermə- 1, zaman sıx- 1, zamanı gəl- 1, *zaval yox* 1, zəhərə dön- 1, zəhmət çək- 3, , zərbələr endir- 1, ziyan görmə- 1, zülmət al- 1, zülmət bürü- 1, zülmət çök- 1, zülmət saç- 1

3.1.10.2. Deyimsel İfadeler

Mehmet Emin Yurdakul (42 kelime): *al kan içinde* 1 , alın eğ- 2 , *bağırlarda kanayan yara* 1 , bağrını aç-10 , bulut çök- 1 , can kurtar- 1 , cevap ver- 1 , ciğere otur- 1 , derdini dök- 1 , derdlere derman ol- 1 , doğmamış ol- 1 , duman sar- 1 , dünyâ çök- 1 , dünyâlara sultan ol- 1 , felâketten kurtar- 1 , gölge ur- 1 , gölge vur- 1 , *gönül kuşu susmuş 1* , göz kamaştır- 1 , kanla yaz- 1 , kapı çalınma- 1 , kara yaslar bağla- 1 , karşı dur- 1 , kemikle etle kurul- 1 , kılını titretme- 1 , koku serp- 1 , korku yay- 1 , küle dön- 1 , küllerini rüzgara savur- 1 , nur saç- 5 , nur serp- 1 , nur sön- 1 , nur ver- 1 , nur yağ- 1 , pençe sal- 1 , selâm ver- 1 , ses gel- 1 , ses yüksel- 2 , *şark'ın boynu* 1, şeref ver- 1 , taş kesil- 1 , toz kabar- 1 , türkü çağır- 1 , yas giy- 1 , yaslar çök- 1 , *yedi umman ejderi 1* , yol iste- 1

Abdullah Şaik (170 kelime): ac qoyma- 1 , adını təmiz tut- 1, ah çək- 2 , ah nalə gətir- 1 , ala çal- 1 , alnına yaz- 1 , alt üst et- 1 , aman ver- 1 , aşına zəhər qat- 1, ayağa dur- 1 , ayağa qalx- 2 , ayağı yer al- 1, ayaq bas- 1 , bar ver- 1 , baş başa vur- 1 , baş qaldır- 1 , başına dön- 1 , başı daşdan daşa dəy- 1, *bəxti qan* 1 , beyninə bat- 1 , bəzək vur- 2 , *bir boyda qalma* 1 , *boy atgilən* 2 , boyun bük- 1 , cana gəl- 1 , *canımdan artıq* 1 , cavab ver- 1 , çox çəkmə- 1 , dala qal- 1 , dastan düz- 1 , dəhşət saç- 1 , dərd al- 1 , dərdə çat- 1 , *dərdi dağ* 1 , dil aç- 1 , dişlək çal- 1 , duman çök- 2 , dünyalar ona veril- 1 , əl çək- 1 , əl ələ ver- 1 , əl tut- 1 , əl uzat- 1 , əlbir ol- 1 , əldən uç- 1 , ələ keçir- 1 , əlindən cana

gəl- 1 , əmək sərf et- 1 , əmr ver- 1 , ətir saç- 2 , fəğan oyat- 1 , fikir qap- 1 , gələcək qarşısında canlan- 1 , gendən bax- 1 , gərdək qur- 1 , göydən od yağ- 1 , göz dik- 1 , göz önündə canlan- 2 , göz qamaş- 1 , göz qulaq ol- 1 , gözdən qaçırma- 1 , gözdən yaş çağla- 1 , gözə işıq gəl- 1 , gözü axtar- 1 , *gözü doymaz*- 1 , gücün çibinə çatma- 1 , gül saç- 1 , gün əyil- 1 , halqa vur- 1 , haqq hesab çək- 1 , hay-huy qopar- 1 , həyat fışqır- 1 , həyata ruh ol- 1 , heyrət al- 1 , həzz al- 1 , hissə qapılma- 1 , hörmət bəslə- 1 , hünər göstər- 2 , ibrət al- 1 , için için yan- 1 , ilham al- 2 , ilham ver- 1 , imdada çağır- 1 , imkan tapma- 1 , kam al- 1 , kamala çat- 1 , kamaldan kamala yet- 1 , kənd sal- 1 , kinlə bəslən- 1 , köküs gər- 1 , könül açıl- 1 , könül çal- 1 , maraq gəl- 1 , mat oxu- 1 , məhəttəl qal- 1 , məhşər qop- 1 , məktəbə qoy- 1, *mənə tay yox* 2 , mənzil sal- 1 , nəfəs al- 1 , nəşə ver- 1 , nəzərə al- 1 , nur al- 1 , nur saç- 5 , nur sağ- 1 , oyun aç- 1 , ömür sür- 1 , öz içindən alışan 1 , özünü çək- 1 , peyman bağla- 1 , qan iç- 1 , qədir bil- 1 , qəlbə od sal- 2 , qəlbə od vur- 1 , qəlbi ovla- 1 , qəlbi qan ol- 1 , qəlbi oyna- 1, qələmə al- 1 , qəm yemə- 1 , qol qanad aç- 2 , qulağından həsəd sırqasını asma 1 , qüvvət al- 1 , qüvvət duy- 1 , qüvvət gəl- 1 , rəng al- 1 , rəngə boyan- 1 , rişə at- 1 , röya gör- 1 , ruh al- 1 , ruha saplan- qal- 1 , *səfa içində* 1 , səs küy qop- 1 , səsini tut- 1 , seyrə çıx- 1 , seyrə dal- 1 , son ver- 1 , sözü olma- 1 , sükut çök- 2 , şəfəq saç- 2 , şəfəq sök- 1 , şəfqət saç- 1 , şəkil çək- 1 , şirin dili aç- 1 , şöhrət qazan- 1 , tədbiri tök- 1 , tələfat ver- 1 , tənə vur- 1 , tər alnını bas- 1 , təsadüf etmə- 1 , ulduzlar dərdə düş- 1 , uzaq gəz- 1 , ürək çırp- 1 , ürək ovlan- 1 , ürək şən tut- 2 , ürəkdə şölə oyan- 1 , ürəkdən keç- 1 , ürəyinin başı sızla- 1, *vur patlasın çal oynasın* 1, xəbər tut- 1 , xeyir vermə- 1 , xəzan vur- 1 , xor bax- 1 , yara al- 1 , yarışa gir- 1 , *yaşa yetgilən* 1 , yaşıla bürün- 1 , yatağa səril- 2 , yaxın gəlmə- 1 , yerə çök- 1 , yol aç- 1 , yol gözlə- 1 , yoxa çıx- 1 , yuxuya get- 1 , *yürütdüyü siyasət* 1 , zəhmət çəkmə- 1 , zəhmət ver- 1 , ziyan çək- 1 , ziyan ver- 1 , zövq alma- 3 , zövq duy- 1.

3.1.10.3. Selâmlamalar

En Sık Kullanılan Kelimeler

Mehmet Emin Yurdakul: selamla- 18, selam 10

Abdullah Şaik: salam 3, salam ver- 3

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: selam-salam, selam ver- = salam ver-

Mehmet Emin Yurdakul (3 kelime): selâm 10, selâm ver- 1, selâmla- 18

Abdullah Şaik (3 kelime): mərhəba 1, salam 3, salam ver- 3

3.1.11. Atasözleri

Mehmet Emin Yurdakul (1 atasözü): Düşmek Ölmek Sayılmaz 1

Abdullah Şaik (11 kelime): Ana Balaya Qıymaz 1, Azacıqdır Aşı Ağrımaz Başı 1, Əlindən Tutanın Başından Basma 1, Gözlərinə Yuxu Girməz 1, İki Qoç Başı Girməz Bir Qazana 1, Köhnə Düşmən Dost Olmaz 1, Oxlarımız Daşa Dəyməz 2, Öz Odunda Yanıb Kül Olmaz 1, Tək Əldən Səs Çıxmaz 1, Yolçu Yolda Gərək 1, Zəhmətsiz Bal Yemək Olmaz 1

3.1.12. Kalıplaşmış Sözler

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: Selam sana 7, Selam 3
Abdullah Şaik: Sağ ol 10, Uğur olsun 4, Çox sağ ol 4, Qurban olsun 4

Mehmet Emin Yurdakul (7 kelime): Alkış 1, Hakk 1, Hoş 1, Kutlu olsun 1, Ne mutlu 1, Selâm 3, Selam sana 7

Abdullah Şaik (39 kelime): Afərin 1, Allah kərimdir 1, Ana qurban ay oğul 1, Az get 1, Az get üz get 1, Az getdi 1, Bağışla bilmədim 1, Canım qurban 1, Çox sağ ol 4, Çox yaşa 1, Dərə təpə düz getdi 1, Dərə təpə, düz getdilər 1, Əhsən 1, Eşq olsun 2,

Gözaydınlıq verir 1, Gözlərin aydın 1, Gözün aydın 4, Gözünüz aydın olsun 1, Halal elə 1, Halal olsun 1, Haram olsun 1, İbrət olsun 1, Min yaşa 2, Qonaq ol 1, Qurban olsun 4, Ruhun ola şad 1, Sağ ol 10, Sənə canım qurban 1, Sənə qurban 1, Təbrik 1, Uğur olsun 4, Uğurlar olsun 2, Var ol 2, Xoş gəldin 3, Xoş gəldiniz 1, Yar olsun 1, Yazıq olsun 1, Yazıq sənə 2.

3.1.13. Terimler

3.1.13.1. Tıp

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: hastahane 3, leş 3
Abdullah Şaik: xəstə 16, yara 14

Ortak Kelimeler: yara
Anlamları Aynı Olan Kelimeler: alıl-çolaq
Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: hasta-xəstə, nişter-neştər, şifa-şəfa

3.1.13.2. Hukuk

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: hürriyet 67, hür 66, hakk 35, adalet 29
Abdullah Şaik: qatil 34, haq 12, hakim 6

Ortak Kelimeler: darağacı, hakim, miras, şahid, zindan
Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: hükm-hökm, mahbus-məhbus, mahkeme-məhkəmə, sulh-sülh, vasiyyet-vəsiyyət

Mehmet Emin Yurdakul (70 kelime): adalet 29, âdil 6, cânî 2, cellâd 6, cellâdlık 1, cezâ 3, cezâya çarp- 1, cinâyet 9, darağacı 1, dâvâ 6, devlet 1, devrim 8, devrimci 1, düstur 1,

esâret 3, esir 10, hak 22, hakikat 10, hakikat insanı 1, hâkim 2, hakk 35, haksızlık 1, halk 1, hukuk 9, hükm 4, hükümet 3, hür 33, hür kuvvetler 1, hürriyet 67, hürriyetsiz 2, hürriyyet 2, idâm 1, ihtilâl 5, ihtilâl insanı 1, ihtilâlci 1, inkılâb 9, înkılâb fikri 1, istibdâd 4, istiklâl 1, istiklâl bayrağı 1, isyan 9, itham 1, ithâm et 1, kânun 16, kapitül 1, katil 17, kelepçe 1, kurum 1, madde 1, mahbus 3, mahkeme 2, mahkûm 9, masiyet 1, meşrûtiyyet 3, miras 3, misâk 1, nizam nâme 1, pıranga bend 1, sınır 8, siyâset ocağı 1, suç 1, sulh 1, şâhid 1, türe 1, türeli 1, vasiyyet 1, vatan hâini 1, yasa 2, yurddaş 1, zafer 6, zindan 6.

Abdullah Şaik (34 kelime): azadlıq 1, cəllad 1, cəza 1, cinayət 3, dar ağacı 3, ədalətsiz 1, ədl 1, hakim 6, halqa 1, haqlı 1, haqq 12, haqqı sayı 1, haqsız 2, haqsızlıq 3, həqiqət 4, həqiqi 3, həqq 1, höküm 1, hürriyyət 3, inqilab 6, məhbəs 1, məhkəmə 1, miras 2, nahaqq 2, oğru 5, peyman 1, qanun 3, qatil 17, sülh 1, şahid 1, varis 3, vəkil 1, vəsiyyət 2, yasa 1, zindan 8.

3.1.13.3. Basın

Mehmet Emin Yurdakul (1 Kelime): matbuat 2

3.1.13.4. Denizcilik

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: dalga 22, gemi 7 kumsal 3
Abdullah Şaik: dalğa 6, dəniz 7, gəmi 3

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: dalga-dalğa
Anlamları Aynı Olan Kelimeler: kıyı-sahil

Mehmet Emin Yurdakul (29 Kelime): balıkçı 1, bora 2, boralı 1, dalga 22, dalgacık 1, deniz 1, fırtına 1, gemi 7, gemici 1, iskele 1, kalyoncu 1, kayık 2, kayıkçı 1, kıyı 2,

körfez 1, kum 1, kumsal 3, liman 1, meltem 1, pupa yelken 1, rıhtım 1, sadef 2, sadefli 1, sahil 12, sal 1, soluğanlı 1, tekne 1, ummân 1, vapur 3, yelken 2.

Abdullah Şaik (9 Kelime): dalğa 6, dəniz 7, gəmi 3, körfəz 1, sahil 10, sahilsiz 2, səfinə 1, yelkən 2, yelkənli 1.

3.1.13.5. Sanat

Mehmet Emin Yurdakul (2 kelime): çini 1, heykel 2
Abdullah Şaik (2 kelime): minyatürlük 1, sərgi 1

3.1.13.6. Eğitim

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: mektep 4, medrese 3, ilim 2
Abdullah Şaik: məktəb 15, dərs 3, elm 2

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: ilim-elm, mektep-məktəb

Mehmet Emin Yurdakul (8 kelime): ilim 2, kitap 1, kökci 1, medrese 3, mektep 4, mektepli 1, nüvâb 1, tahsil 1.

Abdullah Şaik (5 kelime): alim 2, dərs 3, elm 2, maarif 1, məktəb 15.

3.1.13.7. Ulaşım

Ortak Kelimeler: araba

Mehmet Emin Yurdakul (5 kelime): araba 1, vapur 1, raca 1, dirednot 1, kervan 1

Abdullah Şaik (4 kelime): araba 1, avtomobil 2, ayroplan 1, paroxod 1

3.1.13.8. Astronomi

En Sık Kullanılan Kelimeler:
Mehmet Emin Yurdakul: yıldız 6, feza 4, kehkeşan 3, hale 3
Abdullah Şaik: günəş 79, ulduz 49, göy 44, ay 43, dünya 20

Ortak Kelimeler: ay, dünya, kainat

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: yıldız-ulduz

Mehmet Emin Yurdakul (13 kelime): ay 1, cihan 1, dünyâ 12, fezâ 4, gök kubbe 2, güneş 2, hâle 3, kâinât 2, kehkeşân 3, serâb 1, şahab 2, ülker 1, yıldız 6

Abdullah Şaik (45 kelime): afitab 1, asiman 1, ay 43, ayulduz 1, bulud 13, bürc 1, dağ 2, dan 1, dan ulduzu 2, dünya 20, ərş 1, əxtər 1, fələk 1, fəza 17, gecə 1, göy 44, göy altı 1, göy üzü 7, göyün üzü 1, gün 1, günəş 79, günəşli 7, günəşsiz 1, hilal 1, ildırım 1, kainat 13, kəhkəşan 1, kəvakib 1, kürələr 1, mahtab 1, mərrixəm 1, saha 1, səma 4, sərab 1, səyyarə 1, sitarə 1, ulduz 49, ulduzlu 2, ülkər 17, yer 10, yer üzü 2, yıldırım 1, yıldız 4.

3.1.13.9. Kimya

Mehmet Emin Yurdakul (1 kelime): benzin 1

3.1.13.10. Dilbilim

En Sık Kullanılan Kelimeler:
Abdullah Şaik: şivə 3

Abdullah Şaik (4 kelime): cümlə 1, kəlmə 1, lüğət 1, şivə 3

3.1.13.11. Felsefe

Mehmet Emin Yurdakul (1 kelime): ülkü 1

3.1.13.12. Bilim

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: sanat 8, sanatkar 3, ilim 3, fen 3, alim 2
Abdullah Şaik: elim 4

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: ilim-elim

Mehmet Emin Yurdakul (14 Kelime): âlim 2, cehl 1, fen 3, harf 1, ilim 3, katran 1, katranlı 1, kökçi 1, kurultay 1, maya 1, sanat 8, sanatkar 3, ulemân 1, üstad 2.

3.1.14. İkilemeler

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: acı acı 2, gürül gürül 2, koca koca 2, sıkı sıkı 2, yeni yeni 2
Abdullah Şaik: şən şən 23, yavaş yavaş 15, həzin həzin 8, yara yara 7

Ortak Kelimeler: acı acı, gizli gizli

Anlamları Aynı Olan Kelimeler: ses soluk-səs səmir

Mehmet Emin Yurdakul (30 Kelime): acı acı 2, akın 1, avuç avuç 1, baygın baygin 1, boğuk boğuk 1, bütün bütün 1, çul çaput 1, dalıp dalıp 1, et kemik 1, etek etek 1, gizli 1, gürül gürül 2, güzel güzel 1, haykırttıra haykırttıra 1, kanlı kanlı 1, kemik et 1, kıpkızıl

1, koca koca 2, köy köy 1, mâvi yeşil 1, melûl melûl 1, mini mini 3, ot kök 1, ölgün ölgün 1, ses soluk 1, sessiz sessiz 1, sıkı sıkı 2, soğuk sıcak 1, tatlı 1, tepe bel 1, türlü türlü 1, uğuldaya uğuldaya 1, uzak, yakın 1, ülke ülke 1, yalnız yalnız 1, yanık yanık 1, yapyalnız 1, yavaş yavaş 2, yeni yeni 2, yer yer 1, zangır zangır 1, zulüm zillet 1.

Abdullah Şaik (146 Kelime): acı acı 1, ad san 1, addım addım 1, adlı sanlı 1, ağır ağır 1, ağlaya ağlaya 3, alay alay 1, arasıra 1, araya araya 1, axa axa 3, axın axın 3, axsaya axsaya 1, basa basa 2, baxa baxa 2, beş on 1, bət bəniz 1, bir bir 10, bitməz tükənməz 1, bol bol 1, budaq budaq 2, bura bura 3, büsbütün 1, cəhan cəhan 1, cərgə cərgə 2, çal çap 2, çatır çatır 2, çəmən çayır 1, çəmən çöl 1, çıl çılpaq 1, çin çin 1, çolma çocuq 1, dadlı dadlı 1, dağ dağ 2, dağ daş 7, dağ dərə 2, dağ, daş, dərə 1, dalay dalay 1, dalğın dalğın 1, dam bayır 1, damcı damcı 2, dərin dərin 4, dəstə dəstə 2, diri diri 1, diz dizə 1, doya doya 3, dönə dönə 1, duya duya 1, edə edə 1, el el 1, əmə əmə 1, əyri doğru 1, filan filan 1, gecə gündüz 1, geniş geniş 1, get gedə 1, gəzə gəzə 2, gizli gizli 5, gurum gurum 1, gül ağla 1, gülə gülə 11, gülümsünə gülümsünə 1, heyran heyran 2, həzin həzin 8, hönkür hönkür 1, hürə hürə 2, içim tışım 1, için için 4, iki iki 1, incə incə 1, inləyə inləyə 1, iri iri 1, it qurd 1, kaman ox 1, kasa kasa 3, kəsik kəsik 1, kinli kinli 2, laxta laxta 1, lovğa lovğa 2, mal qara 1, mələr mələr 1, min min 1, möhkəm möhkəm 1, neçin neçin 3, nihan nihan 1, oğrun oğrun 1, otlaya otlaya 1, ovuc ovuc 2, oxuya oxuya 3, oyuq oyuq 1, parça parça 2, qaça qaça 3, qa qa 1, qar boran 1, qarış qarış 3, qatar qatar 2, qədəh qədəh 1, qədəm qədəm 1, qəmgin qəmgin 1, qəmli qəmli 1, qəm qüssə 1, qətrə qətrə 1, qış yaz 1, qız arvad 1, qız gəlin 2, qol budaq 1, qol qanad 2, qol qanadsız 1, qonum qonşu 1, qorxa qorxa 1, qos qoca 1, qoyun quzu köpək 1, qoyun quzu 1, qurd quzu 1, qurd quş 1, rəng rəng 1, saç saqqal 1, sağ salamat 1, saral- sol- 1, səf səf 1, səfil səfil 1, səhər səhər 1, səhra çayır 1, sərin sərin 1, səs küy 2, səs səmir , səs səmirsiz 1, sevə sevə 3, sim siyah 1, sol sağ 3, soluq soluq 1, soruşa soruşa 1, soya soya 1, şaşqın şaşqın 2, şən şən 23, şıq şıq 2, şır şır 1, şıraq şıraq 1, şirin şirin 6, tarap turup 2, tək tək 3, tək tük 1, tel tel 1, tez tez 2, tıq tıq 2, tıxa tıxa 1, tirli tirli 1, top top 1, ufaq ufaq 1, uşaq övrət 1, üz göz 2, xəzinə xəzinə 2, xırda xırda 1, xırt xırt 1, xor xor 1, xumar xumar 1, yamyaşıl 3, yan yana 1, yana yana 12, yan yan 3, yara yara 7, yavaş

yavaş 15, yeyə yeyə 1, yola yola 1, yorğa yorğa 1, yoxlaya yoxlaya 1, zağ zağ 1, zaman zaman 3, zəri zər 1, axa axa 4, axın axın 3, axsaya axsaya 1, baxa baxa 3, bitirər bitirməz 1, boğa boğa 1, budaq budaq 1, dalğın dalğın 1, dərin dərin 2, doya doya 2, dönə dönə 2, gəzə gəzə 2, gurum gurum 1, gülə gülə 12, gülümsünə gülümsünə 1, nihan nihan 1, ora bura 2, orda burda 2, oxuya oxuya 6, parça parça 1, qatar qatar 1, qəmli qəmli 1, səhər axşam 3, tez tez 2, yavaş yavaş 14, yaz qış 1, yıldız yıldız 1

3.1.15. Özel Adlar

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: Allah-102, Avrupa-15, Türk-131, Turan-50, Tanrı-49
Abdullah Şaik: Aslan-82, Çimnaz-66, Polad-89, Qoçpolad-41, Məmiş-47

Ortak Kelimeler: Allah, Altun Ordu, İran, Karpat, Turan, Türklük, Türk
Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: Aras-Araz, Buhara-Buxara, Fatih-Fateh, Kafkas-Qafqaz, Garb-Qərb, Şark-Şərq
Anlamları Aynı Olan Kelimeler: Batı-Qərb, Doğu-Şərq, Kafkasya-Qafqaz

Mehmet Emin Yurdakul (730kelime[12]): Abbâsîler Hilâfeti 1, Abdullah 1, Abdü'l Hamıd 2, Âb ı Hayat 3, Acem 1, *Aç Bağrını Biz Geldik 1,* Âdem 3, Adil 1, Afrika 3, Afşar 1, Afyon 1, *Ah Analık-Yahud-Zeyneb`in Duası 1,* Ahmed 1, Ahremen 1, *Ahretlik 1,* Ak Hanlar 1, Akadlar 1, Akça Koca 1, Akdeniz 5, Ak Mescid 2, Aksungur 1, Al Bayrak 3, Alâ`Ad Dîn 1, Albion 1, Alî 1, *Alil 1,* Âl-i Osman Devleti 1, Allah 51, Allahlık 1, Alp 19, Altun 1, Altun Ordu 1, Amazon 1, Amerika 3, *Ana ile Kızı 1, Anadolu* 11, *Anadolu`dan Bir Ses-Yahud-Cenge Giderken 1,* Anafarta 1, Anamur 1, Anavatan 1, *Anıt 1,* Anibal 2, *Ankara* 4, *Anlamayanlara 1, Anneciğim 1,* Arab 10, Arâbîli 1, Aral 1, Aras 2, Archimede 1, Ardahan 1, Arıburnu 1, Aristot 1, Arş 2, Arz 21, Âsılı Bağçe 1, Asur 2, Asya 17, Asyalı 2, Aşiller 1, Atatürk 2, Atina 1, Atlas 2, Atlas 2, Atlı Han 1, Attila 4, Avrupa 15, Ay Yıldız 1, Ay Yıldızlı Al Bayrak 5, *Aydın Kızları* 1, Aydın İli 1, Aydınlı

[12] Eğik yazılanlar şiir adıdır. Abdullah Şaik'in listesinde de aynı yöntem uygulanmıştır.

Ömer 1, Azerbaycan 1, Azerî 1, Azrâ'il 1, *Baba Bucağı 1, Babacığım 1,* Bâbil 7, Bâbür 3, Bağdad 8, Bahr İ 1, *Bahtiyarlık 1,* Balbal 1, *Balıkçı 1,* Balkan Kavgası 1, Balkanlar 1, Baltazar 1, *Bana Kevser Sunana 1,* Barbar 1, *Barbaros* 2, Basrî Kal` 1, Bastil 1, Başkurd 1, Batı 6, Batumlar 1, Baykal 1, Baykal Gölü 1, Bedreddın 1, Belh 1, Benares 1, *Benim Ömrüm 1, Benim Rüyam 1, Benim Şiirlerim 1,* Berlin 2, *Beşiğin Önünde 1,* Beyazlar 1, Beyrut 1, Beytü'l Hikme 1, Beytü'l Mâden 1, Beytüllah 1, Bırahma 2, Bırahmalar Yurdu 2, *Bırak Beni Haykırayım 1, Bırak Şu Kuşcağızı 1, Bırak Yapma 1,* Bırakma 1, *Biliniz ki Ey Gaddarlar 1,* Binbir Geceler 1, Bingale 1, Bingöl 1, Bingöl Âbula 1, Bingöller 2, *Bir Delikanlı`ya 1, Bir Genç Kıza 1, Biz Nasıl Şiir İsteriz 1,* Bizans 5, *Bize Diyorlar ki 1,* Boğa Dağı 2, Boğaz'dan 1, Boğaziçi Suları 1, Boğaz Önü 1, Bolayir 1, Bolulu 1, Boz Dağı 1, Bozkırlar 6, Boz Kurdlar 2, Brutus 1, Budha 2, Buhâra 4, Bulgarlar 1, Bulgarya 1, Bulgarya 1, Bulut 1, Bursa 4, *Büyük Sanatkar 1,* Cebrâil 1, Cehennem 1, Cenâb 2, Cenâb ı Hak 1, Cengizler 1, Cennet 1, Cermen 4, Ceyhun 2, Cezâyir 2, Cumhuriyet 1, Çad 1, Çanakkala 2, *Çar`a 1, Çekiç Altında 1, Çiçekciğim 1,* Çiçeron 1, *Çiftçilik 1,* Çin 12, Çocuk Esirgeme Kurumu 1, *Çocuk Esirgeme Kurumu İçin 1, Çocuklar 1, Çömlekçi 1,* Çoruh 1, Çuvaş 1, *Dağınık Şiirler 1,* Dahhâkler 1, Dalkılıç Ordusu 1, Dante 4, Dârâ 2, Delbiler 1, *Demir 1, Demirci 1,* Demirtaşlar 1, *Devrim 1,* Dicle 9, *Dicle Önünde 1,* Doğu 6, Domoko 1, Dört Bucak 1, Dört Ufuk 1, *Dua 1,* Du`â Tepesi 2, Dumlupınar 3, Edirne 3, Efgan 1, Eflatun 2, Ehl İ 1, Ehramlar 4, Ekrem 1, El Burzlar 1, El Cezire 1, Emevîler Devleti 1, Endülüs 3, Erciyas 2, Erfil 1, Ertuğrul 2, Erzurum 3, Eschil 1, Eski Roma 1, *Ey Beşerin Çarpan Kalbi 1,* Ey Gaziler Türküsü 1, *Ey Genç Çiftçi 1, Ey İğnem Dik 1, Ey Türk Uyan 1,* Fârâbî 1, Fars 1, Fas 1, Fâtih 5, Fâtih Cengizler 1, *Felaketler Karşısında 1, Fener 1,* Fenike 1, Fevzî 1, Fıransa 5, Fırat 7, Filistin 2, Fin 1, Finlanda 1, Firavunlar 3, Forum 3, Fuzûlî 2, Ganj 3, Ganj Boyu 1, Garb 18, Garnata 2, Gazı Osmanlar 1, Gazi 3, Gazi Orhan 1, Gazi Osman 1, Gazne 1, Gelibolu 3, *Gemici 1, Genç Türk 1,* Gırnata 1, Gobi Çölü 1, Goethe 1, Gol 2, Goluva 1, Gop 1, Gök Kubbe 4, Gök Tanrı 4, *Gözyaşım 1,* Guranî 1, *Gülsün Artık 1, Günahkar 1,* Güneş 4, *Gütenberg* 1, *Güzellik ve İyilik Karşısında 1,* Hac Yolu 1, Hakan 2, Hakk 6, *Hakkaniyyet 1,* Hâlık 1, *Halk 1,* Halife 1, Halil 2, Han Mescid 1, *Han`ın Sazına 1,* Harameyn 1, Hârûn 1, *Hasta Bakıcı Hanımlar 1,* Haşr 1, Hatt I Ustuvâ 1, Havvâ 1, Hayreddln 1, Hekla 1, Hellas 1, Hellen 2, Herat 1, Hıristiyan 1, Hıve 2, Hızır 1, Hicaz 1,

Hilâfet 1, Hilâl 6, Himalaya 6, Hind 14, Hindistan 6, Hindler 1, Hindû 1, Hisarlar 1, Homer 2, Hong Konglar 1, Hrâk 1, Hun 3, Hurmuz 1, *Hürriyet 1,* Hürriyet Kızı 1, Hvârezim 1, Irak 4, *Irkımın Türküsü 1,* Isıg Göl 1, *Issız Ev 1,* İbn Sınâ 1, İbnur Ruşd 1, İdiku 1, İdil 1, İlâh 6, İlâhî 1, İlâhî Adâlet 1, İlgaz 1, İlhan 1, *İlim 1,* İliyade 2, *İlk Yara 1, İmtihan 1,* İngiliz 1, İnönü 6, İnönü Sırtı 1, *İntikam Perisi 1,* İrâk 2, İran 3, İranlar 1, İrem Bağları 1, İrlanda 2, İsâ 3, İsfahan 1, İskender 7, İskenderler – Seddi 3, İslâm 7, İslav 1, İslavlık 2, İsma'il Gaspirinski 1, *İsma`il Gaspirinski`ye 1,* İsmet 1, İspanya 1, İsparta 1, Îsrâ'l 1, İsrâfil 1, İsrâil 2, İstanbul 17, *İstiklal Destanı 1, İsyan 1, İsyan ve Dua 1, İşte O Gün 1,* İşkodra 1, İtalyalı 1, İtil 1, İzmir 10, Januss 1, Japonya 3, Jeminüs 1, Judalar 1, Kâ'beleri 1, Kâbe 12, Kaf 4, Kaf Dağı 3, Kafkas 17, *Kafkas Kızı 1, Kafkas`a 1,* Kafkasya 4, Kafkas Yolu 1, Kahtanlar 1, Kal`A 1, Kalender Oğlu 1, Kalevala 1, Kalmuk 1, *Kanımı Taşıyana 1,* Kap Burnu 1, Kara Hanlar 1, Kara Bağ 4, Karaca 1, Karadeniz Boğazı 1, Karahan 1, Karahanlar Diyârı 3, Karakurum 1, Karakurum Çölleri 1, Kara Teke 1, Karpat 1, Kars 1, Kartaja 1, Katerin 2, Kâveler 1, Kayahan 1, Kayahanlı Aşireti Otağı 1, *Kaynana ile Damat 1,* Kayser 7, Kazak 3, Kazan 2, Kehkeşan 1, Kemal 2, Kerkük'lü 1, *Kesildi mi Ellerin 1,* Keşiş Dağları 1, Kevser 11, Keyhusrev 2, Kıpçak 3, Kırgız 2, Kırım 4, *Kıristof Kolomb* 1, Kırmızı Denizler 1, Kızılırmak 5, *Kibritçi Kız 1,* Kitâb 9, Koca Tepe 1, Koç Yiğit 3, Konsuller 1, Konya 3, Kop 1, Kopuz 1, Kosova 1, Kökçi 1, Köprülü 2, Köpüklü Denizi 1, Köroğlu 1, *Köyde Fırtına 1,* Kudüs 1, Kuran 3, *Kur`a Neferi 1, Kuran-ı Kerim 1, Kurtarıcı`ya 1,* Kültigin 1, Kültigin Asrı 1, Kürsü 1, Kütü'l 'Amâre 1, Lahur 1, Latin 2, Lazar 1, Lehistan 2, Lehler 1, Leonar 2, Leylâ 1, Leylâ Mecnun 1, Lidya 1, Londra 1, Luzyada 1, Lübnan Dağı 1, Macar 2, *Macar Kızı`na 1,* Macaristan 1, Maçini 1, Madrid 1, Makedonya 1, Mal Hatun 2, Manastır 1, Marmara 2, *Martin Luther* 1, *Matbu`at Nizamnamesi-Yahud-İlk Hücum 1,* Mâverâü'n Nehirdin 1, Mecnûn 1, *Mefkure 1, Mektepli 1,* Melikof 1, Melikşahlar 1, Memûn 1, Menderes 2, Menfis 2, Meriç 2, Mesih 1, Meşrûtiyyet 3, Mete 1, Meteris Tepe 2, Mevlânâ 1, Mezamir 2, Mısır 8, Michel Ange 1, Miçkeviç 1, Midhat 1, Mikelanj 1, *Milli Ruh 1,* Minûçihir 1, Mobac 1, Mogul 1, Moltke 1, Moskof 9, Mu'allakât 1, Muhammed 16, Mukaddes Kitâb 1, Murad 2, Mûsâ 4, Mustafa 1, Mustafa Kemal 1, *Mustafa Kemal-Zafer 1,* Mülhid 1, Müslüman 1, Nâdir 1, Namık Kemal 1, Napolyon 1, Navarinler 1, *Ne Zaman 1,* Nedimler 1, Nefcîler 1, Nemrudlar 1, Neron 4, Nevalar 1, *Nifak 1,* Nijer 1, Nil

6, Nil Nehri 1, Nil Irmağı 1, Ninivler 2, *Ninni 1,* Ninus 1, Nirvana 1, Nuh 2, Ogust 1, *Oğlum Doğduğu Gece 1,* Oğuz Han 19, Olimp 8, *On Para Ver 1, On Temmuz 1, Ona Ölüm 1,*Onların Hikayesi 1, *Ordu`dan Bir Ses 1, Ordu`nun Destanı 1, Ordu`ya Selam 1,* Orhan 3, Orhun 6, Orşelim 1, Orta Çağ 1, Osman 9, Osmanlı 6, Osmanlı Devleti 1, Osmanlılık 1, *Ölü Kafası 1, Örs Başında 1,* Özdemirler 1, Palan Döken Kayaları 1, Palos 1, *Para 1,* Paris 3, Pekin 2, Pencablar 2, Persepolisler 1, Petersburg 1, *Petersburg`a 1,* Petro 2, Peygamber 6, Peygamber Dâvud 1, Pilevne 2, Piramitler 1, Piri 1, Polonya 2, Pompeiler 1, Promete 1, Purusya 1, Puşkin 1, Rabb 23, Rahımîzâde 1, Rama 2, Ramayana 1, Ramses 2, Resul 6, Reşid 2, Rhin 3, Roje Dö Lil 1, Roland 1, Roma 12, Romanof 1, Romanos 1, Romanya 1, Romulus 1, Rousseau 1, Rönesans 1, Rumeli 4, Rus 6, *Sabah 1,* Sa`d Âbâd 1, Saint Barthelemy Gecesi 1, Sakarya 11, Sakarya Nehri 1, *Sakın Kesme 1,* Sarı Zeybek 1, Sart 1, *Sebep Ne ki Doğurmasın 1,* Sedd İ İskender 1, Seddü'l Bahir 1, Sedom 1, Sekiz Büyük Cehennem 2, *Selam Sana 1,* Selânik 1, Selçuk 1, Selçuk Devleti 1, Selçuklar 2, Selimler 2, Semerkand 3, Semiramis 1, *Sen Feryada Başlayınca 1,* Serendib 1, Serhaslar 1, Seyhan 3, Seylan 1, Sezar 14, *Sına`at 1,* Sırbistan 1, Sırblı 1, Sibir 1, Sibirya 3, Sifenks 3, Sinanlar 1, Siyahlar 1, Siyon 1, *Sofra Başı 1,* Sokrat 1, Sokullu 1, Spartakuss 1, Sûdan Çölü 1, Sultan Muradlar 1, Sumerler 1, Sûr 1, Suriye 1, Süleyman 8, *Sürücü 1,* Süt Gölü 3, *Şair 1,* Şaman 2, Şamşa 1, Şark 41, Şarkî Roma 4, Şarlken 4, Şarlman 2, Şat Vâdîsi 1, *Şehid-Yahud-Osman`ın Yüreği 1* ,Şeh Nâme 2, *Şiirimin Perisi`ne 1,* Şûr 1, Tahranlar 1, Tanrı 49, *Tan Sesleri 1,* Tanrı Evi 1, Tanrı Dağı 7, Tanrılar Tanrısı 1, *Tanrı`ya 1,* Tatar 3, Taymisler 1, Teb 4, Tebriz 1, Termopil 1, Tırhala Kal`Ası 1, *Tırhala Kal'ası`na Bayrak Diktikten Sonra 1,* Tibr 3, Timuçin 1, Timurlenkler 1, Tiranlar 3, Tomrisler 2, Tonguzlar 1, Toroslar 2, Tuna 4, Tunus 2, Tûr 3, Turan 25, Turan İli 6, *Turan`a Doğru 1,* Turanlar 1, Turanlı 2, Tur Dağı 1, Turfan 1, Turgud 4, Tûrlar 4, Turova 1, Türk 131, *Türk Dili 1,* Türk Ordusu 2, *Türk Sazı 1,* Türk Yurdu 2, Türkân 1, Türk Anadolu 1, Türkçe 1, *Türkçe Şiirler 1,* Türk İli 6, Türkistan 5, Türkiya 1, Türkiye 3, Türkler 19, Türklük 13, Türkmen 2, Türk Yurdu 2, Tyrant 1, Ulu 1, Ulu Rabb 3, Ulu Tanrı 1, Ulu Dıvân 1, Ulug 1, Ural 4, Urfa 1, *Ustad Ekrem`e 1,* Uşak 1, Uygurlar 1, Ülker 4, *Ümid 1,* Valmy 1, *Vatan Tehlikede 1,* Vatikan 1, Venedik 1, Verınhora 1, *Verinhora`ya 1,* Vezuvlar 2, Virjil 2, Vistul Irmağı 1, Viyana 4, Volinya Dağları 1, Voltaire 1, *Vur 1,* Washington 2, *Ya Bir Mezar, Ya Zindan 1, Ya Gazi Ol Ya*

Şehid 1, Ya Ölürsem Ne Yaparlar 1, Yanar Dağ 1, Yanya 1, Yaradan 7, *Yaşamak Kavgası 1, Yavrumun Mezarında 1, Yavrumuzu Çoğaltalım 1,* Yavuz 6, *Yazı Masamın Başında 1,* Yedi Tepe 1, Yedi İklim 1, Yemen 2, Yeniçeri 2, Yeniçeri Ocağı 1, Yeni Dünyâ 1, Yeni Turan 3, Yeryüzü 4, Yeşil 1, *Yetim Çocuk-Yahud-Ahmed`in Kaygusu 1,* Yıldız 1, *Yolcu 1,* Yunan 5, *Yunan Sınırını Geçerken 1,* Yunanistan 2, Yunanlılar 1, *Yurdumuzun İniltisi 1,* Yurtlarına Karşı 1, *Zavallı Kayıkçı 1, Zavallılar 1,* Zemahşerî 1, Zenbilli 1, Zengibar 1, Zengibar Adaları 1, Zerdüşt 4, Zeyneb 1, Zigfrid 1, Zübeyde 1, Zühre 1.

Abdullah Şaik (600): Abdullah 2, Adil 7, *Ailə Həyatımın On Altı İlliyi* 1, Alabaş 1, *Aldanma* 1, Alış 15, Allah 2, *Alma Oğrusu* 1, Almaz 2, Alp Himalay 1, Alrş 1, Altaylara 1, Altayları 1, Altun Ordu 3, Amul 10, Amuldan 1, Amulla 1, *Ana* 1, Ana Vətən 6, *Ana Yurdum* 2, Anacığım 1, Aqil 1, Araz 5, *Arazdan Turana* 1, Arazı 1, *Arı* 1, Aslan 82, *Aslan, Qurd və Tülkü* 2, *At* 1, *Ata Oğul* 1, *Ata Öyüdü* 1, Ayaz 30, Aydın 1, *Azadlıq Pərisinə* 1, Azər 9, Azərbaycan 9, Azəri 1, Babək 1, *Bağça* 1, *Bahar* 5, *Bahar Bayramı* 1, Ballı Xala 1, *Başlanğıc* 1, *Bənövşə* 1, *Bəradərim Firidunbəyə Təqdim Etdiyim Rəsmimin Altına* 1, Bərdə 2, Bəşər 1, Bəşir 5, *Bəxtsiz Rəfiqəmə* 1, *Bilik* 1, *Bır May* 1, *Bir Az Da Atəş Qat* 1, *Bir Mələkə* 1, *Bir Quş* 2, *Bir Ulduza* 1, *Biri Sənsən, Mələkciyim, Biri Mən* 1, *Bizimdir* 1, Borçalı 4, Böyük 1, Böyük 1, *Böyük Hicran* 1, *Böyük Sənətkara* 1, *Böyük Xadim* 1, *Bu Da Bir Şeri Faniyi Diger* 1, *Bu Qürurlu Boyun Burulmazmı*? 1, Buray Xanım 3, Buxara 1, *Bülbül* 1, Cabbar 2, Cangülüm 1, *Canlı Dərbənd Çiçəyi* 1, Cəfər 6, *Cəfər və Bəşir* 1, Cənub 1, Ceyran 1, *Cütçü* 1, *Çalışan Qazanar* 1, Çimnaz 66, *Çoban Mahnısı* 1, *Çocuq və Qaya* 1, *Dağlar* 1, *Dağlar Sultanı* 1, *Dan Ulduzu* 1, *Dan Yeri Sökülür, Hər Tərəf Rəngin* 1, Daşdəmir 9, Dəmirbaş 1, *Dəmirçi* 1, *Dəmirçi Nəğməsi* 1, Dərbənd 3, Diojen 3, *Dovşan* 1, *Döyüş Nəğməsi* 1, *Ədhəm* 14, Ədil 9, Ədil Gəray 1, Əhrimən 1, Əkbər 2, *Əkin Nəğməsi* 1, *Əkinçi* 1, *Əkinçi və Xan* 1, El Oğlu 1, Eldar 3, Əli 1, Elxan 3, *Əmək Pərisinə* 1, *Əməkçi Qadınlara* 1, Əmir 6, Ərkənəqon 1, *Əsrimizə Xitab* 1, *Eşşək Üstündə Səyahət* 1, Əzrail 1, Fateh 1, Fatı 2, Fatma 2, *Fidan* 1, Filippin 1, Firudin Bəy Köçərliyə 1, Gəhvarəyə 1, *Gələcək Qorxusu* 1, *Gəlsin 1, Gəmirik* 1, *Gənc Müəllimlərə* 1, *Gənc Qələmlərə* 1, Gəncə 2, *Gənclərə* 1, *Gənclik Marşı* 1, Gövhər 2, *Göyərçin* 1, *Gözlər* 1, Gülnar 1, Gülüş 2, Gülyaz 26, Gülzar 8, Günəş 2, Hacıleylək 1,

Hamımız Bir Günəşin Zərrəsiyik 1, Həbəş 1, Həcər 1, *Hekayə* 1, Həməl 1, *Hər Şey Köhnə* 1, *Hər Şey Var* 1, Həsən 10, *Həyat Sevməkdir* 1, Heydər 2, Hindi 1, Hürmüz 1, *Hürriyyət Pərisinə* 1, *İdman Nəğməsi* 1, *İki Familyanın Məhvi* 1, *İki Mücahid* 1, *İki Qaranquş* 1, *İki Qəzəl* 1, İldırım 2, *İlham Qaynağım* 1, İncil 1, *İnqilab Nəğməsi* 1, İntizar 1, İran 2, *İrəli* 1, İsgəndər 26, İsgəndər və Filosof Diojen 1, *İstəkli Nəvəm Ülkərə* 1, *İşıq Mənbəyi* 1, *İt* 1, *İyirminci Əsrə Xitab* 1, İyul 1, Karpat 1, Kazbek 1, *Keçi* 1, *Kəndli və İlan* 1, *Kəpənək* 1, Kəsəyən 10, *Kolxoz Bağında* 1, Koroğlu 1, *Köç* 1, Kübra 2, Kür 9, *Kür Çayı* 4, *Layla* 2, Leylək 4, *Mahnı* 1, *Marş* 1, *May Nəğməsi* 1, *Məktəbdə* 1, *Məktəblilər Marşı* 1, Məmiş 47, *Mən Də Qayaların Yalçın Başında* 1, Mərrixəmi 1, Məstan 38, Mina 1, *Möhtərəm Nərimanbəy Nərimanov Cənablarına* 1, Muğan 1, Murad 2, Nəbi 4, *Nəcəfbəy Vəzirov Həzrətlərinə* 1, *Neçin Böylə Gecikdin* 1, Nigar 1, *Nişanlı Qız* 1, Niyazi 1, *Niyə Uçdu* 1, Nizami 1, Nizami Gəncəvi 1, Noğul 2, *Noheyi İştika* 1, *Nüşabə* 16, *O Baxışlar* 1, *O Sən İdin* 1, Oğuz 23, *Ovçu Məstan* 1, *Oyan Oğlum* 1, *Ölümə Həcv* 1, *Övlad Qayğısı* 1, Övlad Qayğısı 1, *Parçalar* 1, *Payız* 1, *Payız Gecəsi* 1, *Payızın Son Ayı* 1, *Pionerlərə* 1, Polad 89, Qaf 1, Qaf Dağı 5, Qafqaz 2, Qaraqaş 7, Qərb 3, *Qərənfil* 1, Qəzənfər 12, *Qış* 1, *Qış Gecəsi* 1, *Qışın Nəğməsi* 1, Qızıl Əsr 3, *Qızıl Gül* 1, Qızıl İrmaq 1, *Qızım Altunsaça* 1, Qızxanım 10, Qoç 2, Qoç Aslan 4, Qoçoğlu 32, *Qoçpolad* 41, *Qonaqlıq* 1, Qönçə 1, Quran 2, Qurd Xan 2, *Quzu* 1, Rəbb 1, Rəbb 1, Rumlu 1, *Rübailer* 1, Sabirə 5, Samur Çayı 1, *Samur Kanalı* 1, *Savaş* 1, *Seher 1, Sehrli Üzük* 1, Səməd 1, *Sən Güləndə* 1, Səncər 2, *Səndən Də Xoşdur* 1, *Sənət Nəğməsi* 1, *Sevgi Hakim Olmalı* 1, Sevil 3, Siçan 13, *Simürğ Quşu* 3, Sirlər Xəzinəsi 1, Solmaz 19, Sultan S*əncər ve qarı, Son Bahar* 1, Sona 3, Suray Xanım 3, Süd Gölü 1, *Sükutumdan Şikayətçi Bir Qadına* 1, Süleyman 3, Şahmar 5, Şaiq 5, *Şairin Şairə Təsəllisi* 1, Şaxta Baba 1, *Şəklində* 2, Şərəfnamə 1, Şərq 5, Şərq 5, *Şərq Gözəlinə* 1, *Şikayətlərim* 1, Şimal 1, Şükriyyə 1, Tapdıq 37, *Tapdıq Dədə* 4, *Təbriz* 15, Telli 9, *Təmizlik* 1, *Təpəl Kəlim* 1, Terek 2, Tərlan 1, Tərtər 5, Tıq Tıq 3, *Tıq Tıq Xanım* 13, Tofiq 2, *Tonqal* 1, *Top Oyunu* 1, Toxtamış 37, Tukay 1, Turağay 1, Turan 13, Tülkü 13, *Tülkü Həccə Gedir* 1, *Tülkü və Aslan* 3, *Tülkü və Dəvə* 1, Tülkü və Qurd 2, Tülkü və Xoruz 1, Türk 15, Türklük 1, Türklük 1, *Unudulmuş Parçalar* 1, *Uşaqlar* 1, *Uşaq Bağçası* 1, *Uşaq və Bənövşə* 1, *Uşaq və Dovşan* 1, *Üç Lövhə* 1, *Ülkər* 7, *Üsyan Et* 1, Vəli 1, *Vərəmli Həyat* 1, *Vətən* 2, *Vətən Nəğməsi* 2, *Vətənə Qayıdarkən* 1, *Vətənim 1, Vətənin Yanıq Səsi 1*, *Xalq*

Düşmənina 1, Xəzərə 1, *Xırçın Qız* 1, *Xoruz* 1, *Yad Et*! 1, *Yağış* 1, Yaradan 4, Yavuz 2, *Yaxşı Arxa* 1, *Yaz* 1, *Yeni Ailələrə* 1, *Yeni Ay Doğarkən* 1, *Yeni Köməkçi* 1, *Yetim* 1, *Yetim Cücə* 1, Yunanlı 1, *Zalim Padşah və Əkinçi* 1, *Zamanın İnqilabçılarına* 1, *Zanbaq* 1, *Zəfər Nəğməsi* 2, Zəhmət 33, *Zəhmət və Zinət* 1, Zəhra 2, Zəngəzur 1, Zinət 20.

3.1.15.1. Kişi Adları

En Sık Kullanılan Kelimeler: Muhammed 3

Mehmet Emin Yurdakul (30 kelime): Aydınlı Ömer 1, Bedreddın 1, Buhârî 1, Dante 1, Erfil 1, Fârâbî 1, İbn Sınâ 1, İskender 1, Kalender Oğlu 1, Kamil 1, Kemal 1, Koç 1, Köprülü 1, Leonar 1, Leonidas 1, Mevlânâ 1, Michel-Ange 1, Miçkeviç 1, Midhat 1, Mikelanj 1, Muhammed 3, Mustafa Kemal 1, Namık Kemal 1, Puşkin 1, Reşîd 1, Sezar 1, Sokullu 1, Zemahşerî 1

3.1.15.2. Ülke ve Devlet Adları

En Sık Kullanılan Kelimeler

Mehmet Emin Yurdakul: Hind 9, İran 3, Kırım 1

Abdullah Şaik: Azərbaycan 2, İran 2

Ortak Kelimeler: Hind, İran

Mehmet Emin Yurdakul (58 kelime): Amerika 2, Azerbaycan 1, Bâbil 1, Bâbür 1, Bulgarya 1, Cezâyir 2, Çad 1, Çin 10, El Cezire 1, Endülüs 1, Fıransa 3, Filistin 2, Finlanda 1, Gazne 1, Hellas 1, Hicaz 1, Hind 9, Hindistan 5, Hvârezim 1, Irak 6, İran 3, İrlanda 2, İsfahan 1, İspanya 1, İsrail 3, Japonya 3, Kazan 1, Kırım 3, Kosova 1, Kudüs 1, Lehistan 2, Macaristan 1, Makedonya 1, Mısır 7, Nijer 1, Polonya 2, Roma 7, Romanya 1, Rusya 3, Sırbistan 1, Suriye 1, Şarkî Roma 3, Tunus 2, Turan 18, Turan İli

5, Türkistan 5, Türkiya 1, Türkiye 3, Türk Yurdu 2, Venedik 1, Yemen 1, Yeni Turan 1, Yeni Turan 1, Yunan 1, Yunanistan 2,

Abdullah Şaik (5 kelime): Azərbaycan 3, Filippin 1, Həbəş 1, Hind 1, İran 2

3.1.15.3. Şehir (İl, İlçe vb.) Adları

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: İstanbul 16, Bağdad 7, İzmir 5, Bursa 4, Ankara 3, Bingöl 3
Abdullah Şaik: Təbriz 14, Borçalı 4, Dərbənd 3,

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: Buhara-Buxara

Mehmet Emin Yurdakul (75 kelime): Afyon 1, Akmescid 1, Ankara 3, Arıburnu 1, Aydın İli 1, Bâbil 1, Bağdad 7, Bastil 1, Batum 1, Belh 1, Berlin 2, Beyrut 1, Bingale 1, Bingöl 3, Bingöl Âbulan 1, Buhâra 1, Bolayir 1, Bolu 1, Bursa 4, Çanakkale 1, Çanakkala 1, Delbi 1, Domoko 1, Edirne 3, Erciyas 1, Erzurum 2, Garnata 1, Gelibolu 2, Gırnata 1, Heart 1, Hıve 2, İdikut 1, İnönü 1, İstanbul 16, İsparta 1, İşkodra 1, İzmir 5, Karabağ 2, Karakurum 1, Kars 1, Kazan 1, Konya 2, Lahur 1, Londra 1, Madrid 1, Manastır 1, Menderes1, Menfis 2, Ninivye 1, Orşelim 1, Palos 1, Paris 2, Pencab 2, Persepolis 1, Petersburg 1, Pilevne 2, Purusya 1, Rhin 1, Roma 3, Rumeli 1, Sakarya 3, Seddü'l Bahir 1, Semerkand 3, Sibir 1, Sibirya 1, Tahran 1, Tebriz 1, Tiran 1, Turfan 1, Urfa 1, Uşak 1, Virjil 1, Viyana 2, Yanya 1

Abdullah Şaik (10 kelime): Bərdə 2, Buxara 1, Dərbənd 3, Gəhvarə 1, Gəncə 1, Muğan 1, Təbriz 14, Tərtər 2, Borçalı 4, Zəngəzuri 1

3.1.15.4. Tarihle İlgili Sözler

En Sık Kullanılan Kelimeler

Mehmet Emin Yurdakul: taht 94, Fatih 34, saray 32, taç 24, hakan 22

Abdullah Şaik: xan 120, şah 50, bəy 34, saray 22, ağa 10

Ortak Kelimeler: Altun Ordu, darağacı, padişah, saray, zindan

Ses Değişikliğine Uğrayan Kelimeler: han-xan, hanlık-xanlıq, İskender-İsgəndər, taht-taxt, taç-tac

Mehmet Emin Yurdakul (240 Kelime): çar 2, Abbâsîler Hilâfeti 1, Abdullah 1, Abdü'l Hamıd 1, Ak Hanlar 1, Akça Koca 1, Aksungur 1, Alâ`ad Dîn 1, Âl i Osman Devleti 1, Altun Ordu 1, Anibal 1, Anibalsiz 1, Aristot 1, Asâ 7, Âsılı Bağçe 1, Asur 2, Aşiller 1, Atatürk 2, Atlı Han 1, Attila 4, Aydınlı Ömer 1, Bâbil 5, Bâbür 2, Balkan Kavgası 1, Barbaros 1, Başbuğ 1, Bedreddın 1, Benares 1, bey 1, Beyazlar 1, Bırahmalar Yurdu 1, Bizans 4, Brutus 1, burç 5, Cengizler 1, Cihangir 1, çarmıh 1, Dârâ 1, darağacı 1, Demirtaşlar 1, Dîvân 1, Domoko 1, ecdâd 1, Eflatun 2, ehramlar 7, Emevîler Devleti 1, engizisyon pençesi 1, Ertuğrul 1, Eschil 1, esir 3, Eski Roma 1, fağfur 1, Fatih 34, Fâtih Cengizler 1, ferman 2, feth 5, Fıransua 1, Firavunlar 6, Forum 1, Gazi Osmanlar 1, Gazi 3, Gazi Orhan 1, Gazi Osman 1, Gırnata 1, Goethe 1, Gütenberg 1, hakan 22, hakanlık 1, halife 3, Halil 2, han 4, hânedân 1, hanlık 1, haraç 2, haraç ver- 1, Harameyn 1, Hârûn 1, Has Bahçeler 1, Hellas 1, Hellen 1, Hendek 1, hilafet 7, hilat 2, hisar 4, Homer 2, Hun 1, hükümdar 3, hürriyet 1, İbnur Ruşd 1, ihtilâl 1, ihtilâl insanı 1, ihtilâl insanı ol 1, ihtilâlci 1, İlhan 1, İnönü 1, İnönü Harbi 1, İskender 7, İskenderler – Seddi 2, İsma'İl Gaspirinski 1, İsmet 1, Januss 1, Kabalaklı 1, kala 6, kale 1, Kalender Oğlu 1, Kânûnî 1, Kara Hanlar 1, Karahan 1, Karahanlar Diyârı 2, Kara Teke 1, Kartaja 1, Katerin 2, Kayahan 1, Kayahanlı Aşireti Otağı 1, kayser 4, Kemal 2, kervan 1, Keyhusrev' 2, kıral 3, Kıristof Kolomb 1, Koçi 1, konsuller 1, köle 4, kölelik 4, Köprülü 2, kös 1, kul 1, Kûtü'l Amâre 1, Kültigin 1, Kültigin Asrı 1, Latin 1, Lazar 1, Leonidas 1, Lidya 1, Mal Hatun 2, Martin Luther 1, medrese 2, Melikşahlar 1, Menfis 1, Meşrûtiyyet 6, Mete 1, Miçkeviç 1, Midhat 1, mihrâb 1, Mikelanj 1, Minûçihir 1, molla 2, Moltke 1, Muhammed 1, Murad 2, Mustafa 1, Nâdir 1, Nakkare 1, Namık Kemal 1, Napolyon 1, Nemrudlar 1, Neron 2, Ninus 1, Nüvâb 1, Ogust 1, Oğuz Han 3, Oğuzlar 2, Oğuzlar Diyârı 1, Olipler

1, Orhan 2, Orhun 4, orta çağ 1, Osman 6, Osmancık 1, Osmanlı 6, Osmanlı Devleti 1, Osmanlılık 1, otağ 4, Özdemir 1, pâdişâh 8, parya 1, Petro 2, Pilevne 1, piramid 2, Piri 1, Pompeiler 1, raca 1, Rahımîzâde 1, Ramses 2, Reşid 2, Roje Dö Lil 1, Roland 1, Roma 1, Romanof 1, Romanos 1, Rönesans 1, Saint Barthelemy Gecesi 1, Sakarya 1, saltanat 10, saltanat otağı 1, sancak 4, saray 16, saraylı 1, Sedd İ İskender 1, Sedom 1, Selçuk 1, Selçuk Devleti 1, Selçuklar 2, Selimler 2, Semiramis 1, Serhaslar 1, Sezar 7, sifenks 3, Sinanlar 1, Siyahlar 1, Sokrat 1, Sokullu 1, Spartakuss 1, sultan 10, Sultan Muradlar 1, sur 1, Süleyman 8, Şamşam 1, Şarkî Roma 2, Şarlken 4, Şarlman 2, Şehzâde 2, Şûr 1, taç 24, taçlı 6, taht 47, taht kur- 1, tâk 2, Tebler 1, tekfur 1, Tırhala Kalası 1, Timuçin 1, Timurlenk 1, tiran 2, Tomrisler 2, top 1, tuğ 3, tuğra 1, Turan 6, Turgud 4, Türkiya 1, Tyrantf 1, ulu dıvân 1, Ulug 1, Valmy 1, vezir 2, Washington 2, yarlık 1, Yavuz 5, yeniçeri 1, Yeniçeri Ocağı 1, zafer 1, Zenbilli 1, Zigfrid 1, zindan 12.

Abdullah Şaik (62 Kelime): ağa 10, ağalıqlar 1, Altun Ordu 3, Amul 2, Babək 1, bac 1, başmaq 2, bəy 34, bəylik 1, bəyzadə 1, cəllad 1, çadra 4, çarıq 6, çovuş 2, dar ağacı 1, darğa 11, Diojen 3, Divan 1, duma 1, Ədil 1, Ədil Gəray 1, Elxan 3, əyan 1, Fateh 3, İsgəndər 7, kənd 2, kəsir 1, kətxuda 1, kolxoz 1, kolxozçu 1, Koroğlu 1, koxa 1, lələ 1, mizraq 1, muzdur 1, nayib 9, Nəbi 1, Ox 1, padişah 13, padşahlıq 1, qalxan 1, qeysər 3, qılınc 1, qımız 1, Qızıl Alma 4, qul 2, rəiyyət 1, saray 22, sərdar 1, sultan 15, Süleyman 1, Şah 25, Tac 4, Tacidar 2, Taxt 12, Turan 12, vəzir 2, xalq 1, xan 120, xanlıq 1, yay 1, zindan 1, zindanlı 1.

3.1.15.5. Coğrafi Adlar

3.1.15.5.1. Irmak Adları

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: Fırat 7, Sakarya 7, Nil 6, Kızılırmak 5
Abdullah Şaik: Kür 9, Araz 6
Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: Aras-Araz, Kızılırmak-Qızıl İrmaq

Mehmet Emin Yurdakul (19 kelime): Aral 1, Aras 2, Ceyhun 2, Çoruh 1, Dicle 8, Fırat 7, Ganj 3, Hong Kong 1, İdil 2, Kızılırmak 5, Meriç 2, Neva 1, Nil 6, Orhun 1, Rhin 1, Sakarya 7, Seyhan 4, Tuna 3, Vistul Irmağı 1,

Abdullah Şaik (9 kelime): Araz 6, Çaylar 1, Kür 9, Kür Çayı 3, Qızıl İrmaq 1, Samur Çayı 1, Terek 1, Tərtər 1, Tərtər Çayı 2.

3.1.15.5.2. Deniz Adları

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: Akdeniz 3
Abdullah Şaik: Xəzər

Mehmet Emin Yurdakul (4 kelime): Akdeniz 3, Bahr 1, Kırmızı Deniz 1, Marmara 1

Abdullah Şaik (1 kelime): Xəzər

3.1.15.5.3. Göl Adları

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: Baykal 2
Abdullah Şaik: Bulunmamaktadır.

Mehmet Emin Yurdakul (3 kelime): Bay 1, Baykal 2, Isıg Göl 1

Abdullah Şaik (1 kelime): Süd-Gölü

3.1.15.5.4. Ada Adları

En Sık Kullanılan Kelimeler: Zengibar 2

Mehmet Emin Yurdakul (2 kelime): Serendib 1, Zengibar 2

3.1.15.5.5. Orman Adları

Mehmet Emin Yurdakul (1 kelime): Amazon 1

3.1.15.5.6. Dağ Adları

En Sık Kullanılan Kelimeler:
Mehmet Emin Yurdakul: Altay 13, Kaf 4, Kaf Dağı 3, Alp 3, Ural 3
Abdullah Şaik: Altay 2
Ortak Kelimeler: Altay, Karpat

Mehmet Emin Yurdakul (15 kelime): Alp 3, Altay 13, Atlas 2, Erciyas 1, Himalay 3, İlgaz 2, Kaf 4, Kaf Dağı 3, Kafkas 2, Karpat 1, Keşiş Dağları 1, Meteris Tepe 1, Olimp 2, Tanrı Dağı 3, Toros 2, Tûr 2, Ural 3, Volinya Dağları 1.

Abdullah Şaik (5 kelime): Alp Himalay 1, Altay 2, Karpat 1, Kazbek 1, Qaf Dağı 1.

3.1.15.5.7. Volkan Adları

Mehmet Emin Yurdakul (4 kelime): Hekla 1, Vezuv 2, Yanardağ 1
En Sık Kullanılan Kelimeler: Vezuv 2

3.1.15.5.8. Kıta Adları

Mehmet Emin Yurdakul (3 kelime): Afrika 3, Asya 17, Avrupa 14

3.1.15.5.9. Bölge Adları

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: Kafkas-17, Anadolu-11, İnönü-4,
Abdullah Şaik: Qafqaz 2
Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: Kafkas-Qafqaz

Mehmet Emin Yurdakul (14 kelime): Anadolu 11, Balkanlar 1, Dumlupınar 2, Endülüs 2, Fas'a 1, İnönü 4, Kafkas 17, Kafkas Yolu 1, Maçin 1, Marmara 1, Rumeli 3, Sakarya 1, Sibirya 2, Termopil 1, Ural 1

Abdullah Şaik (1 kelime): Qafqaz 2

3.1.15.7. Dil Adları

Mehmet Emin Yurdakul (2 kelime): Latince 1, Türkçe 1

3.1.15.8. Eser Adları

Mehmet Emin Yurdakul (1 kelime): Şeh-Nâme 2
Abdullah Şaik (1 kelime): Şərəfnamə 1

3.1.15.9. Şair ve Şiir Adları

3.1.15.9.1. Şair Adları

Abdullah Şaik (3 kelime): Sabir 4, Şaiq 5, Füzuli 1

3.1.15.9.2. Şiir Adları

Mehmet Emin Yurdakul (79 şiir): Aç Bağrını Biz Geldik 1, Ah Analık-Yahud-Zeyneb`in Duası 1, Ahretlik 1, Alil 1, Ana ile Kızı 1, Anadolu 1, Anadolu`dan Bir Ses-Yahud-Cenge Giderken 1, Anıt 1, Ankara 1, Anlamayanlara 1, Anneciğim 1, Aydın Kızları 1, Baba Bucağı 1, Babacığım 1, Bahtiyarlık 1, Balıkçı 1, Bana Kevser Sunana 1, Barbaros 1, Benim Ömrüm 1, Benim Rüyam 1, Benim Şiirlerim 1, Beşiğin Önünde 1, Biliniz ki Ey Gaddarlar 1, Bir Delikanlı`ya 1, Bir Genç Kıza 1, Bırak Beni Haykırayım 1, Bırak Şu Kuşcağızı 1, Bırak Yapma 1, Biz Nasıl Şiir İsteriz, Bize Diyorlar ki 1, Büyük Sanatkar 1, Çar`a 1, Çekiç Altında 1, Çiçekciğim 1, Çiftçilik 1, Çocuk Esirgeme Kurumu İçin 1, Çocuklar 1, Çömlekçi 1, Dağınık Şiirler 1, Demir 1, Demirci 1, Devrim 1, Dicle Önünde 1, Dua 1, Ey Beşerin Çarpan Kalbi 1, Ey Genç Çiftçi 1, Ey İğnem Dik 1, Ey Türk Uyan 1, Felaketler Karşısında 1, Fener 1, Gemici 1, Genç Türk 1, Gözyaşım 1, Gülsün Artık 1, Günahkar 1, Gutenberg 1, Güzellik ve İyilik Karşısında 1, Hakkaniyyet 1, Halk 1, Han`ın Sazına 1, Hasta Bakıcı Hanımlar 1, Hürriyet 1, İlim 1, İlk Yara 1, İmtihan 1, İntikam Perisi 1, Irkımın Türküsü 1, İsma`il Gaspirinski`ye 1, Issız Ev 1, İşte O Gün 1, İstiklal Destanı 1, İsyan 1, İsyan ve Dua 1, Kafkas Kızı 1, Kafkas`a 1, Kanımı Taşıyana 1, Kaynana ile Damat 1, Kesildi mi Ellerin 1, Kibritçi Kız 1, Kıristof Kolomb 1, Köyde Fırtına 1, Kur`a Neferi 1, Kuran-ı Kerim 1, Kurtarıcı`ya 1, Macar Kızı`na 1, Martin Luther 1, Matbu`at Nizamnamesi-Yahud-İlk Hücum 1, Mefkure 1, Mektepli 1, Milli Ruh 1, Mustafa Kemal-Zafer 1, Ne Zaman 1, Nifak 1, Ninni 1, Oğlum Doğduğu Gece 1, Ölü Kafası 1, On Para Ver 1, On Temmuz 1, Ona Ölüm 1, Ordu`dan Bir Ses 1, Ordu`nun Destanı 1, Ordu`ya Selam 1, Örs Başında 1, Para 1, Petersburg`a 1, Sabah 1, Şair 1, Sakın Kesme 1, Sebep Ne ki Doğurmasın 1, Şehid-Yahud-Osman`ın Yüreği 1, Selam Sana 1, Sen Feryada Başlayınca 1, Şiirimin Perisi`ne 1, Sına`at 1, Sofra Başı 1, Sürücü 1, Tan Sesleri 1, Tanrı`ya 1, Tırhala Kal'ası`na Bayrak Diktikten Sonra 1, Turan`a Doğru 1, Türk Dili 1, Türk Sazı 1, Türkçe Şiirler 1, Ümid 1, Ustad Ekrem`e 1, Vatan Tehlikede 1, Verinhora`ya 1, Vur 1, Ya Bir Mezar, Ya Zindan 1, Ya Gazi Ol Ya Şehid 1, Ya Ölürsem Ne Yaparlar 1, Yaşamak Kavgası 1, Yavrumun Mezarında 1, Yavrumuzu Çoğaltalım 1, Yazı Masamın Başında 1, Yetim Çocuk-Yahud-Ahmed`in

Kaygusu 1, Yolcu 1, Yunan Sınırını Geçerken 1, Yurdumuzun İniltisi 1, Zavallı Kayıkçı 1, Zavallılar 1.

Abdullah Şaik (140 şiir): Ailə Həyatımın On Altı İlliyi 1, Aldanma 1, Ana 1, Ana Yurdum 1, Arazdan Turana 1, Aslan, Qurd Və Tulku 2, Ata Öyüdü 1, Ata Oğul 1, Azadlıq Pərisinə 1, Bahar Bayramı 1, Başlanğıc 1, Bənövşə 1, Bəradərim Firidunbəyə Təqdim Etdiyim Rəsmimin Altına 1, Bəxtsiz Rəfiqəmə 1, Bır May 1, Bir Az Da Atəş Qat 1, Bir Mələkə 1, Bir Quş 2, Bir Ulduza 1, Biri Sənsən, Mələkciyim, Biri Mən 1, Bizimdir 1, Böyük Hicran 1, Böyük Sənətkara 1, Böyük Xadim 1, Bu Da Bir Şeri Faniyi Diger 1, Canlı Dərbənd Çiçəyi 1, Cütçü 1, Çalışan Qazanar 1, Çalışan Qazanar 1, Çoban Mahnısı 1, Çocuq Və Qaya 1, Dağlar Sultanı 1, Dan Ulduzu 1, Dan Yeri Sökülür, Hər Tərəf Rəngin 1, Dəmirçi 1, Dəmirçi Nəğməsi 1, Dovşan 1, Döyüş Nəğməsi 1, Ədhəm 1, Əkin Nəğməsi 1, Əkinçi Və Xan 1, Əmək Pərisinə 1, Əməkçi Qadınlara 1, Əsrimizə Xitab 1, Gələcək Qorxusu 1, Gəmirik 1, Gənc Müəllimlərə 1, Gənc Qələmlərə 1, Gənclərə 1, Gənclik Marşı 1, Göyərçin1 1, Hamımız Bir Günəşin Zərrəsiyik 1, Hekayə 1, Hər Şey Köhnə 1, Hər Şey Var 1, Həyat Sevməkdir 1, Hürriyyət Pərisinə 1, İdman Nəğməsi 1, İki Familiyanın Məhvi 1, İki Familiyanın Məhvi 1, İki Mücahid 1, İki Qaranquş 1, İlham Qaynağım 1, İnqilab Nəğməsi 1, İntizar 1, İrəli 1, İsgəndər Və Filosof Diojen 1, İstəkli Nəvəm Ülkərə 1, İşıq Mənbəyi 1, İyirminci Əsrə Xitab 1, Keçi 1, Kəndli Və İlan 1, Kəpənək 1, Kolxoz Bağında 1, Köç 1, Kur Çayı 1, Layla 2, Mahnı 1, Marş 1, May Nəğməsi 1, Məktəbdə 1, Məktəblilər Marşı 1, Mən Də Qayaların Yalçın Başında 1, Möhtərəm Nərimanbəy Nərimanov Cənablarına 1, Nəcəfbəy Vəzirov Həzrətlərinə 1, Neçin Böylə Gecikdin 1, Nişanlı Qız 1, Niyə Uçdu 1, Noheyi İştika 1, O Baxışlar 1, O Baxışlar 1, O Sən İdin 1, Oyan, Oğlum 1, Ölümə Həcv 1, Övlad Qayğısı 1, Parçalar 1, Payız 1, Payız Gecəsi 1, Payızın Son Ayı 1, Pionerlərə 1, Qərənfil 1, Qış 1, Qış Gecəsi 1, Qışın Nəğməsi 1, Qızıl Gül 1, Qızım Altunsaça 1, Qoçpolad 1, Qonaqlıq 1, Quzu 1, Rübailər 1, Sabirə 1, Samur Kanalı 1, Savaş 1, Səhər 1, Sən Güləndə 1, Səndən Də Xoşdur 1, Sənət Nəğməsi 1, Sevgi Hakim Olmalı 1, Simürğ Quşu 1, Son Bahar 1, Sükutumdan Şikayətçi Bir Qadına 1, Sükutumdan Şikayətçi Bir Qadına 1, Şairin Şairə Təsəllisi 1, Şəklində 2, Şərq Gözəlinə 1, Şikayətlərim 1, Təbriz 1, Təmizlik 1, Təpəl Kəlim 1, Tonqal 1, Top

Oyunu 1, Tulku Və Aslan 1, Tulku Və Qurd 2, Turagay 1, Tülkü Və Aslan 2, Tülkü Və Dəvə 1, Tülkü Və Xoruz 1, Unudulmuş Parçalar 1, Uşaq Bağçası 1, Uşaq Və Bənövşə 1, Uşaq Və Dovşan 1, Uşaqlar 1, Üç Lövhə 1, Ülkər 1, Üsyan Et 1, Vərəmli Həyat 1, Vətən 1, Vətən Nəğməsi 2, Vətənə Qayıdarkən 1, Vətənim 1, Vətənin Yanıq Səsi 1, Xalq Düşməninə 1, Xalq Düşməninə 1, Xırçın Qız 1, Xoruz 1, Yad Et 1, Yağış 1, Yaz 1, Yeni Ailələrə 1, Yeni Ay Doğarkən 1, Yeni Köməkçi 1, Yetim 1, Yetim Cücə 1, Zamanın İnqilabçılarına 1, Zanbaq 1, Zəfər Nəğməsi 2.

3.1.16. Yön Kavramı ile İlgili Kelimeler

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: garb 25, doğu 8, batı 6
Abdullah Şaik: sağ 22, sol 22, şərq 8

Ortak Kelimeler: sağ, sol, şimal
Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: garb-qərb, şark-şərq
Anlamları Aynı Olan Kelimeler: batı-qərb, doğu-şərq

Mehmet Emin Yurdakul (9 kelime): batı 6, doğu 8, garb 25, hatt-ı ustuvâ 1, sağ 2, sol 2, şark 56, şimâl 2

Abdullah Şaik (13 kavram): cənub 2, məşariq 1, məşriq 3, qərb 5, sağ 22, sağ sol 4, sol 18, sol sağ 3, sol yan 1, şərq 8, şimal 2, tərəf 2.

3.1.17. Topluluk İsimleri

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: millet 4
Abdullah Şaik: el 73, xalq 34

Mehmet Emin Yurdakul (1 kelime): millet 4
Abdullah Şaik (6 kelime): alay 1, cəmiyyət 1, el 73, sürü 3, xalq 34, xəlq 1

3.1.18. Gramatik Kategorilere Göre Kelimeler

3.1.18.1. İsimler

3.1.18.1.1. Basit İsimler

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: gün 240, ruh 151, gök 120, devlet 92, çocuk 63, bayrak 60, bucak 35
Abdullah Şaik: göz 250, oğul 136, ana 109, at 106, zaman 104, gül 100

Ortak Kelimeler: ab, acı, at, ada, adam, ağa, ağıl, ağız, ağlayış, ah, ahu, alay, alın, alim, altun, ana, anbar, araba, arı, arkadaş, arpa, arslan, arzu, aslan, aş, at, ata, atlas, avaz, ay, ayran, bac, baca, bacı, bağ, bağır, bahadır, bahar, bal, balta, baş, bayır, bayram, bel, beşik, bilgi, bina, bir, biçin, bomba, boru, boya, bölük, buz, bülbül, can, canavar, cin, cins, cünun, çadır, çağ, çalı, çam, çatı, çay, çinar, çoban, çöl, çör-çöp, çuval, dağ, dağbaşı, dal, dam, damar, damla, darağacı, dava, dıvar, dib, din, diri, diyar, diz, dost, dua, dul, duman, dünya, düşman, fani, ev, fayda, fırtına, fidan, fikir, fil, göl, göz, gözyaşı, güc, gül, gümüş, gün, günah, gündüz, hakim, hava, hicran, hilal, hin, hiss, hücum, hüsün, iblis, iç, ifrit, ilan, iman, inci, inilti, insanoğlu, insan, ip, isim, istibdat, iş, işçi, iz, kişi, kitab, köpük, köşk, leş, libas, maarif, mal, mazi, meydan, miras, molla, murad, mülk, nam, namus, nişan, nişanlı, nur, od, oğul, oba, ordu, ova, oyun, oyuncak, ömür, ön, örtü, parça, pir, rahat, ölü, ölüm, ruh, rüzgar, saat, savaş, sevda, sevgi, seyir, silah, sis, sol, son, sopa, soy, söz, su, sual, suç, sultan, süd, sünbül, süngü, sürü, sürücü, şair, şimal, şeytan, şimal, tabut, tamah, tarla, tas, tel, tufan, tül, top, uçurum, un, usta, üç-telli saz, ün, üst, üst baş, ümid, var, vaveyla, vicdan, vergi, yad, yağ, yalan, yara, yaş,

yay, yavru, yaz, yenilik, yer, yeryüzü, yetim, yığın, yıldırım, yol, yoldaş, yurd, yuva, yük, zalim, zaman, zindan, ziya, ziyan, zülüf, zümrüd

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: açlık-aclıq, adalet-ədalət, ağaç-ağac, ağaçlık-ağaclıq, ahd-əhd, ahlak-əxlaq, ak-ağ, akıl-ağıl, akil-ahıl, akrep-əqrəb, akşam-axşam, alev-alov, altun-altın, arz-ərz, asa-əsa, asıl-əsil, asır-əsr, asker-əsgər, aşk-eşq, avuç-ovuc, azab-əzab, azim-əzm, bağçe-bağça, bahane-bəhanə, baht-bəxt, bahtiyarlık-bəxtiyarlıq, bakış-baxış, barut-barıt, baskın-basğın, beğin-beyin, borç-borc, buğday-buğda, bulut-bulud, bühtan-böhtan, büyük-böyük, cemal-camal, cenk-cəng, cevap-cavab, ceylan-ceyran, cihan-cahan, çalgı-çalğı, çekiç-cəkic, çelenk-çələng, çığır-cığır, çıra-çira, çiftçi-cütçü, dakika-dəqiqə, dalga-dalğa, damat-damad, darbe-zərbə, değer-dəyər, değil-deyil, değirmen-dəyirman, destan-dastan, dev-div, devir-dövr, devlet-dövlət, devran-dövran, dikkat-diqqət, dudak-dodaq, duygu-duyğu, düşman-düşmən, edep-ədəb, edebiyat-ədəbiyyat, eğlence-əyləncə, ejderha-əjdaha, elma-alma, elmas-almaz, emir-əmr, evlad-övlad, facia-faciə, fatih-fateh, fecir-fəcr, figan-fəğan, gam-qəm, garb-qərb, gariblik-qəribəlik, gaza-qəza, gazab-qəzəb, geçit-keçid, geçmiş-keçmiş, gençlik-gənclik, gerdanlık-gərdənlik, gonca-qönçə, göğ, gök-göy, gökyüzü-göy üzü, gölge-kölgə, gönül-könül, gurbet-qurbət, grup-qrup, gurur-qürur, güç-güc, güreş-güləş, güzel-gözəl, güzellik-gözəllik, haber-xəbər, hain-xain, haraket-hərəkət, hakikat-həqiqət, halk-xalq, han-xan, hançer-xəncər, hanlık-xanlıq, harman-xırman, hasta-xəstə, hastalık-xəstəlik, hata-xəta, hatıra-xatirə, havuz-hovuz, haya-həya, hayal-xəyal, hayalet-xəyalat, hayat-həyat, hayret-heyrət, hazan-xəzan, hayır-xeyir, hazine-xəzinə, helallik-halallıq, hendek-xəndək, hikaye-hekayə, hilat-xələt, hiyanet-xəyanət, hizmet-xidmət, hizmetçilik-xidmətçilik, horoz-xoruz, hülya-xülya, huzur-hüzur, hükm-hökm, işık-işıq, iğne-iynə, ihanet-xəyanət, iniş-eniş, isyan-üsyan, işaret-işarə, itaat-itaət, itikad-etiqad, kabir-qəbir, kadeh-qədəh, kahkaha-qəhqəhə, kahr-qəhr, kahraman-qəhrəman, kahramanlık-qəhrəmanlıq, kalb-qəlb, kale-qala, kalem-qələm, kalkan-qalxan, kap-qab, karakuş-qaranquş, karar-qərar, kardaş, kardeş-qardaş, karga-qarğa, kasırga-qasırğa, kaygu-qayğı, kaza-qəza, kelebek-kəpənək, kelime-kəlmə, keman-kamança, kevkeb-kəvakib, keyf-kef, kırlangıç-qaranquş, kıvılcım-qığılcım, kıyamet-qiyamət, kirpik-kiprik, koku-qoxu, komşu-qonşu, konuk-qonaq, korku-qorxu, kubbe-qübbə, kudret-qüdrət, kutub-qütb,

mahabbet-məhəbbət, mahbus-məhbus, mahkeme-məhkəmə, mahşer-məhşər, makam-məqam, mana-məna, maske-maska, mazlum-məzlum, merak-maraq, mide-mədə, mimar-memar, misal-məsəl, mucize-möcüzə, muzaffer-müzəffər, nağme, name-nəğmə, nara-nərə, nefes-nəfəs, nergis-nərgiz, nesil-nəsil, neşe-nəşə, nine-nənə, neştər- nişter, nöbetçi-növbətçi, nutuk-nitq, ok-ox, parmak-barmaq, pençe-pəncə, pulad-polad, rahmet-rəhmət, raks-rəqs, rebab-rübab, renk-rəng, rızık-rüzi, rübab-rebab, rüya-röya, saba-səba, sada-səda, sahne-səhnə, sahra-səhra, sakal-saqqal, sanat-sənət, sanatkar-sənətkar, seyyah-səyyad, sofra-süfrə, süt-süd, şafak-şəfəq, şahit-şahid, şehir-şəhər, tabiat-təbiət, taç-tac, tahkir-təhqir, taht-taxt, talih-tale, taraf-tərəf, tarih-tarix, tat-dad, temaşa-tamaşa, tılsımlı-tilsimli, toprak-torpaq, tunc-tunç, tüfek-tüfəng, tüy-tük, uç-uc, ufuk-üfüq, umman-ümman, ülke-ölkə, üstad-ustad, vahşet-vəhşət, vakit-vaxt, vasiyyet-vəsiyyət, vatan-vətən, vatandaş-vətəndaş, vazife-vəzifə, volkan-vulkan, yamaç-yamac, yangın-yanğın, yasemin-yasəmən, yayla-yaylaq, yolcu-yolçu, uyku-yuxu, zehir-zəhər, zevk-zövq, zihin-zehin, zulm-zülüm, benlik-mənlik

Sesteş Kelimeler: baba-ata, değişme-deyişmə, çay-çay, divan-divan, hırs-hirs, sabah-sabah(yarın)

Anlamları Aynı Olan Kelimeler[13]: ağ-beyaz-, aslan-arslan, kaplan, bacarıq-marifet, bağırtı-çığlık, bəzək-süs, bulaq-çeşme, cərgə-sıra, çay-nehir, çeşm-göz, çiyin-omuz, çörək-ekmek, dahi-deha, damcı-damla, dayə-bakıcı, dəri-ten, dəzgah-tezgah, dil-lisan, döyüş-kavga, əkinçi-çiftçi, irgat, əql-ağıl, fəhlə-amele, fəsil-mevsim, gülab-gül suyu, güllə-kurşun, hak-haqqı say-haqq, həddsınır, hekayə-masal, hörük-örgü, hövsələ-sabır, irmaq-çay, ilxı-sürü, it-köpək, kəpənək-kelebek, kənd-köy, kəndli-köylü, kömək-yardım, layla-ninni, küçə-sokak,cadde, külək-rüzgar, körpə-bala, madər-ana, mahnı-şarkı, maral-geyik, meşə-orman, meyit-ceset, məzarıstan-mezarlık, mis-bakır, misal-örnek, molla-hoca, nağıl-hikaye, nəvə-torun, nökər-köle, müəllim-hoca, öğretmen, od-alev, oğru-hırsız, palçıq-çamur, paltar-entari, para-pul, poema-manzume, polad-çelik, qərb-batı,

[13] İlk kelimeler Abdullah Şaik'e aittir. Karşılaştırma yazı dillerine göre yapılmıştır. Azerbaycan Türkçesindeki biçimlerin bir kısmı Türkiye Türkçesinin ağızlarında ve konuşma dilinde mevcut olabilir.

qılınc-kılıç, qıraq-kenar, qırqovul-sülün, qızdırma-humma, qızıl-altın, qiyam-isyan, qoca-ihtiyar, qu-kuğu, qürur-kibir, savad-bilgi, sənə-yıl, səs küy-gürültü, sifət-yüz, şam-mum, şərq-doğu, şir-kaplan, tar-saz, uşaq-çocuk, ulduz-yıldız, xab-uyku, xalça-halı, xasiyyət-huy, xəyal-düş, yazıq-zavallı, yiyə-sahib, yoldaş-zevce.

Mehmet Emin Yurdakul (1750): ab 11, âbide 7, acı 23, açlık 10, ad 45, ada 3, adak 1, Adalet 36, adam 3, âdet 1, afv 1, agu 11, ağa 3, ağac 16, ağaçlık 1, ağı 1, ağıl 1, ağıt 1, ağız 23, ağlayış 1, âh 1, ahâli 5, ahd 1, âheng 4, ahır 3, ahlâk 10, ahret 1, ahretlik 1, âhu 10, aile 1, ak 2, akbaba 5, akça ağacı 1, ak doğan 2, âkıbet 2, akıl 7, akın 5, akıncı 1, akıntı 1, akış 1, akis 6, akkuş 1, akrep 1, aks 3, akşam 3, al sancak 1, alacaklı 1, ala geyik 1, Alangoya 1, alay 7, âlem 17, âlet 5, alev 55, alın 90, alın teri 1, alın yazısı 1, âlim 4, alkış 6, Allah 6, alt 16, altun 78, amele 3, ana 31, anahtar 2, ana vatan 2, ana yurt 1, anbar 4, anıt 4, ankâ 1, anne 10, annelik 1, araban 1, Araplık 1, ara 1, ard 1, arı 2, arkadaş 1, arka 1, armağan 5, arpa 1, arslan 38, arz 13, arzu 4, asâ 10, asâlet 3, asıl 4, Asılı Bağçeler 1, asır 59, âsî 1, asker 36, askerlik 1, aslan 1, aş 1, âşık 21, aşiret 1, aşk 117, at 17, ata 16, ateş 85, atlas 2, av 3, avaz 3, avcı 6, avuç 7, ay 11, ay yıldızlı bayrak 4, ayak 46, ayak izi 1, aygır 1, ayı 3, ayıb 2, âyin 1, ayran 1, Ayrılığın Ödü 1, ayrılık 2, azâb 2, azgınlık 1, azim 2, aziz 7, baba 32, bac 1, baca 2, bacak 1, bacı 2, bağ 15, bağçe 3, bağır 40, bahadır 1, bahâne 1, bahar 19, bahçe 13, baht 18, bahtıyârlık 7, bakıcı 2, bakır 5, bakış 2, bâkir 10, baklan 1, bakraç 1, bal 13, bal arısı 1, balıkçı 2, balmumu 1, balta 7, bambu 1, bandıra 1, barbarlık 1, bar 1, Barhanam 1, barut 1, baskın 2, baş 81, baş örtüleri 1, baş ucu 1, başak 2, başbuğ 2, batı 1, bayır 2, baykuş 24, bayrak 60, bayram 2, bâzu1, bed duâ 2, bedel 5, bedevi 1, beğin 1, bekçi 3, bel 11, belde 28, beniz 3, benlik 1, bereket 1, bergüzâr 1, beste 1, bestekâr 1, beşer 9, beşik 18, bey 4, beyaz 3, beygir 1, beyin 3, beyt 1, bez 3, bıçak 4, biçim 1, bilek 8, bilgi 1, billur 2, bina 1, bir 4, birlik 3, boğa 7, bomba 4, bora 9, borç 3, boru 2, boşluk 5, boya 1, boyun 6, boyunduruk 3, boz ayı 1, bozgunluk 1, bozkır 4, boz kurd 1, böcek 2, böğür 1, bölük 3, börek 1, bucak 35, buğday 2, buhar 1, buhur 3, bulmaklık 1, bulut 31, burç 18, buse 2, buyruk 1, buz 5, bühtan 1, bülbül 26, büyüklük 3, cadde 1, Câhid 1, cam 2, cami 5, can 32, canavar 17, cânî 3, car 1, cephe 1, cedd 4, cefâ 3, cehâlet 4, Cehennem 26, cehil 3, cellâd 17, cemâl 4, cenâze 7, cenk 41, Cennet 25, cesâret 5, cesed 2, cevâb 8, ceylan 1, cezâ 3,

ciğer 5, cihan 23, cihangir 13, cihangirlik 1, cin 2, cinâyet 10, cins 3, civâr 1, coruk 1, cumhuriyet 1, cünûn 1, cüret 1, çadır 5, çağ 4, çağıltı 3, çakal 2, çalgın 1, çalı 3, çam 2, çamur 15, çan 2, çaput 1, çarh 1, çarık 1, çarmıh 5, çarpıntı 1, çatı 19, çay 2, çaylak 1, çehre 25, çekic 15, çelenk 19, çelik 11, çemen 1, çenber 2, çene 1, çerağ 9, çeşit 5, çeşme 3, çevre 2, çığ 2, çığır 3, çığlık 3, çıkıklık 1, çıra 1, çırâgan 1, çiçek 34, Çiçek Ayı 1, çiftçi 6, çiftçilik 3, çil horoz 1, çimen 1, çinar 4, çini 1, çivi 2, çoban 11, çobanlık 1, çocuk 63, çolak 1, çorba 1, çöl 43, çömlekçi 3, çömlekçilik 1, çöp 1, çöplük 1, çukur 4, çul 2, çulha 1, çuval 2, dağ 118, dağ başı 2, dakika 2, dal 19, dalga 30, dam 1, damar 4, damat 1, damga 1, damla 4, darağacı 1, darbe 4, dâvâ 8, davet 2, davul 1, dayak 2, dayı 1, debdebe 1, dede 1, dedikodu 1, defne 3, değer 2, değirmen 1, değişme 1, değnek 3, dehâ 12, dehliz 1, dehre 3, dehşet 15, deliâ 1, delik 2, delikanlı 3, dem 5, demagok 1, demet 2, demir 67, demirci 2, demircilik 1, deniz 35, derd 15, dere 5, deri 3, derinlik 1, derman 2, dernek 2, derviş 1, destan 31, desti 3, dev 37, devâ 2, devir 47, devlet 46, devletli 1, devrân 2, devrim 9, devrimci 2, devrimci ateşi 1, dışarı 1, dıvar 14, dib 1, diken 12, Dikili Taş 1, dikkat 2, dil 57, dilek 6, dilencilik 1, dimâğ 1, din 11, dindaş 1, dirednot 2, direk 2, dirilme 2, dirlik 5, diş 8, dişi arslan 1, dîvân 1, diyar 35, diz 3, doğruluk 1, doğu 2, doğum 2, doğuş 2, donanma 2, dost 6, döğüş 1, dönmelik 1, dört yan 1, dört bucak 2, döşek 3, dua 25, Duâ Tepe 1, dudak 26, duman 14, durak 1, durum 1, duruş 1, duvak 8, duygu 15, düğün 3, dünya 196, düstur 1, düş 2, düşman 58, düşünce 5, düzen 1, düzenci 1, ebediyyet 4, ecdad 34, edâ 1, edeb 1, edebiyat 2, edepsizlik 1, efe 1, efendi 8, eflak 1, efsâne 9, Efzun 2, Eğlence 5, ehram 3, ejder 10, ejderha 2, ekin 7, ekmek 15, el 184, el dikişi 1, elem 9, elma 1, elmas 13, emânet 4, emek 7, emir 2, engel 1, enkaz 3, entari 1, er 50, ergavan 2, erlik 2, esâret 10, eser 10, esir 65, esirciler 1, esrar 11, eş 6, eşik 5, et 11, et kemik 1, etek 3, etrâf 4, ev 32, evlâd 52, evlâdlık 2, ezâ 1, ezan 5, ezgi 5, fâcia 2, fağfur 1, fânus 2, fatih 34, fâtihlik 1, fayda 1, fazilet 15, fecir 2, feda 6, fedâîlik 1, fedakârlık 2, felaket 15, felek 1, fellâh 2, felsefe 3, fen 3, fenâlık 5, fener 4, fenn 1, ferâgat 1, ferdi 2, fermân 3, feryad 35, fesad 2, feth 13, feveran 1, fezâ 5, Fırat 1, fırka 1, fırtına 27, fidan 5, figan 19, fikir 29, fil 10, fil dişi 2, fin 1, firavun 3, fişenk 1, fuhş 3, fusûn 1, füsun 2, fütuhat 4, gam 2, ganimet 1, garaz 1, garb 7, gariblik 1, gâsıblık 1, gaye 2, gayret 1, gayya 1, gazâ 3, gazab 26, gazi 8, gece 15, gece kuşu 1, geçiş 1, geçit 3, geçmiş 8, gelin 22, gelinlik 1, gemi 7, gemici 1, gençlik 17, gerçek 14, gerdan 2,

gerdanlık 1, gerdek 1, geyik 4, gıranid 4, gidiş 2, girdâb 13, giyecek 7, giyotin 1, gladyatör 1, gol 1, gonca 6, göç 2, göğ 5, göğde 8, göğüs 34, gök 120, gök göz 1, gök kubbe 1, Gök Yâkut 1, gökyüzü 4, göl 13, gölge 43, gömlek 21, gönül 30, gönül bağı 2, görenek 2, gövde 4, göz 132, göz bebeği 1, gözyaşı 32, gurbet 3, gurub 2, gurur 33, gübre 2, gübrelik 1, güc 9, güç 1, güğercin 7, gül 55, gül suyu 2, gül yüzü 1, gülbank 1, gülüş 4, gümüş 12, gün 120, günah 7, günahkâr 8, gündüz 1, güneş 45, güreş 1, gürültü 2, güven 1, güz 1, güzellik 8, haber 9, haberci 1, hac 1, haç 2, hâinlik 2, hak 28, hakan 24, hakanlık 1, hakaret 6, hakikat 13, hâkim 3, hakk 47, hakkâniyyet 4, haksızlık 2, hâl 12, halâs 1, hâle 5, halı 1, hâlık 1, halife 3, halk 38, hâmî 1, hamiyyet 5, hamle 8, hamur 2, han 5, hançer 4, hânedân 1, hanım 3, hanlık 1, harabe 29, haraç 3, harb 19, hareket 1, harf 3, harita 3, harman 2, hasad 4, hasatçı 1, haslet 1, hasm 1, hasret 5, hasta 2, hastahâne 3, hastalık 3, haşmet 1, hata 1, hatır 1, hâtıra 7, hatib 1, hâtif 2, hava 16, havuz 2, hayâ 1, hayâl 26, hayalet 3, hayat 104, hayır 2, haykırış 1, haykırma 1, hayret 2, haysiyyet 1, hayvan 9, hayvanlık 2, hazan 9, hazine 4, hecin 1, hekim 3, helâllik 1, hemrâh 1, hemşire 5, hendek 4, heybet 4, heykel 22, heykeltıraş 1, hezeyan 1, hıçkırık 7, hınç 6, hınçkırık 4, hırıltı 1, hırka 1, hırs 29, hırsız 1, hırsızlık 1, hız 2, hicâb 1, hicran 6, hicret 1, hiddet 3, hikâye 4, hikmet 6, hilâfet 6, hilâl 6, hilat 3, hilkat 2, hin 1, his 2, hisar 10, hiss 1, hitab 7, hiyânet 1, hizmet 14, hizmetçilik 1, hoca 4, horan 1, horoz 2, hukuk 20, hulyâ 12, humma 1, hurâfe 2, hurma 2, hurmalık 1, hutbe 2, huy 1, huzur 3, hücum 5, hükm 8, hükümdâr 4, hükümet 8, hüner 1, hürmet 11, hürriyet 81, hüsün 2, Ilgaz 1, ırgat 1,ırk 80, ırmak 29, ırz 7, ıslık 3, ışık 19, ıztırâb 3, ibâdet 3, ibâdet 3, iblis 1, icâb 1, icad 1, iç 14, içeri 10, idâm 1, ifrit 6, iğne 25, ihânet 2, ihtilâl 6, ihtilâlci 1, ihtimâl 1, ihtiras 3, ihtiyaç 1, ihtiyar 1, iklim 1, iksir 1, il 32, ilâç 1, ilâh 16, ilâhe 1, ilâhîlik 1, ilân 1, ilham 7, ilim 13, ilkbahar 5, İlledre 1, iman 21, imâret 2, imtihan 3, in 6, inanç 3, inci 13, inek 2, inilti 12, iniş 1, inkâr 4, inkılâb 14, İnönü Harbi 1, insan 99, insaniyet 7, insanlık 19, insan oğlu 7, inşâd 1, inşam 1, intihâm 1, intikam 23, ip 5, ipek 3, ir 1, irâde 1, irin 4, irşadcı 1, irtikâb 1, is 1, İshak 1, isim 19, iskele 2, İslâm 4, İslâmlık 1, İstanbul 1, istek 2, istibdad 12, istihkâm 3, istihza 1, istikbâl 8, istiklal 2, isyan 27, iş 38, işâret 1, işçi 6, işkence 7, işlik 1, itâat 2, itham 2, ithâm et 1, itikâd 3, itimâd 1, iyilik 7, iz 15, Kabe 1, kabile 1, kabir 15, kadeh 5, kader 1, kadın 35, kadınlık 4, Kadir 1, kafa 9, kafes 2, kafiye 1, kâfur 2, kağnı 1, kahbelik 1, kâhin 2, kahkaha 7, kahr 1, kahramanlık 7,

kahve 1, kâinat 8, kaka 1, kâkül 1, kala 5, kalalık 1, kalb 133, kaldırım 3, kale 1, kalem 3, Kalh 1, Kalkan 11, Kalma 2, kalyoncu 1, kam 3, kamış 1, kan 147, kanâat 1, kanad 35, kanama 1, kanbur 1, kandil 5, kânun 18, kap 1, kapı 27, kapitül 1, kaplan 14, kar 13, kara 4, karakuş 1, kara kuvvet 1, karaltı 1, karanlık 19, karar 1, karartı 1, kara yılan 1, kardaş 29, kardeş 11, karga 2, karı 5, Karin 1, karşı 2, kartal 30, kasaba 1, kasab hâne 1, kasırga 9, kaside 2, kâşif 3, kat 5, katar 1, katedral 1, katil 21, katran 1, kaval 2, kavga 8, kavim 10, kaya 20, kaygu 6, kayık 3, kayıkçı 3, kaynak 6, kaynana 1, kazâ 2, kazanç 2, kazma 2, keçi 3, keder 2, kefen 25, kehkeşan 5, kehribâr 1, kelâm 1, kelebek 3, kelepçe 1, kelime 2, keman 1, kemend 2, kemik 36, kemik et 1, kenar 1, keramet 1, kerpiç 3, kervan 13, kervansaray 1, keser 1, keşiş 2, kevkeb 1, kevser 4, keyf 2, kıble 1, kılaptan 1, kılıç 54, kımız 2, kın 41, kır 5, kıral 6, kırat 1, kırbaç 8, Kırk Yoldaş 1, kırlangıç 5, kıskançlık 2, kış 2, kışla 2, kıta 5, kıtlık 1, kıvılcım 8, kıyâmet 6, kıyı 2, kız 95, kibir 1, kibrit 3, kibritçi 1, kile 1, kilid 1, kilise 2, kilit 2, kiriş 1, kirpik 1, kişi 3, kitab 15, koca 5, Koca Tepe 1, koç 1, koğuk 2, koğulmaklık 1, koku 9, kol 27, koltuk 1, komşu 3, konak 2, konuk 3, korku 16, kortej 1, koru 7, koşu 2, koyun 5, kök 1, kökci 4, köle 6, kölelik 4, kömür 1, köpek 4, köprü 3, köpük 7, körfez 1, kös 1, köşe 1, köşk 2, köy 39, köylü 5, kubbe 15, kucak 19, kudret 10, kuduz 3, kuğu 2, kul 23, kule 4, kulübe 7, kum 7, kumbara 1, kumru 2, kumsal 9, Kumuk 1, kundak 5, kundura 1, kura 2, kural 1, Kuran 1, kurban 31, kurd 10, kurenâ 2, kurşun 5, kurt 5, kurtarmaklık 1, kurtuluş 4, kurultay 2, kurum 1, kuruntu 1, kûs 3, kuş 56, Kutub 5, kutu 1, kuvvet 56, kuyruklu yıldız 1, kuzu 3, küfür 2, küheylân 2, kül 21, külçe 3, külhan 1, küre 4, kürek 6, kürsü 9, lâcivert 1, laf 2, lâğım 1, lakırdı 1, lâle 7, lâmba 1, lanet 14, Latince 1, lav 5, leke 2, lepiska 1, leş 20, levha 1, libas 2, liman 1, lisan 7, lokma 2, lutuf 1, maarif 1, mababbet 1, mabbus 1, mabbus hâne 1, mabed 42, mabud 14, madde 1, maden 6, mağara 3, mahabbet 8, mahbus 2, mahiyet 1, mahkeme 3, mahkûm 8, mahlûk 10, mahlûkât 1, mahsul 2, mahşer 8, mahzunluk 2, makale 1, makam 2, maksad 2, mal 2, mânâ 2, mancınık 1, mangal 1, mantık 2, mantıkçı 1, manzume 1, marifet 1, masal 8, mashar 1, masiyet 1, maske 1, matbuat 2, mâtem 17, mavi 4, maya 1, mazi 2, mazlum 2, meclis 1, medeniyet 23, medrese 4, mefkure 3, mehtâb 2, mekr 1, mekteb 9, melâmet 1, melek 17, melike 1, meltem 5, meme 1, memleket 42, memur 2, menend 1, menfâ 3, menfaat 2, menzil 1, merak 3, meram 3, merhamet 18, merkad 1, merkez 1, mermer 10, mersiye 2, mersiyeci

1, mesâfe 2, mescid 4, mesele 1, meserret 1, meşale 16, meşe 2, meşhed 1, meşlah 1, meşrûtiyyet 3, meştal 1, metâ 3, metelik 1, mevsim 2, mevtâ 1, meydan 13, mezâmîr 1, mezar 91, mezarlık 4, mezbah 3, mezheb 2, Mısır 1, mısra 1, mızrak 6, mibrab 6, mide 2, mihek 1, mihnet 3, mihrâb 33, millet 111, milliyet 5, mimar 1, minâre 4, minber 4, minnet 3, miras 5, misâk 1, misâl 1, misk 1, misk ü anber 1, mitralyöz 2, molla 2, muamma 1, mucize 12, muganni 3, muhtar 2, mukadderat 6, mum 7, mumya 5, murâd 1, musibet 4, mûsikî 4, muzaffer 1, müjde 7, mülk 6, mümin 1, müncî 2, mürşid 1, mürtedlik 1, müsavat 1, Müslüman 3, Müslümanlık 2, müstemlike 1, nacak 1, nağme 29, nakış 2, nakkare 1, nâm 4, name 1, nâmus 9, nankörlük 1, nara 2, nasır 1, nasib 6, necat 15, nefer 5, nefes 6, nefh 2, nefir 1, nehir 10, nekkâre 1, nergis 1, nesil 36, neşe 2, neva 1, nevha 2, nidâ 1, nifak 5, nimet 1, nine 14, ninni 86, nisyân 6, nişan 1, nişanlı 3, nişter 1, niyâz 3, nizam 1, nizam nâme 1, nokta 2, nöbetçi 2, nur 70, nutuk 4, nüfûz 1, nüvâb 1, oba 2, obüs 1, ocaklık 1, od 7, oğul 36, Oğuz Han 1, Ok 6, omuz 4, orak 5, ordu 33, orman 14, orosbu 1, ortak 3, ot 11, otağ 7, ova 15, oymak 3, oyuk 2, oyun 6, oyuncak 3, ozan 6, öc 5, öç 3, öfke 1, öğüt 3, öküz 8, ölgünlük 1, ölüm 83, ömür 34, önlük 1, örgü 2, örnek 6, örs 10, örtü 2, örümcek 1, Özbeg 1, paçavra 8, pâdişâh 8, pagod 2, papa 2, papas 1, para 21, parça 8, parıltı 1, parmak 12, parya 3, pas 1, penbe 1, penbelik 1, pencere 7, pençe 19, perde 3, peri 20, peştemal 1, peygamber 17, pıhtı 1, pınar 10, pıranga bend 1, piramid 2, piyâle 1, polat 1, post 1, puhu 1, pul 2, pulad 4, pupa yelken 1, pusu 4, put 8, raca 1, rahat 2, rahle 1, rahmet 1, raks 3, rebâb 11, recm 2, rencber 6, renk 22, resim 1, ressam 1, resûl 6, rıhtım 1, rızık 3, riâyet 2, rikâb 1, riya 3, rûb 1, ruh 151, rübab 1, rüya 61, rüzgâr 78, saadet 11, saat 30, saba 1, sabah 3, sabır 1, saç 35, saçağı 1, saçak 1, sadâ 11, sadaka 3, sadâkat 1, sadberk 2, sadef 6, saf 6, sağlık 2, sağnak 1, sâhâbe 1, sâhib 4, sahil 14, sahne 2, sahra 3, sakal 1, sâkiyelik 1, sal 1, salh hâne 1, salıncak 1, salon 1, saltanat 17, samanlık 1, san 1, sanat 23, sanatkar 6, sancak 10, sancı 1, sanduka 1, sap 1, sapan 13, sara 3, saray 24, sargı 3, sarı gül 1, sarık 1, satır 6, savaş 7, saygı 6, sayha 14, saz 30, sebat 1, sebep 3, sebil 1, secde 4, sedye 2, sefâlet 5, sefer 1, seferberlik 1, seher 5, sehhâr 1, sel 17, selâm 11, selâmet 2, selsebîl 1, semâ 19, senâ 1, sene 2, senfoni 1, ser 1, serab 4, serçe 1, serencâm 2, sergi 1, ses 217, sevda 12, sevgi 20, sevinc 11, seyir 3, seyirci 3, seyyah 1, sığnak 2, sınaat 4, sınır 18, sıra 4, sırma 1, sırr 6, sırt 24, sırtlan 2, sihir 1, sikke 2, silâh 33, sine 6, sini 2, siper 14, sirk 1, sis 2, siyah 2,

siyâset 3, sofa 1, sofra 3, sofra başı 2, sokak 9, sol 2, solgunluk 1, solucan 1, soluyuş 1, sopa 1, soy 10, soygun 1, soytarı 1, söğüd 5, söz 23, su 49, sual 1, subay 1, suç 6, sulh 2, sultan 12, sur 2, sûr 2, susayış 1, sutûn 1, süd 6, sükût 3, sülük 1, sülün 1, sünbül 2, süngü 8, sürgün 6, sürgünlük 1, sürü 10, sürücü 1, süs 4, süt 2, sütun 4, süvari 1, şadırvan 2, şafak 18, şahab 2, şâhid 1, şâhika 4, şâhit 1, şair 42, şakak 2, şâkird 1, şal 1, şan 27, şar 2, şarab 12, şarapnel 2, şark 16, şarkı 11, şecâcat 1, şedd 1, şefkat 7, şehâdet 2, şehid 24, şehir 37, şehr âyin 1, şehvet 1, şehzâde 3, şekvâ 1, şenlik 6, şerbet 1, şeref 39, şeriat 1Şey 35, şeyh 2, şeytan 3, şicr 1, şiddet 1, şifâ 4, şiir 51, şikâyet 1, şimâl 2, şimşek 14, şöhret 5, şûr 1, şübhe 7, taassub 10, tabiat 9, tabut 9, tabya 1, tâcir 2, taç 27, tad 1, tahayyül 1, tahkir 9, tahsil 1, taht 54, tâk 14, takdis 6, talan 1, tâlih 25, tamah 10, tan 1, tan yıldızı 1, tanbur 1, Tanrı 3, taraf 10, tarif 1, tarih 82, tarik 2, tarla 12, tas 10, taş 74, taşkınlık 1, taşra 2, tat 1, Tatar 1, taun 2, tavus 1, tayfun 1, tayyare 1, tecelli 1, tedib 1, tefsir 2, tehdid 2, tehlike 8, tehlil 3, tekbir 6, tekfur 1, tekme 1, tekne 1, tel 12, temaşa 2, temel 8, ten 2, tepe 34, ter 7, terakki 3, terennüm 3, teselli 8, teşhir 1, tevbe 1, tevekül 1, tezgâh 2, tırnak 9, tırpan 2, tırtıl 1, ticâret 1, tifo 1, timsah 3, timsal 8, tipi 3, titreme 1, tohum 4, tol 1, tomruk 1, top 10, top güllesi 1, toprak 123, torun 3, tûbâ 1, tufan 23, tuğ 6, tulga 3, tunç 25, turfan 1, turna 7, tutu 1, tuzak 1, tüfek 1, tül 1, türbe 11, türe 4, Türk 5, Türk İli 1, Türklük 1, türkü 45, tüy 3, uç 6, uçurum 16, uçuş 5, ud 1, ufuk 34, uğrak 1, uğur 2, ulemâ 2, ululuk 1, ulus 3, uluyuş 1, umman 8, un 1, urgan 2, uruba 2, uruş 1, usta 2, utanç 1, uyku 13, uzak 2, üç telli saz 1, üdebâ 1, ülke 15, ülkü 13, ümid 59, ümmet 3, ün 12, ürperme 1, üst 12, üstad 2, vâdi 3, vâha 1, vahşet 12, vahşîlik 1, vahy 2, vaiz 2, vakar 2, vakit 36, vâli 1, vapur 3, varlık 8, vasiyyet 1, vatan 90, vatan hâini 1, vatandaş 5, vâveylâ 1, vazife 6, vebâ 1, vecd 4, veda 11, vehm 1, velvele 1, vergi 1, vezin 2, vezir 2, vicdan 48, volkan 2, vuruş 1, vücud 27, vükela 3, yâdigâr 3, yağ 1, yağmur 7, yaka 3, yakut 10, yalan 16, yaldız 1, yamaç 2, yan 11, yanak 7, yanar dağ 8, yangın 28, yapı 3, yaprak 12, yar 19, yara 23, Yaradan 2, yarasa 1, yaratma 1, yardım 8, yardımcı 3, yarın 2, yarış 2, yarlık 1, yas 22, Yasa 2, Yasemin 1, yastık 1, yaş 33, yaşama 1, yatak 4, yay 1, yaygara 1, yayla 4, yaylım ateş 1, yaz 5, yazı masası 1, yedi gök 1, yedi iklim 2, yedi tepe 1, yel 12, yelken 2, yemek 5, yemek odası 1, yemin 3, yemiş 4, yeniçeri 1, yenilik 1, yer 275, yeryüzü 10, yetim 1, yığın 5, yıkıntı 1, yıl 38, yılan 10, Yılbır 1, yıldırım 26, yıldız 37, yiğitlik 1, yiyecek 1, yokluk 1, yoksulluk 5, yol 103, yolcu 29, yoldaş 4,

yorgan 1, yorgunluk 1, yosma 1, yug 1, yumruk 22, yurd 103, yurddaş 3, yuva 29, yücelik 1, yük 7, yürek 41, yürüyüş 1, yüz 38, zabt 2, zafer 63, zahmet 6, zakkum 1, zaman 72, zanbak 5, zayıflık 1, zebânî 1, zeberced 2, zehir 10, zekâ 10, zelzele 6, zemberek 1, zenginlik 3, zerre 3, zevc 1, zevk 11, zeytun 1, zırh 6, zihin 2, zil 3, zillet 3, zincir 59, zindan 28, ziya 5, ziyâfet 3, ziyan 4, ziyâretçi 1, zulm 53, zulm zillet 1, zülüf 1, zümrüd 7, zünnâr 2

Abdullah Şaik (1910): ab 1, abidə 1, acı 1, acıq 3, aclıq 5, ad 54, ada 1, adam 9, addım 10, Adəm 1, adət 8, adilik 2, afaq 2, afət 6, afitab 1, ağ 15, ağa 3, ağac 50, ağaclıq 3, ağıl 16, ağız 18, ağlayış 1, ağrı 2, ağsaqqal 1, ağuş 1, ahəng 2, ahıl 1, ahu 2, ailə 11, alabaş 1, alaçıq 2, alay 5, aləm 21, alın 19, alim 2, alma 15, almas 5, alov 7, alqış 4, altın 4, altun 6, amal 1, aman 2, an 26, ana 109, ana yurd 1, anbar 7, annə 3, araba 2, aran 7, arı 3, arkadaş 3, armud 1, arpa 5, arslan 3, arş 4, arvad 1, arzu 3, asır 1, asiman 1, aslan 36, aş 4, aşıqlıq 1, aşiq 30, aşiyan 5, at 58, ata 36, Atalıq 1, Atəş 29, Atəşparə 1, atlas 8, atlaz 2, Aul 1, avaz 4, avtomobil 2, axın 1, axış 1, axşam 11, axtarış 1, axur 1, ay 64, ay işığı 1, ayaq 44, ayaz 8, aydan 3, aydınlıq 9, ayran 1, ayrılıq 7, ayroplan 1, ayulduz 1, azadlıq 2, azan 3, azançı 1, azuqə 1, baba 27, bac 1, baca 3, bacaq 2, bacarıq 1, bacı 2, badban 1, badiban 1, badya 1, bağ 49, bağban 2, bağça 42, bağır 9, bağırtı 2, bağiban 2, bahadır 1, bahar 51, bal 6, bala 21, balta 4, ban 1, bar 2, bardaq 1, barıt 2, bariqə 1, barmaq 6, basqın 2, baş 133, başaq 1, başçı 1, başmaq 2, başqalıq 5, bataqlıq 1, baxça 1, baxış 21, baxt 4, bayğınlıq 1, bayır 11, bayquş 8, bayram 15, bayraq 17, bazar 1, bəbək 2, beçə 1, bədbəxtlik 1, bədbinlik 1, bədən 9, bədiə 1, bəhanə 1, bel 19, bəla 8, bənd 1, bəndə 5, bəniz 2, bənövşə 11, bəşər 3, bəşəriyyət 1, beşik 12, bəxt 4, bəxtiyarlıq 2, bəy 39, beyin 5, bəyzadə 1, bəzək 9, bıçaq 2, bığ 6, biçin 3, bildirçin 1, bilək 5, bilgi 3, bilik 25, bina 2, bir 2, birçək 2, birincilik 1, boğaz 1, bolluq 1, bomba 3, boran 24, borc 3, boru 3, bostan 8, boşluq 6, boşqab 1, boy 1, boya 4, boyun 33, bozbaş 1, böcək 2, böhtan 1, bölük 1, börk 1, böyür 1, bucaq 17, bud 2, budaq 25, buğa 5, buğda 10, bulaq 13, bulud 53, burağan 2, burun 3, buta 2, buxaq 2, buynuz 2, buyruq 2, buz 1, buzov 1, bülbül 39, büllur 3, bürc 1, büsat 11, cadu 4, cahan 19, camal 1, can 70, canavar 2, carçı 1, cavab 5, cavahir 1, caynaq 3, cəbhə 6, cəfa 5, cəhalət 2, cəhan 5, cəhrə 2, cəlal 1, cəlavə 2, cəlb 1, cəllad 1, cəmaət 1, cəmal 2, cəmdək 18, cəmiyyət 2, cəng 1, Cənnət 11, cənub 1, cərgə

2, cəsarət 2, ceyran 43, Ceyran Düzü 1, cəza 2, cıdır 11, cığır 5, cır 1, cırmaq 1, cibal 1, ciddiyyət 1, cihat 1, cilan 1, cild 1, cilov 2, cin 1, cinayət 3, cins 3, cirit 1, cism 3, ciyər 7, cökə 1, cövlangah 1, cövr 2, cücə 2, cücü 3, cümlə 3, cünbiş 1, cünun 1, cürət 8, cütçü 2, çadır 6, çadra 5, çağ 12, çaharşənbə 1, çalğı 2, çalı 1, çam 1, çanaq 2, çanta 2, çapıq 2, çaqqal 1, çara 12, çardaq 1, çarə 5, çarıq 9, çatı 1, çaxır 2, çaxış 1, çay 38, çəkic 1, çələng 3, çəltik 3, çəmən 41, çən 12, çəngəl 10, çərx 4, çeşid 2, çeşm 2, çeşmə 11, çətir 2, çəyirtgə 3, çıraq 25, çibin 3, çiçək 70, çinar 25, çini qab 1, çira 1, çiyin 10, çoban 70, çocuq 12, çocuqluq 1, çomaq 9, çovuş 2, çöhrə 4, çöl 91, çörək 11, çörəkçi 1, çubuq 4, çul 2, çuval 8, çuxa 1, çuxur 10, dad 1, dadaş 2, dağ 221, dağ başı 2, dağ qaşı 1, dairə 1, dal 1, dalğa 18, dalğınlıq 1, dam 3, damad 1, damar 6, damazlıq 1, damcı 3, damla 2, dan 7, dan ulduzu 2, dan yeli 2, dan yeri 4, danə 1, danışıq 1, dannaq 1, dar ağacı 1, dara 2, daraq 1, darğa 13, darı 2, dastan 28, daş 63, daşqın 4, dava 1, daxma 19, dayaq 3, dayazlıq 1, dayə 1, dayı 13, dəbbağ 1, dəbdəbə 2, dədə 2, dəf 3, dəftər 1, dəhən 1, dəhliz 2, dəhnə 2, dehqan 1, dəhşət 5, dəlik 2, dəm 5, dəmət 1, dəmir 11, dəmirçi 1, dən 2, dənə 2, dəniz 39, dəqiqə 4, dərbədər 1, dərd 73, dərə 103, dəri 2, dərinlik 3, dərman 1, dərs 6, dərviş 1, dərya 2, dərzi 5, dərzilik 1, dəstə 14, dəstnamaz 1, deşik 4, dəvə 7, dəxil 1, dəyənək 4, dəyər 1, dəyirman 6, dəyirmançı 1, deyişmə 3, dəzgah 1, dırnaq 4, dıvar 4, dib 9, didə 1, dil 37, dilbər 8, dilək 40, dilfikar 1, dimaq 1, din 1, diqqət 7, dirək 3, dirijor 1, diş 34, div 7, divan 1, diyar 5, diz 13, dodaq 22, doğanaq 1, doktor 1, dolma 2, don 6, donuz 1, dost 39, dovşan 15, dozanqurdu 8, dördnal 1, döş 4, döşək 2, dövlət 15, dövr 9, dövran 19, döyüş 12, döyüş səfəri 1, dua 4, Duma 1, duman 55, durbin 1, durna 2, duruş 2, duvaq 2, duyğu 18, duz 1, dühan 3, dükan 2, dün 1, dünya 57, dürr 1, düşman 12, düşmən 56, düşüncə 16, düyün 2, düzən 2, düzənlik 3, əba 5, əbədilik 1, əbədiyyət 1, əbr 1, əcdad 2, əcəl 11, əcz 1, ədalət 2, ədavət 2, ədəb 2, ədəbiyyat 3, ədl 2, əfğan 2, əfkar 2, əfsanə 3, əfsür 2, əhd 1, əhd peyman 1, əhfad 1, ehsan 1, ehtiram 1, ehtişam 1, ehtiyac 2, ehtiyat 1, ehtizaz 1, əhval 4, əhvalat 1, əjdaha 3, əkin 5, əkinçi 6, el 151, əl 142, əl işi 1, el oğlu 4, elçi 6, elçilik 1, Ələm 5, elim 6, elm 5, əmanət 2, əmək 21, əməl 15, əmr 8, əmzik 1, əndam 4, əngəl 1, Ənin 2, əql 1, əqrəb 1, əqrəba 1, ər 6, erkək 6, ərş 1, ərz 1, əsa 4, əsalət 1, əsarət 4, əsas 3, əsər 18, əsgər 20, əsir 17, əskilik 1, əsrar 3, əşar 2, eşq 23, əşrəf 3, eşşək 7, əşya 1, ət 6, əta 1, ətək 14, etibar 2, etiqad 1, ətir 14, etiraz 1, ətraf 17, ev 70, əxlaq 3, əxtər 2, əyan 1, əyləncə 4, eyş 1, eyvan 1, əyyam 4, əyyaşlıq 2,

əzab 1, əzan 1, əzhar 1, əziyyət 1, əzm 4, faciə 1, fal 1, familiya 2, fateh 4, fayda 1, fəcr 3, fəda 1, fəğan 3, fəhlə 1, fəhləlik 1, fəlakət 9, fələk 12, fəqan 1, fəraq 2, fərasət 1, fərə 1, fərraş 3, fəryad 16, fəsad 1, fəsil 5, fətir 1, fəvz 1, fəxr 2, feyz 2, fəza 17, fındıq 3, fırça 4, fırtına 15, fısqırıq 1, fidan 6, fikir 30, fil 6, fincan 3, firqə 1, fitnə 7, fitrət 1, fürsət 6, gecə 48, gecəquşu 1, gediş 2, gələcək 13, gəlin 26, gəliş 2, gəm 1, gəmi 3, gen 1, Gənclik 5, gərdək 3, gərdənlik 1, gərdiş 1, gərək 52, göbək 2, göl 10, gölməçə 1, görkəm 1, görüş 9, gövdə 7, göy 57, göy altı 1, göy tağı 1, göy üzü 8, göyəm 2, göyərçin 3, göylər 34, göyrəçin 1, göyün üzü 2, göz 250, göz qapağı 1, göz qaşı 2, göz yaşı 8, gözəl 15, gözəllik 11, gurultu 6, guşə 1, güc 17, gül 100, gül yanağı 1, gülab 1, güləş 1, gül gülü 1, güllə 5, gülpeykər 1, gülşən 10, gülüş 5, gülzar 1, güman 2, gümüş 5, gün 154, gün üz 1, günah 7, gündüz 18, günəş 110, günorta 1, güyüm 1, güzər 2, güzgü 2, hacət 1, hadisə 1, hakim 5, hal 10, halallıq 1, halət 3, halı 6, halqa 6, haqq 19, haqsızlıq 4, hava 28, hayqırıqçı 1, hayqırma 1, hazırlıq 2, heçlik 1, hədd 2, həftə 3, hekayə 2, hekayət 2, həkim 1, həmdəm 3, hənirti 2, həqarət 1, həqayiq 1, həqiqət 13, həqq 1, hərarət 2, hərəkət 3, hesab 2, həsəd 4, həsrət 23, həvəs 6, həya 1, həyat 91, heybət 1, həyəcan 10, həyət 6, heykəl 7, heyrət 3, heyva 21, hıçqırıq 2, hicran 3, hicrin 1, hiddət 5, hikmət 3, hilal 5, himmət 1, hin 1, hirs 1, his 1, hiss 3, hissə 5, hiylə 16, hovuz 1, höküm 2, hönkürtü 1, hörmət 39, hörük 2, hövl 1, hövsələ 1, huri 2, huş 1, hübab 1, hübub 1, hücum 3, hümmət 2, hünər 23, hürriyyət 3, hüsün 7, hüzn 5, hüzur 1, iblis 1, ibrət 3, iç 14, idarə 1, ideal 1, idman 1, idrak 1, ifrit 1, igid 28, iğbirar 1, iksir 1, il 32, ilan 15, ildırım 20, ilham 12, ilqar 2, ilxı 3, iman 6, imdad 5, imkan 3, inam 6, intiqam 1, intixab 1, inad 2, incəlik 3, inci 4, inək 4, inilti 3, inləyiş 1, inqilab 8, insaf 29, insan 22, insan oğlu 2, insanlıq 6, intiqam 27, intizar 3, ip 3, ipək 7, iqab 1, iqbal 1, iradə 4, irçal 1, irmaq 5, irsi 1, isim 2, iskamya 1, ismət 1, istedad 2, istək 7, istibdad 2, istiqbal 6, istirahət 2, iş 112, işarə 3, işçi 2, işıq 38, işrət 1, işsizlik 1, iştah 1, iştaha 1, it 12, itaət 1, itlaf 1, ixtiyar 2, ixtiyarlıq 1, iynə 6, iz 21, izdiham 1, iztirab 5, izzət 3, kabab 2, kabus 1, kağız 3, kainat 19, kamal 4, kamança 3, kamandan 1, kar 1, kasa 4, kaşanə 1, kəbab 1, keçi 6, keçid 2, keçmiş 16, kədər 54, kef 4, kəfən 3, kəhər 1, kəhkəşan 1, kəhriz 1, kəkil 1, kəklik 5, kəl 1, kələbək 1, kələf 1, kələk 3, kəlim 7, kəllə 2, kəlmə 4, kəmalə 1, kəmənd 3, kənar 3, kənd 77, kəniz 2, kəpənək 7, kərəm 1, kərtənkələ 1, kəsəyən 5, kəsir 2, kəsmik 1, keşikçi 7, kətxuda 1, kəvakib 1, keyf 6, kiçiklik 1, kin 45, kiprik 11, kisə 3,

kişi 27, kişilik 1, kitab 5, kitabça 1, kol 6, kolluq 1, kolxoz 1, kolxozçu 1, koma 1, komandan 2, komandanlıq 1, kommunizm 1, kotan 5, koxa 1, koxalıq 1, köhlən 5, kök 2, köks 49, kölə 1, kölgə 27, kömək 19, könül 58, könül quşu 1, köpək 13, köpük 3, körfəz 1, körpə 17, körpü 4, köşk 5, kötək 1, kötük 5, köy 1, köynək 2, köz 1, kukla 1, kuzə 2, kuzəgər 1, küçə 7, küçük 1, külək 3, küləş 1, külfət 3, külüng 2, küp 1, kürə 2, kürk 3, kürsü 2, kütlə 2, laçın 2, lahut 1, lalə 7, layla 14, lazım 2, ləbən 1, ləhzə 1, ləkə 5, ləl 2, lələ 7, leş 4, lətafət 3, lətifə 2, leylək 17, ləzzət 5, libas 3, lirizm 1, loğma 2, lövhə 10, lüğət 1, maarif 1, macəra 3, madər 4, madyan 2, mahal 2, mahnı 5, mahtab 3, mal 8, maneə 1, maral 3, maraq 1, martı 2, maska 1, matəm 13, mazi 2, məal 1, məclis 15, mədə 2, mədfən 1, məhal 1, məharət 4, məhbəs 1, məhəbbət 13, məhkəmə 1, mehman 1, məhmiz 1, mehr 1, məhsul 6, məhşər 3, məhtab 1, mehvər 2, məişət 1, məkan 4, məktəb 16, məlahət 1, məlal 3, mələk 12, məlhəm 1, memar 2, məmə 4, məmləkət 2, məna 2, mənəmlik 1, mənəkşə 1, mənlik 4, mənzərə 4, mənzil 1, məqam 1, məqbər 1, məram 1, mərcan 2, mərdlik 2, mərhəba 1, mərhəmət 5, mərkəz 1, mərmər 1, mərsiyə 1, mərzəcən 1, məsəl 3, məskən 6, məsləhət 1, məst 1, məstan 1, məşariq 1, meşə 22, məşəl 15, meşəlik 1, məşəqqət 1, məşriq 3, mətanət 3, mətbəx 2, mətləb 1, məxmər 1, məxzən 1, mey 2, meydan 36, meyil 1, meyit 1, məymənət 1, meynə 2, meyvə 8, məzar 15, məzarıstan 2, məzarlıq 3, məzbəhə 1, millət 15, minval 1, minyatürlük 1, miras 2, mis 3, misal 1, mişar 10, mitil 1, mizrab 2, mizraq 3, molla 1, möcüzə 1, möhnət 9, möminlik 1, mövzu 2, mum 3, muncuq 3, murad 5, musiqi 4, muzdur 1, mücahid 1, müddət 5, müdir 3, müəllim 4, mühəndis 4, mühit 8, müjdə 3, mülk 2, mürəbbi 8, mürgü 1, müsafir 1, müsavat 1, müsibət 3, müzəffər 1, nagahan 1, nağıl 3, nahaqq 1, nalan 1, nalə 4, nam 2, namaz 6, namərdlik 1, namus 5, nar 5, naş 1, naxır 4, nayib 9, naz 3, nəfər 9, nəfəs 14, nəfis 1, nəğmə 26, nəğməzan 1, nəhr 3, nemət 2, nənə 4, nər 1, nərdivan 3, nərə 9, nərgiz 3, nəsihət 1, nəsil 14, nəsim 4, nəşə 7, nəştər 3, nəvə 4, ney 3, nəzakət 2, nəzər 4, nicat 2, nifaq 1, nifrət 10, nihalə 1, niqab 2, nisbət 1, nişan 7, nişanə 2, nitq 1, nizam 1, noğul 6, nökər 1, növ 1, növbə 4, növbətçi 1, növraq 1, nur 36, nümayiş 2, oba 7, ocaq 30, od 24, oğlan 18, oğlaq 7, oğru 13, oğul 68, oraq 1, ordu 30, orkestr 1, orman 26, ortalıq 6, ot 12, otaq 13, otlaq 8, otraq 1, ov 27, ov izi 1, ova 5, ovçu 34, ovham 1, ovlaq 4, ovuc 8, ox 27, oylaq 2, oymaq 2, oyun 24, oyun havası 1, oyuncaq 5, oyuq 2, öc 5, Ölkə 69, ölüm 30, ömür 35, ön 1, öpüş 1, ördək 3, örkən 1, örnək 1, örpək 2, örtü 1, ötüş 1, övlad 24,

özək 2, padişah 13, padşahlıq 1, palaz 1, palçıq 1, palıd 1, paltar 4, palto 2, pambıq 1, papaq 3, para 1, parça 7, paroxod 1, patırtı 1, pay 9, payan 1, payız 5, paypuş 1, pədər 1, pəhləvan 2, pəhlivan 3, pələng 1, pənah 1, pənbə 1, pəncə 24, pərdə 11, pəri 19, pəri peykər 1, pərvanə 1, pərvaz 4, peşə 2, pətək 1, pəyam 1, pəyə 1, peyim 1, peyman 4, pır 1, pioner 3, pipik 1, pişik 7, pişnamaz 2, pişnamazlıq 1, piyada 1, piyalə 3, plov 1, poema 2, polad 7, portağal 1, pulemyot 1, pürşivən 1, qab 1, qabıq 6, qadın 31, qadınlıq 2, qafa 1, qafil 1, qala 1, qalaq 1, qalıq 1, qalmaqal 1, qalustuk 1, qalxan 13, qalxış 1, qam 1, qamçı 1, qamış 1, qan 58, qanad 20, qanat 2, qanqal 1, qanun 3, qan yaş dolu göz 1, qapı 18, qaplan 13, qar 25, qara daş 1, qara gün 2, qaraltı 4, qaranquş 3, qaraqaş 2, qaraquş 1, qardan adam 1, qardaş 22, qardaşlıq 1, qarət 1, qarğa 32, qarğış 1, qarı 18, qarın 8, qarışıqlıq 1, qarışqa 1, qarovul 1, qarpız 1, qartal 12, qasırğa 7, qaş 19, qaşı 1, qaşqa 2, qat 1, qatar 1, qatıq 1, qatil 18, qatlama 2, qaval 1, qaya 43, qayda 1, qayə 4, qayğı 5, qaynaq 4, qaz 8, qazamat 2, qazma 2, qəbir 1, qədəh 1, qədəm 1, qədir 1, qəfəs 2, qəhir 2, qəhqəhə 2, qəhr 2, qəhrəmanlıq 1, qəlb 199, qəlbin teli 1, qələm 5, qəm 35, qəmzə 1, qərar 3, qərbə 1, qərənfil 5, qəriblik 1, qəsd 1, qəsvət 1, qətrə 3, qeyrət 2, qeysər 3, qəza 2, qəzəb 6, qıçqırıq 1, qığılcım 6, qılınc 65, qılınc qalxan 2, qımız 1, qın 4, qır 2, qıraq 1, qırat 1, qırğı 1, qırlanğıc 2, qırmac 1, qırqovul 1, qış 25, qışlaq 1, qışqırıq 1, qıvrım 1, qız 84, qızdırma 1, qızıl 25, qızıl gül 5, qibtə 1, qida 1, qismət 5, qissə 2, qiyafə 4, qiyam 1, qiyamət 2, qiymət 3, qoca 13, qocalıq 2, qoç 3, qoçaqlıq 2, qohum 1, qol 33, qonaq 22, qonşu 6, qonşuluq 1, qor 1, qoruq 1, qorxu 40, qoşun 2, qovğa 2, qovun 1, qovurma 1, qoxu 4, qoyun 47, qönçə 25, qövüm 1, qu 1, qubarə 1, quc 1, qucaq 9, quduz 1, qul 4, qulaq 18, quldur 8, quldurluq 1, qum 1, qumaş 4, qumru 1, qumsal 1, qurban 17, qurd 46, qurşaq 4, qurşun 9, qurtuluş 8, quş 80, quşbaşı 1, qutu 2, quyruq 19, quyu 4, quzğun 1, quzu 16, qübbə 1, qüdrət 3, qürbət 1, qürub 2, qürur 10, qüssə 2, qütb 1, qüvvə 37, rahat 1, rahətlik 2, rədd 1, rəhbər 7, rəhbərlik 1, rəhmət 2, rəiyyət 1, rəmz 2, rəng 33, rəqs 2, rəqsə 2, rəqsgah 1, rəsm 1, rəsmi keçid 1, rəssam 3, rəvayət 1, rəyasət 3, riayət 1, rica 2, rişə 2, riya 1, röya 5, ruh 42, ruzgar 3, ruzgari mihən 1, ruzigar 4, ruzu 1, rübab 1, rütbə 1, rütbəpərəstlik 1, rütubət 1, rüzgar 1, saat 5, sabah 7, sacda 2, saç 18, sadədilik 2, saət 2, sağlıq 2, saha 1, sahə 1, sahib 1, sahil 12, sahir 1, saiqə 1, sakitlik 1, salam 3, salxım 1, saman 5, san 1, sancaq 1, sandıq 2, santur 2, saqqal 2, sara 1, saray 26, sarıq 5, sarmaşıq 1, savad 1, savaş 9, saymazlıq 1, saz 41, səadət 17,

səba 2, səbat 1, səbəb 2, səbr 5, səda 9, sədəf 1, səf 5, səfa 1, səfalət 1, səfər 10, səfi 1, səfinə 2, səfvət 4, səhab 1, səhəng 2, səhər 49, səhhət 1, səhnə 6, səhra 9, səhv 1, sel 39, səma 9, səməni 2, səmər 1, səmt 5, sənə 1, sənət 25, sənətkar 2, səngər 2, sərab 3, sərçə 1, sərdar 3, sərf 1, sərgi 1, sərhəd 1, sərinlik 2, sərkər 1, sərmədiyyət 2, sərv 1, sərvər 1, sərvət 8, sərvinaz 2, səs 115, səssizlik 2, sevda 3, sevgi 22, sevinc 31, seviş 1, səy 3, seyd 1, seyir 2, seyrəngah 1, səyyad 3, səyyarə 1, sığnaq 1, sınaq 2, sınıqçılıq 1, sıra 10, sıra dağ 1, sırqa 1, sırr 7, sıxıntı 4, siçan 24, sifət 5, silah 3, silsilə 1, sim 2, sima 7, sinc 1, sinə 3, sipər 1, sirat 1, sirdaş 1, sis 5, sitarə 1, sitəm 2, siyasət 3, soğan 2, sol 10, sona 4, sop 2, soraq 2, sorğu 3, sovqat 1, soxulcan 1, soy 2, söhbət 9, sönüklük 1, sövda 14, sövq 1, söyüd 3, söz 86, su 64, su üzü 1, sual 5, suç 2, sultan 15, surət 3, suvaq 1, sübh 4, süd 11, süfrə 8, sükut 20, sülh 2, sünbül 19, süngü 6, sürət 2, sürmə 2, sürü 25, sürücü 2, şadlıq 6, şadlıq məclisi 1, şaftalı 1, şah 24, şahid 2, şahin 10, şair 19, şal 3, şam 7, şamama 1, şan 17, şapqa 1, şaqqıltı 1, şaxə 6, şəbnəm 1, şəbpərə 1, şəfa 2, şəfəq 36, şəfqət 9, şəğərən 1, şeh 5, şəhər 20, şəhid 1, şəhpəri 2, şeir 1, şək 1, şəkər 3, şəkil 13, şəlalə 2, şələ 1, şənlik 28, şənlik borusu 1, şer 14, şər 8, şərab 2, şərarə 3, şərbət 3, şərəf 8, şərh 1, şərq 3, şərqi 1, şərt 3, şətrənc 2, şeyda 1, şeypur 2, şeytan 4, şıltaq 2, şıraq 1, şırıltı 1, şiddət 4, şikar 9, şikayət 4, şillə 1, şimal 1, şimşək 30, şir 8, şirə 3, şivə 4, şor 1, şöhrət 7, şölə 11, şövkət 7, şövq 5, şum 2, şuriş 1, şüar 2, şübhə 4, şükufe 1, şüşə 1, şüt 1, şüur 6, tabur 2, tabut 1, tac 6, tacidar 2, tala 2, tale 5, tamah 3, tamaşa 1, tambur 1, tapdaq 2, taqət 2, tar 5, tarix 16, tarla 37, tas 3, tava 1, tavus 1, taxıl 1, taxt 11, tay 3, taya 5, təam 1, təbəssüm 1, təbiət 39, təbil 3, təbrik 3, tədbir 6, təəssür 1, təhər 1, təhniyət 1, təhqir 3, təkamül 1, təkan 1, təkəddür 1, təkər 1, təkin 3, təklik 1, təknə 2, təkrar 1, tel 24, təlaş 3, tələfat 2, təməh 1, təməl 2, təmkin 2, təmtəraq 1, tən 4, tənə 3, tənəffüs 1, təntənə 2, təpə 32, təpəl 2, təpik 3, tər 7, təranə 2, təravət 3, tərbiyə 1, tərəddüd 2, tərəf 34, tərəqqi 2, tərif 3, tərlan 15, tərpəniş 4, tərzi 1, təsadüf 2, təsbeh 6, təsəlli 10, təsir 2, təskin 1, təşviş 3, təxt 3, təyid 1, təyyarə 1, tikan 4, tikə 2, tilsim 4, tirmə 2, tonqal 2, top 6, toplanış 1, toppuz 21, topuq 1, torpaq 46, tovuz 2, toxum 4, toy 50, toy payı 1, toyuq 2, toyxana 1, toz 6, töhfə 2, töhmət 1, tövr 4, traktor 1, tufan 13, tula 1, tunc 1, turac 5, turağay 4, tutar 2, tüfəng 7, tüğyan 1, tük 7, tül 3, tülkü 87, türkü 2, tüstü 4, tütək 6, uc 10, uçurum 8, uğultu 1, uğur 1, ulaq 7, ulduz 51, umud 2, un 1, usta 1, ustad 3, uşaq 62, uşaqlıq 1, uzunluq 1, üçtelli sazı 1, üfüq 19, ülfət 4, ülkər 18, ülviyyət 3, ümid 26,

ümman 5, ümmət 1, ümmid 4, ün 3, ünsiyyət 1, ünsür 2, ürək 124, ürəyin parası 1, ürfan 5, üsyan 2, üz 68, üzar 1, üzəngi 4, üzəri 1, üzgüçü 1, üzük 5, üzüm 13, varlıq 8, vaveyla 1, vaxt 7, vəhşət 2, vəkil 1, vəl 1, vələd 1, vəqə 1, vərəm 3, vergi 2, vəsil 1, vəsiyyət 2, vətən 70, vətəndaş 2, vəxt 1, vəzifə 5, vəzin 1, vəzir 2, vicdan 13, viranə 2, vulkan 6, vurğun 1, vuruşma 1, vücud 9, vühuş 1, vüqar 8, vüsal 6, xab 1, xal 2, xala 1, xalça 1, xalı 1, xalq 47, xan 138, xan məclisi 1, xanəndə 1, xanlıq 1, xaqan 1, xasiyyət 1, xatir 1, xatirə 7, xatun 2, xəbər 22, xələf 1, xələt 9, xəlq 1, xəncər 7, xəndək 2, xəngəl 1, xəraba 3, xəstəlik 1, xəta 1, xəyal 27, xəyalat 1, xəyalə 1, xəyanət 2, xeyir 5, xəzan 13, xəzinə 8, xırman 3, xış 3, xidmət 3, xidmətçi 1, xiyaban 1, xof 3, xofü ümid 1, xonça 6, xort 1, xoruz 34, xoşbəxtlik 2, xoşkam 1, xuruş 1, xülya 6, yad 3, yağ 3, yağı 17, yağış 11, yağlı çörək 1, yalan 4, yalman 1, yalqızlıq 6, yamac 28, yamanlıq 3, yan 40, yanaq 12, yanğın 3, yanma 1, yapıncı 1, yaqut 8, yar 3, yara 24, yaraşıq 12, yarış 5, yarpaq 21, yarpız 1, yas 5, yasəmən 2, Yasin 1, yastıq 3, yaş 24, yaşılbaş sona 1, yaşıllıq 2, yaşmaq 1, yataq 18, yavru 2, yaxşılıq 3, yay 12, yaylaq 5, yaylaq 5, yaylım atəşi 1, yaz 36, yazıq 4, yəğma 1, yəhər 2, yel 16, yelkən 2, yelpik 1, yem 3, yemək 14, yenilik 3, yer 208, yer üzü 4, yəs 2, yığın 1, yığıncaq 5, yıldırım 3, yıldız 4, yiyə 1, yoğunluq 1, yol 113, yol ağzı 1, yolçu 9, yoldaş 27, yol izi 1, yolluq 1, yorğa 7, yoxluq 6, yoxuş 11, yozan 1, yumruq 4, yumurta 1, yurd 40, yuva 25, yuxu 43, yük 7, yürüş 2, yüyən 2, yüz 1, zahid 2, zaman 104, zanbaq 8, zar 1, zəfər 19, zəğən 1, zəhər 7, zehin 4, zəhmət 26, zəka 5, zəlzələ 1, zən 1, zəncir 5, zər 1, zərbə 1, zərrat 1, zərrə 3, zəvalə 1, zilal 1, zillət 8, zindan 13, zinət 8, ziya 8, ziyafət 1, ziyan 5, ziyarət 1, ziynət 2, zoğal 1, zövq 9, zurna 2, zülal 1, zülm 56, zülmat 1, zülüf 1, zümrüd 2, zümrüd 2.

3.1.18.1.2. Birleşik İsimler

En Sık Kullanılan Kelimeler:
Mehmet Emin Yurdakul: gözyaşı 7, yanardağ 2, ak saçlı 2
Abdullah Şaik: gözyaşı 7, qızıl alma 4, zəhmət mələyi 2
Ortak Kelimeler: gözyaşı

Mehmet Emin Yurdakul (53 kelime): Ak Saçlı 2, Ak Sakallı 1, Al Kan 1, Alın Yazısı 1, Altun Kubbe 1, Ana Vatan 1, Ata Toprağı 1, Baykuşlar Yuvası 1, Cennet Bağı 1, Cihangirlik Ruyâsi 1, Çapulcu Sürüsü 1, Dehâların Yatağı 1, Dev Yolu 1, Devrimci Ahlâkı 1, Devrimci Fedâileri 1, Dişi Arslan 1, Dört Bucak 3, Dört Ufuk 2, Dünya Yolcusu 1, Engizisyon Pençesi 1, Erkek Gönül 1, Fütuhat Türküleri 1, Genç Kızlar 1, Gök Çinili Mihrab 1, Gönül Bağını 1, Gözyaşı 7, Gün Doğusu 1, Hakikat İnsanı 1, Harisler Mezarı 1, Has Bahçeler 1, Hür Kuvvetler 1, Hürriyet Âbideleri 1, Hürriyet Aşkıyle 1, Hürriyet Şarkısı 1, İhtilâl İnsanı 1, İmanlı Kahraman 1, İnkılâb Tohumları 1, İnkılâb Yolu 1, İstiklâl Bayrağı 1, Kadinne 1, Kanlı Meydan 1, Kanlı Tabut 1, Kılıç ile Kalkan 1, Kırk Asır 1, Kırk Sütun 1, Kırk Şehir 1, Kızıl Meş`ale 1, Kurtuluş Yolu 1, Kuru Kafa 1, Kutlu El 1, Kültigin Asrı 1, Millî Ruh 2, Milli Vicdan 1, Milliyet Aşkı 1, Oğuzlar Diyârı 1, Onulmaz Yara 1, Ölmez Ruh 1, Pâk Süt 1, Saltanat Otağı 1, Sam Yeli 1, Sevgi Cenneti 1, Siyâset Ocağı 1, Tan Yıldızı 1, Târih'in Yolcusu 1, Türk Beşiği 1, Türklük Aşkı 1, Üç Telli Saz 1, Vatan Tanrısı 1, Yanar Dağ 2, Yoluk Baş 1, Yurt Aşkı 1.

Abdullah Şaik (40 kelime): Ağır Gün 1, Al Telli Şəfəq 1, Ana Qəlbi 1, Arslanlar Yurdu 1, Bahar Çiçəyi 1, Biçin Çağı 1, Dan Ordusu 1, Dan Ulduzu 1, Dar Ağacları 1, Dəli Könül 1, Dəmir Ürəkli 1, Doğan Kölgə 1, Doğma Vətən 2, Durna Gözü 1, Dünya Gözəli 2, Əcəl Mələyi 1, Əkin Nəğməsi 1, Elm Ürfan Ordusu 1, Gecə Yarısı 1, Göy Üzü 1, Göz Yaşı 5, Gözəllik Heykəli 1, Gözyaşı 2, Gül Üz 1, Günorta Çağı 1, Həyat Tarlası 1, Həyəcan Heykəli 1, Köhnə Həyat 1, Könül Dayağı 1, Könül Diyarı 1, Məhəbbət Əhli 1, Ömrün Amalı 1, Qan Rəngi 1, Qanlı Məşəl 1, Qara Gün 1, Qara Yallı 1, Qara Yel 1, Qızıl Alma 4, Qoç İgit 1, Qönçə Dodaq 1, Son Bahar 2, Sönməz Günəş 1, Tazə Gəlin 1, Tərəhhüm Çağı 2, Türk Oğlu 1, Uşaqlıq Dəmi 1, Vətən Eşqi 1, Yaman Gün 1, Yaşlı Göz 1, Yaz Günəşi 1, Yaz Günü 1, Yel Atı 1, Yer Qucağı 1, Yuva Pərvərdəsi 1, Zəhmət Mələyi 2

3.1.18.2. Fiiller

3.1.18.2.1. Basit Fiiller

En Sık Kullanılan Kelimeler

Mehmet Emin Yurdakul: gör- 168, kal- 140, yap- 109, ağla- 97, al- 94, aç- 88, ak- 70

Abdullah Şaik: gəl- 378, qaç- 204, keç- 156, al- 133, dur- 121, get- 96, dön- 90

Ortak Kelimeler: acı-, aç-, ağar-, ağla-, al-, alçal-, aldan-, an-, anla-, as-, aş-, at-, ayıl-, ayır-, ayrıl-, bağır-, bağışla-, bağla-, bak-, bas-, başla-, bat-, bez-, biç-, bit-, boğ-, bul-, böl-, bük-, bürü-, canlan-, coş-, çağır-, çağla-, çak-, çal-, çalış-, çevir-, çırp-, çırpın-, çürü-, dağıl-, dal-, damla-, de-, didin-, dik-, din-, doğ-, dol-, dolaş-, don-, doy-, dön-, dur-, duy-, düş-, düşün-, et-, fırla-, gir-, göm-, gör-, götür-, güt-, gül-, it-, ol-, otla-, otur-, oyna-, öp-, öt-, parçala-, parılda-, parla-, saç-, sağ-, san-, sar-, sat-, say, sev-, sıçra, sığ, sıyrıl-, sil-, silahlan-, sol-, sor-, soy-, sök-, sön-, sus-, şişir-, tanı-, tap-, uç-, uğra-, uğulda-, uza-, üşü-, üz-, ürk-, ver-, vur-, yağ-, yak-, yan-, yap-, yara-, yarala-, yarat-, yat-, yaz-, ye-, yığ-, yoğur-, yol-, yont-, yor-, yu-, yum-, yürü-, yay-

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: ak- = ax-, bak- = bax-, büyü- = böyü-, çak- = çax-, çık- = çıx-, dalgalan- = dalğalan-, döğ- = döv-, dök- = tök-, eğ- = əy-, fışkır- = fışgır-, geç- = keç-, git- = get-, giy- = geyin-, gürle- = gurla-, gürülde- = gurulda-, hatırla- = xatırla-, horla- = xorulda-, hoşlan- = xoşlan-, ısıt- = isit-, ıslan- = islan-, ısmarla- = ismarla-, işit- = eşit-, kak- = qax-, kokla- = qoxla-, kork- = qorx-, oku- = oxu-, sarar- saral-, sok- = sox-, söğ, söv- = söy-, şarılda- = şırılda-, uyan- = oyan-, yaklaş- = yaxınlaş-, yık- = yıx, yuğur- = yoğur-, yut- = ud-

Sesteş Kelimeler: kız- = qız- (Isınma anlamında), sür- = sür- (İki anlamda)

Anlamları Aynı Olan Kelimeler[14]: ara-= axtar-, bekle- = gözlə-, bık- = bez-, bul- = tap-, can bul- = canlan-, cıvılda- = cikkildə-, daya- = söykən-, dön- = qayıt-, giy- = geyin-, hatırla- = yada düş-, isır- = dişlə-, ısın- = qız-, istiləş-, inci- = sın-, kaybet-, kaybeyle- = itir-, kokla- = iylə-, konuş- = danış-, koş- = qaç-, kükre- = şığı-, okşa- = sığal-, otur- = əyləş-, özle- = darıx-, sakla- = gizlə-, sarıl- = qucaqla-, sez- = hisset-, duy-, saç- = səp-,

[14] İlk kelimeler Yurdakul'a, ikinciler Şaik'e aittir.

tırmala- = cırmaqla-, tut- = saxla-, uğra- = dəy-, uyu- = yuxla-, yat-, yeşer- = göyər-, yaslan- = söykən-, yırt- = cır-, silkin- = silkələ-

Mehmet Emin Yurdakul (614 kelime): acı- 15, aç- 88, açıl- 17, ada- 2, adanıl- 1, ağar- 3, ağla- 111, ağlaş- 3, ağlat- 12, ak- 35, akış- 1, akıt- 12, al- 94, alçal- 2, alçakla- 1, aldan- 6, aldat- 4, aldır- 5, aldırt- 1, alın- 5, alış- 1, alkışla- 4, alma- 4, an- 16, anıl- 8, anla- 30, anlat- 24, ara- 32, arat- 1, art- 5, as- 10, asıl- 3, aş- 22, aş'la- 2, at- 47, atıl- 12, aydınla- 1, aydınlat- 1, ayıl- 2, ayır- 9, ayırt- 1, ayrıl- 9, azarla- 1, azgınlaş- 1, bağır- 15, bağışla- 3, bağışlan- 1, bağla- 13, bağlan- 3, bak- 204, bakıl- 2, bakın- 1, bakdır- 1, bas- 17, başar- 1, başkalaş- 1, başla- 17, bat- 9, bayılt- 1, beğen- 1, bekle- 30, belle- 2, bellet- 2, benimse- 2, benze- 32, besle- 7, bez- 4, beze- 2, bezil- 1, bık- 43, bırak- 41, biç- 14, bil- 91, bilin- 9, birleş- 3, bit- 12, bocala- 1, boğ- 23, boğul- 7, boğuş- 3, boşa- 1, boşal- 2, boya- 2, boyan- 2, boylan- 1, boz- 7, bozul- 6, böğür- 1, böl- 2, bul- 66, bulan- 2, bunal- 5, buruş- 1, buyur- 1, bük- 7, bükül- 4, bürü- 9, büyü- 7, büyült- 1, büyüt- 2, canlan- 7, carlan- 1, cıvılda- 7, coş- 14, çabala- 1, çağılda- 6, çağır- 32, çağla- 17, çak- 3, çal- 49, çalış- 27, çalkala- 2, çalkalan- 1, çalkan- 1, çarp- 14, çarpış- 1, çatla- 3, çek- 28, çekil- 7, çekin- 1, çevir- 5, çevril- 1, çık- 60, çıkar- 3, çıldır- 2, çırp- 5, çırpın- 11, çiğne- 24, çiz- 1, çoğalt- 2, çök- 11, çöz- 1, çözül- 1, çürü- 10, dağıl- 11, dağıt- 6, dağla- 3, dal- 14, daldır- 2, dalgalan- 3, dalgalat- 1, damla- 5, damlat- 1, daya- 1, de- 359, dedir- 15, değ- 4, değiş- 9, del- 7, denil- 11, den- 1, der- 37, deril- 1, devir- 9, devril- 2, dırla- 1, dırlan- 1, didin- 3, dik- 54, dikil- 19, dile- 15, dilen- 1, din- 4, dindir- 1, dinle- 50, dinlen- 42, diril- 5, dişle- 1, dizil- 1, doğ- 91, doku- 24, dokun- 19, dol- 42, dolaş- 34, doldur- 8, don- 7, donan- 1, donat- 3, dondur- 1, doy- 5, doyur- 2, döğ- 18, döğündür- 1, döğüş- 6, dök- 31, dön- 36, döşe- 1, döv- 6, dur- 65, durul- 1, duy- 69, duyul- 13, duyur- 6, dürt- 2, düş- 30, düşün- 15, düşür- 3, düzle- 1, eğ- 60, eğdir- 1, eğil- 42, eğlen- 2, ek- 5, em- 4, ekil- 1, er- 13, eri- 5, eril- 1, eriş- 1, erit- 1, es- 18, esirge- 3, esne- 1, ez- 19, ezil- 6, fırla- 8, fışkır- 3, geber- 5, geç- 62, geçir- 5, gel- 142, ger- 3, geril- 1, getir- 35, getirt- 2, gez- 41, gir- 15, git- 92, giy- 39, giyin- 4, gizle- 2, göm- 9, gönder- 4, gör- 168, gördür- 1, görül- 5, görün- 20, göster- 60, götür- 25, gözetle- 2, gözle- 6, gül- 41, gülümse- 6, gürle- 5, gürülde- 1, güt- 1, güven- 2, hafifle- 2, hatırla- 7, haykır- 108, hayvanlaş- 1, hazırla- 14, hıçkır- 7, hırpala- 1, hırslan- 1, hiddetlen- 1, horla- 3, hoşlan- 1, ırgala- 1,

ısın- 1, ısır- 2, ısıt- 8, ıslan- 4, ısmarla- 1, iç- 30, igvâ et- 1, ilerle- 3, imren- 2, in- 20, inan- 15, incel- 1, inci- 6, incin- 1, incit- 3, indir- 3, inilde- 13, inle- 28, irkil- 3, iste- 174, işit- 16, işle- 6, it- 2, kabar- 2, kaç- 14, kak- 2, kal- 140, kaldır- 13, kaldırt- 5, kalk- 32, kalkış- 7, kamaş- 2, kamaştır- 1, kan- 18, kana- 12, kanadlan- 2, kandır- 2, kap- 2, kapa- 9, kapan- 2, kapla- 3, karar- 11, karart- 1, karış- 2, kat- 20, katıl- 2, katla- 5, katlan- 5, kavrul- 3, kavuş- 2, kayır- 2, kayna- 3, kaz- 31, kazan- 13, kazdır- 1, kazıl- 7, kemir- 8, kes- 25, kesil- 5, kır- 28, kırıl- 10, kırp- 3, kırpıl- 3, kıs- 1, kısırgan- 1, kıskan- 9, kıskanıl- 1, kıvır- 1, kıy- 2, kız- 2, kızar- 2, kızdır- 2, kilitle- 1, kirlet- 4, kişne- 1, koca- 1, koğ- 6, koklaş- 1, kon- 8, konul- 2, konuş- 5, kop- 9, kork- 10, koru- 6, korunul- 1, koş- 33, koşul- 2, koy- 14, köpür- 3, körle- 2, körükle- 1, kucakla- 4, kudur- 6, kullan- 10, kur- 34, kurtar- 39, kurtul- 16, kuru- 18, kus- 2, kuşan- 4, kuşat- 4, kutla- 4, kutlula- 3, kutlulan- 1, kuvvetlen- 1, kükre- 18, lanetle- 1, lekelen- 1, mele- 1, mıhla- 2, mutlulan- 1, okşa- 13, oku- 25, onul- 2, otla- 1, otur- 6, oy- 3, oyna- 3, öde- 1, öden- 1, öğ- 15, öğren- 24, öğret- 13, öğün- 6, öl- 49, öp- 10, ör- 22, ört- 8, örül- 4, öt- 14, özen- 1, özle- 7, parçala- 14, parçalan- 8, parılda- 34, parla- 49, pençele- 2, perkiştir- 1, pırılda- 2, pırılda- 2, püskürt- 1, rastla - 1, saç- 68, sağ- 1, sakın- 2, sakla- 3, sal- 5, saldır- 4, saldırt- 1, salla- 7, san- 14, sap- 1, sapla- 2, saplan- 1, sar- 6, sarar- 7, sarıl- 9, sark- 2, sars- 20, sat- 15, savaş- 5, savrul- 2, savur- 4, say- 8, sayıkla- 4, sayıl- 4, seç- 8, selâmla- 5, sendele- 2, ser- 14, serp- 10, sesle- 3, seslen- 2, sev- 43, sevil- 1, seyret- 4, seyreyle- 1, sez- 7, sezdir- 2, sezilme- 2, sıçra- 3, sığ- 5, sığın- 3, sıklaş- 1, sıyrıl- 2, sız- 6, sızla- 2, sızlat- 1, sil- 23, silâhlan- 2, silin- 1, silkin- 1, sin- 7, soğut- 1, sok- 4, sol- 16, soldur- 1, sor- 40, soy- 2, söğ- 1, sök- 4, sön- 43, söndür- 12, söv- 1, söyle- 65, sula- 6, sun- 24, sus- 36, susa- 4, sür- 57, sürç- 1, sürü- 2, sürükle- 12, sürün- 1, süz- 2, süzül- 1, şahlan- 4, şakı- 2, şarılda- 1, şenlen- 8, şişir- 1, tadıl- 1, tak- 13, takıl- 4, takın- 2, tanı- 17, tap- 15, tara- 1, taş- 32, taşı- 31, tat- 7, terle- 2, teyelle- 6, teyellen- 6, tık- 3, tıka- 8, tıkıl- 2, tırmala- 3, tırman- 2, titre- 62, topla- 8, tut- 31, tutuş- 6, tüken- 4, tükür- 4, tüne- 3, türe- 3, tüt- 5, uç- 45, uçuş- 3, uğra- 9, uğraş- 4, uğulda- 3, ula- 8, ulaş- 2, ulu- 8, um- 7, umul- 2, unut- 28, ur- 22, usan- 2, utan- 6, uyan- 27, uydur- 1, uyu- 27, uyuş- 3, uyut- 5, uza- 21, uzaklaş- 2, uzan- 9, uzat- 11, üfle- 2, üre- 4, ürk- 3, ürküt- 1, ürper- 6, üş- 3, üşü- 6, üşüş- 3, üz- 3, üzül- 1, var- 10, ver- 147, veril- 4, vur- 67, yağ- 13, yağdır- 4, yak- 54, yakış- 1, yaklaş- 4, yala- 2, yaldızla- 1, yalvar- 4, yan- 38, yandır- 1, yap- 109, yapıl- 4,

yapış- 1, yaptır- 2, yar- 5, yara- 6, yaradıl- 3, yarala- 9, yaralan- 5, yaraş- 1, yarat- 48, yarıl- 2, yarış- 1, yaslan- 3, yaşa- 49, yaşlan- 1, yat- 27, yay- 10, yayıl- 4, yaz- 26, yazdır- 2, yazıl- 4, ye- 40, yen- 4, yer- 2, yeşer- 4, yeşillet- 1, yet- 14, yetiş- 15, yetiştir- 11, yığ- 3, yığıl- 2, yık- 59, yıkıl- 27, yıl- 1, yıpra- 1, yıprat- 1, yırt- 7, yırtıl- 2, yoğur- 1, yol- 7, yolla- 1, yont- 6, yor- 6, yorul- 3, yu- 1, yuğur- 8, yum- 1, yut- 4, yuvarla- 2, yücelt- 2, yükle- 1, yüklen- 1, yüksel- 51, yükselt- 9, yürü- 40, yüz- 3, zayıfla- 2, zehirle- 2.

Abdullah Şaik (796): acı- 1, acıqlan - 7, aç- 156, açıl- 34, addımla- 1, adla- 1, adlan- 1, ağar- 11, ağla- 76, ağlaş- 1, ağrı- 1, al- 137, alçalt- 1, aldan- 8, algilən- 1, alış- 13, alovlan- 11, alqışla- 5, an- 64, anla- 40, apar- 12, ara- 16, aran- 1, art- 11, artır- 3, arzula- 1, as- 12, aş- 34, aşıla- 1, at- 96, atıl- 32, atla- 6, ax- 53, axış- 6, axıt- 1, axtar- 19, ayaqla- 1, ayıl- 7, ayır- 15, ayrıl- 22, az- , azal- 1, bağır- 55, bağışla- 10, bağla- 20, bağlan- 4, bak- 11, banla- 4, barış- 3, bas- 18, basdır- 3, başla- 29, başlan- 12, bat- 24, bax- 257, baxış- 7, bayıl- 3, becər- 2, bəklə- 4, bənzə- 13, bərəl- 3, bərələn- 2, bərəlt- 1, bərkit- 2, bəslə- 19, bəslən- 6, bəyən- 6, bez- 2, bəzə- 12, bəzən- 6, biç- 18, bil- 98, bilinmə- 1, bin- 2, birləş- 3, biş- 8, bit- 23, boğ- 16, boğul- 5, boşal- 2, boya- 8, boyan- 10, boylan- 1, bozar- 2, böl- 9, bölüş- 4, böyü- 10, bul- 12, bulan- 6, bulaş- 3, bur- 3, burak- 1, burax- 16, buyur- 4, bük- 13, bükül- 5, büləş- 1, bürü- 36, bürün- 12, büzül- 1, büzüş- 2, canlan- 27, cır- 1, cırmaqla- 1, cikkildə- 1, cikkildəş- 1, cilvələn- 2, civildə- 1, civildəş- 1, coş- 49, cum- 4, çağır- 25, çağla- 16, çağrıl- 1, çak- 2, çal- 52, çaldır- 3, çalış- 37, çalxala- 3, çalxan- 3, çap- 16, çapala- 2, çarp- 27, çarpazla- 1, çarpış- 13, çaş- 2, çat- 56, çatıl- 3, çatla- 1, çax- 6, çaxnaş- 1, çək- 82, çəkil- 38, çevir- 9, çevril- 2, çeynə- 23, çığır- 1, çırp- 43, çırpın- 33, çıx- 147, çiçəklən- 9, çirmən- 1, çoxal- 1, çök- 31, çömbəl- 1, çömələ- 2, çulğala- 2, çürü- 3, çürüt- 1, dağıl- 2, dağıt- 7, dağ- 1, dal- 5, dal- 10, dala- 9, dalğalan- 15, dalğınlaş- 1, damarlan- 1, damla- 1, dan- 1, danış- 15, dara- 2, daral- 2, daran- 1, daraş 2-, darıl- 2, darıx- 5, dart- 3, dartın- 1, dartış- 1, daş- 35, daşı- 3, daya- 2, dayan- 44, de- 421, dəl- 12, dənlə- 3, der- 9, dər- 15, dərdlən- 1, dərdləş- 2, deş- 3, devril- 2, dəy- 17, dəyiş- 19, dınqılda- 1, dınqıldat- 1, dırmala- 1, dırmaqla- 2, dırman- 11, dırmaş- 7, di- 1, did- 2, didin- 1, dik- 18, dikəl- 2, dikil- 1, diksin- 3, dil- 1, dilə- 7, dillən- 3, dimdiklə- 4, din- 4, dincəl- 12, dindir- 2, dinlə- 34,

dirçəl- 1, dirə- 1, diril- 2, dirsəklən- 2, dişlə- 1, doğ- 62, doğra- 2, doğrul- 4, doğsun- 3, doğul- 1, dol- 42, dolan- 9, dolangilən- 1, dolaş- 31, dolumsan- 1, doluş- 1, don- 8, doy- 17, doyul- 2, dön- 90, döşə- 3, döy- 15, döyün- 6, döyüş- 1, döz- 7, dumanla- 2, dumanlan- 1, dur- 139, durul- 2, durux- 1, duy- 33, duyul- 2, düş- 92, düşün- 45, düşür- 5, düyümlə- 1, düz- 6, düzəl- 1, düzül- 15,ək- 18, əkil- 2, əksil- 2, ələ- 1, eləs- 2, əm- 8, en- 51, əri- 13, əs- 13, əsirgə- 5, əsnə- 1, eş- 16, eşələ- 2, eşit- 35, etgilən- 2, evlən- 1, əy- 6, əyil- 13, əyir- 1, eylə- 10, əylən- 3, əyləş- 4, əz- 14, əzizlən- 1, fərəhlən- 3, fırla- 4, fışqır- 4, gecik- 2, gəl- 378, gəlin- 1, gəncləş- 1, gər- 3, gərnəş- 1, get- 183, getgilən- 1, gətir- 26, gey- 14, geyin- 15, gəz- 39, gəziş- 1, gir- 65, girey- 1, gizlə- 7, göm- 8, gömül- 4, göndər- 3, gör- 309, görül- 1, görün- 82, görüş- 15, göstər- 34, götür- 22, götürgilən- 1, göyər- 4, göynə- 1, gözətlə- 1, gözlə- 17, gurla- 16, gurulda- 2, güclən- 3, güd- 2, gül- 101, güldür- 1, güllən- 5, gülümsə- 19, güvən- 7, halallaş- 2, havalan- 4, hayqır- 3, hazırla- 7, hazırlan- 4, hazırlaş- 1, hirslən- 2, hör- 4, hörül- 3, hür- 5, hürüş- 3, iç- 33, içil- 2, ilərlə- 1, iliş- 1, imzala- 27, inan- 26, inci- 5, incin- 1, incit- 3, inildə- 31, inlə- 64, inlət- 10, irəlilə- 1, irəllə- 1, isin- 2, isindir- 1, isit- 1, islan- 1, islat- 4, ismarla- 1, istə- 63, istiləş- 1, işıqlan- 3, işlə- 14, işlət- 1, itələ- 1, itil- 1, itilə- 2, itir- 4, iylə- 1, iyrən- 2, izlə- 5, keç- 156, keçin- 2, kədərlən- 3, kəs- 29, kəsil- 12, kişnə- 15, köç- 10, köhnəl- 1, köklə- 1, kölgələn- 1, köpüklən- 3, köpür- 2, köyrəl- 2, közlən- 1, kükrə- 8, küs- 9, lovğalan- 1, mayeləş- 1, məhmizlə- 1, mələ- 11, mələş- 5, mənimsə- 1, mırılda- 5, mırıldan- 5, min- 21, möhkəmlə- 1, mürgülə- 8, nəşələn- 1, nişanla- 3, nurlan- 1, odlan- 2, otar- 1, otla- 8, otlaş- 1, otur- 32, ovla- 2, oxla- 1, oxşa- 9, oxu- 58, oyan- 25, oyat- 1, oyna- 94, oynaş- 8, oynat- 10, ödə- 1, öl- 36, ölç- 6, öp- 19, öpüş- 3, örk- 1, örkən- 1, ört- 1, öt- 16, ötüş- 5, öy- 10, öyrən- 9, öyrəş- 1, öyrət- 7, öyün- 7, öyür- 1, özən- 1, özlə- 1, parçala- 13, parçalan- 7, parılda- 18, parla- 44, parlat- 3, partla- 4, paslan- 1, patla- 1, payla- 4, pıçıldaş- 1, poz- 9, pozul- 4, püskürmə- 1, qabar- 5, qaç- 103, qaçır- 1, qaçış- 1, qal- 86, qaldır- 15, qalx- 45, qamaş- 1, qan- 9, qana- 2, qanadlan- 10, qanat- 1, qandal- 1, qandalla- 1, qandır- 2, qap- 8, qapa- 11, qapıl- 2, qapla- 1, qaqqılda- 1, qaqqıldaş- 1, qaral- 18, qarar- 1, qarılda- 1, qarıldaş- 1, qarış- 14, qarşıla- 4, qaşı- 1, qat- 11, qatıl- 1, qatlaş- 2, qax- 1, qayıt- 14, qayna- 22, qaynaş- 6, qayrıl- 1, qaytar- 3, qaz- 5, qazan- 8, qazı- 1, qazıl- 1, qəmlən- 2, qəzəblən- 2, qıca- 1, qıcı- 1, qıcırda- 1, qıcırdat- 1, qımılda- 3, qımıldan- 2, qına- 1, qınılda- 1, qıqqılda- 1, qıqqıldaş- 1, qır- 31, qırıl- 6, qırılda- 2,

qırıldaş- 1, qırp- 6, qısal- 1, qısqan- 1, qışqır- 3, qıvrıl- 5, qıy- 8, qız- 12, qızar- 7, qızart- 1, qızış- 2, qocal- 10, qon- 26, qop- 25, qoru- 7, qorx- 31, qorxut 4, qoş- 6, qov- 14, qovrul- 2, qovur- 1, qovuş- 6, qox- 3, qoxla- 3, qoy- 75, quca- 1, qucaqla- 10, qudur- 2, qur- 41, qurşan- 4, qurtar- 22, qurtul- 3, quru- 4, qurul- 8, qurut- 2, qus- 5, ruhlan- 1, saç- 58, saçıl- 8, sağ- 7, sağıl- 1sahmanla- 2, sakın- 1, sal- 25, salamla- 1, saldır- 1, salla- 7, san- 34, sanc- 1, sap- 4, saplan- 2, sar- 35, saral- 12, sarıl- 15, sarış- 1, sarmaş- 1, sars- 2, sarsıl- 5, sat- 6, sataş- 2, satıl- 1, saxla- 8, saxlan- 1, say- 9, sayıqla- 2, sayrış- 1, seç- 8, seçil- 1, səfalan- 2, sək- 1, səkir- 1, səp- 11, səpələn- 1, səpil- 2, sər- 8, səril- 3, sərp- 1, səslə- 25, səslən- 18, səsləş- 1, sev- 90, sevil- 1, sevin- 27, sevindir- 3, seviş- 2, sıçra- 12, sığ- 16, sığal- 1, sığın- 11, sın- 2, sına- 9, sınan- 1, sıx- 11, sıxıl- 3, sıxlaş- 1, sıyır- 5, sızılda- 8, sızla- 17, sil- 28, silahlan- 1, silin- 11, silkələ- 2, siyir- 4, sol- 18, soldur- 2, son- 1, sor- 19, sorul- 2, soruş- 9, sovur- 3, sox- 10, soxul- 8, soy- 7, soyul- 1, soyun- 2, sök- 7, sön- 72, söndür- 1, sövkə- 1, söy- 5, söykən- 11, söylə- 117, söylən- 3, sula- 8, sulan- 2, sus- 21, susdur- 2, suvar- 2, suvarıl- 1, süpür- 2, sür- 18, sürt- 1, sürü- 7, sürüklə- 3, sürüklən- 3, sürün- 13, süslə- 1, süslən- 1, süz- 12, süzül- 4, şadlan- 2, şaqırda- 1, şaş- 7, şaşır- 6, şənlən- 26, şənlət- 1, şığı- 6, şırılda- 1, şirinlət- 1, şiş- 2, şölələn- 3, şöngə- 5, şöngü- 1, şumla- 5, şübhələn- 1, takın- 1, tala- 5, tanı- 15, tap- 62, tapıl- 17, tapın- 4, tax- 7, taxıl- 1, təbil- 1, tələs- 3, təmizlə- 1, təmizlə- 1, təpiklə- 1, tərlə- 1, tərpən- 3, tərpət- 3, tıx- 1, tıxa- 1, tik- 14, titrə- 49, titrəş- 1, topla- 22, toplan- 10, toplaş- 1, toxun- 11, tök- 22, tumarla- 1, tut- 74, tutul- 2, tutuş- 2, tükən- 9, ucal- 13, uç- 79, uçuş- 4, ud- 6, ufulda- 1, uğra- 1, uğulda- 4, ula- 2, unut- 19, uşuş- 1, utan- 8, utandır- 1, uy- 13, uyu- 5, uza- 38, uzan- 21, uzaqlaş- 6, uzaş- 2, uzat- 7, ürəklən- 2, ürk- 9, üşü- 3, üt- 1, üyüt- 1, üz- 14, üzül- 1, var- 3, varlan- 2, ver- 140, vərəmlət- 1, veril- 2, vir- 1, vur- 92, vurnux- 1, vurul- 8, vuruş- 2, xatırla- 6, xərclə- 1, xırpala- 3, xışla- 5, xorulda- 1, xoşlan- 3, xumarlan- 1, yağ- 33, yağla- 5, yak- 11, yalman- 2, yalvar- 7, yan- 91, yanaş- 29, yanıl- 2, yap- 11, yapış- 3, yar- 2, yara- 10, yarad- 7, yarala- 5, yaran- 5, yaraş- 12, yarat- 20, yarış- 2, yaşa- 79, yaşar- 23, yaşıllan- 6, yat- 52, yatgilən- 4, yax- 12, yaxala- 2, yaxınlaş- 4, yaxlaş- 2, yay- 16, yayıl- 8, yayın- 2, yaz- 11, yazıl- 2, ye- 34, yedirt- 1, yellə- 3, yen- 3, yenilmə- 1, yer- 2, yeri- 8, yet- 11, yetiş- 31, yığ- 13, yığıl- 2, yığış- 4, yıka- 1, yıkan- 1, yırğala- 2, yırğalan- 1, yırt- 1, yıx- 14, yıxan- 2, yıxıl- 5, yiyələn- 1, yoğrul- 2, yoğurul- 1, yol- 3, yolux- 1, yont- 1, yor- 25, yorğala- 6, yorul- 16,

yoxla- 1, yoz- 24, yozlaş- 1, yozul- 1, yu- 8, yuban- 2, yum- 6, yumşal- 3, yuvala- 4, yuvarlan- 3, yuxla- 3, yuyun- 5, yügür- 3, yüksəl- 18, yürü- 20, yüyən- 1, yüyür- 10, zarılda- 1, zədələn- 1, zingildə- 1, ziyalan- 1

3.1.18.2.2. Birleşik Fiiller

En Sık Kullanılan Kelimeler:
Mehmet Emin Yurdakul: hükmet- 5, fethet- 4, cenk eyle- 3, yok et- 3
Abdullah Şaik: yad et- 5, hökm et- 4, nəqş et- 3, rəhm eylə- 3

Ortak Kelimeler: kül ol-, seyret-
Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: akset- = əks et-, hükmet- = hökm et-, hürmet et- =hörmət et-, tasdik eyle- = təsdiq eylə-, zevk et- = zövq et-

Mehmet Emin Yurdakul (66 kelime): adak et- 1, afvet- 1, afveyle- 1, akset- 6, Amerika ol- 1, analı babalı çocuklar ol- 1, âşık ol- 1, baykuşlar yuvası ol- 1, bu yolun yolcusu ol- 1, cenk eyle- 3, cesâret et- 1, dalga ol- 1, dâvet et- 1, demirci ol- 1, destan ol- 1, doğmamış ol- 1, düz ol 1-, emânet et- 1, emret- 2, en kutlu bucağı ol- 1, esir ol- 1, fedâ et- 1, fedâ ol- 1, feryâd et- 1, fethet- 4, fetheyle- 1, gıbte et- 1, gözyaşı dök- 1, hayâl ol- 1, her irkın hürriyet sancağı ol- 1, hükmet- 5, hürmet et- 1, , ihtilâl insanı ol -, ilhâm et- 1, inkâr et- 1, inşâd et- 1, işkence et- 1, ithâm et 1, kadid ol- 1, kahraman ol- 1, kahret- 2, kahreyle- 1, kahrol- 1, kardaş ol- 2, kartal ol- 1, katlet- 1, kaybet- 1, kaybol- 1, kör ol- 1, kuş ol- 1, kuyumcu ol- 1, kül et- 2, kül ol- 3, lağvet- 1, lanet eyle- 1, medenî ol- 1, mestet- 1, naklet- 1, nakleyle- 1, nezret- 1, râm et- 4, rüzgâr ol- 1, sel ol- 1, seyret- 1, şâhid ol- 2, şâir ol- 1, tahkir et- 2, tahkir eyle- 1, talim eyle- 1, tanrı ol- 1, tasdik eyle- 1, tayin et- 1, tedib eyle- 1, tehayyül et- 2, terennüm et- 1, ülkü ol- 1, vahşî ol- 1, vâris ol- 1, vedâ et- 1, yaşlıyı genç et- 1, yok et- 3, zevk et- 2; baskın yap- 1, bayrak yap- 1, çerağ yap- 1, duâ yap- 1, haraç ver- 1, issız kal- 1, mezar yap- 1, nağmesi yap- 1, vazgeç -1.

Abdullah Şaik (98 kelime): abad et- 1, abad ol- 2, ah et- 1, ar eylə- 1, arxayın ol- 1, azad elə- 1, bahar eylə- 1, baş əy- 1, baxa qal- 1, bərbad et- 2, bərbad ol- 1, bidar eylə- 1, buxar et- 1, cəsarət et- 1, damcı ol- 1, daş ol- 1, dayanıqlı bir yəmin et- 1, dərya ol- 1, diqqət eylə- 1, dörd ay ol- 1, dözə bil- 1, duya bil- 1, ehsan et- 1, əks eylə- 1, əlbir ol- 1, əmin ol- 2, əmr et- 1, fəryad et- 2, gözəl ol- 1, gözsüz eylə- 1, haram ol- 1, hazır ol- 1, hekayət et- 1, həmrah ol- 1, heyran et- 1, hökm et- 4, hörmət et- 1, icad eylə- 1, iqrar eylə- 1, irşad et- 1, isbat et- 1, kar eylə- 1, kar ol- 1, kəşf et- 1, kül ol- 1, maraq et-1, məbhut eylə- 1, məftun ol- 1, məhəbbət et- 1, məhv et- 1, məhv ol- 1, məlul eylə- 1, mərhəmət et- 1, məskəni ol- 1, məzariyəsi ol- 1, möhtac ol- 1, müsaid ol- 1, nalə et- 1, nəqş et- 3, nəsibi ol- 1, nifrət et- 1, peşiman ol- 1, puç ol- 1, qaib ol- 1, qənaət eylə- 1, qeyb et- 1, qeyb ol- 2, rahət et- 1, rahət ol- 2, razı ol- 1, rəhm elə- 1, rəhm eylə- 3, rüşvət ver- 1, sahib ol- 2, səbr et- 1, seyr et- 1, soraq et- 1, söhbət et-1, söndürə bil- 1, sövq et- 1, şad ol- 1, şərik ol- 2, şiddət et- 1, şikayət et- 1, şikayət eylə- 1, şivən eylə- 1, tarac et- 1, təbrik et- 1, təcəssüm et- 1, tənvir et- 1, təranə oxu- 1, tərəqqi et- 1, tərəqqi eylə- 1, tərk et- 1, təsdiq et- 1, təsəlli et- 1, təsir et- 1, təsirsiz ol- 1, təsvir et- 1, təşəkkür et- 1, təşkil et- 1, tez ol- 1, uzaq ol- 1, - üsyan et- 1, var ol- 1, vida et- 1, viran ol- 1, xeyr ol- 1, yad et- 5, yad eylə- 1, yağı ol- 1, yar et- 1, yaxın et- 1, yəmin et- 1, yoldaş ol- 1, yox ol- 1-2, yoxsul ol- 1, zəbun ol- 1, zövq et- 1, zülm et- 1, zülüm eylə- 1, zülüm ol- 1; ayaq bas- 1, cavab ver- 1, əmir ver- 3, əmr ver- 1, hüzuruna gəl- 1, qıfıl vur- 1, səs çıxar- 1, türkü çağır- 1.

3.1.18.3. Sıfatlar

3.1.18.3.1. Asıl Sıfatlar

En Sık Kullanılan Kelimeler

Mehmet Emin Yurdakul: acıklı 22, asıl 22, bir 1657, büyük 153, bütün 160, hür 56, kanlı 64, kara 92, sevgili 44

Abdullah Şaik: başqa 35, böyük 68, düşmən 34, elə 50, gözəl 114, igid 68, nə qədər 50, şən 89, yeni 39

Ortak Kelimeler: acı, adil, adlı, adlı-sanlı, amansız, aşina, biraz, birbiri, boz, bu, cahil, canlı, cansız, dik, diri, dilsiz, dişsiz, doğru, dolu, geniş, gizli, gözyaşlı, haram, ilahi, iri, iyi, lazım, mavi, lal, miskin, mümkün, o, obalı, ölü, pak, rahat, saf, sağ, sağlam, sarı, sarp, sayısız, sevdalı, sevimli, sıtmalı, simsiyah, şirin, tam, tamam, yabancı, yad, yağmurlu, yalnız, yaralı, yeni, yetim, yırtıcı, ruhsuz, saçlı, yerli

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: aç-ac, akıllı-ağıllı, asabi-əsəbi, asıl-əsil, aşık-aşiq, azgın-azğın, bin-min, binbir-minbir, binler-minlər, binlerce-minlərcə, büyük-böyük, çıplak-çılpaq, çok-çox, değerli-dəyərli, dört-dörd, duygusuz-duyğusuz, dokuz-doqquz, fakir-fəqir, ela-ala, gazablı-qəzəbli, geçmiş-keçmiş, gölgeli-kölgəli, genç-gənc, güçlü-güclü, güzel-gözəl, hain-xain, has-xas, hasis-xəsis, hasta-xəstə, hayli-xeyli, hoş-xoş, kahhar-qəhhar, kahraman-qəhraman, kaygusuz-qayğısız, kılıçlı-qılınclı, kırk-qırx, korkak-qorxaq, küçücük-kiçicik, küçük-kiçik, mahkum-məhkum, masum-məsum, mazlum-məzlum, muhterem-möhtərəm, renkli-rəngli, sadık-sadiq, soğuk-soyuq, şefkatli-şəfqətli, şefkat-şəfqət, yeşil-yaşıl, yoksul-yoxsul, zehirli-zəhərli

Anlamları Aynı Olan Kelimeler: ama-kor, babasız-atasız, beyaz-ağ, beyhude-boş boşuna, birkaç-bir neçə, birer-bir bir, birlikte-bir yerdə, böyle-belə, değişik-fərqli, genç-cavan, güzel-göyçək, ikişer-iki iki, incecik-ince ince, kaç-neçə, mutlu-xoşbəxt, sakin-sakit, sarımtırak-sarımtıl, sevinçli-sevincək, süslü-bəzəkli

Mehmet Emin Yurdakul (795): a‘mâ 1, acı 13, acıklı 22, âciz 3, aç 12, açık 4, âdi 1, âdil 16, adlı 1, adlı şanlı 1, adsız 3, afvsız 1, agulu 1, ağır 12, ağızlı 1, ağlar 1, ağrıksız 1, âhenkli 1, ahlâkî 1, ahmak 1, ak 21, akar 1, akıllı 1, akınlı 1, akışlı 1, âkil 2, ak pak 1, ak sâde 1, aksi 4, al 13, al bayraklı 1, alçak 15, alçakça 1, aldatıcı 1, alev 1, alevli 7, alıcı 1, alıl 13, âlim 2, allâhsız 3, altmışlık 1, altun kanad 1, amansız 5, anasız 1, annesiz 1, arslan çehre 1, arslanlı 1, artık 6, asabi 1, asâlı 3, asıl 22, asılı 1, âsi 3, askersiz 1, âşık 5, âşinâ 1, aşksız 1, ateşli 11, ateşsiz 2, atlı 1, avcı 1, ay işıklı 1, aynı 12, ayrı 6, ayrılıksız 1, ayrılmaz 1, az 3, azametli 1, azgın 4, aziz 76, babasız 1, bağlı 3, bağrı kap kara 1, bağrı yanık 2, bağsız 2, bahtıyâr 4, bahtsız 7, bakımsız 1, bakışlı 5, bâkir 10, balballı 1, ballı 1, bânî 4, barbar 3, başka 22, başlı 3, bâtıl 1, battal 1, baygın 3, bayraklı 1, bedbaht

4, belirsiz 1, belli 3, benzer 6, bereli 1, beri 1, besbelli 2, beşer 1, beyaz 18, beyhude 1, beyinsiz 1, beyitsiz 1, bezeli 1, bıçak 1, bıçaksız 3, biçâre 12, biçimsiz 1, bin 43, binbir 8, binbir 8, binler 1, binlerce 20, biraz 13, birçok 31, birer 59, birinci 1, birkaç 11, boğa göğdeli 1, boğucu 3, borçlu 1, boş 15, boşuna 2, boynu bükük 1, boz 2, böyle 47, bu 3, budala 1, bugünkü 1, bulaşık 1, bunca 4, burulganlı 1, buzlu 4, bükük 1, bülbüllü 1, büsbütün 1, bütün 80, büyük 153, câhil 5, can sıkıcı 1, canavar 1, cânî 2, canlı 4, cansız 4, cesur 1, cıvıltılı 1, cihangir 4, coşkun 10, çam boylu 1, çamurlu 2, çapkın 1, çarıksız 1, çetin 4, çığ 1, çılgın 11, çıplak 12, çırâganlı 1, çırılçıplak 2, çiçekli 3, çiçeksiz 3, çift 5, çirkin 9, çobansız 1, çok 33, çolak 1, çorak 3, çürük 7, çürümüş 2, dağınık 3, dâhi 4, dalgalı 9, dar 6, dayanıklı 1, debdebeli 1, değerli 7, değişik 2, dehân 1, dehşetli 3, deli 3, delik 1, derdli 14, deri 1, derin 13, dessas 1, destansız 1, dev 5, devletli 1, devrimci 1, deyici 1, dik 5, dikenli 6, dikili 3, dilsiz 1, dinç 1, dindâr 1, dîni 1, dinsiz 1, diri 3, diriltici 7, dişli 2, dişsiz 1, divâne 1, dizginsiz 3, doğru 2, dolu 41, donuk 1, dönük 1, duâsız 1, dumanlı 5, dumansız 1, durgun 1, duygusuz 3, düşkün 3, düz 1, düzenci 2, ebedi 12, efsâne 1, efsâneli 2, eğilmez 1, ekmeksiz 2, eksik 1, elâ 3, elemli 1, elmaslı 1, elzem 1, emîn 1, engin 5, esir 3, eski 69, eski püskü 2, esrarlı 8, eşsiz 3, etek etek 1, evlâ 1, evli 2, evsiz barksız 1, ezgili 1, ezik 1, fakir 2, fâni 7, fâtihasız 1, faziletsiz 1, fedakâr 1, fedâkâr 1, felâketli 5, fenâ 3, fenersiz 1, fesad 2, fırtınalı 1, firengili 1, gaddar 4, gâlib 1, gamlı 2, gamsız 2, garib 10, gazablı 1, gazanfer 1, gecitsiz 1, geçmiş 1, genç 53, geniş 7, giyimli 1, gizli 3, göğdeli 1, gök elâ 1, gölgeli 8, gölgesiz 1, gömülü 3, gönüllü 1, gözlü 2, gözyaşlı 9, güçlü 9, güleryüzlü 1, güllü 2, günahkâr 6, güneşsiz 1, günlük 1, gür 4, güzel 54, güzel güzel 1, hafif 6, hâin 19, hakir 7, haksız 1, halâskâr 1, hâlis 2, halkçı 1, hâmi 1, hangi 1, harâb 1, harâbe 2, harâm 1, haris 23, has 4, hasis 1, hasretli 1, hasta 14, hâtıralı 1, havuzlu 1, hayâli 1, hayran 4, hazır 2, hazin 1, helâl 3, her 435, her bir 1, herbir 28, heyecanlı 1, hıçkırıklı 1, hıçkırıksız 1, hınçkırıklı 2, hızlı 1, hicranlı 1, hiçbir 34, hissiz 1, hor 2, hoş 5, hummâlı 2, hür 56, hürriyetsiz 2, isıtıcı 2, islak 1, issız 33, işıklı 1, işıksız 3, içli 2, iğrenç 3, ihtiyar 24, ikişer 1, ilâhi 17, ilk 23, imanlı 4, ince 2, incecik 2, inci 1, insan üstü 1, intikamcı 1, ip ince 1, iri 1, irinli 1, isimsiz 2, isli 2, işlemeli 1, işsiz güçsüz 1, iyi 12, izbe 1, izsiz 1, kabalaklı 1, kabil 1, kaç 2, kadid 1, kahhar 1, kahraman 61, kahramansız 2, kaim 1, kalbli 1, kalbsiz 3, kalın 1, kalkık 1, kanadlı 5, kanadsız 5, kandilsiz 1, kanlı 64, kansız 5, kapılı 1, kaplı 1, kara 46, karanlık

20, karışık 1, karlı 2, karşılıksız 1, kartal kanad 1, kasırgalı 1, kaşlar çatık 1, katı 1, katranlı 1, kaygusuz 2, kelebeksiz 1, kemerli 2, kesik 4, keskin 15, keten 1, kılıçlı 1, kınalı 1, kıpkızıl 1, kırbaçlı 1, kırık 15, kırılmış 1, kırmızı 22, kıskanc 2, kıvılcımlı 2, kıvılcımsız 1, kıyafetli 1, kızarmış 1, kızgın 8, kızıl 22, kimsesiz 1, kirli 7, koca 5, kocamış 1, kokulu 6, kollu 1, korkak 4, korkunç 22, korkusuz 1, koskoca 1, köhne 2, köpüklü 7, kör 12, körpe 2, körpe kuzu 1, kösteksiz 1, kötü 3, köylü 1, kubbeli 2, kudurmuş 1, kuğulu 1, kuleli 1, kumral 2, kuru 7, kurulu 1, kuşlu 2, kuşsuz 1, kutlu 12, kutsal 1, kuvvetli 15, küçücük 7, küçük 21, külsüz 1, lal 2, lavlı 1, layık 4, lâzım 4, lekesiz 5, lezzetli 1, loş 4, mâdeni 1, mağlûb 2, mağmum 2, mağrur 32, mahabbetsiz 1, mahbus 1, mahkûm 1, mahmur 4, mahzun 1, makûs 1, mamur 2, masallı 2, masum 13, masumcuk 1, mâtemli 2, mâvi 4, mâvi yeşil 1, mâvimtırak 1, mazlum 46, meçhul 5, medenî 3, meftun 5, melekçe 1, melez 1, melûl melûl 1, melun 6, melûn 1, memnun 1, menkabeli 1, merhametli 3, merhametsiz 5, mest 1, mesud 16, meşakkatli 2, meşhur 2, mevcud 2, mevud 1, meyus 1, milli 18, milyonluk 1, mineli 1, mini 3, miskin 3, mor 1, mosmor 1, mucizeli 1, muhâl 1, muhîb 1, muhtekir 1, muhterem 3, mukaddes 35, murdar 1, mutaassıp 1, mutlu 8, muzaffer 3, muztarib 2, mübârek 18, mücrim 5, müdhiş 1, mümeyyiz 1, mümkün 5, müsâvî 1, müstebid 3, nâdim 1, nağmeli 1, nâhak 1, nankör 1, nasıl 1, nâzik 3, neşeli 1, nice 7, nilüferli 1, nişanlı 3, o 2, obalı 1, okşayıcı 1, onuncu 1, öbür 1, öksürüklü 1, öksüz 14, ölçülü 1, ölçüsüz 1, öldürücü 2, ölgün 4, ölmez 3, ölü 7, ölümsüz 1, öncü 5, örtülü 2, örümcekli 2, öyle 28, pak 13, parasız 1, parıltısız 1, parlak 10, paslı 5, pek az 1, penbe 13, perisiz 1, pınarsız 1, pis 1, putperest 1, rahat 5, ram 1, renkli 12, ruhlu 1, ruhsuz 1, rüyalı 3, rüyasız 1, saadetsiz 1, saçlı 16, sâde 3, sadefli 3, sâdık 4, saf 28, sağ 6, sağır 5, sağlam 6, sahte 1, sahtekâr 1, sakat 3, sâkin 1, sâlih 1, saraylı 1, sarı 6, sarımtırak 1, sarp 7, sarsıcı 1, sayılı 1, sayısız 23, sazlı 3, sefih 3, sefil 27, selli 1, semavî 7, sensiz 1, serbest 3, serbestlik 1, serhoş 2, serkeş 2, serseri 3, sert 30, ses 1, sesli 8, sessiz 2, sessiz sessiz 1, sevdâlı 2, sevgili 22, sevgili 22, sevimli 11, sevinçli 1, sıcak 8, sık 2, sıkılmış 1, sıkıntılı 2, sırma 1, sırmalı 1, sırsıklam 1, sıtmalı 3, sızlayıcı 1, sihirli 2, silâhsız 1, simsiyah 1, sisli 2, sivri 1, siyah 28, sizsiz 1, soğuk 12, soğuk sıcak 1, solgun 10, soluğanlı 1, soluk 4, som 1, son 34, sonsuz 3, sonuncu 6, sorguçlu 1, sönmez 1, sönük 8, suçlu 2, suçsuz 1, surlu 2, susmaz 1, susuz 3, sükûnetli 1, süprüntülü 1, sürekli 1, süreksiz 1, süslü 1, şafaksız 2, şâhin bakışlı 1, şanlı 26, şarıltılı 1,

şarıltısız 1, şefkatli 3, şefkatsiz 2, şehr âyinli 1, şehvetsiz 1, şen 8, şerefli 6, şeritli 1, şifalı 1, şiirsiz 1, şimşekli 6, şirin 1, şöyle 3, şu kadar 1, taçlı 6, tam 3, tamahsız 1, tamam 3, târihsiz 1, taşkın 1, taşlı 1, taşsız 1, taştan 1, tatlı 11, taze 7, tek 3, telli 3, temel 1, temelsiz 1, temiz 4, tenbel 3, terli 1, tiran 1, titrek 3, titretici 1, tombul 3, topraksız 1, tuğlu 1, tulgalı 1, tuzlu 2, türeli 1, türkülü 2, türlü 2, uçsuz 2, ufacık 1, uğurlu 1, uğursuz 8, uhrevî 1, ulu 26, ulu ulu 1, ulusal 1, unulmaz 1, uslu 1, uyanık 2, uykusuz 1, uzak 7, uzak yakın 1, uzun 12, ünlü 7, üst 1, üstün 6, vahşî 31, vakur 5, vatansız 6, vefâlı 1, vefâsız 1, verici 2, vicdansız 1, viran 22, virâne 4, yabancı 17, yad 5, yağmurlu 1, yahşi 2, yakıcı 2, yalancı 1, yalçın 10, yaldızlı 1, yalın 4, yalınayak 4, yalnız 22, yalnız yalnız 1, yamalı 1, yaman 1, yamyam 1, yanaklı 1, yangınlı 1, yanık 32, yapraklı 1, yapyalnız 1, yaralı 17, yaratıcı 1, yarı 2, yarım 1, yasak 1, yaslı 10, yassız 1, yaşlı 12, yavan 1, yayan 1, yazılı 5, yedi kat 1, yeleli 1, yemyeşil 2, yeni 122, yenikli 1, yenilmez 2, yepyeni 1, yerli 1, yersiz 1, yeşil 29, yetim 29, yıkık 3, yıkılmaz 1, yıkılmış 1, yılan 1, yıldırımlı 2, yıllık 3, yırtıcı 2, yırtık 1, yırtık pırtık 1, yiğit 18, yirminci 2, yoksul 12, yoksulluksuz 1, yoldaşsız 1, yorgun 4, yosma 2, yosunlu 4, yurtsuz 1, yuvarlak 1, yuvasız 2, yüce 20, yüklü 1, yüksek 17, yüreksiz 1, yüzbinlerce 2, yüzlerce 16, yüzlü 3, zâlim 45, zavallı 32, zayıf 21, zehir 1, zehirli 12, zelil 8, zengin 12, zincirsiz 1, ziyâretsiz 1.

Abdullah Şaik (1050): abad 4, ac 27, acgöz 3, acı 23, acıqlı 11, aciz 2, açıq 2, adaqlı 1, adil 1, adlı 7, adlı sanlı 1, ağ 30, ağappaq 1, ağayana 1, ağıllı 4, ağır 30, ağır başlı 1, ağızsız 2, al 40, al əlvan 7, ala 5, ala bula 1, alaca 2, alaçıq 1, alagöz 1, alay alay 1, alçaq 7, alıcı 2, ali 1, alovlu 4, aman 1, amansız 6, anlaq 1, anlı 1, aram 1, arğın yorğun 1, arıq 1, artıq 2, arxasız 1, asan 1, asi 1, asudə 1, aşikar 3, aşina 2, aşiq 5, atəşli 5, atlas 1, atlaz 1, atlı 9, avam 1, axan 1, axmaq 10, ay yıldızlı 1, ayaqyalın 1, ayaz 3, aybuxaqlı 1, aydın 8, aynalı 1, ayrı 2, ayrılmaz 3, az 41, az çox 1, azacıq 2, azad 11, azadə 5, azca 8, azğın 10, bacarıqlı 2, bacarıqsız 2, bağlı 5, bağrıqan 1, bam başqa 1, baqi 1, barlı 1, basqın 1, baş 1, baş başa 1, başaçıq 1, baş ayaq 1, başbaşa 1, başı boş 1, başı papaqlı 1, başmaqlı 1, başqa 35, bati 1, baxışlı 8, bayğın 3, bədbəxt 1, bədəməl 1, bəlalı 1, belə 54, bəlli 5, bənizli 1, bənzər 3, bərhəm 1, bərk 6, bərxudar 1, bəşər 1, bəxtəvər 3, bəxtiyar 23, bezar 1, bəzəkli 3, bığlı 1, biaram 1, bifər 1, biixtiyar 1, bilikli 1, biliksiz 1, binəva 1, biqərar 1,

bir az 24, bir neçə 1, bir qədər 7, bir qismi 1, bir təhər 1, bircə 6, birdəfəlik 1, birər 3, birgə 1, birinci 3, bişüur 1, bitkin 1, bivəfa 1, bixəbər 2, boğunuq 4, bol 2, bol bol 2, bomboş 2, boranlı 14, boş 10, boşluq 2, boynu bükük 1, boz 25, böylə 20, böyük 68, bu 5, bu qədər 5, budaq budaq 1, bulanıq 7, buludlu 5, buludsuz 1, bunsuz 1, burağanlı 1, buruq 2, büsbütün 3, bütün 43, cahil 6, camlı 1, can 1, canlı 23, cansız 5, cavan 6, cazibədar 1, cəld 1, cərgə cərgə 2, cəsur 4, ceyran 2, ceyranlı 1, cığırlı 1, cılız 1, cırıq 1, cilan 2, coşqun 26, cumbul 1, cühəla 1, cüt 1, çabuq 1, çal 1, çalışqan 1, çarəsiz 2, çaşqın 1, çatıq 1, çatır çatır 1, çaxan 1, çənli 1, çeşid 1, çeşməli 1, çətin 3, çıl çılpaq 2, çılğın 7, çılpaq 5, çiçəkli 9, çidarlı 1, çin çin 1, çirkin 7, çolaq 1, çoşqun 1, çox 143, çoxlu 1, çürük 4, dadlı 21, dadlı dadlı 1, dadsız 1, dağım dağım 1, dağınıq 1, dağlı 2, dalğın 4, damcı damcı 1, danə 1, dar 10, darğın 2, daş ürək 1, daşqın 14, dayaz 4, dəcəl 1, dəhşətli 8, dəli 4, dəliqanlı 1, dəlisov 1, dəmirli 1, dənli 1, dəqiq 1, dərbədər 1, dərdli 14, dərin 24, dərin dərin 2, dəstə 4, dəstə dəstə 2, dəstə dəstə 2, dəyərli 5, dəyişmiş 1, digər 1, dik 9, dikbaş 1, dilbər 1, diləkli 1, dilgir 1, dilli 1, dilrüba 1, dilsiz 8, dilşad 1, dinc 1, diri 1, diri diri 1, dişi 2, dişsiz 2, diz dizə 1, dodaq dodağa 2, dodaqaltı 1, dodaqlı 1, doğma 10, doğru 11, dolaşıq 1, dolğun 2, dolu 14, donuq 1, dop dolu 1, dost 1, dördüncü 1, dualı 1, dumanlı 16, durğun 2, duşman 1, duvaqlı 1, duyğusuz 2, düçar 3, düşgün 4, düşman 14, düşmən 34, düşüncəli 4, düyümlü 3, düz 4, əbədi 4, əbəs 3, əcələ 1, ədalətsiz 1, əksik 1, el 1, el el 1, elə 50, ələfsiz 1, əl ələ 2, əliaçıq 1, əlil 3, elli 1, əlvan 14, əmin 1, əmlik 1, əndamlı 1, əngin 8, eniş yoxuş 1, enli 1, ənqərib 1, ər 3, əsəbi 3, əsil 1, əski 8, əşrəf 1, ətək ətək 2, etibarlı 1, ətirli 2, əyan 3, eylə 1, əyri 4, əyyar 1, əziz 10, faydalı 2, faydasız 2, fədakar 1, fəlakətli 3, fəqir 2, fərqli 1, fərsiz 1, fındıqlı 2, fırtınalı 2, fikirli 1, filan filan 1, fitnə 2, füsunkar 2, gəlimli 1, gənc 24, geniş 18, geniş geniş 1, genişcə 1, genişcə 1, gərək 2, gizli 12, gorsuz 2, gödək 4, görəli 1, gövdəli 2, göy 18, göyçək 3, göz gözə 2, göz işləməz 1, gözəl 114, gözlü 1, gözucu 2, gözü 2, gözü yaşlı 2, gur 6, gurultulu 2, güc 4, güclü 7, gücsüz 4, gülər 1, gülgün 2, güllü 7, gülşən 8, gülyanaqlı 1, günahsız 2, günəşli 12, günəşsiz 1, hakim 6, halal 6, halal haram 1, halqavarı 1, halsız 1, haqlı 5, haqsız 4, haram 2, hasil 2, havasız 1, hazır 5, heç bir 1, həmsər 1, həqiqi 5, hər 433, hər bir 1, həsrət 1, həsrətli 8, həyasız 1, heybətli 1, heycanlı 1, heyran 1, heyrətli 2, həzin 20, hiddətli 3, hissiz 1, hiyləgər 7, hovuzlu 1, hökmran 3, hüdudsuz 1, ixtiyar 3, igid 68, iki iki 2, ikiəlli 1, ikinci 5, ilahi 1, ilanvuran 1, ildırımlı 6, ilıq 1, ilk 1, ilk 6, incə 34, incə

incə 1, incədən incə 1, inci 3, insafsız 3, ipəkli 1, iradəli 1, iraq 1, iri 6, iri iri 1, isitməli 1, isli 1, istəkli 2, isti 19, işıqlı 5, işvəli 1, iti 5, itkin 1, iyi 1, iyrənc 2, izdihamlı 1, kasa kasa 2, kəc 1, keçidli 1, keçmiş 2, kədərli 7, kəfənsiz 2, kəhər 1, kəl 1, kəm 1, kəndli 1, kəsik 1, kəskin 8, kiçicik 4, kiçik 27, kimsəsiz 1, kinli 4, kiprikli 1, kirli 3, kobud 1, kollektiv 1, kor 4, kotansız 1, köhlən 6, köhnə 17, kök 2, kölgəli 1, köməksiz 1, könülsüz 1, köpəkcik 1, köpüklü 3, körpə 3, körük 1, kürəkli 1, küskün 4, lal 1, laləüzar 1, laqeyd 1, laxta laxta 1, layiq 6, lazım 1, ləkəli 1, ləkəsiz 1, lətif 1, ləyaqətlə 1, ləzzətli 1, lovğa 2, lümək 1, lüt 1, mahir 1, mahtablı 1, maraqlı 4, mat 2, mat mat 1, matəmli 2, mavi 1, məbhut 1, məcnun 1, məftun 3, məğrur 6, məhabətli 2, məhəttəl 1, məhkum 1, mehriban 5, məhrum 1, məhsullu 1, məhzun 3, məktəbli 1, mənalı 5, mənlik 1, mənsiz 1, məqsum 1, mərcan 2, mərd 6, mərhum 2, məst 1, məstan 5, məsud 2, məsum 2, məşğul 1, məşhur 1, mətin 3, məxsus 4, meyvəli 1, meyxoş 1, məzkur 1, məzlum 1, milyonluq 1, min min 1, minlərcə 1, minlərlə 1, minnətdar 1, miskin 12, mişkin 1, moruqlu 2, möhkəm 7, möhtac 4, möhtərəm 4, mömin 1, muncuq 3, munis 3, murdar 3, mübariz 1, mücəssəm 1, müdhiş 6, müdrik 1, müəttər 1, müğbər 1, müin 1, mükəddər 2, mümkün 1, münir 1, müqəssir 1, mürəkkəb 1, müşkül 1, mütləq 1, müxtəlif 1, müxtəsər 1, müzəffər 5, müzəyyən 1, müzlim 2, müztərib 2, nabud 1, nadan 5, nadir 1, nahaqq 1, namərd 5, namussuz 1, narıncı 1, naxələf 1, nazənin 5, nazik 1, nazlı 6, nə kadar 3, nə qədər 25, necə 1, nəcib 1, neçə 5, nəhəng 4, nərdivanlı 1, nəşəsiz 1, nişanlı 2, nurlu 3, nümayişli 2, o 2, o qədər 3, obalı 1, odlu 21, oğlan 1, onsuz 3, orta 1, ortaq 2, otlu 2, ovuc ovuc 2, oxşar 1, oyaq 3, oynaq 8, oyunbaz 1, oyuq oyuq 1, öcsüz 2, ögəy 1, öksüz 4, ölçüsüz 1, ölgün 7, ölü 4, ömürlük 1, ötkəm 1, öylə 6, özgə 1, pak 1, para 2, parça parça 2, parlaq 33, paxıl 1, paxıl gözlü 1, pay 2, pəhləvan 10, pəhlivan 4, pəjmürdə 1, pənbə 2, pərigöftar 1, pərişan 4, peşiman 3, pis 3, pişnəmaz 1, polad 1, polad bədən 1, polad ürəkli 1, pozğun 2, puç 1, pünhan 1, pürməlal 1, pürnəşə 1, qadir 2, qafil 1, qaibanə 1, qalın 5, qalib 2, qalxanlı 1, qamətli 1, qanadlı 5, qaniçən 2, qanlı 43, qansız 3, qapalı 1, qapqaranlıq 1, qara 62, qaranlıq 4, qarışıq 3, qarlı 11, qartallı 3, qasırğalı 1, qaşlı 1, qaşqabaqlı 1, qat qarışıq 2, qat qatışıq 1, qatar qatar 2, qatı 2, qayəsiz 1, qayğısız 1, qayqusuz 1, qədərsiz 1, qədim 1, qəhhar 1, qəhrəman 36, qəmfəza 1, qəmgin qəmgin 1, qəmli 19, qəmxar 2, qəmzəli 1, qəni 2, qərib 6, qəribə 3, qətrə qətrə 1, qılınclı 1, qılıqlı 1, qırıq 7, qırmızı 14, qısa 2, qıvırcıq 1, qıyğac 1, qızğın 7, qızıl 15, qızıllı 1, qızmış 4,

qiymətli 3, qoca 72, qoç 6, qoç igit 1, qoçaq 5, qol 1, qol qanadsız 1, qolay 1, qorlu 1, qorxaq 8, qorxmaz 1, qorxmuş 1, qorxu duymaz 1, qorxulu 4, qorxunc 5, qos qoca 1, qoşa 5, qovqalı 1, qudurğan 2, qudurmuş 1, quduz 3, qumral 1, qumral gözlü 1, quraq 1, qurban 1, quru 11, qurumlu 1, quruntlu 1, quruntulu 1, quylu 1, quzğun 6, qürbət 1, qürurlu 2, qüvvətli 4, rahat 4, rahət 10, razı 1, rəna 1, rəngbərəng 1, rəngdən rəngə 1, rəngli 3, rəng rəng 1, rəvami 1, riyakar 1, ruhsuz 2, saçaqlı 4, saçlı 2, sadə 7, sadiq 3, saf 22, sağ 8, sağır 2, sağlam 12, sahilsiz 2, sakit 3, salamat 1, saldırıcı 3, samanlı 1, sanlı 2, sansız 2, saplaqlı 1, sar 1, sarı 13, sarımtıl 1, sarp 2, sarsılmaz 1, satın alma 1, sayaq 1, sayıq 1, saysız 1, saz 1, sədəfli 3, səfalı 1, səfeh 2, səfil 2, səfil səfil 1, sehirli 5, səlamət 2, səmimi 3, sənsiz 5, sərəfraz 1, sərgər 1, sərin 11, sərin sərin 1, sərraf 3, sərsəm 3, sərsəri 2, sərt 3, sərxoş 8, səsli 3, səssiz 2, sevdalı 1, sevgili 5, sevimli 44, sevincək 5, seyrək 1, səyyar 1, sıcaq 1, sınaqlı 2, sıra 2, sısqa 1, sıtmalı 1, sıx 2, sim siyah 1, simli 1, sisli 1, sissiz 1, sivri 1, sol 1, solğun 5, soluq 4, soluq soluq 1, son 17, sorucu 3, soyuq 16, soyuqqanlı 1, sönük 17, sövdalı 5, sözlü 1, suçlu 1, sulu 1, susuz 3, südəmər 2, süslü 2, süzgün 3, şad 13, şahanə 4, şaiqanə 1, şairanə 2, şanlı 23, şaqraq 3, şaşqın 1, şaşqın şaşqın 3, şax 1, şəfəq üzlü 1, şəfəqli 4, şəffaf 1, şəfqətli 3, şehli 2, şəkilli 2, şən 89, şən şən 15, şər 1, şərafətli 1, şərəfli 3, şərif 1, şərik 1, şeytan 1, şıltaq 3, şıq şıq 3, şırhaşır 1, şiddətli 2, şil 3, şimşəkli 2, şirin 21, şirin şirin 6, şişmiş 1, şöləli 1, şövkətli 2, şumal 1, şux 27, şübhəli 4, şübhəsiz 1, şüurlu 1, şüursuz 2, tam 1, tamahkar 1, tamam 4, tarap turup 2, tarixi 2, tarümar 2, tatlı 1, tay 2, tazə 3, təbiətli 1, təbii 1, təhlükəli 1, tək 17, tək tük 1, təkcə 1, təkrar 1, təkrar 1, tələsik 3, telli 8, təmiz 12, tən 2, tənbəl 1, təng 1, tənha 1, təpərli 1, tər təmiz 1, tərbiyəli 1, tərbiyəsiz 1, tərs 1, tər təmiz 1, təslim 1, təzə 3, , tikansız 1, tilsimli 1, tirmə 2, titrək 1, toəm 1, tozlu 3, tufanlı 1, tuğlu 1, turş 1, tüklü 2, tülək 1, uc bucaqsız 1, uca 37, ucalan 1, ucuz 2, uçuq 5, uçurumlu 5, ufaq 1, ufaq ufaq 1, uğurlu 8, uğursuz 3, ulduzlu 2, ulu 7, umarlı 1, uyğun 2, uzun 18, uzunboğaz 1, uzunboy 1, uzunqulaq 1, üç dörd 1, üçüncü 3, üfüqsüz 1, ülvi 2, ürəkli 3, ürəyi geniş 1, ürəyi qan 1, ürkək 5, üzlü 4, üzümlü 1, üzüquylu 1, varlı 1, vəfalı 7, vəfasız 2, vəhşi 7, vətənsiz 2, vicdanla 1, vulkanlı 1, vurğun 15, vücudlu 2, vüqarlı 1, xain 42, xallı 1, xam 1, xarab 1, xas 1, xəbərdar 1, xəlvət 5, xəndan 1, xəsis 1, xəstə 18, xeyirli 1, xeyr 1, xəzan görməz 1, xəzinə xəzinə 1, xırda xırda 1, xırt xırt 1, xor xor 1, xoş 21, xoşbəxt 2, xoşhal 2, xumar xumar 1, xürrəm 6, yabançı 2, yad 5, yadigar 2, yağlı 1, yağmurlu 1, yalavac 1,

yalçın 3, yalğız 1, yallı 1, yalnız 24, yalqız 7, yamaclı 1, yaman 23, yamyaşıl 7, yan 2, yanar 2, yanıqlı 3, yanıqlı yanıqlı 1, yapalaq 1, yaralı 11, yaramaz 6, yaraşıqlı 1, yarı 4, yarım 1, yarım ağız 1, yarımcan 1, yarımçıq 2, yaslı 1, yassar 3, yaşıl 38, yaşıl donlu 1, yaşıl yaşıl 1, yavuq 1, yaxıcı 1, yaxın 2, yaxşı 8, yazıq 11, yekə 1, yeksər 1, yekta 1, yelkənli 1, yeni 39, yenicə 1, yenilməz 1, yerli 1, yersiz 1, yetim 12, yığın 2, yıldırımlı 3, yıpramış 1, yırtıcı 5, yoldaş 1, yoluq 1, yorğun 11, yosunlu 1, yoxsul 13, yumşaq 2, yunanlı 1, yurdsuz 2, yüksək 4, yürüşlü 1, yüzlərcə 1, zahiri 1, zalım 23, zavallı 7, zəhərli 2, zəhmətkeş 1, zəhmətsiz 1, zəif 2, zəkalı 1, zəngin 2, zəri zər 1, zərli 1, zindanlı 1, zində 1, zirək 1, ziyafətsiz 1, ziyalı 1, zoğallı 2, zor 7, zorba 11.

3.1.18.3.2. Sıfat Olarak Kullanılan Sayı Adları

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: bir 1657, iki 36, yüz 24
Abdullah Şaik: bir 1227, iki 72, min 51

Ortak Kelimeler: beş, bin, bir, iki, on, yüz
Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: Üç Dört-Üç Dörd,

Mehmet Emin Yurdakul (40 kelime): altı 2, beş 6, beş altı 1, beşbin 5, beşyüz 4, bin 4, bir 1657, doksanüç 2, dokuz 3, dört 18, dörtyüz 1, elli 8, iki 36, ikiyüz 1, kırk 12, milyar 1, milyon 13, on 11, onbeş 1, ondört 1, onsekizbin 1, otuz 2, sekiz 2, seksen 2, üç 17, üçbin 2, üç dört 1, üçyüz 3, üçyüzbin 1, yedi 22, yetmiş 1, yetmişiki 1, yirmi 14, yirmidokuz 1, yirmiiki 2, yüz 24, yüzbin 7, yüzbir 1, yüzelli 1, yüzmilyon 1,

Abdullah Şaik (17 kelime): altı 2, beş 15, beş on 1, bin 3, bir 1227, doqquz 2, dörd 15, əlli 2, iki 72, iyirmi beş 1, min 51, min bir 5, on 15, qırx 4, səkkiz 3, üç 35, yeddi 12, yüz 11, yüz bin 1.

3.1.18.4. Zamirler

3.1.18.4.1. İşaret Zamirleri

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: bu 1086, o 629
Abdullah Şaik: o 1004, bu 928

Ortak Kelimeler: bu, o, şu

Mehmet Emin Yurdakul (3 kelime): bu 1086; o 629; şu 278

Abdullah Şaik (6 kelime): bu 928, haman 2, həmin 3, o 1004, ora 36, şu 18

3.1.18.4.2. Şahıs Zamirleri

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: sen 516, ben 330
Abdullah Şaik: mən 472, sən 428, biz 121

Ortak Kelimeler: ben, biz, o, siz

Mehmet Emin Yurdakul (5 kelime): ben 330; biz 236; o 117; sen 516; siz 130

Abdullah Şaik (12 kelime): ben 23, biz 121, bu 5, mən 472 (mana 4, mənsiz 1), o 60 (onsuz 1), sən 428 (sana 9, sənsiz 6), siz 58

3.1.18.4.3. İyelik Zamirleri

En Sık Kullanılan Kelimeler

Mehmet Emin Yurdakul: senin 227, benim 144, onun 59
Abdullah Şaik: mənim 77, sənin 64, bizim 36

Ortak Kelimeler: bizim, onun, sizin

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: Benim-Mənim, Benimki-Mənimki,

Mehmet Emin Yurdakul (7 kelime): benim 144; benimki 1; bizim 55; bunun 2; onun 59; senin 227; sizin 36

Abdullah Şaik (12 kelime): bənim 2, bənimki 1, bizim 36, bizimki 1, mən 2, mənim 77, mənimki 1, məndəki 1, onun 5, sənin 64, səninki 1, sizin 6

3.1.18.4.4. Belgisizlik Zamirleri

En Sık Kullanılan Kelimeler:
Mehmet Emin Yurdakul: şey 117, hepsi 56, herkes 28, biri 19
Abdullah Şaik: biri 46, hamı 41, şey 38, bir biri 26, birisi 10

Ortak Kelimeler: birbiri, biri

Anlamları Aynı Kelimeler: hepimiz-hamı, her biri-hərə, hiç kimse-hiç kəs

Mehmet Emin Yurdakul (17): başkası 2, bir şey 2, birbiri 3, biri 19, birşey 2, bütün 1, hepimiz 8, hepiniz 5, hepsi 56, her biri 2, her şey 4, herkes 28, hiç kimse 2, kimi 17, kimse 11, kimsecik 1, kimsesiz 1, öteki 1, şey 117

Abdullah Şaik (26): başqası 1, bəzi 4, bəziləri 1, bəzisi 1, bir biri 25, bir birimiz 1, biri 46, biri biri 3, birisi 10, çoxu 1, hamı 41, heç biri 1, həmin 2, həmvarə 1, həpsi 1, hər 2,

hər biri 3, hər birisi 2, hər kəs 7, hər kim 1, hər şey 1, hərə 3, hərəsi 1, hiç kəs 1, kəs 4, kimsə 7, şey 38, zad 1.

3.1.18.4.5. Soru Zamirleri

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: hangi 32, niçin 17, nasıl 15, ne 14
Abdullah Şaik: kim 79, nə 45, hara 44, nələr 30, neçin 24

Ortak Kelimeler: hani, kaç, kim, ne ol, nasıl

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: hangi-hansı, nice-neçə, niçin-nə üçün

Anlamları Aynı Olan Kelimeler: ne zaman-haçan

Mehmet Emin Yurdakul (12 Kelime): hangi 32, hani 1, kaç 17, kim 71, nasıl 15, ne 147, ne kadar 3, ne ol 4, ne zaman 2, nemiz 1, nice 5, niçin 17.

Abdullah Şaik (24 kelime): haçan 5, hani 14, hankı 1, hankisi 1, hansı 10, hara 44, haralı 2, kaç 1, kim 79, nasıl 3, nə 45, nə üçün 12, necə 10, necin 1, neçə 3, neçin 24, neçin neçin 3, nədən 15, nədəndir 2, nədir 30, nələr 30, nerdə 5, nerə 2, neylə 11, niyə 6.

3.1.18.4.6. Dönüşlülük Zamirleri

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: kendi 64
Abdullah Şaik: öz 69

Ortak Kelimeler: öz

Mehmet Emin Yurdakul (2 Kelime): kendi 64, öz 22.

Abdullah Şaik (9 Kelime): kəndi 5, öz 69, öz özünə 3, özü 16, özüm 14, özümə 3, özün 41, özün özünə 1, özünüz 1.

3.1.18.5. Zarflar

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: en 111, ön 142, üst 113, gece 78, alt 46
Abdullah Şaik: birdən 67, deyə 69, içində 77, qarşı 50, tez 115, uzaq 60

Ortak Kelimeler: ara, alt, aşağı, az, birgün, bugün, bura, daha, çabuk, güya, geri, gündüz, hala, sonra, şimdi, ta, yalnız, yan, uzun, yavaş yavaş

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: akşam-axşam, ancak-ancaq, arka-arxa, artık-artıq, asla-əsla, bazan-bəzən, belki-bəlkə, beraber-bərabər, birden-birdən, çok-çox, bugünki-bügunkü, diye-diyə, dün-dünən, en-ən, gece-gecə, dünki-dünənki, gece yarıları-gecə yarıları, günden güne-gündən günə, hep-həp, her-hər, hergün-hərgün, hiç-heç, kenar-kənar, uzak-uzaq, üzeri-üzəri, yakın-yaxın, yukarı-yuxarı

Anlamları Aynı Olan Kelimeler: yine-yeniden, zor zoruna-zor güc

Mehmet Emin Yurdakul (150 kelime): ara 3, acab 4, acı acı 3, açığında 1, ağızdan ağıza 1, akıllıca 1, akın akın 1, akşam 11, alçakça 1, alçaklatan 1, altüst 1, ancak 5, ardın sıra 1, artık 71, asla 5, aşağı 1, az 2, bahtiyarca 1, bâri 1, başında 5, başından 1, başka 3, başka 3, baygın 1, bâzan 1, behemehâl 1, belki 18, bence 2, berâber 2, biraz 1, birden 1, birdenbire 4, birgün 9, boğuk boğuk 1, boş 2, böylelikle 1, bu uğurda 7, budalaca 1, bugün 79, bütün bütün 1, cihangirce 2, çabuk 3, çok 9, çokça 1, çoktan 3, daha 30, dahî 3, dalıp dalıp 1, derin 1, derinden 1, derinden derine 2, dışarı 2, diye 81, doğaca 1, dün 10, düne 3, düz 1, en 111, epey 3, erkekçe 1, esmerce 1, evce 1, evvel 4, feryadla 1, gâh

3, garip garip 1, gayet 2, gece 78, gece yarıları 1, geçmiş 1, geri 5, gizli 1, gizlice 1, gûyâ 1, gûyâ 1, güle 1, güle güle 1, günden güne 1, gündüz 4, gürül gürül 2, hakken 1, hâlâ 8, hani 17, hep 21, her 5, her zaman 3, hergün 1, hiç 10, hiç olmazsa 1, huzurunda 3, içeri 15, ileri 14, ilkin 1, kahramanca 3, karşı 15, kenar 1, kıtca 1, kimi 1, kimi zaman 6, korkusuzca 1, mahşerce 1, mahzunca 1, melekçe 1, melûl melül 1, nasıl 3, ne 62, nerden 1, nitekim 1, ondan sonra 1, onun için 2, ora 5, ölgün ölgün 1, ön 142, önce 4, öte 5, pek 5, sabah 8, seher 5, serbestçe 1, sıkı sıkı 2, sırt 1, sizce 1, sonra 20, sürü 1, şerefçe 1, şimden 1, şöyle 1, şübhesiz 2, tamâmıyle 1, tarafından 1, taraftan 1, tatlı 1, tek başına 1, tıpkı 2, uğurunda 1, uzak 17, uzun 1, üst üstüne 1, yakın 2, yakında 1, yalnız 26, yan 8, yarın 22, yavaş yavaş 1, yeni baştan 1, yeni yeni 2, yeniden 2, yer yer 1, yerden 1, yerdeyken 1, yerine 21, yıllarca 4, yine 67, yukarı 4, yüz binlerce 1, yüzü koyun 1, zangır zangır 1, zor zoruna 1

Abdullah Şaik (340 kelime): ara 2, acığından 3, acından 1, acıqdan 1, acıqla 2, adətlərincə 1, altdan 1, altına 6, altında 14, altından 4, ancaq 4, ara bir 13, arada 11, arasıra 4, araya 2, araya araya 1, ardınca 5, ardında 2, artıq 41, arxa 20, arxamca 1, arxasınca 7, astaca 1, aşağı 8, axır 1, axşam 14, axşam səhər 1, az 1, az qala 1, azacıq 1, azca 2, azmı 1, basa basa 2, baş başa 2, başaşağı 1, başdan başa 1, başında 2, baxmadan 1, bayaq 1, beləcə 3, bəlkə 5, bərabər 2, bərkdən 1, bəzən 2, bilmərrə 1, bir 1, bir an 1, bir araya 1, bir azdan 1, bir gün 1, bir nəfəsə 1, bir tərəfdən 1, bir yana 10, bir yanda 2, bir yerdə 4, bir zaman 1, birbaş 3, birbaşa 3, birbəbir 1, bir birə 1, bircə 4, birdən 67, birdən birə 26, birəlli 1, birgə 2, birlikdə 1, boranda 1, boyu 2, boyunca 2, boyunda 1, bu arada 1, bu dəfə 3, bu gedişlə 1, bu xüsusda 1, bugün 2, bunca 4, bundan sonra 2, bura bura 3, buraya 1, cəld 4, cüt 1, çabuk 1, çapıq 1, çatır çatır 1, çocuqkən 2, çox 12, çoxdan 17, çoxdandır 3, daha 43, daim 1, dala 1, daldan dala 1, dalınca 1, damcı damcı 1, dan 1, dəfə 2, dərhal 5, dərindən 10, deyə 69, deyərək 1, dışarı 2, diksinərək 1, diqqətlə 6, dirlikdə 1, doğrudan 2, dörd bir yana 1, dörd yan 1, dörd yana 1, dörd yandan 5, döşündə 1, duya duya 1, dünən 4, dünənki 1, dünyalarca 1, düzü 1, düzüncə 1, ədəblə 1, edə edə 1, əlan 1, əlbət 2, əlbir 1, elə bil 6, əl ələ 1, əlindən 2, əmə əmə 1, ən nəhayət 1, əqdəm 1, erkən 3, ertə 1, əsla 5, əslində 1, ətrafında 1, əvəzində 1, əvvəl 3, əvvəlcə 4, əzəl 1, gec 3, gecə 32, gecə gündüz 3, gecələrdə 1, gecələri 1, gecəyarısı 1, gen 4, geri 9,

geri dönər dönməz 1, get gedə 5, gizlicə 5, göydə 1, göz bağlıca 1, göz gözə 1, gözəlcə 2, gündən günə 6, gündüz 2, günortaya 1, hala 1, haman 2, heç 29, həftələrlə 1, hələ 23, həmən 1, həp 1, hər 10, hər gün 1, hər tərəf 1, hər yan 11, hər yandan 4, hər yer 6, hər zaman 1, hərdəm 2, hərdən 2, hərgiz 2, həsrətlə 5, həvəslə 5, heyrətdən 1, heyrətlə 2, həzin həzin 1, hop 3, hörmətcə 1, hörmətlə 2, hürə hürə 1, içəri 1, için için 3, içində 77, içinə 2, içrə 2, iki 1, indi 55, indidən 3, irəli 23, iştə 3, kamımca 1, keçmişdə 1, kənarda 3, kinli kinli 2, köpəkcə 1, lap 2, leşdən leşə 1, ləzzətlə 1, lovğa lovğa 1, məbhut 2, məncə 5, məramımca 1, minincə 1, möhkəm möhkəm 1, muradımca 1, muzdurca 1, müdam 2, mütləq 4, nagah 2, nə 8, nə kadar 1, nə qədər 1, nəhayət 5, o əsnada 1, o tərəfə 1, o vaxtdan 2, o yan bu yana 6, o yana 1, ona görə 1, onda 9, ora 12, ortada 1, ortalıq 5, ortası 3, ortaya 3, otlaya otlaya 1, oxuya 2, ölüncə 1, ön 3, öndə 20, önə 1, pəncə pəncəyə 1, piyada 8, qabaqda 2, qaça qaça 2, qarışmadan 1, qarşı 50, qarşı qarşıya 1, qəlbən 1, qərbə 1, qırağında 1, qorxa 1, qorxa qorxa 1, qorxaraq 1, qorxudan 4, qorxusundan 3, sabah 1, sabahdan 2, sağ 9, sağ sol 6, sakit 1, sanki 27, sayaq 1, saymaz saymaz 1, səhər 13, səmigun 1, sərasər 2, sərin sərin 1, səs səmirsiz 1, səssizcə 1, sevə sevə 2, sevincdən 1, sevincək 2, sevinclə 3, sizcə 1, sol 5, sol sağ 1, sol yandan 1, sola 3, son 3, sonra 44, soruşa soruşa 1, soya soya 1, soyuqda 1, sürətlə 1, şəfqətlə 1, şəksiz 1, şələ şələ 1, şən şən 6, şimdi 12, ta 4, tamam 1, tarix boyu 2, tək 1, təkcə 2, teldən telə 1, tərəf 3, tez 115, tezcə 1, tezdən 3, təzəcə 1, tıxa tıxa 1, tirli tirli 1, ucadan 4, uğrunda 1, uşaqkən 1, uzaq 60, uzun 2, ürəkdən 5, ürəklə 1, üsulluca 1, üz üzə 2, üzündə 3, üzündən 1, xeyli 2, xüsusən 1, yalqızca 2, yan 52, yan yan 3, yan yana 6, yana yana 11, yanaşı 1, yara yara 7, yavaş 1, yavaşca 4, yavuqda 1, yaxın 31, yaxın uzaq 1, yaxınlaşınca 1, yenə 123, yeni 1, yenicə 1, yenidən 15, yəqin 3, yerinə 2, yeyə yeyə 1, yola yola 1, yolunda 1, yorğa yorğa 1, yoxlaya yoxlaya 1, yuxarı 5, zağ zağ 1, zaman zaman 2, zor güc 1

3.1.18.6. Bağlaçlar

En Sık Kullanılan Kelimeler:

Mehmet Emin Yurdakul: ki 403, ve 191, ile 50, lakin 71, zira 36

Abdullah Şaik: ki 182, ilə 200, və 114, həm 107, ancaq 60

Ortak Kelimeler: halbuki, ki, lakin, zira

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: eğer-əgər, fakat-fəqət, hatta-hətta, yoksa-yoxsa

Mehmet Emin Yurdakul (20 kelime): ancak 1, bile 3, çünkü 2, eğer 27, fakat 24, hâlbuki 2, hattâ 10, hem 3, her 1, ile 50, ile 6, ki 403, lâkin 71, mâdâm ki 1, mâdem 9, ve 191, yahud 15, yalnız 4, yoksa 2, zirâ 36

Abdullah Şaik (23 kelime): amma 2, ancaq 60, bəlkə 3, çünki 10, əgər 5, fəqət 10, gah 21, halbuki 2, həm 107, həmin 1, hətta 1, ilə 200, istər 1, ki 182, lakin 6, məsələn 1, sanki 10, və 114, və ya ki 1, vəqta ki 4, ya 1, yainki 2, yox 3, yoxsa 20, zira 1.

3.1.17.7. Edatlar

En Sık Kullanılan Kelimeler

Mehmet Emin Yurdakul: gibi 542, mı 164, da 120, için 214, kadar 64, karşı 34
Abdullah Şaik: kimi 303, da 125, üçün 47, kibi 35, də 24

Ortak Kelimeler: da, doğru, sonra, yalnız

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: gibi-kimi, kadar-qədər

Mehmet Emin Yurdakul (27 kelime): ancak 2, başka 22, beri 10, böyle 1, da 120, dahî 1, dâhi 1, de 182, diye 9, doğru 22, evet 58, gibi 542, göre 1, hayır 25, hem 1, için 214, işte 63, kadar 64, karşı 34, mı 164, ne 9, pekiy 3, sonra 12, sora 1, üzerine 1, yalnız 1, yine 2

Abdullah Şaik (36 Kelime):, ancaq 10, artıq 1, axı 2, barı 9, başqa 4, bəri 8, bəs 11, bir 1, çün 2, da 125, daha 9, dair 3, de 3, də 218, dəxi 1, deyə 2, doğru 13, əvət 3, görə 4, hayıf

1, indi 1, iştə 2, kibi 35, kimi 303, məgər 2, qadar 3, qarşı 16, qədər 8, qoy 5, sarı 8, sonra 3, tək 39, təki 2, üçün 47, üzrə 1, yalnız 6.

3.1.18.8. Ünlemler

En Sık Kullanılan Kelimeler

Mehmet Emin Yurdakul: ey 300, ah 61, haydi 18, ya 20
Abdullah Şaik: ey 252, ah 75, ay 49, a 37

Ortak Kelimeler: a, ah, aman, ey, ha, hay, hey, heyhat, vallahi, vay, ya

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: oh-ox

Mehmet Emin Yurdakul (26 kelime): a 1, ah 61, allah 1, aman 8, billahi 1, deh 2, efendim 1, ey 300, ha 3, hay 2, haydi 18, hayır 1, hey 1, heyhat 1, hıh 2, hişt 3, keşke 1, of 4, oh 10, sakin 15, tuf 1, vah 2, vallahi 1, vay 2, ya 20, yazık 2

Abdullah Şaik (34 kelime): a 37, afərin 2, ah 75, aman 23, annəciyim 1, arş 1, ax 2, ay 49, can 1, ə 1, eh 2, əhsən 7, ey 252, ey vah 13, ha 4, haray 1, hay 12, hey 54, heyhat 8, ox 3, oy 1, sakın 4, şıraq 3, şıraq şıraq 1, taq tuq 2, tram 3, tram 3, trim 3, uf 3, ura 1, vallah 1, vay 3, vicvic 1, ya 42, yaşa 2

3.1.18.9. Yansıma Sözler

Abdullah Şaik (28 kelime): cəh cəh vur 1, cik cik 3, cikkildəş 1, fısqırıq 1, gurum 2, haf 15, hay huy 1, hənirti 2, hov hov 1, inilti 1, mır 2, myoldayıb 2, myo myo 1, qa 1, qa qa 1, qa qa qa 2, qıqqıldaş 1, quqqu 1, quqquluqu 1, quqquriqu 2, qu qu qu 1, şaqırda 1,

şaqqıltı 1, şaqqırtı 1, şaqraq 3, şaraq 1, şələ şələ 1, şıq şıq 3, şır şır 1, şırıltı 1, tarap turup 2, tıq tıq 3, vic vic 2, xırt xırt 1, zağ zağ 1

En Sık Kullanılan Kelimeler: haf 15, cik cik 3, şaqraq 3, şıq şıq 3

3.1.19. Yazı Dilinde Olmayan veya Az Bulunan Sözler

3.1.19.1. Argo Sözler

Mehmet Emin Yurdakul (4 kelime): Allâh'sız 1, geber 1, kaka 1, küfür 1

3.1.19.2. Kaba Konuşma Sözleri

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: kahbe 2
Abdullah Şaik: bulunmamaktadır

Mehmet Emin Yurdakul (5 kelime): kahbe 2, kahbelik 1, orosbu 1, paçavra 1, piçlerin anası 1

Abdullah Şaik (2 kelime): söy 1, zad 1

3.1.19.3. Teklifsiz Konuşma Sözleri

Mehmet Emin Yurdakul (3 Kelime): hin 1, hişt 3, varsın 1
En Sık Kullanılan Kelimeler: hişt 3

3.1.19.4. Beddualar

Abdullah Şaik (1 Kelime): qarğa-

3.1.19.5. Eskimiş Sözler

En Sık Kullanılan Kelimeler

Mehmet Emin Yurdakul: belde 27, cihangir 16, ejder 10, figan 13, istibdad 12, kervan 12
Abdullah Şaik: mürəbbiyə 8, çıraq 5, dəxi 3, səfvət 4, şərarə 3, əlil 3
Ortak Kelimeler: cünun, hüsün, iksir, inşad, istibdad, ziya

Ses Değişimine Uğrayan Kelimeler: alıl-əlil, cemal-camal, çerağ-çıraq, feza-fəza, fırka-firqə, kahhar-qəhhar

Mehmet Emin Yurdakul (182 kelime): âb 2, âkil 3, alıl 12, altun 1, archimede 1, bac 1, balballı 1, bânî 4, behemehâl 1, belâgatsiz 1, belde 27, bergüzâr 1, beşer 1, buhur 3, buse 2, bûseli 1, bühtan 1, cehl 3, cemâl 3, cihangir 16, cihangirce 2, cihangirlik 1, cumhurcu 1, cünûn 1, çerağ 9, çerağ yap 1, dessa 1, devrân 2, dimâğ 1, düstur 1, eflak 1, efsâne 1, efzun 2, ejder 10, elzem 1, evlâ 1, fağfur 1, felek 1, fellâh 2, fezâ 4, fıransa 1, fırka 1, figan 13, fusûn 1, füsun 2, fütûhât 4, fütuhat türküleri 1, garb 1, garnata 1, gazâ 3, giyotin 1, gurub 1, gurûb et 1, gülbank 1, hakkâniyyet 4, halâs 1, halâskâr 4, hamiyyet 4, han 5, hasis 1, haslet 1, haşmet 1, hâtif 1, hicâb 1, hilkat 2, hodkâmlık 1, hüsün 2, ifrit 6, igvâ 1, iksir 1, inşâd 1, inşâd et 1, irşadcı 1, irtikâb 1, istibdad 12, istihza 1, kadir 1, kâfur 2, kahhar 1, kaim 1, kasab hâne 1, kâşif 1, kehkeşan 6, kervan 12, kökci 1, kurenâ 1, külhan 1, lal 1, libas 1, maarif 1, mabbus hâne 1, mağmum 1, mahlûk 5, mahlûkât 1, maksud 1, makûs 1, mashar 1, mefkur 3, mehâbetli 1, melâmet 1, menfâ 2, menzil 1, merkad 1, meserret 1, meşhed 1, meşlah 1, metelik 1, mev'ud 1, meyus 1, mezâmîr 1, mıhla 2, misâk 1, muganni 2, muhtekir 1, muzaffer 1, mücrim 5, mümeyyiz 1, mürtedlik 1, müsâvât 1, müstebid 3, müstemlike 1, nâdim 1, nâ hak 1, necat 14, nefer 2, nefha 1, nefir 1, neva 1, nidâ 1, nisyân 6, nizam nâmesi 1, od 1, paçavra 1, pırangalı 1, piyâle 1, polat 3, raks 3, ram 2, râm et 2, rebâb 12, rencber 1, salh hâne 1, sayha 11, sayha 11, semavî 2, senâ 1, serden 1, serencâm 2, sınaat 1, sikke 2, sükût 2, şahab 2, şâhika 4,

şâkird 1, şark 2, şatâretli 1, şecâat 1, şedd 1, şekvâ 2, şerir 2, şimâl 2, tarik 2, tâ'un 1, tayyare 1, te’dibçi 1, tedîb 1, tedîb eyle 1, tehayyül et 2, temâşâ 2, terakki 3, terennüm 2, timsâl 8, uhrevî 1, umman 5, üdebâ 1, vecd 2, vezin 2, vükelâ 2, zelil 5, zelzele 1, zevc 1, ziyâ 4

Abdullah Şaik (76 kelime): ağa 4, bac ver 2, bati 1, bəqayi dilü cani natəvan 1, bərhəm 1, bərqərar et 1, bərxudar 1, camal 1, car çək 1, cır 1, cünun 1, çıraq 5, çira 1, dəhən 1, dəxi 3, dilfikar 1, dilgir 1, dilşad 1, əba 1, əfğan 1, əfsürdə 1, əlil 3, ənin 1, əşkitəhəssür 1, fərraş 3, fəza 1, firqə 1, fövci xəyalat 1, gülşən 1, hail 1, həşmətli 1, hüsün 1, iğbirar 1, iistibdad 1, iksir 1, inşad 1, irşad et 1, istibdad 2, itlafə 1, kəniz 1, köhnə 1, mədari fəxr 1, məlal 1, məxzən 1, muzdurca 1, mücəssəm 1, müəttər 1, müğbər 1, mükəddər 1, mürəbbiyə 8, nabud 1, nalə 1, naşad 1, pamal ol 2, payan 1, pərigöftar 1, peyim 1, qəhhar 1, qəmfəza 1, qəmxar 1, qəni 2, qəsvət 1, səfinə 2, səfvət 4, seyd 1, sınıqçılıq 1, sükut 1, şəbnəm 1, şərarə 3, şərif 1, tarümar 1, tarümar eylə 1, təbdili məkan 1, tənvir et 1, təranə 1, toəm 1, tül 2, yevmi ali 1, ziya 2.

3.1.19.6. Mecazlar

En Sık Kullanılan Kelimeler

Mehmet Emin Yurdakul: alın 4, gül 4, ak saçlı 2, boynu bükük 2, dört bucak 2
Abdullah Şaik: zəhmət 33, zinət 20, şimşək 3, xanım 3, duman 3

Mehmet Emin Yurdakul (38 kelime): âhu gözlü 1, al yanaklı 1, alın 4, alında ter 1, arslan çehre 1, arslan pençe 1, ay bakışlı 1, ay işıklı 1, ayrılığın ödü 1, bağrı kap kara 1, bağrı yanık 4, benzi soluk 1, boğa göğdeli 1, boynu bükük 2, bükük boynu 1, can yat 1, câsus 1, çam boylu 1, dalga ol 1, demir el 1, derileri 1, dört yanım 1, dört bucak 2, efsâne devri 1, eksik etek 1, elmas 1, eski püskü 1, gözler dönük 1, gül çehre 1, gül yanak 1, gül yanaklı 1, gül yüz 3, güzel 1, hâ’in yolu 2, kartal ol 1, kartal kanad 1, kaşlar çatık 1, kızıl elma 1, misk topraklı 1, nâmus karası alnı 1, nasır 1, ölmez ruh 1, rüzgâr ol 1, sert

bakışlı 1, solgun 1, şâhin bakışlı 1, taş 1, taş 1, terli alın 1, vatan Tanrısı 1, yanık yüzlü 1, yedi iklim 2, yere gömülü 1, yüz azgın 1, zevk dol 1

Abdullah Şaik (41 kelime): ağır gün 1, al yanaq 1, alın açıq 1, ay üzlü 1, ayaqda 1, ayaqlarda 1, ayaz 1, aybuxaqlı 1, bağrı qan 1, bel 1, bərkdən 1, boran 2, boşdan 1, buray xanım 3, cismi natəvan 1, çən 1, çənlər 1, dan ordusu 1, dilsiz 1, duman 3, duman 3, dumanlı 2, durna gözü 1, düşmən əli 1, gül bağrını 1, gül dodağı 1, gül üzə 1, gül yanaq 1, gül yanaqlı 2, həyat tarlası 1, könül quşu 1, laləüzar 1, nəsib ol 1, pəncəsindən 1, qan rəngini 1, qan yağdırdı 1, qanlı məşəl 1, qansız 1, qara gün 3, qasırğa 1, qəlbin teli 1, qəmli zülmət 1, qoyun dili 1, qoyun ili 1, qönçə dodaq 1, qumral gözlü 1, saz gəl 1, söhbət gəl 1, söz 1, suray xanım 3, şəfəq üzlü 1, şimşəkli 1, ürəkli 1, ürəyə işıq sal 1, ürəyi geniş 1, ürəyi qan 1, üzü quylu 1, vücudi pakinə 1, yamaclar qaşı 1, yaman gün 1, yanıqlı yanıqlı 1, yaqut dodaq 1, yaxşı gün 1

3.1.19.7. Hitaplar

En Sık Kullanılan Kelimeler
Mehmet Emin Yurdakul: yavrum 4, yiğit 3, kuzum 3, sevgili 6
Abdullah Şaik: can 52, gülüm 17, quzum 17, oğlum 5

Ortak Kelimeler: canım, yavrum

Mehmet Emin Yurdakul (13 kelime): beyefendi 2, canım 1, çiftçi millet 1, çocuğum 1, ey 2, ey genç çiftçi 1, ey hâkimler 1, ey hemşehri 2, ey kardeşler 1, haydi ileri 1, kardeşim 1, koç yiğitler 3, kuzum 3, nakütükler 1, sevgili 6, yavrum 4

Abdullah Şaik (26 kelime): ana can 4, annəciyim 1, baba can 3, bənövşəciyim 2, can 52, canım 4, ciyərim 2, cücəm 2, əzizim 2, əzizinəm 1, gözüm 13, gülüm 17, leylək baba 1, mələkciyim 3, məstan 1, oğlan 1, oğlum 5, qaraqaş 2, quzu 1, quzum 17, sevdiciyim 1, vətənciymin 1, xan 1, xanım 3, xələcan 1, yavrum 1.

3.1.20. Şaire Özgü Kelime ve İfadeler

Mehmet Emin Yurdakul (5 Kelime): inkılâb peygamberleri 1, kökçi 1, n'ideyim 1, n'olacak 1, sınaat 1

Abdullah Şaik (12 Kelime): bəstərəcik 3, əndərəcik 1, küstərəcik 4, ümmid 3

3.2. MEHMET EMİN YURDAKUL VE ABDULLAH ŞAİK`İN ŞİİRLERİNİN KATEGORİLERE GÖRE KELİME SAYISI İSTATİSTİK TABLOSU

Kategoriler	Abdullah Şaik	Mehmet Emin Yurdakul
İnsan Organlarıyla İlgili Sözler	105	92
İnsanlarla İlgili Hastalık İsimleri	5	21
Temel Gıdalar	10	8
Meyve İsimleri	13	5
Yemekler	10	4
Diğer Yiyecekler	15	-
İçecek Adları .	10	4
Akraba ve Aile İlişkisi Adları	64	56
Flora (Ağaç,Bitki,Çiçek Adları)	57	65
Fauna(Hayvan Adları) .	118	53
Evcil Hayvan Adları	9	4
Evcil Olmayan Hayvan Adları	14	47
Hayvan Uzuvları	63	23
Hayvan Hastalıkları	3	1
Hayvanlarla İlgili Diğer Sözler	29	8

Endüstri ve Tarımla İlgili Sözler .	63	16
Ekonomi ve Ticaretle İlgili Sözler	3	6
Diğer Araç-Gereç ve Eşya Adları	23	12
Giysi Adları (Giysi,Süs,Takı ve Aksesuarlar) .	46	32
Tabiat Olayları,İklim ve Hava Olaylarıyla İlgili Sözler	70	34
Sporla İlgili Kelimeler	15	1
Coğrafya Adları	181	351
Renk Adları ve Tonları	26	21
Kokularla Ilgili Sözler	3	3
Irk ve Millet Tadları	7	66
Meslek ve Meşguliyet Adları	52	48
Siyasî Kavramlar	0	10
Yönetim-İdare Kavramları	68	125
Tarihsel Kavram İçeren Kelimeler	70	268
Askerlik ve Savaşla İlgili Kelimeler	61	110
Değersiz Taşlar, Metaller Elementler, Kimyasallar	20	21
Mimarlık	2	24
Yapı/Mekânisimleri	26	19
Yapı Malzemeleri	6	15
Ev ile İlgili Kelimeler	6	27
Dinî Kavramlar	104	254
Gelenek ve Görenek ve Kültürle İlgili Sözler	2	1
Soyut Kavramlarla İlgili Sözler	15	28
Mitolojik Kavramlarla İlgili Sözler	9	12
Mevsim, Ay ve Gün Adları	17	10

Müzik ve Eğlence İle İlgili Kavramlar	37	42
Oyun İsimleri	2	1
Zaman Kavramıyla İlgili Sözler	95	39
Edebiyat ve Onunla İlgili Kelimeler	106	66
Arapça Yabancı Kelimeler	1001	939
Farsça Yabancı Kelimeler	436	280
Çince Yabancı Kelimeler	1	1
İbranice Yabancı Kelimeler	0	2
Moğolca Yabancı Kelimeler	1	2
Orta Afrika Dillerinden Geçen Yabancı Kelimeler	0	1
Hem İtalyanca Hem Farsça Dil Öğesi Taşıyan Kelimeler	0	1
Hem Arapça Hem Farsça Dil Öğesi Taşıyan Kelimeler	60	20
Hem Arapça Hem Türkçe Dil Öğesi Taşıyan Kelimeler	51	12
Hem Türkçe Hem Arapça Hem Farsça Dil Öğesi Taşıyan Kelimeler	1	1
Hem Türkçe Hem Farsça Dil Öğesi Taşıyan Kelimeler	19	5
Yabancı Kökenli Tamlamalar	38	0
Almanca Yabancı Kelimeler	2	1
Fransızca Yabancı Kelimeler	11	38
İngilizce Yabancı Kelimeler	2	5
İtalyanca Yabancı Kelimeler	4	9
Lâtince Yabancı Kelimeler	6	3
Rusça ,Sırpça ve Slav Kökenli Yabancı Kelimeler	18	6
Yunanca/Rumca Yabancı Kelimeler	11	28
Diğer Türk Lehçe ve şivelerinden Alınan Sözler	-	1
Halk Ağzından Alınan Sözler	18	34

Deyimler	942	206
Selamlamalar	3	3
Deyimsel İfadeler	170	42
Atasözleri	11	1
Kalıplaşmış Sözler	39	7
Tıp	2	2
Hukuk	34	70
Basın	0	2
Denizcilik	9	29
Bilim	1	14
Sanat	2	2
Eğitim	5	8
Ulaşım	4	5
Astronomi	45	13
Kimya	0	1
Dilbilim	0	4
Felsefe	0	1
İkilemeler	133	30
Özel Adlar	600	730
Kişi Adları	0	30
Ülke ve Devlet Adları	5	58
Şehir (il,ilçe vb.) Adları	10	75
Tarihle İlgili Sözler	62	240
Irmak Adları	9	19
Ada Adları	0	2
Orman Adları	0	1
Göl Adları	1	3
Nehir Adları	0	4
Deniz Adları	1	4
Volkan Adları	0	3
Kıta Adları	0	3
Dağ Adları	5	15
Bölge Adları	1	14
Dil Adları	0	2
Eser Adları	1	1
Şair Adları	3	0
Şiir Adları	140	79
Yön Kavramı İfade Eden Kelimeler	13	9
Topluluk İsimleri	6	1

İsimler	1910	1750
Birleşik İsimler	40	53
Fiiller	796	614
Birleşik Fiiller	98	66
Asıl Sıfatlar	1050	795
Sayı Sıfatları	17	40
İşaret Zamirleri	6	3
Şahıs Zamirleri	12	5
İyelik Zamirleri	12	7
Belgisizlik Zamiri	26	17
Soru Zamiri	24	12
Dönüşlülük Zamiri	9	2
Zarflar	340	150
Bağlaçlar	23	20
Edatlar	36	27
Ünlemler	34	26
Yansıma Sözler	28	0
Argo Sözler	0	4
Kaba Konuşma Sözleri	2	5
Teklifsiz Konuşma Sözleri	0	3
Beddualar	1	0
Eskimiş Sözler	76	182
Mecazlar	41	38
Hitaplar	26	13
Şaire Özgü Kelime ve İfadeler	4	5
TOPLAM	10382	8947

SONUÇ

Çok değil 100 sene önce hem Türkiye, hem Azerbaycan topraklarında büyük bedeller ödendi. Osmanlı`nın çöküşü ile Anadolu toprakları senelerce bahsi geçecek büyük istiklal mücadelesine tanıklık etti. Paralel olarak aynı zaman diliminde Azerbaycan topraklarında doğuda ve Türk dünyasında ilk cumhuriyetin temelleri atıldı. Her iki ülkenin vatandaşları omuz omuza, kol kola bağımsızlık için can verdi. Herkesin mücadelesi farklıydı. Kimisi cephede, evde, meydanda, kimisi de kalemi elinde defterinin başındaydı. Hepsinin tek dileği, tek isteği ülkelerinin bağımsız, hür olmasıydı. Bu yüzden 1900`lü yıllarda bu coğrafyalarda yaşayan şair ve yazarların birçoğunun kaleme aldığı konular, dikkat edilmesi istenen mevzular, değindikleri hususlar hemen hemen aynıydı. Kendi özel zevk ve düşüncelerinden bahsetmek yerine cephede vatanı, milleti için savaşan, yetim ve öksüz kalan, evladını kaybeden, türlü fiziksel ve ruhsal engeller yaşayan halk için motive edici, destekleyeci, onlara az da olsa umut veren, ışık olan konuları ele alarak sanki bir tabib gibi milleti sarmaya, onlara çare olmaya çaba sarf etmişlerdir.

Art arda gerçekleşen tarihsel olaylar bir tarafta sevince neden olsa da diğer tarafta hüzün getirmiştir. Türkiye 1923 senesinde bağımsızlığını kazanmış, Azerbaycan 1920 senesinden 1991 yılına kadar 70 sene Sovyet Devletinin bünyesinde olmuş, dış ve iç politik ilişkilerinde onlara tabi olmak zorunda kalmıştır. Tezimizde şiirlerini araştırdığımız yazarlarımızdan olan Abdullah Şaik milliyetçi, vatanperver şair olsa da bu kişiliği 70 sene boyunca saklanmış, 1991 senesinden sonra yapılan akademik çalışmalarda, özellikle oğlu Kamal Talıbzade`nin çabası ile Şaik`in edebi kişiliği halkına tüm gerçekleri ile anlatılmış, o zamana kadar ülkece belli olmayan hususlar ortaya konmuştur. Zaten, yeni bilimsel ve kültürel ideolojinin en önemli hedefi gelinen yolda analizlerin yeniden yapılması ve mucibince değerinin verilmesi, çağdaş kurallara uygun olarak eserlerin önemini belirlemek olmuştur.

Azerbaycanlı yazar talihsizlikler yaşasa da Mehmet Emin Yurdakul eserlerinin tamamının halkına ulaşması bakımından daha şanslı olmuştur. 1900`lerde yeni yeni alevlenen ve temelleri atılan Türklük, Türkçülük ideolojisini daha da yaygınlaşması, bir yelpaze misali tüm ülkeyi sarması açısından Yurdakul`un şiirleri özel bir öneme sahiptir. Onun "Ben bir Türküm, dinim, cinsim uludur, Sinem, özüm ateş ile doludur" mısrasıyla başlayan, her kelimesinde Türklüyü terennüm eden şiiri istiklal meydanlarında marş gibi okunmuş, orduyu hainlere karşı daha da güçlendirmiştir.

Şaik ve Yurdakul`un 1900`lü yıllarda aynı amaçla ve sevgiyle yazdıkları şiirler, dönemin sözvarlığını, psikolojisini, tarihini anlamak ve araştırmak için değerli bir kaynaktır. Biz de bu çalışmamızda bunu yaptık. Bu çalışmada vardığımız sonuçlar şunlardır:

Yurdakul şiirlerinde tekrarlar hariç 8947, Abdullah Şaik ise 10382 kelime kullanmıştır. Şiirler her açıdan araştırıldığı için doğal olarak gramatik kategori olan isim ve fiilde sayı itibari ile kelime fazladır. Şöyle ki, Abdullah Şaik 19100 isim, 796 fiil, 1050 sıfat, Mehmet Emin Yurdakul ise 1750 isim, 614 fiil, 795 kelime sıfat kullanmıştır.

Özel olarak dikkat çeken husus, Abdullah Şaik`in daha yumuşak ve sakin, Yurdakul`un ise daha keskin ve sert hitaplar kullanmasıdır. Şaik vatan sevgisinden ve vatan için savaşmanın gerekliliğinden söz açarken daha ılımlı tavır sergilese de, Yurdakul sert bir şekilde bunun tüm vatandaşların kaçınılmaz bir vazifesi olduğundan, mücadeleye katılmayanların vatan ve millet sevgisine şüphe duyduğundan bahsetmiştir. Abdullah Şaik`in bu ılımlı tavrını eserlerinde romantik Azerbaycan edebiyatının izlerini taşımasına bağlıyoruz. Çünkü klasik Azerbaycan edebiyatında rastladığımız, XX asır Azerbaycan edebiyatında devam eden "vatana" bir sevgili, bir maşuk yaklaşımı Şaik şiirlerinde de görülmektedir. Genel olarak Yurdakul ve Şaik şiirlerinin edebi özelliklerini değerlendirecek olursak "vatandan" bahsettikleri şiirlerinde "vatan" kavramını iki şekilde yansıttıklarını görebiliriz: 1. Vatanı doğanın bir parçası olarak görmek; 2. Vatanın başına gelen olaylardan bahsetmek. İlk tip yaklaşımına örnek olarak aşağıdaki şiirleri gösterebiliriz:

Uca, qarlı dağların başından

Altaylara bakar, bakar, durardım

Çəmənindən, çölündən, dağ-daşından

Qızğın ürəklə sizləri sorardım. (Abdullah Şaik "Vətənin Yanıq Səsi" 1918)

Yürüyordum: Ağlıyordu ırmaklar,

Yürüyordum: Düşüyordu yapraklar,

Yürüyordum: Sararmıştı yaylalar,

Yürüyordum: Ekilmişti tarlalar. (Mehmet Emin Yurdakul "Anadolu" 1912)

Şaik ve Yurdakul vatandan bahsederken sadece "vatan" kelimesini kullanmamışlardır, onlara göre vatan üstüne bastıkları toprak ve onun üstündeki herşeyi ifade ediyordu. Şiir örneklerinde gördüğümüz gibi, Abdullah Şaik vatan kavramını karlı dağlar, çimen, çöl, dağlar-taşlara, Mehmet Emin Yurdakul çoskun akan ırmaklara, düşen yapraklara, sararan yaylalara ve ekilmiş tarlalara yüklemiştir. "Vatan" kelimesi sayı olarak Abdullah Şaik şiirlerinde 90, Mehmet Emin Yurdakul şiirlerinde ise 109 kez kullanılmıştır.

Her iki şair vatanına saldıran, ona uzanan hain ellere karşı öfkesini kusmuş, kinini ve nefretini haykırarak, bir volkan misali ifade etmiştir. Bu onların vatanın başına gelen olaylara karşı tepkisini ortaya koyma, vatan kavramını ifade etmenin ikinci şeklidir. Aşağıdaki şiirler bu konuya örnek teşkil eder:

Yerlərdə sürünsün o iyrənc üzün!

Vulkanla partlasın o bayquş gözün!

Nə kölgən, xəyalın qalsın, nə özün!

Tarixdən büsbütün silinsin izin! (Abdullah Şaik "Üsyan Et" 1921)

Bırak beni haykırayım, susarsam sen matem et;

Unutma ki şairleri haykırmayan bir millet

Sevenleri toprak olmuş öksüz çocuk gibidir;

Zaman ona kan damlayan dişlerini gösterir

…… (Mehmet Emin Yurdakul "Bırak Beni Haykırayım" 1913)

Yurdakul şiirlerinde vatanı, milleti terennüm ederken ilahileşdirmeye çalışmış, öfkesini, kinini, sevgisini ve umutlarını dini kavramlarla mübalağa yolu ile ifade etmiştir. Zaten, Yurdakul`un şiirlerinde dini kavram Şaik`ten daha fazla kullanılmıştır. Abdullah Şaik`in derin bir keder ve kızgınlıkla bahsettiği olay 1915 senesinde Ermeniler`in Azerbaycan`da yaptığı soykırımdır. Öncesinde Ermeniler`e karşı ılımlı tavır sergileyen Şaik, daha sonra tutumunu onlara karşı değişmiştir. Sovyetler döneminde Şaik daha çok çocuk edebiyatına, çocuklar için ders kitapları editörlüğüne yönelmiş, hatta Yurdakul dahil olmak üzere birkaç Türk şair ve yazarlarının şiirlerini de kullanmıştır. Şiirler çocuklara yönelik olduğu için daha yumuşak vatan sevgisini anlatmış, özellikle endüstri, tarım, hayvancılık gibi konulara daha fazla değinmiş, onlara emeğin, zahmetin önemli olduğunu, mutlaka toprağa ekilenin misliyle karşılığı olucağını anlatmıştır. Bu yüzden endüstri, tarım, hayvancılık ve hayvan isimleri Abdullah Şaik de daha fazladır. Birkaç örnek gösterelim:

Sürür inəkləri Dadaş,

Otarmağa yavaş-yavaş;

Belində bağlama çörək,

Yanında bir ala köpək

(Çoban Mahnısı; 1906)

Ala-bula, boz keçi,

Ay qoşa buynuz keçi!

Yalqız gəzmə, dolanma,

Dağa-daşa dırmanma

(Keçi; 1906)

Çağırır Vətən

İstəyir kömək.

Onu düşməndən

Qorumaq gərək

(Vətən Nəğməsi; 1942)

Çöllərindir şən

Hər yerin gülşən

Sən nə gözəlsən

Ey Ana Vətən!

(Ana Yurdum; 1941)

Sovyetlerden dolayı fazla tarihsel olaylardan bahsedemeyen Şaik`in şiirlerinde kale, savaş, zaferle ilgili hadiseler, isimler nerdeyse yer almamaktadır. Lakin Yurdakul, bu konulardan geniş bahsetmiş, uzun şiirlerinde detayı ile ele almıştır. Mehmet Emin Yurdakul`un çocuklara hitaben yazdığı şiirleri "Küçük Vatandaşlarım"a başlığı taşır. Bu şiirler öğüt niteliğinde yazılmış, aile değerlerinin, okulun, eğitimin öneminden bahsedilmiş, aile kutsal bir yuva gibi gösterilmiştir. Şaire göre Türk olmanın, Türk kimliğinin temelleri bir ev, bir yuva içinde öğrenilir, zihinlere aşılanır. Birkaç örnek verelim:

Torunlarım, bu evde bana kundak bağlanmış,

Salıncağım, o tatlı ninnilerle sallanmış;

Burda bana kadinnem ecdadımı öğretti,

Beni halis Türk etti

(Baba Bucağı; 1909)

Yavrum yavrum, gözlerinin kadrini bil;

Bir insana görmek lutfu az şey değil;

Şu hayatta işte böyle alil doğmak,

Bak ne acı bir felaket sayılacak!

(Alil; 1909)

Görüldüğü gibi Abdullah Şaik vatan sevgisini çocuklara aşılarken daha çok doğanın güzelliklerini bir perde gibi kullanmış, Yurdakul açık bir şekilde Türklük ideolojisini terennüm etmiştir.

Abdullah Şaik`in şiirlerinde Farsça kelimelerin oranı Yurdakul`un şiirlerine göre daha fazladır. Zannımızca, bunun İran ve Azerbaycan arasındaki tarihi geçmiş, komşuluk ve özellikle, 25 milyon civarında Azerbaycanlının orada yaşamasından dolayı olduğunu düşünüyoruz. Osmanlı döneminde Arap kültürü ve ülkeri ile yakınlık Yurdakul`un şiirlerinde Arapça kelimelerin oranının Farsça kelimelerden daha fazla olması ile kendini gösteriyor. Abdullah Şaik şiirlerinde 628 Farsça, 1480 Arapça, Mehmet Emin Yurdkakul şiirlerinde ise 397 Farsça, 1350 Arapça kelime kullanılmıştır. Her iki dile Arapça kelimeler İslam dininin kabul edilmesinden sonra geçmiş, daha çok kendini dini düşünce ve kavramlarda göstermektedir. Farsça yıllarca ilim, edebiyat, şiir dili olduğu için eski zaman edebiyatçılarımız bu dilden etkilenmişlerdir.

Her iki şair coğrafya, coğrafi terimler, tabiat olayları, astronomi gibi sözcükleri daha fazla kullanmış, bitki, çiçek, ağaç isimlerine de yer vermiştir. Şaik ve Yurdakul zaman kavramının çok kullansalar da yiyecek, yemek, şekerleme ile ilgili kelimeler Şaik`te sayı bakımından Yurdakul`dan fazladır.

Daha önce bahsettiğimiz gibi Yurdakul daha keskin ifadeler kullandığı için askerlik, yönetim idare, silahla ilgili sözcükler sayı itibarile Şaik`ten daha çok kullanmıştır (Abdullah Şaik 72; Mehmet Emin Yurdakul 306 kelime). Zaman kavramına eşit ağırlıkta yer veren şairler dönemin siyasi ve politik durumundan dolayı sanat, mimari barındıran kelimeleri az kullanmışlardır.

Yukarıda belirttiğimiz örneklerle geldiğimiz sonuç, her iki şairin 1900-1920 yıllarında eşit ağırlıkta kavram ve kelimeleri kullanması, özellikle vatanı, milleti destekleyen, daima sevgiyi terennüm eden, zafer, savaş, askerlik gibi sözcüklerin sık kullanılmasıdır. 1920 senesinden sonra Şaik için durum değişmiş, bu konulardan büyük ölçüde uzaklaşmış, bu yüzden daha farklı konuları ele alarak, direk değil, dolayı yolla kendi fikirlerini yansıtmıştır. Bunu yaparken değişik

alanları kullanarak şiirlerine dahil ettiği kelimelerle Yurdakul`la kıyaslayabileceğimiz farklı kavram ve sözcükleri sunmuştur.

KAYNAKÇA

Kitaplar

Aksan, D. (2015). Türkçenin Sözvarlığı. Bilgi Yayınevi

Aksan, D. (2004). Dilbilim ve Türkçe Yazıları. İstanbul. Multilingual Yayınevi.

Akşin S. (1982). Yakınçağ Türkiye Tarihi 1908-1980. İstanbul. Millet Doğan Gazetecilik. A.Ş

Aliyeva, A. (2002). Azerbaycan Romantiklerinin Yaradıcılığında Türkçülük, Elm, Bakı

Aktaş, Ş. (1990). Mehmet Emin Yurdakul. Büyük Türk Klassikleri. Ankara. Ötüken Yayınları

Ahundov, A. (2011). Ümumi Dilçilik. Bakı. Şerg-Gerb

Argunşah, H. (2009). Milli Edebiyat. Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı. Ankara. Grafiker Yayınları

Bayramoğlu, A. (2003) : Bayramoğlu, Alhan; Azerbaycan Demokratik Respublikası Dövründe Edebiyat, Elm, Bakı

Banarlı, N.S. (1983). Resimli Türk Edebiyatı Tarihi. C.2. İstanbul. Milli Eğitim Basımevi

Bölükbaşı, R.T; Ziya G, Mehmet Emin Y. (1957). Üçtepe. İstanbul. Yeni Matbaaa

Ceferov, S. (1970). Müasir Azerbaycan Dili. Bakı. Maarif Neşriyatı.

Eliyev, K. (1985). : Eliyev, Kamran; XX Esr Azerbaycan Romantiklerinin Edebi-Nezeri Görüşleri, Elm, Bakı, 1985.

Erol, A. (2005). Abdulla Şaik Talıbzade, Tibyan Yayıncılık, İzmir, 2005.

Ercilasun, B. (2014). Mehmet Emin Yurdakul`un Şiir Dünyası. Türk Şiiri Üzerine. İstanbul. Dergah Yayınları.

Gökşen, E.N. (1963). Mehmet Emin Yurdakul. Türk Diline Emek Verenler. Tdk Yayınları

Gurbanov, A. (2011). Ümumi Dilçilik (I-II Cilt). Bakı. Elm

Kaplan, M. (1994). Şiir Tahlilleri 1. İstanbul. Dergah Yayınları

Kazımoğlu, S. (1994). :Kazımoğlu (Tağızade), Samir; Türk Toplulukları Edebiyatı. I Cild, Ecdad Yayınları, Ankara, 1994.

Kengerli, A. (2002). : Kengerli, Aybeniz; Azerbaycan Romantiklerinin Yaradıcılığında Türkçülük, Elm, Bakı

Kengerli, A. (2002). : Kengerli, Aybeniz; Azerbaycan Gazetesinde Edebiyat Meseleleri, Gençlik, Bakı

Koduhov, B.İ. (1974). Obşiye Yazıkoznaniye. Moskva

Memmedov, K. ve Eflatun, Y.S. (1983). : Memmedov, K. ve Eflatun, Yunusoğlu Saraclı (Editör), Şaik Abdulla, Genclik, Bakı

İğdemir, U (1945). Yurdakul Mehmet Emin. Aylık Ansiklopedi

Levend, A.S (1969). Mehmet Emin Yurdakul. Türk Dili. C. XX

Oğuzkan, A.F. (1969). Mehmet Emin Yurdakul`un Hayatı. Sanatı. Eserleri. Varlık Yayınları

Obşiye Yazıkosnaniye. Vnutrennaya struktura yazıka. (1972). Moskva.

Östuna Y, (1976). Türk Mûsîkisi Ansiklopedisi II (2.Kısım), Millî Eğitim Basımevi, İstanbul

Soydaş H, (2016). Mehmet Emin Yurdakul (Fazîlet ve Asâlet) Mensur Eserleri, İstanbul, Bilge Kültür Sanat

Talıbzade, A. (1920). : Talıbzade, Abdulla Şaig; Türk Edebiyatı, Bakı

Talıbzade, A. (1923). :Talıbzade, Abdulla Şaig (pedagoji ve edebi fealiyyetinin 20 illiyi münasibetile); Bakı

Talıbzade, K. (1981). : Talıbzade, Kamal (Editör); Şaiqane Yad Et (Hatıralar, Makaleler, Bedii Eserler), Genclik, Bakı

Talıbzade, K. (2003). : Talıbzade, Kamal (Editör); Şaig Abdulla.; Arazdan Turana, Nurlan, Bakı

Tansel, F.A (1989). Mehmet Emin Yurdakul`Un Eserleri – 1. Şiirler. Ankara. Türk Tarih Kurumu Yayınları

Tevetoğlu, F (1988). Mehmet Emin Yurdakul. Ankara. Ktb Yayınları Uyguner, M.

(1992). Mehmet Emin Yurdakul. Yaşamı. Sanatı. Bilgi Yayınevi.

Ünaydın, R.E. (1988). Diyorlar Ki. Ankara. Kültür Ve Turizm Bakanlığı.

Veliyev, Ş. (1999). : Veliyev, Şamil; Füyuzat Mektebi, Elm, Bakı

Yazıcı, Y. (1987). Mehmet Emin Yurdakul. Toker Yayınları

Yeşilyurt, E. (2002). Mehmet Emin Yurdakul. Ankara. Yeryüzü Yayınevi. Yurdakul, M.E. (1969). Türk Sazı. Atlas Kitabevi

Yurdakul, M.E. (1956). Tan Sesleri. İstanbul. Burhan Basım Ve Yayınevi

Yurdakul, M.E. (1973). Turan`A Doğru. Ey Türk Uyan. İstanbul. Ergenekon Yayınları.

Yurdakul, M.E. (1334). Zafer Yolunda. Osmanlıca. İstanbul.

Yurdakul, M.E. (1928). Mustafa Kemal. Osmanlıca. İstanbul.

Yurdakul, M.E (2007). Türkçe Şiirler. (Hazırlayanlar: Hasan Kolcu – Fatih Kıran). İstanbul. Çağrı Yayınları

Yurdakul, M.E. (1979). : Yurdakul, Mehmet Emin, Türk Sazı, 1979.

Makaleler, Bildiriler, Diğer Basılı Yayınlar

Akpınar, Y. (1992). : Akpınar, Yavuz; "XIX ve XX, Yüzyıllarda Âzeri Edebiyatı", Türk Dünyası El Kitabı III Cild: Edebiyat, II Baskı., 1992, Ankara, s.652653.

Baltacıoğlu İ. H. (1943) Mehmed Emin Yurdakul ile Görüşdüm, Yeni Adam. Nu.452 Esedli,

M. ve Süleymanlı, M. (1999). : Esedli Minahanım ve Süleymanlı Mübariz; "Azerbaycan İstiglali ve Abdulla Şaik", Mütercim, №3, 1999, s. 20-24.

Gezenferoğlu, F. (2012). : Gezenferoğlu, Faiq; "Ehmed Cavad, Abdulla Şaig ve Cefer Cabbarlı; Azerbaycan Türkçülüyü İdeyası", Türkistan Gazetesi, 21-22 Oktyabr 2012, s. 11

Kaymaz, Z. (1997). "Türkiye Türkçesi ve Ağızlarda Renk Bildiren Kelimelerin Kullanışı ve Sistematiği". TDAY Belleten. Ankara, s.251-341

Memmedli, A. (2011). "Azerbaycan İstiklal Şairi Ahmet Cevat ve Türkiye". Bizim Ahıska, s.26-27

Novruzov, V. (2001). : Novruzov Vasif; "Abdulla Şaig`in Cumhuriyyetin Dövrü Yaradıcılığında Kulturoloji Bir Baxış", Gobustan, Sayı 1, 2001,, s. 6-10

Talıbzade, K. (2001). : Talıbzade, Kamal; Medeniyet Dünyası, Elmi Makaleler Toplusu. II Buraxılış, 2001, s. 22-59.

Usta, H.İ (1996). : Usta, Halil İbrahim; "Modern Azerbaycan Şiiri (Kuzey)", Türk Dili (Dil ve Edebiyat Dergisi Türk Şiiri Özel Sayısı V: Türkiye Dışı Çağdaş Türk Şiiri), Sayı 531 (Mart 1996), s.782-783.

Elektronik Kaynaklar

http://www.ryl.az (09.11.2017)

https://www.yuzaki.com (06.2017)

EKLER

EK A (CD'de): Mehmet Emin Yurdakul ve Abdullah Şaik şiirlerinin dizini yer almaktadır. (Yayımlandığı kitapların orijinal sayfalarına göre yapılmıştır.)

EK B (CD'de): Mehmet Emin Yurdakul ve Abdullah Şaik şiirlerinin tamamı yer almaktadır.

EK C: Mehmet Emin Yurdakul`un Şiirleri ve Abdullah Şaik'in Fotoğrafları

Mehmet Emin Yurdakul`un Fotoğrafları

1. Mehmet Emin Yurdakul

2. Halit Ziya Uşaklıgil, Hasan Ali Yücel ve Mehmet Emin Yurdakul

Soldan sağa: Halid Ziya Uşaklıgil, Hasan Âli Yücel, Mehmet Emin Yurdakul

Abdullah Şaik`in Fotoğrafları

1. İçinde Abdullah Şaik`in de bulunduğu bu resimde XX asır Azerbaycan edebiyatının önemli kişileri yer almaktadır. Soldan sağa doğru oturanlar: C.Memmedguluzade, H.Cavid, E.Hagverdiyev, S.S.Ahundov, Eminbeyli, Halil İbrahim. Soldan sağa doğru ayakta olanlar: C.Cabbarlı, S.Hüseyin, S.Rüstem, M.Müşfig, Abdullah Şaik, Ahmet Cevat, M.Rahim.

2. Abdullah Şaik çalışırken

3. Abdullah Şaik, eşi Şahzade Hanım, oğlu Kamal ve kızı Gülbeniz. 26.07.1949

4. Mehdi Hüseyin, Nazım Hikmet, Süleyman Rehimov, Bayram Bayramov ve Abdullah Şaik.

ÖZGEÇMİŞ

7 Aralık 1989 yılında Azerbaycan`ın Sumgayıt şehrinde doğdum. 1996-2007 yıllarında ilk, orta ve lise eğitimimi Bakü`de şehit Arif Veliyev`in ismini taşıyan 258 numaralı okulda aldım. 2007-2011 yıllarında Bakü Devlet Üniversitesi`nin Doğu Bilimleri Fakültesi Bölgebilim (Türkiye) bölümünde Lisans, 2011-2013 yıllarında yine aynı üniversite ve fakultenin Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde Yüksek Lisans yaptım. 2013-2018 yıllarında Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde Doktora eğitimimi tamamladım.